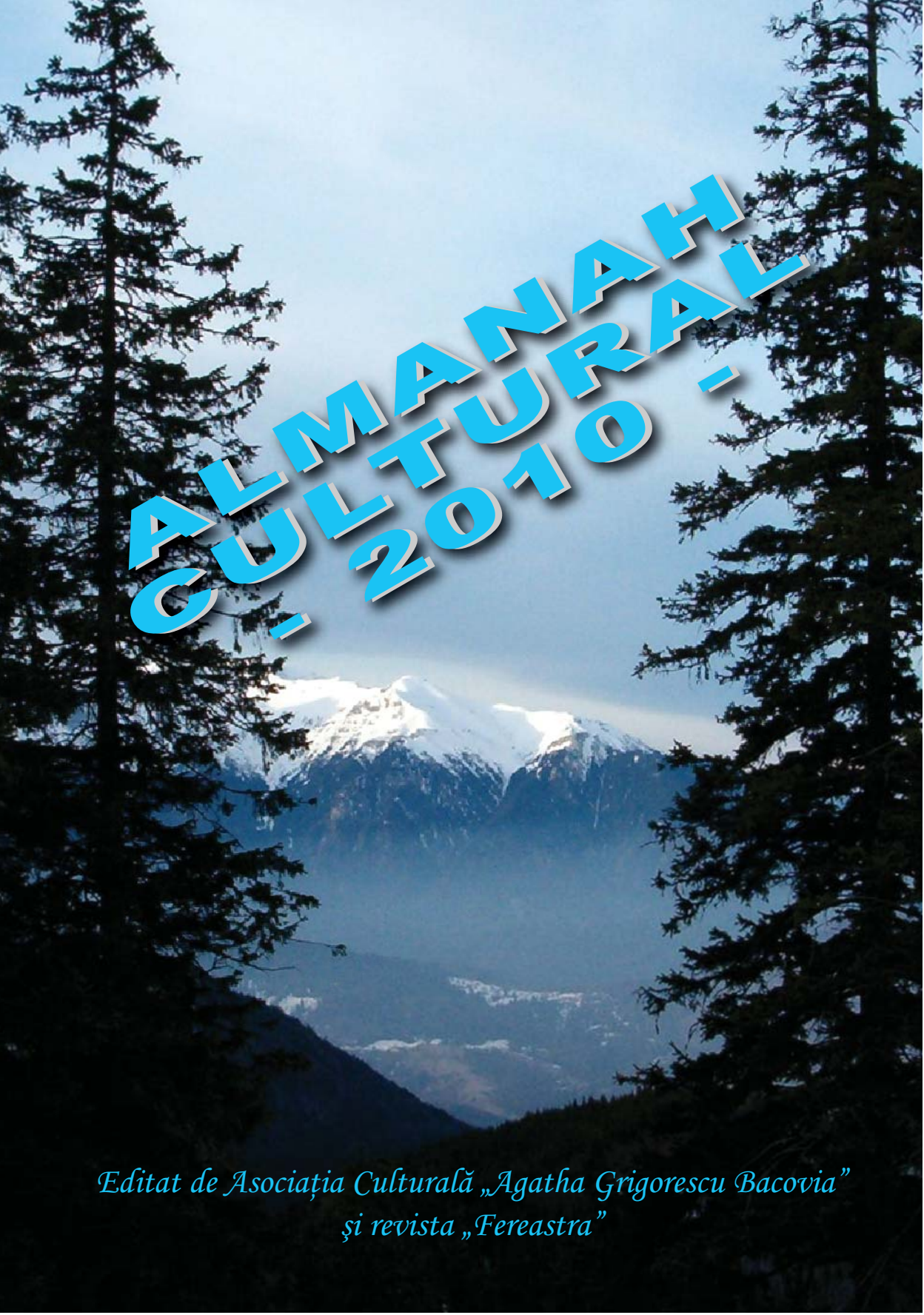

ALMANAH CULTURAL - 2010 -

*Editat de Asociația Culturală „Agatha Grigorescu Bacovia”
și revista „Fereastra”*

ALMANAH 2010

*Editat de Asociația Culturală
„Agatha Grigorescu Bacovia”
și revista „Fereastra” - Mizil*

Plugușorul

Aho, aho, copii argați,
stați puțin și nu mânați,
lângă boi v-alăturați
și cuvântu-mi ascultați.

S-a sculat mai an
bădica Troian,
și-a încălecat
p-un cal învățat
cu nume de Graur,
cu șeaua de aur,
cu frâu de mătășă
cât vița de groasă;
și-n scări el s-a ridicat,
peste câmpuri s-a uitat
ca s-aleag-un loc curat
de arat și semănat
și curând s-a apucat
câmpul neted de arat.
S-a apucat într-o joi
c-un plug cu

doisprezece boi,
boi bourei
în coadă codălbei,
în frunte ținăței.

Mânați, măi!

Ziua toată a lucrat
brazdă neagr-a răsturnat,
și prin brazde-a

semănat
grâu mărunț și grâu de
vară,
deie Domnul să răsară.
La luna, la săptămâna
își umplu cu apă mâna,
și se duse ca să vadă
de i-a dat Dumnezeu
roadă.

Era-n spic cât vrabia,
era-n pai ca trestia.

Mânați, măi!

Troian iute s-a întors
și din grajd pe loc

a scos
un alt cal, mai

năzdrăvan
cum îi place lui Troian,
negru ca corbul,
iute ca focul,
bun ca norocul.

El voios a-ncălecat
către târg a apucat
și oțel a cumpărat,
ca să facă seceri mari
pentru secerători tari,
și să facă seceri mici
pentru copilași voinici.
Și-a strâns finie

și vecine,
și toți finii și vecinii,
Și vreo trei babe

bătrâne
care știu rândul la
pâine.

Și pe câmp i-a dus,
și pe toți i-a pus
la lucrul pământului,
în răcoarea vântului,

Mânați, copii!

Până seara rânduia
și roadele încărcă,
iară mândra jupâneasă,
auzea tocmai din casă

chiotul flăcăilor,
scârțâitul carelor,
și pe dată plămădea.
apoi colaci împletea,
pe-o lopată mi-i culca
și-n cuptor îi arunca,
apoi iară cu lopata
rumeni îi scotea și gata.
Apoi împărțea vre-o

cinci
la flăcăii cei voinici,
și-mpărțea trei colăcei
la copiii mititei

Mânați, măi!

Cum a dat Dumnezeu an
holde mândre lui

Troian,
așa să dea și la voi,
c-a să-avem parte și noi
și la anu să trăiți,
să vă găsim înfloriți
ca perii, ca merii
în mijlocul verii.

Mânați, măi!

Hăi, hăi!

Calendar 2010

Ianuarie

L	4	11	18	25	
M	5	12	19	26	
M	6	13	20	27	
J	7	14	21	28	
V	1	8	15	22	29
S	2	9	16	23	30
D	3	10	17	24	31

Februarie

L	1	8	15	22
M	2	9	16	23
M	3	10	17	24
J	4	11	18	25
V	5	12	19	26
S	6	13	20	27
D	7	14	21	28

Martie

L	1	8	15	22	29
M	2	9	16	23	30
M	3	10	17	24	31
J	4	11	18	25	
V	5	12	19	26	
S	6	13	20	27	
D	7	14	21	28	

Aprilie

L	5	12	19	26	
M	6	13	20	27	
M	7	14	21	28	
J	1	8	15	22	29
V	2	9	16	23	30
S	3	10	17	24	
D	4	11	18	25	

Mai

L	3	10	17	24	31
M	4	11	18	25	
M	5	12	19	26	
J	6	13	20	27	
V	7	14	21	28	
S	1	8	15	22	29
D	2	9	16	23	30

Iunie

L	7	14	21	28	
M	1	8	15	22	29
M	2	9	16	23	30
J	3	10	17	24	
V	4	11	18	25	
S	5	12	19	26	
D	6	13	20	27	

Iulie

L	5	12	19	26	
M	6	13	20	27	
M	7	14	21	28	
J	1	8	15	22	29
V	2	9	16	23	30
S	3	10	17	24	31
D	4	11	18	25	

August

L	2	9	16	23	30
M	3	10	17	24	31
M	4	11	18	25	
J	5	12	19	26	
V	6	13	20	27	
S	7	14	21	28	
D	1	8	15	22	29

Septembrie

L	6	13	20	27	
M	7	14	21	28	
M	1	8	15	22	29
J	2	9	16	23	30
V	3	10	17	24	
S	4	11	18	25	
D	5	12	19	26	

Octombrie

L	4	11	18	25	
M	5	12	19	26	
M	6	13	20	27	
J	7	14	21	28	
V	1	8	15	22	29
S	2	9	16	23	30
D	3	10	17	24	31

Noiembrie

L	1	8	15	22	29
M	2	9	16	23	30
M	3	10	17	24	
J	4	11	18	25	
V	5	12	19	26	
S	6	13	20	27	
D	7	14	21	28	

Decembrie

L	6	13	21	28	
M	7	15	22	29	
M	1	8	16	23	30
J	2	9	17	24	31
V	3	10	18	25	
S	4	11	19	26	
D	5	12	20	27	

Vremea colindelor

***

Larg deschideți poarta sufletelor
voastre,
N-am venit să cerem, ci-am venit să
dăm.

Dalbe și iar dalbe, flori adevărate,
Ca și vestea bună ce v-o colindăm,
Dalbe și iar dalbe, flori adevărate,
Dalbe și iar dalbe, florile de măr.

Dincolo de munții vieții și-ai himerei,
Le-am cules azi noapte florile de măr,
Le-am cules din munții unde veșnic
merii

Roditori de aur sunt într-adevăr.

Florile pe care le-am cules azi noapte
Vor rodi în brazda sufletelor toate,
Merele de aur, merele visate
De colindătorii veacurilor toate.

***

Noi umblăm și colindăm
Pe Iisus să-L căutăm
Bună seara, seara de Crăciun!
Și umblăm din casă-n casă
La acei care ne lasa.
Bună seara, seara de Crăciun!
Unde poarta-i încuiată
Noi sărim și `peste poartă
Bună seara, seara de Crăciun!
De la mic și pân-la mare
Căci azi toți au sărbătoare
Bună seara, seara de Crăciun!
Sărbătoarea cea mai dulce
Nimeni nu vrea să se culce
Bună seara, seara de Crăciun!
Tuturor le spunem iară
Ce odată se-nserară

Bună seara, seara de Crăciun!
Colo-n țara evreiască
În cetatea-mpărătească
Bună seara, seara de Crăciun!
Noi umblăm precum umblară
Maica sfântă într-o seară
Bună seara, seara de Crăciun!
Cu Iisus la inimioară
Să-ai găsească o căscioară
Bună seara, seara de Crăciun!
Ca să-și nască pruncul dulce
Și-n căldură să și-L culce
Bună seara, seara de Crăciun!
Nimen-n lume n-o lăsară
Trebuie să nască afară
Bună seara, seara de Crăciun!
Într-o peșteră pustie
În cumplită sărăcie
Bună seara, seara de Crăciun!
Asta seară toți să cânte,
Lui Iisus și Macii Sfinte
Bună seara, seara de Crăciun!
C-a voit să îndulcească
Suferința omenească
Bună seara, seara de Crăciun!
Te lăsăm acum creștine
Dar să ne-ntâlnim cu bine
Bună seara, seara de Crăciun!
Și la anul care vine
Tot cu pace, tot cu bine!

Poezii de Crăciun

Elena FARAGO

De ajunul Crăciunului

Toată noaptea asta, colo-n ceruri sus,
Stelele lucrează fără de-ncetare,
Căci le-adună-n clacă steaua sfântă
care

A-ndrumat pe vremuri Magii la Iisus.
Torc de zor în noaptea sfântului ajun
Câlți de nea și raze harnicele stele,
Pentru noi, copiii, torc să facă ele,
Funia cu trepte pentru Moș Crăciun.
Lungă cât e drumul din pământ la cer,
Trainicș să-i țină coăului povara,
Vor întinde-o-n noapte, nevăzută,
scara

Moșului ce luptă cu-ndârjitul ger,
Ca să ne aducă iar, de colo sus,
Pe la toți copiii darurile care
Ni le va trimite, iar, la fiecare
Sfânta și duiosă mama-a lui Iisus.

Adrian PĂUNESCU

Moș Crăciun bolnav

*Tu ce vii printre noi din ninsori,
Moș Crăciun, te rugăm să nu mori!*

Copii privesc pe fereastră
Văzduhul cusut cu ninsori,
Naivă de tot li-i privirea,
Copii tușesc uneori.

Zadarnic i-mbracă-n fulare
Părinții, în fiecă zi,
Copii în frigul din casă
Pot lesne și grabnic răci.

Și Moșul, deodată, se-arată
L-întâmpină pruncii sfioși,
Le dă jucării și bomboane,

Ca și alte lucruri din coș.

Copii se bucură strașnic,
Chiar și să-l privească li-i greu,
Li-i cald și li-i bine să creadă
Că el este Moș Dumnezeu.

Și Moșul, privindu-i tușește
Și pruncii-ngroziți îl privesc,
Dar nu ar putea recunoaște
Acest obicei omenesc.

Li-i milă de el dintr-o dată,
Că-i victima acestui nărav
Și-i doare, mai mult ca de tata,
Că și Dumnezeu e bolnav.

Octavian GOGA

Crăciunul copiilor

Dragi copii din țara asta,
Vă mirați voi cum se poate,
Moș Crăciun, din cer de-acolo,
Să le știe toate, toate.

Uite cum: Vă spune Badea...
Iarna'n noapte, pe zăpadă,
El trimite câte-un înger
La fereastră ca să vadă...

Îngerii se uită'n casă
Văd ai spun, iar moșul are
Colo'n cer, la el în tindă,
Pe genunchi o carte mare.

Cu condei de-argint el scrie
Ce copil și ce purtare...
Și de-acolo știe Moșul,
Că-i șiret el, lucru mare.

Bradul de Crăciun

Simbolistica populară a bradului este una deosebit de bogată. Într-un obicei tradițional, copilul primea, la naștere, un brăduț adus din pădure, care se sădea în curte. Din acel moment, bradul devenea protectorul micuțului și îl apăra de toate relele. Mai târziu, adolescentul și adultul veneau frecvent lângă bradul-frate care prelua asupra sa boala, depresia psihică și chiar nenorocirile celui ce îi cere ajutorul. În aceste întâlniri, bradul își încărca „fratele” cu energie benefică.

La moartea unui tânăr încă necăsătorit se mai păstrează și azi ritualul împodobirii unui brad (eventual chiar bradul-frate dăruit la naștere), care se pune pe mormântul decedatului, pentru a trece împreună în lumea de apoi. În cazul când murea un localnic, plecat departe de casă, se obișnuia o procesiune specială de înmormântare, în care sicriul ce se îngropa avea, în interior, un brad în locul celui dispărut.

Aceste obiceiuri au dus la concluzia că bradul de Crăciun are, o origine precreștină; unii văd în el o reprezentare a „arborelui lumii” (o prelungire a vechilor culturi închinat arborilor) în timp ce alții îi atribuie o descendență directă din „arborele paradisiului”, împodobit cu mere de un roșu aprins, ce amintesc de păcatul primordial.

Realitatea e că, până în secolul al XV-lea, oamenii își împodobeau casele, la Crăciun, cu crenguțe verzi,

abia ulterior acestea fiind înlocuite cu un brad întreg.

Conform documentelor, în 1605, la Strasbourg, a fost înălțat primul pom de Crăciun într-o piață publică. Nu avea încă lumânări și era împodobit cu mere roșii.

În 1611, la Breslau, ducesa Dorothea împodobește primul brad de Crăciun așa cum îl știm astăzi.

Lumânările au început să fie folosite la decorarea bradului în secolul al XVIII-lea, în Germania, acestea simbolizând focurile solstițiare din antichitate.

În Liban, în locul bradului este împodobit cedrul, iar în Ierusalim se folosesc crengi de eucalipt. În Africa de Sud-Vest pomii de crăciun sunt salcâmi sau palmierii, iar în China, chiparusul.

Obiceiul împodobirii bradului de Crăciun, de sorginte nordică, a fost adoptat inițial de românii bogați. La început bradul era împodobit cu mere, mai apoi fiind decorat cu nuci vopsite și conuri aurite. Începând din secolul XX, la aceste podoabe s-au adăugat micile jucării și globuri, care au devenit tradiționale.

Emil PROȘCAN

VA NINGE

Motto: „Toți suntem vremelnici pentru veci / Rar ning fagii
frunzele deșarte / Binecuvântat să fie deci / Că trăiesc și că
mă duc spre moarte.”

(Serghei Esenin)

Eram copil fără mândria sau rușinea de-a fi... Cred că pentru noi toți universul copilăriei este poarta fascinantă a vieții, care ne rostuește sinceritatea, credința, speranța.

Părinții mei încercau să-mi transmită „edictul” ancestral al lumii în care trăiam: „*Ai grijă cum te porți; va veni Moș Crăciun! Bineînțeles dacă ești cuminte, dacă nu minți, dacă ascuți, dacă...*”

Îmi dau seama, acum, cât de extraordinară era credința mea și – într-un anumit fel – și a lor, în lumea aceea a Moșului Crăciun, plină de adevăr, de dreptate absolută și de ninsoare. Era lumea în care speram să-mi găsesc adevărul, să-mi găsesc dreptatea, statornicia, să-mi construiesc visele. Lumea care, comparată cu cea actuală, îmi dă dimensiunile reale ale fericirii.

Iarna, chiar sosită fără zăpadă, mă îmbie acum să mai dau o raită prin copilărie. Simt copilul de atunci în mâinile mele, în pașii mei, în locurile acelea numai de mine știute, în mine. Mă umplu de el, de copilul EU. Care este oare diferența dintre copilul EU din mine și EU? Maturitatea, ignoranța ori altceva? Nu știu, dar am certitudinea că simt copilul de atunci, trecând printr-o oază de liniște, în care mă refugiez, din când în când, pentru

a chibzui sau pentru a-mi odihni pașii.

Părinții mei insistau să cred în lumea lui Moș Crăciun pentru că, de fapt, doreau să cred într-o lume curată, într-o lume ordonată și guvernată de miracolul adevărului. De aceea mă impresionează această perioadă din an în care cei mai mulți oameni se regăsesc, reîntâlnindu-și copilăria descultă.

Nu întâmplător Dumnezeu ne-a dat zăpada nașterii lui Iisus și lumina Crăciunului, o masă încărcată, o lumânare, un globuleț sclipitor, un brad împodobit cu simboluri, cu vise și speranțe.

Eram copil, fără mândria sau rușinea de a fi, încercam un sentiment de compasiune, de tristețe chiar, față de bradul adus în casa noastră, rupt de lumea lui, de pădure. Vremea sărbătorilor de iarnă. Și atunci și acum...

***

Știm cu toții, dar foarte rar ne gândim, că pământul pe care ne-am născut, trăim și murim, se învâрте în jurul axei sale în 24 de ore, adică într-o zi. Concomitent se mișcă și în jurul soarelui, o rotație completă efectuându-se în 365 de zile și 4 ore, adică într-un an. La rândul său soarele se învâрте în jurul centrului galaxiei, iar galaxia în jurul centrului universului „local“...

(Continuare în pag. 8)

(urmare din pag. 7)

Asta înseamnă că mai mult decât ne poartă pașii prin viață, ne „plimbăm“ într-un carusel cosmic. Totul s-a născut din mișcare! Totul este mișcare! Chiar atunci când stăm ne mișcăm, continuând impulsul inițial al Marii Explozii. Ne mișcăm în jurul pământului, ne mișcăm în jurul soarelui, în jurul universului și al lui Dumnezeu; în jurul viselor, năzuințelor și speranțelor noastre.

Numai așa putem avea porția de zi, cu lumina apelor, a munților, a câmpiilor, numai așa putem avea porția de noapte cu lumina stelelor și a dorinței de necunoscut, numai așa putem avea porția de primăvară cu lumina mugurilor și a florilor, numai așa putem avea porția de vară cu lumina desăvârșirii, numai așa putem avea porția de toamnă cu lumina roadelor pământului, numai așa putem avea porția de iarnă cu lumina zăpezilor. Numai așa, mișcându-ne!

Așadar, încă un an din viața universului și a noastră se pregătește să ne părăsească. Copacii, împrumutând din resemnarea frunzelor, își ridică brațele spre cer, ca într-o rugăciune.

Buletinele de știri anunță că, într-o țară imaginară a avut loc un atentat sinucigaș, la un spital de neuropsihiatrie s-a schimbat lenjeria, se vor mări pensiile cu nu se știe cât la sută, telefoanele mobile provoacă boli incurabile, cuiburile berzelor sunt goale, câmpurile sunt nearate, au trecut doi ani de când am intrat în Europa, în orașe se aprind becuțe colorate, niște blocuri vor fi reabilitate termic, un veteran de război a inventat

o mașină de așteptat fericirea, câinii comunitari nu mai latră când trece caravana, se vor scumpi din nou gazele, vor fi sărbători de iarnă... Va ninge pe undeva, prin munți sau prin sufletele noastre. Va ninge...

***

Este vremea când se naște Iisus, Cel care dă chintesență, rost și lumină vieții. Este deci vremea când se vorbește cel mai mult despre viață.

Este vremea când bisericile deven neîncăpătoare, este vremea când șopatele eternității improvizează în fiecare casă și suflet zăpada, zâmbetul de copil, creanga de brad... Este vremea speranței! O vreme de limpezire a tumultului, când cohorte de pași se opresc la poarta întredeschisă a unei rugăciuni, pe care trebuie să o spunem pentru noi, pentru cei dragi nouă sau pentru cer. În șoaptă s-o spunem, dar negreșit s-o spunem. Este șansa noastră de a a înțelege „cine suntem și încotro ne îndreptăm“...

***

Așadar e vremea sărbătorilor de iarnă. Undeva va ninge... într-un suflet, pe un munte sau în cer. Să colindăm despre viață și despre toate acestea. Să colindăm de la om la om, de la om la suflet, de la suflet la om...

Este vremea când oamenii vorbesc cel mai mult despre viață, este vremea când, cu siguranță, undeva ninge. Să colindăm !

La mulți ani zăpadă !

La mulți ani oameni !

Vitralii lirice

(Paginile 9 - 12)

Participanți la ediția a treia a Concursului Național de Literatură "Agatha Grigorescu Bacovia"

Aida AITONEAN

Evanghelie nocturnă

i-am zis lui Dumnezeu
de-acum încolo
te vei numi Victor!

Și n-ai să mai pleci
nicăieri niciodată
uite, ți-am lăsat aici lista:

coffeta – pentru orele lungi
dinaintea Genezei
mentă – câmpii nesfârșite de mentă –
pentru cei plecați speranțe
și Wall Street și niște cadavre

apoi vaccin conta ciumei
un poster cu Bob Dylan
știi tu ca-n Învierea lui Lazăr

iar noaptea abia noaptea
vom sta liniștiți
și nici nu-i vom spune mamei
că e vorba de xanax.

îmi rezerv dreptul de a dormi
din când în când doar o să ies
să mă plimb pe ape

în timpul ăsta tu
vei curăța cartofi
cu ganglionii umflați a indignare
în timpul ăsta tu
vei împodobi odăile cu dantelă
și gaz metan

Syntia ALBULESCU

Addenda la Castelul lui Kafka

Și pentru că se făcuse târziu,
timpul intra pe o ureche
și pe cealaltă ieșea...
oamenii se nășteau din argint viu,
exilau sufletul în câte o stea
moștenită din tată în fiu,
uitau fericirea la masa de seară,
la prânz o treceau la obiecte pierdute,
mai bătrâni c-o întrebare,
mai pustii cu o vară,
bolnavi de tăceri și de soare
de vino și du-te,
de dacă și vrut pe nevrute,
nu mai știau nici să se sărute
și visele se umpleau de praf în sertare...

Și pentru că se făcuse târziu
părinții plecau să moară departe...
dimineața irisul lor înflorește peste
câmpuri

și mai găseai nopțile mamei
în începutul unui gest de-a se retrage-n fiu,
și mai treceau toți orbii lumii în
convoi,

împleticindu-se-n marea beție
de a ajunge la castelul din mândra
și amara-mpărăție
ce-și mută-n fiecare zi
câte puțin hotarul
departe, mai departe-n noi...

Lavinia ALEXA

***

Am un limfom. Unde ?
Pe aici, pe undeva.
Probabil e-n dreptul inimii
pentru că nu mai simt nimic.
Și sufletu` săracu e mai bolnav
decât corpul, se umflă, se tot umflă
ca un balon
și când se va sparge va curge puroi
în șiroaie, ca lava.

*

Trebuie să mă uiți, trebuie
să stau aici... dacă plec,
trebuie să-mi amintesc acest lucru
și nu mai vreau...
nu am puterea de a-ți arăta
moartea mea vie...
Abia am timp să scriu
pe această foaie blestemată
numele meu și numele tău (mamă?)...
Sunt o fiică roșie. Sunt o fiică roșie.
Sunt o fiică roșie.
Mama mea e verde. Mama mea e
verde. Mama mea e verde.
Sunt atât de bătrână și corpul meu
se strânge în capul meu,
pământul tot se ascunde în capul meu,
și încep să vorbesc fără noimă,
și vorbesc, și vorbesc,
și plec peste tot... trebuie
să stau aici... cu tine... cu mine...

*

Urăsc partea asta:
când mă doare în dreptul inimii
pleacă viața din mine
și iar revine
și pleacă și revine
și mă trece prin toate stadiile
unei bucăți de carne.

*

Am viață. Iubire n-am.

Roxana Mihaela BOBOC

**Casele
de pe ulița fără
vârstă**

Mă regăsesc în aceleași sandale
cu două numere mai mari
ca odinioară.

Hainele în care încăpea copilul
cu cozi lungi și negre
mă strâng de mână să le-ncerc
mirosul.

E aproape liniște pe ulița
cu case fără vârstă
Aproape eu...

Umbre în ploaie

Am schimbat sensul de mers
iar tu ai intuit mișcarea inversă
acelor de ceasornic

emisfera dreaptă a cernut emoțiile...
mi te cere ploaia să te facă zeu

Mirosul fericirii

Îmbrac din nou rochița bleu
cu trei inimioare la piept
încalț sandalele de culoarea cerului
în care se alintau doi fluturi mari
țin la subraț o carte nouă
premiu la școală

jur că într-o zi
am să dezbrac cuvintele de taine
și-o să descifrez esența acestui miros
de fericire

Roxana Diana BALȚARU

Bica Raveca

Bica Raveca avea oasele slabe
și era tăcută
ca o creangă de măceșe
căreia respirația
îi fură din amintiri
cu un fel de părere de rău

Își împletea părul
în doua cozi lungi și subțiri
atunci o surprindeam cântând
pe colțul cuptorului
de parcă o deprindere
de pe vremea când în părul ei
se ascundea spiritul horelor
începea să-i ridiculizeze
chipu-i istovit

deseori apăreau pete de galben
pe acele șuvițe tulburător de rare
și atunci spuneam
că are să întinerească
dar ea își îndesa cozile
într-un batic negru cu flori mari
și îmi zâmbea într-un fel alb

câteodată se așeza lângă nuc
spunea că iar o apasă spatele
i-au încârceiat picioarele
îi răspundeam să aștepte să-mi termin
cazemata de frunze
ea
aștepta
încet
apoi mergeam în casă
- mă lăsa să-i masez coastele
cu un lichid vechi
în care erau petale de crin
și bucăți de castane

Bica Raveca mi-a spus că îmi pot face

radieră din castane

avea spatele fierbinte
eram convinsă că acolo,
dincolo de pielea ei subțire
apune soarele
și nu înțelegeam de ce înainte
de a dormi ea scuipă lumina
într-o cană de plastic verde,
cana ei cu lumină pe care dimineața
singură mergea și o planta
nu am știut niciodată unde.

când plecam de acasă
avea lacrimi de copil în ochii ei mari
plângea încet - eu îi mângâiam mâna
strânsă între ușile timpului,
își îndesa părul alb înapoi
în baticul mare
mă săruta pe frunte
și Doamne,
ne ascundeam una față de alta
prefăcându-ne că nu auzim
vocea aceea sinistră
din țărâna straturilor
care

...îi chema deja mâinile pe nume

în ziua în care am ieșit din salonul alb
ea nu mai plângea deloc
mă înfricoșa seninătatea
din pleoapele-i adânci.
toată lumină, nici urmă de carne
pe chipul acela blând
i-am zâmbit cu ochii larg deschiși
deși cineva mă strângea
cu putere de suflet
ca de o haină

când am părăsit camera
Dumnezeu nu era acolo
așa că timpul
a încuiat ușa
cum a știut el mai bine.

Cassandra ION

Autoportet cu meșter de sicrie

Meșterul de sicrie îmi e prieten
și mâncăm înghețată
duminica după-masă.
Cu părul și brațele pline de rumeguș
el creează ultime camere
pentru sufletele ce nu se mai potrivesc aici.
Uneori dormim în ele
îmblânzind moartea și viața.

Autoportret cu regizoare

Înnegrești lumea
pentru o scenă mai acătării
calculezi expresivitatea spațiului
presărat cu corpuri umane,
faci gesturile să pîlpîie
să înghețe sau să prindă rădăcini
înroșești lumina
într-un răsărit artificial
vorbind despre apoteoza lui mâine.
În absența ta,
eu regizez moartea profesorului,
fără să sesizez că îmi iese.
Se împart premii și diplome.

Alexandru BORA

poem

sunt nopți în care
poemele mele nescrise mă strigă
pe nume: glasurile lor
sunt atât de reale încât
nu le aud ci le văd cum se lipsesc
obosite de geamuri.
invariabil ploaia le șterge. invariabil
sufletul meu ajunge prea târziu la
fereastră

sângele părăsește încet oglinda

am căutat deseori soarele:
nu l-am găsit niciodată.
el imprimăvărează numai locuri
din care-ai plecat – spun proorocii.
el se arată doar celor morți –
bănuiesc câțiva îngeri rămași
fără aură. nu sunt trist. atâta doar
că nu mai găsesc drumul parcurs
de la urlul la această
bălbâială măruntă – semn că deja
sângele părăsește încet oglinda.
pleoapele cad: sub ele cresc
halucinante mări de nisip

intru-n lumină...

indiferența calmează sângele la ore de vârf
când spaima este un animal negru pe cer
(vârsta ei este vârsta celor învinși)

eu aștept o clipă și apoi intru-n lumină
nu întreb nimic merg mai departe
traversez câmpia mai mult plutind
trupul mi se face un abur care îmbracă
un pâlcc de arbori până când
se volatilizează-n spirale subțiri
în urma mea brusc înfloresc stâlpii
de telegraf și orologiile orașelor
cântă vivaldi

Andreea BĂNICĂ

SĂPTĂMÂNA 52 (fragmente)

Vegetând pe canapea, Manu avea în față un pahar, sticla de Martini era trei sferturi goală, iar privirea ei – din ce în ce mai tulbure. Primise un telefon dintr-o țară străină și rece. În urmă cu câteva zeci de minute rămăsese fără mamă. Orfană, mai bine zis. Au anunțat-o de la renumita clinică particulară. Stop cardiac. A trimis-o în Norvegia pentru a lăsa medicii de acolo să opereze tumoarea care îi incomoda creierul. După ce i-au înlăturat intrusul, recuperarea a fost anevoioasă, mai ales din cauza vârstei, nu neapărat înaintate, ci a dereglărilor hormonale. Greu, ușor, însă trăia și făcea progrese. „Din nefericire, inima a cedat.” Așa i-au spus. Urma să zboare până acolo a doua zi la prânz, ca să se ocupe de amănuntele birocratice și spirituale. Ideea de a călători alături de un mort pe ruta de întoarcere îi repugna; a hotărât să o înmormânteze în Norvegia.

Sticla a ajuns lângă ea după ce s-a săturat de nenumăratele drumuri necesare umplerii paharului. A fost nevoită să telefoneze celor două persoane care îi erau rude: tatăl și fratele. Nu mai vorbise cu ei de ani buni și ar fi preferat să facă o călătorie în

Siberia, deși ura frigul, decât să le coute numerele în agendă, cel mai probabil ieșite din uz. Taică-su s-a arătat surprins. A întrebat-o dacă avea nevoie de bani. Totul se reducea la bani. Ar fi fost un bun întreprinzător, dar a ales ingineria. Păcat. Pedro a reacționat mai uman. Cu el nu mai vorbise din cauza distanței pe care o reprezentau cele aproape 3500 de mile, din Baltimore până în San Sebastián. A întrebat-o dacă poate să vină și el în Norvegia.

– Bineînțeles că poți, Pedro. Crezi că ai nevoie de permisiunea mea? Mai bine l-ai întreba pe director ce părere are despre asta.

– Ai dreptate. Așa o să fac. Tu ai rezervat vreun bilet?

– Nu, dar e un zbor la prânz. Sper să ajung acolo pe la patru. Chiar vrei să vii?

– Sigur că da, nu pot să te las să treci singură prin asta. Vorbesc acum cu directorul pentru sâmbăta asta. Duminică oricum aveam liber. Te sun în zece minute. Ești acasă?

– Da...

– Nu ți-ai schimbat numărul?

– Nu... nici adresa...

(Continuare în pag. 14)

(Urmare din pag. 13)

– Vorbim în zece minute.

– De acord.

Îi mulțumea de mii de ori în gând că nu o lăsa singură, că era dispus să o ajute și, mai ales, că în ciuda lipsei de comunicare, se înțelegeau ca atunci când erau copii, iar el, deși cu doi ani mai mic, o apăra de cornelele prietenilor lui, băieții de pe strada San Lorenzo. Până a învățat și ea să folosească „țeava”. Brusc, și-a dat seama cât de dor îi era de el. Se adâncise atât de tare în amintiri încât bâzâitul telefonului o făcu să tresară.

– Da.

– Am vorbit. Unde ne vedem?

În acel moment, pe Manu o încercă un sentiment de bucurie sălbatică și egoistă la gândul că își revedea fratele. Chiar și cu acel „pretext”. I-a explicat unde era situată clinica, i-a dat adresa exactă și a aflat că își rezervase deja un zbor pentru noaptea aceea. Urma să ajungă înaintea ei cu câteva ore, la prânz. Au stabilit să se întâlnească în aeroport.

– Ai grijă de tine, Pedro.

– Și tu.

***

Manu se confrunta cu un atac de panică. Deși convorbirea cu Pedro îi făcuse bine pe moment, senzația îi părăsise trupul cu mult timp în urmă, chiar înainte de a încerca să conștientizeze faptul că maică-sa murise. Nu putea spune cu exactitate ce determina acel șoc, acea impresie că totul era greșit. Nu fusese niciodată apropiate. Își amintea că a plecat de-acasă în clipa în care n-a mai putut suporta atmosfera tensionată și plină de ipocrizie la care se întorcea în fie-

care zi după cursuri. Se săturase să se simtă mereu vinovată pentru că încerca să fie altfel, să nu se lase influențată și să-și păstreze esența intactă. Au fost strigăte, amenințări și cuvinte în care zăcea ascunsă atâta furie reprimată încât îi era teamă de ceea ce ar fi putut dezlanțui. Sângele încă îi clo-cotea prin tâmpile, gândindu-se că a fost atât de lașă încât nici măcar nu a îndrăznit să-și urmeze visul („Poate nebunesc, dar câte vise nu sunt așa? Asta nu înseamnă că trebuie să încetăm să visăm, experiența, iluzia, fac parte din explorarea aceluia spațiu necunoscut de 93% din vastul subconștient!”). Ar fi vrut să urmeze cursurile facultății de Medicină, pentru a „salva”, pentru a se simți răsplătită în-zecit cu acel „mulțumesc” timid venit din gura pacientului vindecăt.

Nu se înțelesese niciodată cu femeia care susținea că îi dăduse viață. Totuși, oricâte mizerii i-ar fi făcut, oricât de des i-ar fi amintit că este un eșec răsunător pentru umanitate, nu ar fi putut – și nici nu a putut – să o urască. Sentimentul implica prea multă energie consumată pentru o absurditate.

***

Aeroportul se profila pe linia incertă a orizontului, devenind din ce în ce mai mare, până când a atins dimensiuni uriașe, iar vânzoleala i-a trezit un junghi între coaste. În mai puțin de zece minute avea să fie nevoită să se scufunde grațios în mulțime, fără să pară anormală, fără să pară că nu e în ordine, arborând o expresie senină și atât de îndepărtată de adevăr încât i se făcea silă. Coborârea din taxi a tele-

(Continuare în pag. 15)

(Urmare din pag. 14)

portat-o înapoi la lumea reală, lumea zgomotoasă care încetase să existe pe durata parcurgerii celor douăzeci de kilometri. Expiră puternic din străfundul plămânilor poluați.

Cucoana care tocmai încasa banii pentru bilet avea un zâmbet binevoitor. Se întreba care era mecanismul secret din spatele acelui chip. Cum de reușea să se păstreze senin pentru fiecare client, în fiecare zi, de-a lungul mai multor ani. I se părea înfiorător: „N-aș putea face asta. Cu toate că o fac de ceva vreme la spital. Cât timp a trecut de când sunt acolo? Un an și ceva. În spiritul exactității economice, un an și... trei luni fără cinci zile. După ce se termină și harababura cu sărbătorile și concediile inuman de scurte și neplătite ale doctorilor, nu trebuie să uit să demisionez. Economia sună groaznic. Totul sună groaznic. Trebuie să o iau de la capăt. Am treizeci de ani și m-am trezit scârbită de tot ce-am făcut până acum.”

Nu. Își făcuse alegerea cu zece ani în urmă, atunci când a fost momentul. Nu o mai pasiona economia (în cazul în care o pasionase vreodată), însă era un domeniu bănos, iar câștigurile materiale i-ar fi putut aduce satisfacțiile pe care le nutrește orice femeie. Nu-și va schimba slujba. Dar ceva trebuia să se schimbe. Încă îi venea să urle, să-și manifeste cumva disperarea și furia, să se înece într-un bar obscur, să dispară de pe fața pământului, să muște din asfalt sau chiar din mâna dreaptă care în acea secundă fixa centura de siguranță...

Pe măsură ce avionul înainta

se înfunda mai tare în scaun, căutând să liniștească albinele pe care le simțea bâzâind agitate în stomac. Decolarea îi producea întotdeauna același sentiment de teamă și neputință, totul depindea de piloți, prețioasa ei viață și încă alte câteva zeci se aflau sub mânășă protectoare (dar nu neapărat sigură) a bărbatului din prima încăpere.

La aterizare se simțea aproape bine. Trăsese un pui de somn după ce pilotul i-a anunțat că zburau în siguranță la patru mii de metri. Era departe de Spania și de San Sebastián.

Capitala Norvegiei părea îmbăcsită. Aerul era excesiv de umed, iar frigul penetra orice barieră textilă, de parcă orașul ei și-ar fi schimbat numele în timpul siestei. Nu era tocmai o țară veselă. Din fericire, ornamentele rămase de la Crăciun îi dădeau o oarecare strălucire romantică. De îndată ce călcase în clădirea aeroportului începuse să-și caute din priviri frațele. Nu spera să-l găsească pe coridoarele imense, dar nu se putea abține. Trebuia să întoarcă capul, să cerceteze cu atenție fiecare bărbat trecut de douăzeci și cinci de ani, dar fără să depășească treizeci și cinci. Nu-i despărțeau decât doi ani, însă nu-l mai văzuse de șapte și nu-și putea imagina cum se dezvoltase. De când erau mici dădea semne că ar fi avut destule în comun cu sportul, iar în perioada studenției căpătase chiar o statură athletică. Oare cum arată acum?

„E neschimbat”. Sorbea neglijent dintr-o cafea, la numai câțiva metri în fața ei. Palmele mari învâluiau ceașca și o transportau mecanic spre buze și înapoi spre masă. Avea

(Continuare în pag. 16)

(Urmare din pag. 15)

părul tuns scurt, zulufii sălbatici cu care îl lăsase ea fiind înlocuiți de o frizură îngrijită cu strictețe. Căsătorit? O pereche de blugi și un tricou cu Kenny din Southpark. În mod cert, burlac. Manu se apropie de masă cu pași șovăielnici; se gândea cu ușurare că bagajele îi ocupau ambele mâini și că nu era nevoită să le agite trădându-și emoțiile. Pe măsură ce înainta descoperea cu încântare că Pedro nu făcuse riduri, nici măcar în jurul ochilor, iar privirea i se înăsprise, dar văzând-o, a revenit la aceeași flăcă rădăușă pe care și-o amintea din timpul nopților nedormite.

***

Cei doi frați au ajuns la clinică cu un taxi. Acolo au aflat că, din întâmplare, serviciul de pompe funebre funcționa la doar câțiva pași mai jos, pe aceeași stradă. Pedro a fost singurul care a cercetat cadavrul, adoptând înfățișarea academică. Ochii își pierduseră scilpirea de mai devreme. Manu îl privea numai pe el și își putu da seama că nu trăda nimic din ce avea pe suflet. Dacă nu cumva era și el la fel de puțin „impresionat” ca și ea. Deja nu mai simțea nimic legat de principiul „mama e mamă”, parcă dăduse timpul înapoi și se vedea la înmormântarea unchiului, unde nu înțelegea de ce toată lumea plângea sau avea colțurile gurii în dreptul genunchilor. Medicul le-a recomandat incinerarea, metodă pe care și Pedro o socotea cea mai potrivită. Cât au așteptat crematoriul să-și facă treaba – douăzeci și patru de ore – au hotărât să lase baltă romantismul înmormântării la Hamarøy. Nici unul nu avea

chef să piardă alte două zile cu pre-textul acela odios. Oslo era un oraș interesant, însă, fiind iarnă, niciodată nu se trezea complet, iar ziua plutea într-o lumină crepusculară care îi făcea să se simtă ca niște legume. Cenușa avea să rămână la Manu.

Programați să revină în următoarea zi, au plecat de la spital și au căutat un hotel decent. L-au găsit după nici 10 minute de investigații. Camera era mobilată cam sărăcăcios, iar baia putea fi îmbunătățită în multe privințe, însă nu fusese scump și nu aveau de stat decât o noapte. Erau amândoi obosiți și agasați de vremea neobișnuită, așa că abia așteptau să se întindă sub pilote și să sară peste câteva ore.

Manu s-a trezit prima. Abia trecuse de patru, iar bezna din exteriorul ferestrelor părea că se adâncise. Își amintise de balul de sfârșit de an de la spital. Primul impuls a fost să nu meargă. Apoi a început să se răzgândească, și venise momentul întoarcerii la 180°. Avea să-și cumpere prima rochie care i se potrivea și să se simtă bine la intrarea în noul ciclu. Pedro deschise și el ochii.

– Tu de ce nu dormi?

Întrebarea a venit ca o rostogolire de sunete născute în pernă.

– Mă gândesc la rochia pe care să o port la sfârșitul anului.

Pedro o privi preocupat și totodată surprins.

– Parcă nu erau genul tău de distracție, petrecerile.

– Nici nu sunt. Lume multă, se bea mult, se vorbește mult, se dansează mult, se stă până în zori și se boleşte două zile.

(Continuare în pag. 17)

(Urmare din pag. 16)

Bărbatul o studie contrariat.

– Dar n-am chef să stau acasă într-o cochilie, să dovedesc altă sticlă de Martini sau să văd tot soiul de filme pe care le pot vedea în orice altă seară. Am chef să mă îmbrac elegant, să-mi aranjez părul, să primesc complimente și să mă fâfâi de colo-colo cu un pahar de șampanie în mână. M-am săturat să tot stau cu mine, cred că e timpul să cunosc și pe altcineva.

– Ce-i cu tine? Ești cam acră. Manu izbucni în râs.

– Da, nu-i așa?

„A doua zi” au improvizat micul-dejun într-o brutărie și s-au mai învârtit prin oraș până când a venit momentul să se întoarcă la crematoriu. Pedro a aflat numărul de telefon al aeroportului și l-au folosit ca să întrebe de zborurile din acea zi. Ba chiar și-au rezervat bilete pentru cursa de la ora 18³⁹ spre San Sebastián și respectiv pentru cea programată să decoleze jumătate de oră mai târziu și să ajungă în Baltimore. Clinica avea să-i primească începând cu ora 14, așa că s-au hotărât să intre într-un restaurant de pe malul lacului Bogstadvannet pentru masa de prânz (spera Pedro, ceva mai substanțială decât precedentă). Lacul oferea o priveliște „minunată”, „absolut fantastică”, după spusele chelnerilor, și chiar vorbiseră serios. Cu greu s-au despărțit de acel loc făcut parcă special pentru doi frați care nu s-au mai văzut câțiva ani buni.

După ce au primit bolul cu cenușă de la o asistentă corpolentă, Manu l-a sigilat și l-a depozitat cu grijă între hainele groase din bagaj. Au epuizat aproape două ore plimbân-

du-se pe străzile vechi ale capitalei, minunându-se de arhitectura riguroasă a fațadelor și încercând din răputeri să citească numele străzilor. Distracția le fu întreruptă de ticăitul responsabil al ceasului. Venise timpul să se îndrepte către aeroport. În taxi, Pedro și-a făcut „publice” ideile:

– Știi, acasă... mă văd cu fata asta... Lindsay.

– Sună a nume de blondă.

Replica seacă și îmbibată de dezgust a surorii îi topi pe dată elanul suficient de șovăielnic.

– Iartă-mă, n-am vrut să fiu rea. Dar chiar sună a nume de blondă.

– Este. Și cred că o să ne mutăm împreună. Stă din ce în ce mai mult la mine și are și vreo câteva haine... Mă rog, și periuța de dinți...

– Sper că are una și la ea acasă!

– N-am simțit până acum că n-ar avea... dar Pedro se încruntă și reflectă serios la acest aspect. Părea să fi rămas pe gânduri, iar Manu aștepta cu nerăbdare continuarea. Presimțea că mai urma ceva.

– Asta e bine, nu?

– Da. Dar eu nu vreau să... Vezi tu, doar țin la ea. N-o iubesc. Nu știu cum vine asta. Poate o iubesc. Dar credeam că sentimentul ăsta e mai profund, mai... cum să-ți spun? Când vin spre casă nu mă gândesc la ea, nu-mi vine să alerg ca să ajung mai repede și s-o îmbrățișez, să-i spun c-o iubesc, să-mi imaginez emoționat scena, să-mi doresc să plec din sala de operații pentru simplul fapt că mi s-a făcut dor de ea... Nu știu. Poate sunt eu căzut în cap.

(Continuare în pag. 18)

(Urmare din pag. 17)

Liniștea ce a urmat până la aeroport a valorat 50 de coroane. Manu îi dădu de înțeles că îl ascultase, dar că nu-l putea sfătui în vreun fel. Trebuia să-și asculte inima. Sau mintea. Sau ce-și asculta el de obicei în momentele de răspântie.

Au luat un ceai fierbinte la masa care le-a servit drept suport la „regăsire”.

– Manu, tu... te descurci?

Ochii i se făcuseră arzători. Nu putea să-l mintă.

- Așa și-așa. Habar n-am. Probabil o să fiu bine cândva.

***

Manu n-ar fi avut timp să-și caute o rochie nouă. A ales-o din garderob pe cea în care se simțea cel mai bine. Nu trebuia să se ocupe foarte amănunțit de ținută, mai avea să potrivească pantofii și poșeta și putea să se culce liniștită. Avionul întâmpinase o mică dificultate la aterizare și au rămas în aer vreo câteva zeci de minute în plus, iar întoarcerea de la aeroport cu un taximetrist ordinar o epuizase complet. Nici măcar nu-și desfăcu bagajele. Abia a doua zi își aduse aminte de cenușa maică-sii și s-a întrebat dacă fusese oare creștinește să o țină sufocată printre pulovere toată noaptea. Remușcările i-au dispărut după probarea rochiei. Încă îi venea bine. N-o mai purtase de când Alberto își afișase picturile pe la o galerie și avusese loc o mică recepție în cinstea aceluia eveniment. De fapt, atunci îl văzuse ultima dată. Idiotul a încurcat heroina cu zahărul pudră după ce a aflat că reușise să-și vândă toate tablourile. Da, suporta bine și pantofii... era mulțu-

mită. Urna cu rămășițele carbonizate o privea reprobabil în oglindă, de pe raftul din spate.

S-a dezbrăcat de rochie, și-a tras o pereche de pantaloni și un pullover din geamantanul încă incomplet despachetat și cu vasul sub braț a pornit hotărâtă spre faleză.

„Ți-o fac eu, mamă”.

S-a oprit aproape de acvariu. A constatat clătînând din cap starea vremii, direcția vântului și înălțimea periculoasă a valurilor. Cu pași calculați, a depășit clădirea cu pești și s-a postat într-un loc stâncos, unde amenințarea apei era suficient de departe iar briza agresivă nu îi sufla în față. Desfăcu capacul recipientului și îl înțoarse rapid cu fundul în sus. Conținutul fu împrăștiat ca fluturașii meniți să culeagă date despre tornade din filmul ăla cu nume de înghețată în care a apărut și Helen Hunt.

Maică-sa dispăruse printre valuri, cu ajutorul vântului care îi spulberase toate urmele. „Nu mai rămâne nimic din noi. Doar amintirea. Dacă îi mai pasă cuiva”.

Era înțepenită lângă balustradă cu o urnă goală în mână. Sparse urna, adună cioburile mari și le aruncă în primul coș de gunoi. Apoi, cu mâinile în buzunare, privi ceasul cu termometru din intersecție și socoti că venise momentul să se ocupe de casă și de apariția din seara ce o aștepta după colț.

Vicenția VARA

Beți vinul acesta

Miroase a dulce carne de om,
strigă zmeul scuturându-și solzii lui groși
la trei poștii depărtare de casă,
miroase a dulce carne de om,
urlă foamea zmeului pofticioasă.

Dar eu vă spun vouă, prieteni dragi –
nu mâncați mărul toamnei fiindcă el
miroase a dulce carne de om mai ales
când pielița lui a sorbit cu lăcomie
căldura mâinii albe care l-a cules.

Dar eu vă spun vouă, prieteni dragi –
nu beți apa aceasta rece și clară,
miroase a dulce carne de om fiindcă
într-o târzie și vicleană primăvară
râul va fi îmbrățișat cu veșnicie
fragede trupuri de copii.

Dar eu vă spun vouă, prieteni dragi –
mai bine beți vinul acesta care
e sângele meu înspumat,
beți vinul acesta ce inundă viața
rostogolită între noi,
grăbiți-vă, trageți mai iute sorții și
beți vinul sângelui fierbinte când
se limpezește în marginea nopții

Dar eu vă spun vouă, prieteni dragi –
dacă schimbați în pământ dulce
văpaia visului, cuvintele și viața,
gustați vinul sălcii din sângele meu fiindcă
doar astfel veți sorbi cu lăcomie setea în care

se spală de tristețe dimineata.

Miresele de ceară

Mirese de ceară purtând pe obraz
masca argintie a bătrâneții
către mine cu tandrețe se întorc
din toate oglinzile vieții,
ca să-mi înapoieze căderea sorților
a zilelor și a nopților,
comoara plânsului din tinerețe,
strălucitoarele lacrimi în care
spălăm în fiecare seară
iubirea fugară,
cu tălpi diafane și cântece,
luminându-mi apoi diminețile
unor zile cu dinții de vidră și
privirea neliniștită
ca o fâlfăire de aripă înghițită
de colivie.

Gonite de clepsidra obosită
spre marea vânătoare
a vulpilor și lupilor tristeții,
miresele de ceară în tăcere trec
prin cele o mie de încăperi ale ceții,
ducându-și pe umăr frumusețea adormită,
arcul de aur și zborul săgeții.
Desculțe trec miresele de ceară
pe puntea sufletului meu,
pășind învăluite în sfială
ca-ntr-o pădure seculară care ascunde
cetatea întunecată a unui zmeu.

(Continuare în pag. 20)

(Urmare din pag. 19)

Ehei, Postumus, Postumus,
ce iute fuge timpul când
din toate oglinzile vieții
către mine cu tandrețe se întorc
mireselile de ceară purtând pe obraz
masca de argint a bătrâneții
pălmuțată de vânt.
Ehei, prietene Postumus, ce iute fuge
cel mai de preț vânat.

Dansul orelor

Suavă doarme în trup de femeie
pasărea măiastră,
tropotul îndepărtat al licornului
îi încrețește în unde viorii
pieleța străvezie a somnului.
Curge din pletele viselor ei
dantela neliniștii adunate
în pești fumurii,
prin ferestrele de lumină deschise
se aud solzii alunecând
peste umeri, peste genunchi și călcâi,
peste clopoțeli prizonieri
în tăcerea de argint a narciselor.

Sub cerul de sticlă îmi cerșesc
inima în pălării de zăpadă,
crinii dimineților mă fugăresc
ca pe un vânat prețios mirosind
cu gingășie a lavandă...

Aștept prăbușirea orei când
voi îmbrăca a mia oară
trupul închipuit în pasăre măiastră
plămădită din ceară.

Dar tot mai încet migrează clipele
în mâinile de ceară ale îngerului –
apune gândul către asfințit
și timpul alunecă în seară.

Câinele umbrei

Era seară, vreme

amorțită către ploaie.
Lângă mine, s-a așezat
un câine bătrân
cu botul spre nord.
Umezeala îmbrățișa
ultimele oase ale zilei.
În camera în care îngerul dormise
am lăsat să curgă muzica apelor,
ușor îmblânzită de vise,
ușor năpădită de înserare,
ca un câine lăptos semănând
a umbră întinsă spre nord.

Rostirea numelui

Înveți sufletul aburit să citească
numele tău de pământ, pe pământ,
ți-e teamă că la despărțirea de ulciorul lui
o să-l uite și n-o să mai știe
unde ești, unde sunt.

Atunci când visul primăverii
Zace bolnav în ierburile scunde,
veșted și însingurat, îngerul serii
plânge în tăcere cu lacrimi mărunte.

Vino mai aproape de sufletul meu
veșted și însingurat și spune-i
cine îți presară peste pleoape
somm de înger curat dincolo de
rostirea augustă a numelui.

Ritual de vânătoare

În întuneric, o aud cum vine,
în întuneric, oarbă,
la fiecare pas
lăsând călcăie de argint,
durere subțire de floare,
ea împrumută chipul meu,
nepăsătoare.

O simt cum se apropie de mine –
cu dorință și spaimă
îi aștept îmbrățișarea

(Continuare în pag. 21)

(Urmare din pag. 20)

*a-toate-tămăduitoare,
ca o mireasmă de iarbă înaltă
rătăcită în vis
și năucitoare.*

Jocuri: ultima ispită

*Ispita încercării când te-ajunge
vei trece grabnic fluviul de sânge
ca în umbră și miresme să te-nece.
Lasă-mi armura înmuiată-n amintire fiindcă
pustiul violet curând o să-nfioare
visarea noastră veșnic călătoare
iar noi găsi-vom alinare în plutire...
Când floarea neatinsă, nevăzută,
uitată de substanță și de dor
ne va chema – vom adormi ușor
în visul cu armura ruginită,
unde respiră ultima ispită.*

Bucură-te

*Bucură-te pentru întristarea ta,
murmură pasărea măiastră cu voce de stea,
căci fericiți vor fi acei ce astăzi plâng.
Măhnirea țărâniî umple sângele vieții celei vechi,
bea și împărtășește-te cu vinul amarui
al vremii visând veșnicia în care
se topește arama timpului și se-mprăstie firea
alte vieți neîncetat semănând.
Bucură-te, murmură steaua...*

Dan C. Iulian

Evangelhie I

Femeie
ca evanghelia trupului tău
curat
ține legat în piele fiul promis.

Sînt semne
se arată semnele vai
maște-l naște-l odată
dar de data asta
naște-l în rai.

Potop

A fost găsit la țarm,
pe plaja ca o pagină de ziar
deschisă la rubrica decese.
Era un înecat frumos,
așa cum sunt morții
pe timp de pace.
Avea gura ca un estuar odihnit
și nici un alt semn de
recunoaștere.
În rest, procurorul districtual,
spectatorii plictisiți
ca la o ceremonie
mereu repetată.
Nu se anunța nimic tulburător,
doar medicul legist
presimțise ceva.
Când l-a deschis
lumea a fugit îngrozită
ca de potop.

Iona avea valurile
înlăuntrul său.

Proză umoristică

Florentina Loredana Dalian

MISS UNIVERS

Sunt o persoană disciplinată. Vreau doar să spun că obișnuiesc să respect legea; și am eu una preferată - Regulamentul privind circulația pe drumurile publice, pe care mă străduiesc să nu-l încalc niciodată. Respect viteza legală, dau întotdeauna prioritate, semnalizez regulamentar, îmi fac asigurare la timp, revizie și tot ce mai trebuie. Doar că, uneori, oricât te-ai strădui, o mai dai și-n bară.

Ptiu! Bată-te să te bată! Verzitură coclită! Arătare-n dungi! Mă speriași. Tocmai după curbă te-ai găsit să mi te ițești? Și n-ai nici păr destul, cât să-mi ajungă și mie de-un afumat, să-mi treacă de sperietură, cum îmi făcea bunica, demult, când eram copil și mă speriam de câte-o lighioană. Și ce tot întinzi mâna aia? Ce, eu nu știu că trebuie să trag pe dreapta? Crezi că de tâmpită merg cu avariile în loc de faruri? Aș fi oprit oricum, măcar să te bag în seamă și să te-ntreb dacă nu te pricepi să repari niște amărâte de faruri care și-au găsit tocmai acum să mă lase. Poate măcar ai pumnul mai puternic, că al meu - tras cu nădejde-n capotă - n-a reușit să obțină vreun rezultat. Doar că, după aia, m-a lăsat și claxonul. Uf, și mi-am propus de atâtea ori să învăț reparații auto! De mâine, ba nu, că mâine-i Paștele, de poi-măine mă înscriu la cursuri.

Întrebarea e ce mă fac eu cu asta acum? Regulamentul scrie clar la

capitolul contravenții - „defecțiune la sistemul de iluminat”. Poți să zici ceva? Nu poți. Nu putea să mă pândească nițel mai la vale, acum vreun sfert de oră, când n-apucasem să pun avariile? Ar putea să zică mersi c-am găsit o modalitate de-a mă face vizibilă, altfel vedeam pe unde merg, că nu se înnoptase. Sunt la mâna lui, oricum.

Și tocmai azi mi-am găsit să mă îmbrac în trening, ceea ce mi se întâmplă de cel mult două-trei ori pe an. Stați în dulap fustițe scurte, rochițe sexoase și pantalonași eleganți! Așa-mi trebuie dacă n-am visat azi-noapte c-o să mă oprească un polițist, pentru prima dată în „cariera” mea de șofer neprofesionist categoria B.

Doamne, ăsta m-așteaptă să cobor! Cum să-i zic să mă lase să-mi refac măcar rujul? Ei, și-așa ce mai contează, în treningul ăsta lălău și cu adidașii lui fiu-meu în picioare, c-un număr mai mari? Să vedem ce se mai poate face în situația dată.

Gene, nu zic, am frumoase, dar nu prea mă pricep să dau din ele. Tot de poi-măine trebuie să iau și câteva lecții din astea. Am și ochi frumoși, dar nu prea știu s-ascundă ce simt. Fir-ar să fie! Asta n-am să-nvăț niciodată. Să încerc cu zâmbetul? La asta mă pricep. Dar dacă pare fals? Și doar n-o să râd ca proasta, când purceaua-i moartă-n coteț (Să vedeți, domnule polițist, ha, ha, ha, ce glumă bună!

(Continuare în pag. 23,24, 25)

Știți, aseară farurile mergeau beton, chiar mă fleșuiau unii că-i orbeam - nu, asta nu se spune - dar adineauri când să le-aprind, n-au mai vrut, hi, hi, hi, așa-i că-i amuzant?). Nu ține.

Păi, aia nu, ailaltă nu, ce mama mă-sii! Ia să fiu eu așa cum mă știu și cum mă știe toată lumea, că doar n-o fi foc. Până la urmă, ce poate să-mi facă? Îmi trăneste o amendă (cât o mai fi?), îmi dă nana la funduleț (s-o creadă el!) și trebuie să mă lase să plec. Că doar nu m-o prezenta acasă la nevastă-sa, îmbrăcată-n iepuraș.

Bun. Cobor! (Păzea, domnu' polițist, că io,-n adidașii ăștia, mă cam împiedic, și n-aș vrea să provoc vreun accident!)

– Bună ziua! zic bătoasă (vai de bătoșenia mea! Să nu mă întrebați de ce, începuseră să-mi cam tremure mâinile. Mor de ciudă când mi se întâmplă asta.)

– Bună seara! (Cu alte cuvinte - ce, ai crezut că mă păcălești? Eu nu văd că-i seară, că, oricum, e momentul s-aprinzi măcar pozițiile, dacă nu farurile?) Actele dumneavoastră!

Uitasem de acte. Doamne, să vezi acum! Nu că n-ar fi în regulă, nu că nu le-aș avea, mereu le port la mine, chiar și până la piață. Dar când oi începe să-mi deșert geanta pe capotă...

– Imediat. Numai o clipă, sau poate două. Știți cum e cu femeile. Eu, când îmi caut rujul, dau de pix, când îmi trebuie cheile, găsesc oglinda, când scotocesc după ochelarii de soare, pun mâna pe pachetul de țigări. Gata, cred c-am găsit. Pofțiți! Nuuu! Mă scuzați, uitasem că mi-am pus și-un tampon, știți, să fie...

Dobitoaco! Ce-o să creadă

ăsta, că-ți bați joc de el. Noroc că nu am la mine prezervative, dacă i le întindeam p-alea? Cine știe ce-nțelegea. Apăreți, apăreți odată!

– Vă aștept peste drum, la mașină.

Așa, vezi! Păi e frumos să stai lângă o doamnă când își caută-n geantă? Altă promisiune - cum ajung acasă, fac ordine în ea. Da' ce, n-am mai făcut și altă dată?

În sfârșit, conform legilor lui Murphy (cum v-am spus, eu respect legile), ultimele chestii pe care-am pus mâna au fost multașteptatele acte. Trec strada, neregulamentară, că trecerea era mai încolo și doar n-o să-l fac pe domnul polițist s-aștepte, și i le întind radioasă. Le ia cu sfială, de teamă parcă să nu-i pun vreo broască-n mână și, dacă tot nu se putea lega de ele, mi-o trăneste:

– De ce vă tremură mâna?

Se putea să-ți scape? N-ai găsit altceva mai frumos la care să te uiți? Ia uite ce poză artistică am acolo-n permis!

– De bătrânețe, zic.

Ce să fac și eu, încercam să mai destind atmosfera. Că doar nu era să-i spun că nu-mi pot controla emoțiile, să se umfle-n pene. Holbează ochii la mine ce mă-ntreabă?

– Ați băut?

– Pardon?!

– Am întrebat dac-ați consumat băuturi alcoolice.

Ei, asta-i prea de tot! Stai că acum ești tu la mâna mea! Și eu care salivasem toată ziua lângă sticla ăloră de vin și nici măcar n-am mirosit-o. Răspund înțepată:

– Nu, desigur. Puneți-mi fioala!

– ?!?!
– V-am rugat să-mi puneți fi-
ola.

– Lăsați...

D-ăsta-mi ești, Hagi Tudose, nu te-nduri să strici o fiolă pe d-alde mine. Și ce dacă sunt îmbrăcată-n trening, n-am și eu drepturi ca toată lumea? Dacă n-am doar un guleraș pe mine, nu pot să-mi dovedesc nevino-văția?

– Bun, atunci ce vreți să fac? Șpagatul? N-aș risca fără încălzire, dar cred că măcar roata îmi reușește. Pe care din borduri vreți?

– Nu, doamnă, nu-i nevoie, da' am văzut că vă tremură mâna și...

– Și ce dacă-mi tremură? Ce, dumneavoastră nu vă tremură nicio-dată nimic?

– Ba da. Adică... Uitați care e problema...

Acum explică precum învățătorul copiilor tâmpiți - și pe bună dreptate, cam sărisem calul și chiar mă întrebam cum de nu l-am scos din sărite. Ori oi fi dat din gene fără să știu?

– Deci nu vă dau amendă, e cinci sute de mii.

(Adică, la halu-n care arăt, nici o chitanță nu strici pe mine!)

– Vă rețin talonul, vă dau dovadă pentru cin'spe zile, dumneavoastră reparați farurile la un service care vă pune ștampila, apoi mergeți la poliție și vă luați actul înapoi.

O! Mi-e și drag să umblu pe la poliție! E drept că la service tot trebuie să mă duc.

– Ei, ce ziceti, facem așa?

– Păi, facem, domnule polițist, cum știți dumneavoastră.

– Ce variantă alegeți?
– Ă... î... (Parcă nu eram la 6 din 49). Contează alegerea mea?

– Bineînțeles!

Hm... ăsta ori e tâmpit, ori extraterestru, ori e de la camera ascunsă. Oricum ar fi, hai să-i intru în joc. Poate face vreun studiu psihologic, am mai auzit eu de-alde ăștia care ies pe stradă și-ntreabă oamenii.

– N-am înțeles prea bine, între care variante pot s-alege? Între talon și amendă?

– Între talon și să vă las în pace.

Hait! Nu-i tâmpit deloc. Dimpotrivă, mă crede pe mine plecată cu sorcova (cred totuși că i-am dat motive suficiente) și, cum își închi-puie că n-am toată țigla pe casă, crede c-am să prefer să-mi rețină talonul. Na, că te-am păcălit! S-o crezi tu că sunt dusă cu vaca, doar mă fac.

– Păi, știu și eu... (adică, vezi Doamne, mă mai gândesc) cred că... să mă lăsați în pace. Chiar mă lăsați?

– Bineînțeles. Pofțiți actele, dar îmi promiteți că remediați defectiunea și, dacă ne mai întâlnim, nu vă mai iert.

ăsta chiar vorbește serios.

– Mulțumesc! Ce mă costă?

– Nimic, vedeți-vă, doamnă, de treabă!

– Mă scuzați, n-am vrut să vă jignesc. Știți, eu doar știu că totul costă...

– Doar să faceți reparația.

– Da, sigur, mâine, adică nu, că mâine-i Paștele, poimâine. Am atâtea de făcut poimâine. Mulțumesc! A, asta era, mâine-i Paștele, ziua iertării, așa-i? (na, că tot eu ți-am dat ideea!)

– Da, da ! (nici prin cap nu-i trecuse. Și ce dacă-i Paștele, omul trebuie să-și facă mereu datoria).

Totuși, ce-a fost cu el? Și când te gândești că nici măcar fustă scurtă n-am avut! Vă dați seama ce tipă bine trebuie să fiu, dacă l-am dat gata până și-n trening? Te pomenești că, dacă eram pusă la patru ace, îmi repara și farurile! Ce mai încolo și-ncoace! Eram tare mândră de mine. Cred că atunci când am traversat strada înapoi, tot neregulamentar, mai crescusem vreo doi centimetri în înălțime și vreo trei-patru în bust. Aveam și de ce să mă măndresc. Cum de nu îmi venise ideea până acum să particip la „Miss Univers”?

În sfârșit, îi urez toate cele bune, îi mai trimit o bezea de vedetă înainte să mă urc în mașină, arunc actele-n spate, pun centura, semnalul pe stânga (să vadă că știu și că am, mai ales) și demarez mândră tare. „Are mama o fetiță frumușică foc“. Ei, vezi, mi-au mai spus mie și alții, dar nu când înotam în trening și mă împiedicam în adidași, cu șireturile târâș. Am parcurs înfoiată cei câțiva kilometri rămași, tot cu avariile puse. Numai de nu s-ar ivi alt echipaj! Măcar de data asta poate găsesc actele mai repede. Și-n orice caz, să am grijă ce-i pun ăluia-n mână.

Ce tot „trageți” faruri? Voi știți cine sunt eu? Duceți-vă și întrebați-l pe polițistul din curbă!

Ajung acasă, promițându-mi că data viitoare când mă mai îmbrac în trening să-mi pun măcar o pereche de pantaloni scurți pe dedesubt.

Când intru în hol, îi mulțu-

mesc lui Dumnezeu c-am ajuns cu bine (mereu îi mulțumesc pentru câte ceva). Mai fac o cruce mare și-i mulțumesc, tot Lui, că m-a făcut mama frumoasă. N-apuc să termin crucea, că mă izbește oglinda.

Oglindă, oglinjoară...sparge-te-aș! Așa, care va să zică. Nu de frumoasă l-am dat gata pe domnul polițist. În fața mea nu stătea vreo poză, bună de pus în revista „Playboy“. Îmi pare rău că vă dezamăgesc, dar n-o să candidez nici anul acesta la „Miss Univers”. Altul fusese motivul pentru care mă iertase domnul polițist și-mi înghițise toate măgăriile. Pe treningul meu scria **DINAMO**.

Și iar i-am mulțumit Celui de sus, deși puțin dezumflată, că farurile mi se stricaseră într-una din cele două-trei zile din an când, sătulă de tocuri și haine incomode, mă hotărâsem să pun treningul pe mine. Și că, atunci când l-am cumpărat, nu găsisem altul în tot orașul care să mi se potrivească, în afară de cel roșu cu puțin alb pe care scria, pe ambele părți, cu litere de-o șchioapă „Dinamo“.

Mare echipă!

Celebrități

S
E
P
U
N
E
C
Ă

Fiindcă soția sa se ruga lui Dumnezeu pentru iertarea păcatelor lui Heine, acesta, aflat pe patul de moarte, a liniștit-o:

– Nu te teme, iubit-o! Mă va ierta; asta e meseria lui!

Tot el a lăsat soției sale, prin testament, întreaga avere, cu condiția să se recăsătorească imediat după decesul lui. „În felul acesta - a spus el - se va găsi măcar un singur om care să-mi regrete moartea“.

*

Înțelegând că o așteaptă eșafodul, Anne de Boleyn i-a scris soțului său, Henric al VIII-lea, care o osândise pe nedrept: „Ai avut mereu grijă de ascensiunea mea: dintr-o femeie obișnuită m-ai făcut marchiză; din marchiză - regină și din regină mă înalți acum la rangul de sfântă!“

*

Fleming a fost întrebat, după primirea Premiului Nobel, cum a ajuns la descoperirea penicilinei, știut fiind faptul că unii confrăți spuneau că descoperirea s-ar fi datorat unei fericite... erori.

„Totul a fost o întâmplare - a confirmat renumitul bacteriolog. Aș fi rămas fermier dacă mama și frații mei nu m-ar fi obligat să părăsesc casa și

să plec la Londra. Nu aș fi fost primit în facultate dacă nu eram un înotător bun. Aș fi rămas medic, dacă nu s-ar fi tras de mine să lucrez într-un laborator. Pe urmă am descoperit penicilina și, după 15 ani de așteptare, a trebuit să survină al doilea război mondial, cu condițiile sale vitrege, pentru ca medicii să se hotărască să folosească dubiosul medicament“.

*

Când Napoleon a fugit din insula Sfânta Elena, un ziar parizian anunța: „Monstrul corsican a debarcat!“. Napoleon pătrunde în primul oraș de pe teritoriul Franței; ziarul își anunță cititorii: „Canibalul înaintează spre Grasse!“.

Apoi: „Uzurpatorul a intrat în Grenoble!“.

Napoleon se apropia de Paris; ziarul titrează: „Bonaparte a ocupat Lyonul!“.

În sfârșit împăratul sosește la Paris; pe prima pagină a ziarului se putea citi: „Înălțimea Sa Imperială este așteptată astăzi, în Parisul său fidel!“.

*

Romancierul și dramaturgul romantic francez Alexandre Dumas-Tatăl a câștigat, prin operele sale, foarte mulți bani, pe care însă, datorită firii sale cam aventuroase, i-a risipit. Așa se face că, la câteva zile înainte de moarte, avea în buzunar abia doi franci, exact suma cu care venise în urmă cu 50 de ani la Paris. Scriitorul a privit melancolic cei doi franci, apoi a spus vesel:

– Închipuiți-vă, am trăit 50 de ani și nu m-a costat nici un ban.

Scriitori de peste Prut**TRAIANUS**

Pe numele său adevărat Traian Vasilescu, tânărul și talentatul scriitor s-a născut la 2 aprilie 1969, în satul Vișoara, raionul Edineț, din Republica Moldova. A absolvit Facultatea de Istorie din cadrul Universității Pedagogice „Ion Creangă”, iar în calitate de scriitor a publicat, până acum, 28 de cărți (la Chișinău, Iași, București, Timișoara, Ottawa). Este membru al Uniunii Scriitorilor din Republica Moldova, președinte fondator al Societății Culturale Culturale „Pasărea Phoenix”, director al proiectelor „Dicționarul scriitorilor români contemporani de pretutindeni” și „Antologia poeziei românești în mileniul III” etc. În revista „Fereastră” din luna ianuarie veți putea afla mai multe despre autorul versurilor, limpezi ca apa de izvor a credinței strămoșești, pe care le reproducem în continuare.

Psalm înflorit

La nașterea lui Flaviu-Lucian

Îngerul Tău, Doamne,
C-o mână sub cap
Doarme pe pământ.
Ca o floare a raiului,
În odăjdi de sfânt,
Te caută cu aripile
Încrucișate la piept
Și, găsindu-Te,
Falnic visează.
Îngerul Tău, Doamne,
Lucind rază,
În brațe-nțirziate de iarbă
A poposit.
Vecia în mine lucrează.
Simt c-ajuge-oi un psalm fără seamăn
În cîmpia iubirii de Tine-nflorit.

***

Singurătatea are gust divin,
Parfumul ei a îmbătat tot burgul
O poartă numele-mi de peregrin.
Singurătatea-i este Demiurgul.

Aici, numai aici sînt fericit.
N-am cunoscut un mai ales deliciu.
Singurătatea-i marele meu viciu.
Miros a sunet îndumnezeit.

Din toate mi-i cupolă doar gândirea
Lucrând continuu din amurg în zi.
Privesc apusul. Iată poezia
Pe care n-am s-o scriu în veșnicii!

În van îmbrățișând singurătatea,
Repaus altfel caut și-l găsesc.
Repaus mi-i murirea ce-o trăiesc,
Brațele-i fine mi-or închide cartea

Și singur cuc, de vrajă desfrunzit,
Voi fi doar clinchet îndumnezeit.

Recitirea izvoarelor

E-o Vișoară-n Domnul, milenară,
Și-acolo-n rai, cu cer acoperite,
Dorm cînturile mele nerostite,
Ce-ades le-ngîna zeii la sitară.

E-o Vișoară-n veci cum nu-nțîlnesc
În nici o inimă dăinuitoare.
Numele Tău, Iisus, spital ceresc,
Umblă prin ea desculț în fremătare.

Acolo casă-mi vreau cu fluturi mii
Săltîndu-mi în privire, nesfîrșit,
Roit de ei să strig cu veșnicii:
„Eu chiar și-nvins fiind am izbîndit!”

(Continuare în pag. 28)

***

*Părinții mei au cultivat tăceri
Și eu, la rândul meu, cultiv cuvîntul,
De rodul meu va ține cont Preasfîntul
Sau corbii, ultimii din temniceri,*

*Ce-o să-mi închidă pleoapele deșarte
Ca pe coperte reci de-nvinsă carte,
Și-aplaudînd dispăre-vor în vînt.*

*Dar tu atunci, poem uitat pe-o filă,
Cu buze cîntătoare de sibilă
Mă tot vei naște, suflet de pămînt.*

Psalmul sfinției

*Calea spre tine, Doamne,
Pavată-i cu iubire,
Calea spre nicăieri
Pavată-i cublestem.*

*Sînt beat, dar nu de vinuri
Ce-adăpostesc mistere,
Sînt beat de tine, Doamne,
Să nu fiu beat mă tem!*

*Un scrin preaplin cu lacrimi
Păstrez din veci în mine,
Arhimandrit al clipei,
Sobornicesc lumini.
Sfîntul sinod al ierbii
M-a declarat în fine
Vicar nădejzii lumii
Ce-a-ngenuncheat grădini.*

*În brațele nemorții
Surîd-narcis în floare,
De vorovirea-ți, Doamne,
Nu vreau să mă dezleg,
Altar oricărei clipe
Prin tine sînt, întreg.*

*Dar pe cât cred în ziuă,
Pe-atît amurg răsare
Și care bună cale
S-aleg nici nu mai știu:
Umplut cu vîrf e iadul*

Și raiul mi-i pustiu!

În miresme îngropat

*În zori o să ne-atace trandafirul,
Trezii copii, spune-ți-le clar
Că a sosit minutul milenar
Să vă spălați pe suflate cu har
Și să înapoiați, golit, potirul
Ce duce-n Dumnezeu la ora șapte.
Veniiți și încărcăți-vă priviri
Parfumuri dense amintind psaltiri
Scrise de fluturii ninși pe cetate
La ora inefabilei jertfiri.*

*În zori o să ne-atace trandafirul,
Deja țintește sufletu-mi stingher,
În focul lui m-arunc cu patrafirul
Cusut cu fir de stea și plătesc birul
De-a fi-n miresme îngropat ca-n cer.*

Cînd s-au fost spus îngerii

*Postum antum, cuvîntul Fericire
În schitul inimii îmi bate iar.
Înveșmîntat în rai și, solitar,
Poartă-n priviri buchete de uimire.*

*De cînd mă tot neștiu vine sublima
Tăcere-a gîndului, cu ea mă-mpac.
Atunci secunda-mi este cît un veac,
Brațele îmi întinde și, ortac,
treptele rânii urc pînă la prima.*

*Ai sufletului pași se-aud căzînd
Pe lespezi de-amintiri și dintr-o dat'
Cuvîntul Fericire-ngenuncheat
În propriu-i pridvor cădelniînd
Se stinge ca un ultim împărat.*

*Parfum de veșnicie pe-al său chip,
Nimfe cîntînd se-aud dintr-o zidire,
Prin îngeri ne găsim, cei de nisip,
Îngeri rostim și nu avem murire*

*Și-n clipa cînd tăcem – Unică Rază –
Cuvîntul Fericire ne-nviază.*

Dr. Dan BRUDAȘCU

Vârsta de aur a Clujului cultural românesc

Recent, am susținut o conferință publică menită a evoca elita intelectualității clujene în perioada interbelică. Acțiunea se înscria în ciclul de manifestări consacrate împlinirii a 90 de ani de la preluarea conducerii destinului acestui important centru cultural, științific, artistic, universitar și academic de către autoritățile române, ca rezultat imediat al făuririi, la 1 decembrie 1918, a statului național unitar român.

Am urmărit să evidențiez, pe baza unei consistente documentări, că perioada interbelică reprezintă domeniul de maximă afirmare a culturii și spiritualității clujene, pentru că era pentru prima dată în cele peste douăzeci de secole de existență a acestui oraș, când majoritatea locuitorilor ei, respectiv cetățenii de limbă română, puteau să se exprime nestingherit și să își pună în valoare potențialul lor creator.

După cum se știe, la scurtă vreme după evenimentul istoric de la 1 decembrie, la Cluj au luat ființă nu numai școli, licee sau facultăți în limba română, ci și importante instituții culturale cum ar fi Teatrul sau Opera în limba română.

Spre Clujul românesc își vor îndrepta pașii nu numai extrem de importanți oameni de cultură și universi-

tari români pentru a pune bazele unei universități românești, ci și cunoscuți dascăli și cărturari sau cercetători de origine străină. Aș aminti, foarte pe scurt, în privința acestora din urmă, pe geograful francez **Emmanuel de Martonne**, pe zoologul **René Jeannel** (venit de la Paris la invitația lui Emil Racoviță, cu care colaborase la unele din proiectele sale științifice anterioare) sau filologul **Yves Auger**, dascăli care au dat strălucire Almei Mater Napocensis și au contribuit, împreună cu confrății lor români, nu numai la realizarea unor importante cercetări științifice, ci și inclusiv la constituirea unor noi ramuri ale științei românești și universale.

Dintre numele importante ale Școlii clujene aș aminti pe **Sextil Pușcariu**, venit de la Cernăuți, arheologul și istoricul **Vasile Pârvan** sau stomatologul **Gheorghe Bilașcu**, fondatorul Facultății de Stomatologie la Cluj. Fiecare dintre ei aveau deja în spatele lor o activitate remarcabilă pe tărâm științific sau academic, dar au preferat să vină la Cluj pentru a contribui la dezvoltarea învățământului universitar în limba română din acest oraș.

Autorul unei lucrări de prezentare generală a Clujului, intitulată „**Kincses Kolozsvár**”, susținea în 1995, cu certitudine la comanda celor care finanțau proiectul, respectiv Mi-

(Continuare în pag. 30, 31)

nisterul Culturii din Ungaria, că toate aceste realizări ale culturii clujene ar fi în realitate expresia „românizării” Clujului. De parcă românii deveniți, în sfârșit, liberi și stăpâni la ei acasă, nu ar fi avut dreptul, cel puțin moral, de a avea propriile lor instituții de cultură.

Aș mai adăuga la cele deja menționate, încă un fapt extrem de important: încă din primii ani de după unire, cu sprijinul marelui poet național Octavian Goga, la Cluj va lua ființă și o episcopie ortodoxă, având ca întâi stătător pe ierarhul de lumină amintire, *Nicolae Ivan*, un om cu capacități excepționale și cu contribuții impresionante atât pe linie clericală propriu-zisă, cât și de implicare în viața cultural-spirituală a cetății.

Nu există domeniu al vieții cultural-științifice, artistice sau religioase a acestei perioade care să nu fii impus în mod justificat orașul de pe Someș între cele mai prestigioase și importante centre românești, dar și cu un prestigiu european și internațional cu totul deosebit.

Una dintre posibilele dovezi ale afirmației de mai sus ar putea-o constitui numărul deosebit de mare al clujenilor deveniți membri ai Academiei Române, precum și a numeroase foruri academice europene și internaționale, invitați să participe la cercetări științifice de amploare sau să conferențieze în marile aule universitare din întreaga lume.

Efervescența cultural-spirituală extraordinară înregistrată de municipiul Cluj este grăitor ilustrată și de activitatea mai mult decât intensă din domeniul mass-media. Vrând

să sublinieze importanța ce revenea noului oraș, *Octavian Goga*, spre exemplu, decide mutarea redacției revistei **Țara noastră** aici la Cluj, de la Sibiu, unde fusese fondată, sub egida ASTREI, unde va apărea, săptămânal, în perioada 1922-1938, având ca directori pe *Ilarie Chendi*, *Octavian Goga* și *Alexandru Hodoș*. Tot la Cluj și-a mutat sediul și bilunarul **Cosânzeana** – revistă literară ilustrată, care apăruse la Orăștie între 1911-1915. La Cluj această revistă va apărea în două serii, între anii 1922-1926, 1927-1928 și am enumera dintre colaboratorii săi de marcă pe *Zaharia Bârsan*, *Ion Agârbiceanu*, *Liviu Rebreanu*, *Onisifor Ghibu* și *Victor Eftimiu*.

Reamintim, de asemenea, că în perioada 1921-1922, va apărea la Cluj **Gândirea** – literară, artistică, socială, revistă de orientare ortodox-tradiționalistă în cadrul redacției căreia au lucrat *Cezar Petrescu*, *Tudor Vianu*, *Nichifor Crainic* și atâtea alte mari personalități ale culturii române.

Perioada interbelică cunoaște la Cluj o activitate extrem de intensă în domeniul presei, aici apărând foarte multe publicații de toate genurile, inclusiv ale unor bresle sau meserii, partide și grupări politice, instituții culturale, artistice, universitare, sau ale minorităților etnice trăitoare, alături de români, în acest oraș multisecular. Aproape toate facultățile universității clujene au publicat almanahuri, buletine sau anuare științifice, care au cuprins lucrări și studii ale celor mai de seamă oameni de cultură și universitari ai urbei sau de peste hotare.

Trebuie să subliniem că tot la Cluj a apărut, între 1922-1924, o publicație intitulată **Epoca de aur**, sau o revistă, cu apariție efemeră, e drept, respectiv numai 4 numere, intitulată **Cultura**, sub direcția lui **Sextil Pușcariu**, dar care i-a avut redactori și colaboratori pe **Valeriu Bologa**, **Lucian Blaga**, respectiv **Octavian Goga**, **Nicolae Iorga**, **Ioan Lupas**, **Constantin Daicoviciu**, **Karácsony Janos**, **Frányo Zoltán** și **Yves Auger**.

După cum spuneam, oferta presei clujene interbelice a cuprins, între altele, și o serie de publicații politice, religioase, etnice, profesionale etc. deosebit de active, cu colaboratori din țară și de peste hotare.

Cititorul clujean interbelic avea, așadar, posibilitatea de a-și asigura, indiferent de limba sau etnia căreia îi aparținea, o paletă informațională extrem de largă, echidistantă sau angajată politico-ideologic (inclusiv publicații socialiste, comuniste, de stânga) sau pe criterii de partid (amintim, în acest sens, cunoscutul ziar **Patria**, de orientare țărănistă). Acest lucru, ca și menținerea, după 1919, și a instituțiilor de cultură în limba maghiară, care au putut funcționa neîngrădite, beneficiind de susținerea materială și financiară de la bugetul de stat, dovedește spiritul progresist și democratic atât al clujenilor, cât și al autorităților publice din epocă.

Deși marginalizați vreme de secole și sancționați ori de câte ori au vrut să își exprime cultura și spiritualitatea în limba lor maternă, românii din orașul de pe Someș au dovedit înțelegere și toleranță și nu s-au răzbu-
nat pe celelalte minorități, dându-le

posibilitatea și asigurându-le condițiile de a-și manifesta și cultiva nestin-
gherit limba, cultura și spiritualitatea proprie.

Sper să nu fie considerată drept o exagerare afirmația noastră că în perioada interbelică nu a existat domeniu al cercetării științifice sau al creației literare, muzicale, beletristice, în care Clujul sa nu fi avut contribuții și reprezentanți de primă mărime.

Intellectualitatea de limbă română și-a asumat ca pe un apostolat nu numai înființarea de instituții culturale-științifice, universitare și academice specifice, ci și menținerea și dezvoltarea continuă a activității acestora. Clujul interbelic reprezintă apogeul, așa zisul *golden age* al culturii, artei și științei realizate în această străveche și importantă metropolă românească și sud-est europeană.

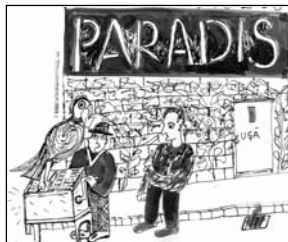
Ar mai fi de subliniat, totodată, colaborările universitarilor clujeni în proiecte de cercetare sau de editare de lucrări științifice etc., cu confrăți de ai lor străini, ca și frecvențele schimburi de studenți sau doctoranzi veniți la Cluj pentru a lucra sub îndrumarea unor mari dascăli, de larg prestigiu european și internațional de aici. Consemnăm, în același timp, participarea universitarilor și cercetătorilor clujeni la simpozioane și colocvii internaționale sau la alte schimburi culturale și academice remarcabile.

Cine a rămas în țară

Meseriașul

Are o țigară în colțul gurii și chef de muncă în colțul îndepărtat al vieții. Tricoul rupt nu-ți dă nici o idee despre onorariul pe care-l va cere la capătul unei zile de spoit în lene, pe un perete care nu se poate opune sau fugi.

Ideile lui sunt luate din reclamele de la bere. Marele lui avantaj: garda financiară nu verifică decât hârtii, nu și venituri ilicite. Acum 30 de mii de ani, zugravul ar fi fost ucis pe loc, după primul cerb desenat strâmb în peșteră, la Lascaux.

Baba urbană

Spre deosebire de sora ei de la sat, baba urbană a văzut multe și știe tot. Ahtiată după jocuri po-

litice își urăște, în ordine: nora, vecina, vecinul, administratorul, strada, orașul și partidul politic aflat la putere. Paradoxal, își iubește însă țara, chiar dacă nu-i poate găsi alte calități decât acelea cu care a rămas din cartea de română din 1955.

Baba urbană bănuiește că totul în jurul ei e făcut s-o fure: administratorul blocului, compania de gaze, străinul care tocmai a intrat în hol și se uită suspect la cutiile de scrisori. Asta nu-i face în nici un fel viața mai bună.

Destinul babei e să moară, iar ea acceptă asta și nu se mai ocupă cu absolut nimic.

La noi lipsesc cu desăvârșire babele din Occident, alea care se duc voluntare la ONG-uri, sau merg la mitinguri, când nu citesc literatură de stânga.

Babele noastre doar votează, manâncă mult, bârfesc pe toată lumea și circulă gratis cu RATB.

Manelistul

E rapid, pentru că

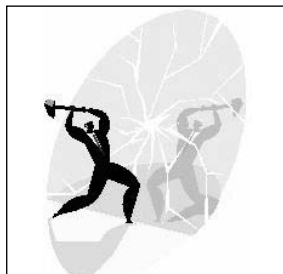
nu poate fi altceva, în afară de negustor de droguri sau combinator de terenuri.

Cel mai bun lucru din viața lui e timpul liber. Îi place să împartă: pumni, muzică, opinii.

Știe despre tine că ești prost. Știe că el e deștept, iar viața, în felul ăsta, devine foarte simplă. De aceea manelistul e cel mai relaxat dintre românii care au rămas în țară.

Când te întrebi de ce s-au plantat palmieri la Constanța, răspunsul este limpede: pentru că mai-muțele erau deja acolo. Și nici n-aveau dușmani naturali.

Specialistul

A lucrat cândva în cercetare. Revoluția l-a prins într-un institut, desenând la planșetă clădiri urâte, cu speranța că într-o bună zi va fi lăsat să fie genial. Când a fost lasăt, a continuat să fie el însuși, cu program clar: dimineața la 8 la serviciu, la 17 acasă, la 20 la a doua sticlă.

(Urmare în pag. 33)

(Urmare din pag. 32)

Înăuntru lui sunt o mulțime de bagaje desfăcute și lăsate așa, în lipsa de o nouă destinație: literatură SF, poezi optzeciști, două-trei iubiri, neapărat consumate la Costinești, cu Radio Vacanța undeva, în surdină. Se mișcă greu printre ele și de aia e deprimat.

Speră să vină vremuri mai bune, dar chiar și când apar la orizont, speră că o să-i bată la ușă, să-l ia de mână până în Germania, unde sigur cineva știe de lucrarea lui de diplomă, o revoluție la vremea ei.

Bogatul

În ciuda previziunilor optimiste ale telenovelor, bogații nu plâng. Nu au de ce, nu au când, nu le aduce aminte secretara.

Cei mai mulți nu știu că sunt bogați, pentru că nu se mai măsoară în raport cu tine, ci în raport cu alți bogați. Asta aduce cu sine o situație pe care nici psihologul plătit cu 200 de

euro/oră n-o poate rezolva: sunt bogați cu Mercedes care suferă că n-au Audi R8. Bogatul român are și o altă problemă: nu e bogat decât aici. Când iese din țară, e doar ostentativ.

Toțiăștia au rămas în țară. Restul au plecat, și nu în concediu. Or mai fi și alți, nu știu, e treaba institutelor să ne zică. Ce vreau eu să vă spun e altceva: Uitați-vă la ei și încercați apoi să vă închipuiți că, din marfa asta, trebuie să facem o națiune! Iar politicienii, despre care nu am vorbit, au misiunea patriotică să... stingă lumina!...

SPOVEDANIA

Un preot, ieșit la pensie, se desparte de parohia sa. Enoriașii, drept mulțumire pentru tot ce făcuse, organizează o masă de rămas bun și, ca să fie „tacâmul” complet, invită și un politician. Dar, ca toți politicienii, acesta întârzie. Ca să umple timpul, preotul se adresează celor de față:

— Când am venind în parohie, cu ocazia primei spovedanii, mi-am făcut o impresie nu tocmai favorabilă. Târnărul pe care îl spovedeam a mărturisit că a furat un televizor, că le-a luat economiile părinților și le-a pierdut la jocuri de noroc și că bea mult. Am rămas înmărmurit.... Dar, după aceea, am constatat că individul acela era doar o excepție, oamenii locului fiind credincioși, responsabili și devotați valorilor morale.

În acel moment sosește politicianul, așa că l-au rugat să ia cuvântul. După ce s-a scuzat pentru întârziere a început astfel:

— Niciodată n-am să uit când a venit părintele... De fapt, am avut onoarea să fiu primul care s-a spovedit la el...

Criterii etnice

În timpul războiului din Golf, un irakian și un kuveitian stăteau față în față în tranșee și se „împușcau” de zor. La un moment dat irakianului i se blochează mitraliera. Nervos, acesta înjură românește și kuveitianul îl întreabă, surprins:

— Băi, pork de găine, de unde știi la tine rumânește?

— Ieu făcut facultate la Rumania, bei!

— Zeu? Ji eu făcut în București, bolitehnica... Tu unde făcut?

— Eu făcut medigină la Târgu Murej. Kuveitianul, profitând de impulsul adversarului, sare din tranșee și îl „ciuruiește” satisfăcut:

— Ia glonz, băi ungure nerușinat...

Lucian Mănăilescu

P
O
E
Z
I
I

Indulgențe

De câteva mii de ani istoria lumii
sufocă intimitatea, măsluind
catedrale patetice și silindu-L
pe Dumnezeu să vândă indulgențe...
În timp ce până murim o dată
mai murim de o mie de ori
lăsându-ne trupul
să care morții în spate
către o fericire ipotetică...

Aniversare

Ce să fac eu cu ziua asta
risipită ani și ani prin
bordelurile singurătății?
Cum să-i spun înserării: „Știi,
nu mai pot veni pe malul râului
pentru că ea nu mai este acolo!”
Cum să o pot iubi mai mult
Decât uitând-o...

Jumătate de om

Jumătate de om călare
pe jumătate de iepure schiop
se prefacă că e bun și înțeleghător
și mai ales fericit...
Numai noaptea, când încearcă
să adoarmă, jumătatea de nemurire
călărește fuga ipocrită

către un alt tărâm.

Cioburi TV

Merg printre cioburile zilei,
fiecare reflectând un alt posibil
unghi de vedere, admir nonșalanța
polițiștilor comunitari care calcă
fără să le pese pe sticla pisată
din ochii câinilor de aceeași rasă,
salut statuia revoluției fără cap
plasată în centrul Buzăului,
mă înghesui printre privirile țuguiate
ale țăranilor din piață, cumpăr
roșii turcești și un kilogram
de pește oceanic (e la doi pași
oceanul ăsta, îl aud în fiecare dimineață
cum mi se zbate sub tâmplă)
mă duc la ghișeu să cer o adeverință
de proprietar al singurătății
o iau la stânga pe lângă posterele
candidaților de la toate alegerile
trecute și viitoare intru
pe fereastra deschisă a unui televizor
(ăia de acolo trăiesc pe planeta
dezastrelor toți se pricep
toți întreabă toți se agită)
plictisit apăs pe buton și se face întuneric
chiar dacă știi că lumina trebuie
să o stingă ăla care pleacă ultimul!

Album

Nu-mi mai arăta, Doamne,
tot timpul fotografiile astea,
cu străinul de tata, cu mama
pierdută sub paloarea retușului
cu toată copilăria mea pândind
cucii din colivia bătrânului fotograf
și copiile de hârtie lucioasă
ale fericirii...

Mihaela DORDEA

Te aștept, Doamne

Ninge. Ies afară și mă simt în punctul de intersecție a două veșnicii. Una a trecutului, cealaltă a prezentului. Îmi întind mâinile încet, ca două aripi care se zbat pentru întâiul lor zbor. Adun în palme primii fulgi de zăpadă din anul acesta să îi iau cu mine. Pe gene strălucesc bobite argintii. Atât de adâncă este noaptea, încât adorm cu mintea și sufletul către cer, unde îngerii pregătesc bradul pentru Crăciun. Dorm cu capul rezemat de umărul unui cuvânt, cuvânt șoptit, care îmi aduce pe strune de vis poezia.

Aud departe, la marginea universului, cum Pruncul Iisus, nenăscut, plânge în scutece de nea, rămas acolo să aștepte nașterea sa într-o iesle, în raiul de iarnă și de lumină. Te aștept, Doamne! Dar nu prea știu unde și cum să Te aștept... Poate, înfiorată de frigul nopții geroase, îngenunchind în fața unei Biserici? Cu ochii ridicați spre cer într-o pădure de brad, cu mâinile căuș, potir pentru a-Ți primi lumina când vei coborî? Sau poate în bobul de grâu, să mă fac pâine, trup din trupul Tău, adusă ofrandă pentru iertarea mea? Te-aș aștepta, Doamne, în pânțele mamei, unde aș putea să Te primesc cu sufletul curat, fără de păcatele lumii care mă ispătesc zi de zi... Unde, Doamne, să Te aștept, unde să îți construiesc un locaș în care să

am și eu un ungher pentru a putea să îmi plec genunchii ca să îți cer iertare, să mă sting și să mă reaprind în Tine, ca inima mea să bată în ritmurile universului? Te-aș aștepta Doamne în adâncul ființei mele, dar acolo e frig și ceață... acolo nu am mai aerisit, din vremea copilăriei mele... Acolo, Doamne, nici eu nu am mai fost de un veac... Tu Doamne, îngemănare de tăceri și de cuvânt, ai să poposești la mine în casă, să mă ajuți să scriu o odă închinată iubirii, pe o filă albă, nouă, în cartea universului meu, care începe azi, odată cu nașterea Ta.

Atât de mult am fost copil, Doamne, și atât de departe pare să fie copilul acela din mine... Și mi-e atât de dor de el! Strig către Tine, și mă rog. Iar Tu îmi primești rugăciunea și dintr-odată, lumina stelei de la răsărit îmi pătrunde în suflet și mă îndrept cu speranță către ea. Flăcările colorate din pomul de Crăciun îmi arată calea și miroase a cozonac și brad și aud pe la ferestre Leru-i ler și Dalbe flori... Ne dați, ori nu ne dați... Și înțeleg că este noaptea de ajun și eu nu i-am scris încă lui Moș Crăciun ...

Dragă Moș Crăciun,

Îți las sub bradul împodobit

(Continuare în pag. 36)

(Urmare din pag. 35)

o scrisoare, ca atunci cand eram mică.

Mai știi?

Poate ar trebui să îți povestesc despre mine. Despre cum au trecut anii aceștia, mulți sau puțini, cine mai știe? de când ți-am scris ultima epistolă. Despre visele mele, împlinite unele, pierdute altele, unele abia născute...

Dar tu știi totul despre fetița care îți scria versuri stângace, dar pline de iubire, alcătuite special pentru tine. A trecut mult timp de atunci.

După atâți ani, te rog, ca dar de Crăciun, să aduci bucurie în suflete tuturor. Bunătate, frumusețe și mai ales iubire. Adu-le, Moșule, minunea primei ninsori și jocul bulgărilor de zăpadă. Și mai adu-le, știu că ai în sacul tău, speranța! E acea pulbere de stele care rămâne la fundul sacului. E destulă pentru toata lumea.

Îți mulțumesc, Moș Crăciun, și dacă, cumva, vei ajunge și la mine lasă-ți renii să se odihnească la fereastră mea, iar tu intra în casă. Pe ușă, nu pe horn, că stau la bloc. Vom cânta colinde, vom bea vin fierț, îți fac și o cafea fierbinte, aromată și cu multă frișcă. Și apoi ne vom așeza la picioarele bradului cu cozonac cald și clopoței în suflet, iar tu ai să-mi spui povești... Mi-e dor de povești, Moșule....

Lumină de zăpadă

Cântau cocoșii. Mă rugam, fără vorbe să se lumineze. Făceam arici sub plapumă până când veneau ceilalți să mă ia. Traista pentru „daruri” îmi atârna până dinjos de genunchi. Treceam unii pe lângă alții ca pisicile, alergând să fim primii colindători ai satului. Geamurile caselor care ne primeau abia dacă stecurau afară câte o geană de lumină:

– Primiți?

– Ia ziceți, mă! Să vă văd! - ne răspundea câte o voce mai hâtră de dincolo de ușă. Trebuia să spunem ai cui suntem, apoi îngânam trei - patru vorbe și... „La anu’ și la mulți ani!” Ușor - ușor traista se umplea de cât băgam în ea.

Veneam acasă spre miezul zilei, ca de la Plevna: rebegiți, sleiți de puteri, cu gurile străambe de frig și cu umerii lăsați sub povara “colindeților”. Când intram în casă parcă ajungeam în rai. Căldura sobei ne transforma obrazii în trandafiri roșii. Răsturnam agoniseala pe paturi, apoi număram care cu ce ne alesesem..

Crăciunul era ca un mister. Fericirea noastră de copii se agăța mai întâi de bradul împodobit pe furis de părinți, apoi de aburul înmiresmat al cozonacului. Toate casele miroseau a sărbătoare...

Ninge încă peste amintirile mele. Și mâine va fi o zi. Apoi alta și alta. Noi nu vom mai fi, alții nu mai sunt, peste toate însă va exista, cât va fi lumea, lumina de zăpadă a colindelor.

C. Diaconu

De râsul lumii

Cel mai deștept președinte

Un avion este pe cale să se prăbușească. La bord sunt cinci pasageri dar numai patru parașute. Primul pasager spune:

– Mă numesc Ronaldo, și sunt cel mai bun fotbalist din lume. Suporterii au nevoie de mine și nu pot să-i dezamăgesc.

Apucă prima parașută și sare din avion. Al doilea pasager, spune:

– Sunt Stephen Hawking și lucrez, ca om de știință, la teoria unificată a universului. Omenirea ar pierde imens dacă nu mi-aș duce lucrarea la capăt. Așa că...

Ia parașuta și sare. Al treilea pasager spune:

– Sunt George W. Bush, cel mai deștept președinte pe care l-a avut America și nu pot să las secretele pe care le dețin la în voia hazardului.

Bush apucă parașuta și sare din avion. Al patrulea pasager, Papa de la Roma, se adresează celui de al cincilea, un băiețel de vîrstă școlară:

– Sunt bătrîn. Mi-am trăit viața întru bunătate așa cum un preot trebuie s-o facă, și-ți las ție ultima parașută: ai întreaga viață înaintea. La care băiețelul îi răspunde:

– Nu te îngrijora, bătrîne... Amîndoi avem cîte o parașută: cel mai deștept președinte pe care l-a avut America mi-a luat ghiozdanul...

Vine D.N.A.-ul

Nu de mult, Melcul alerga nebunește pe cărare. La un moment dat, se întâlnește cu Ursul.

– Încotro alergi, măi Melcule?

– Cum încotro? N-ai auzit?

Vine D.N.A.-ul.

– Așa, și?

– Și mă ia la întrebări. Eu cașă, nevastă-mea casă, copiii casă...
Ă? Ce le răspund?

Și Melcul, nemaiasteptând răspuns, o rupe din nou la fugă.

Stă Ursul și se gîndește. Și o ia și el la fugă, mai abitir decât Melcul. Se întâlnește cu Vulpea (sau oricine altcineva asemănător).

– Da de ce fugi tu așa, măi Ursule?, îl întreabă Vulpea.

– Vine D.N.A.-ul și mă întreabă; eu blană, nevastă-mea blană, copiii blană... De unde?

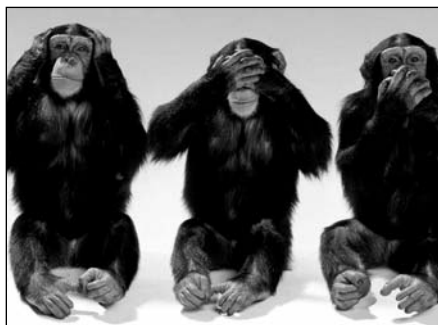
Și pornește iar în fugă, de ai fi zis că vrea să-l ajungă pe Melc. Se gîndește Vulpea și o rupe și ea la fugă. O oprește Maimuțoiul.

– Da de ce fugi tu așa, măi cumătră?

– N-auziși? Vine D.N.A.-ul. Și dacă mă întreabă despre găinării, ce le răspund?

Stă și Maimuțoiul și cugetă adânc un timp. Apoi pornește, la rîndu-i, într-o fugă și mai nebună. Și fuge, și fuge, și fuge... Dar, la un moment dat, se oprește.

– Adică, ia stai așa, dom'le. Ce dacă vine D.N.A.-ul? Io-s în fundu' gol, nevastă-mea-i în fundu' gol, copiii... nu mai vorbim. Așa că... Ă?

Aida HANCER

Leucemie în lanul de maci

poema pușcăriașului

unde Dumnezeu au pus soarele
nu mai înjurați astăzi sunt fericiți
am divorțat în sfârșit
patul meu biblioteca mea
în care îmi închid uneori mâinile
criminale sau sufletul biblioteca
în care EU intru cu picioarele
mă spăl în ea ca-ntr-o cadă
iată ușile sunt încuiate
dar eu alerg în sus de-a lungul
gratiilor și îmi înmoi degetele
apoi cobor

fratele meu e deținut
într-o închisoare străină
vorbește engleza citește pe Whitman
când are țigări și-și vede
copiii crescând în poalele lumii noi
mama noastră l-a născut pe el în locul
de unde lumina țâșnește cu urlet
pe-atunci eu eram deja un fum fericit

fiecare să-și țină lanțul în jurul
propriilor picioare vom face
mai mult loc aici aerului de-afară
să ne ascuțim creierele iată
Dumnezeu mi-a făcut o gaură în ceafă
și de acolo vor curge lapte și miere
pentru deținuții cu ochii mirați
și cinstiți de afară

colegii mei frații mei în uniforme de
pâine furată avem cu toții nevoie
în noi crește un raft pentru lucruri
furate totul e să aduci în tine

tot ce lipsește așa cum mie
îmi lipsește soarele care vouă
vi se toarnă pe gât

alcoolismul fătului lui Ion Mureșan

în Polonia au fost recrutați copii
cu alcoolismie moleculele trecuseră
de senzație de placentă
fiecare strop din acea băutură
desena un unghi și toate ar fi conturat
steaua lui norocoasă totuși
după ce drumul picăturii s-a încheiat
după ce aerul amniotic a unit
punct cu punct stare cu stare
abia atunci s-a terminat
moartea placentară s-a întrupat
într-o figurină de carne
care nu cere niciodată nimic

femeia care nu știe să scrie
cum știe să nască
a scris poemul tulburării
a lăsat fătului ei o gură de țuică
și stele pe cer ca și cum ar fi putut
copilul atinge stelele cu umbrela

în Polonia nimeni nu se mai naște
cu suflet curat e și acela
un fel de venă plină de fluidele altora
adică pot să-mi las zdrențele
la garderobă fără să mi le fure

alcoolul e o formă de viață prenatală
fătul e forma princeps a beției

(Continuare în pag.39)

leucemie în lanul de maci

nu-i nimeni să înregistreze răsucirile
toți dorm și somnul lor le udă frunțile
și frunțile lucesc vulgar dacă
te plimbi cu lanterna printre paturi

dar dacă te plimbi cu lanterna
ce înseamnă că nu-i lună deloc
și cerul e ca o cârpă boțită
azvârlită pe-un parchet lucios
pentru care pronto antistatic
e ca ploaia care destinde
iarba fierbinte

noaptea iarba tremură ca un păr
care se trudește să apară la 14 ani
după ce a atins toate brațele
după ce s-a furișat pe la dușuri
iar acum tremură a împlinire

dar împlinirea e mai mult
decât o burtă care crește
se înalță cu mișcări scurte și acoperă
noapte de noapte căsniciile
probabil mai mult decât cafeaua
îmi cere lumea o burtă cu viață
am să înghit găze
și

am să mă umplu de zburători

nu-i nimeni să mă trezescă și
după ce se va stinge lanterna
vom da fuga și vom
face leucemie în lanul de maci

tâmpla

ai putea să îți gădili tâmpla
până la provocare
și să nu-i dai pistolul
să vezi cum tremură cum se zbate
pe sub fire de păr
plantate intenționat în pielea
cea mai subțire sub care
se ascunde cel mai greu creier
o tâmplă care zvâcnește
o poezie care se sucește
ca un cearșaf plin de apă

ai putea să îi juri că
îi vei săruta buzele cu pistolul
tâmplei tale

că în următorul moment lumina
se va îngălbeni
ca în interiorul unui bostan vara
nu poate să doară atunci când
ți se ia respirația pentru că
respirația nu face parte din tine
e organul comun

dar tu îți iubești tâmpla
inima capului care bate a mortăciune
întreținută și-a bijuterii
ca o mână căreia i se întinde pistolul
dar degetele i se taie cu lama de frică
doar durerea nu trebuie
să aibă culoare doar formă
și urlă într-o pungă de hârtie
ca în biserică
claxoanele par să se roage
afară numai punga e plină de mizerie
plămânii numai au decât putere
să foșnească
intri cu totul în punga de hârtie
ca într-o capelă din curtea spitalului 9
liniștește-te aceasta este un conflict
și poate deveni

(Continuare în pag. 40)

(Urmare din pag. 39)

le tien est le mien again

mă întorc obosită din mijlocul lor
cum dimineața se apleacă liniștită
peste balustrada de la parter
un soare mort pregătit să învie
răcește și mai mult aerul
noi încadrăm frumos
splaiul independenței
apa ne refuză imaginile ni le întoarce
noi cei din râu suntem noi
cei pe stradă nepotriviți

soarele caută o palmă în care
să scuipe aur dar noi avem
pumnii strânși înăuntru și înafară
nu e nevoie să fumezi aceste
fabrici din pieptul tău
se odihnesc acum
învelite, ca pentru nuntă
într-o mantie roșie

nimic uman se pogoară peste noi
ne ia în brațe își înfige
degetul rece între tâmpla mea
și le tien est le mien again
și tâmpla ta
dar ești fratele meu siamez
și dâmbovița e limba mea care
se plimbă liniștită
pe tâmpla orașului bucurești
dimineața

pietrele care cresc în cer

mergeam ca abia azvârlită
dintr-o bucătărie pe stradă
o singură stare se culcă
alături de o singură idee
este femeia unui singur bărbat
și bărbatul unei singure arme

îmi rămăsese în mâna dreaptă

calitatea de armă a furculiței
și mai ales foamea cuțitului

măcar să fi avut mirosul tău
în nările câinelui

să se facă ploaie parfumul de piele
să ne umple de mișcări lipicioase
în seara asta stelele-s unsuroase
și parcă se îmbrâncesc
de ciuda neoanelor

cei fără dragoste mănâncă în liniște
pielea plină de alunițe a prietenilor
eu pipăi doar o singură bătătură
a mamei mele
și ceva se hurducă

ei sărută lingurile de apoi
și le înfig în gât noroc!
spun pentru că am înghițit
pietrele care cresc în cer

care uciseseră cu mine lei

dacă ar trebui să ameninț
cu sinuciderea pentru ca ei să vină
dacă ar trebui să cobor în stația
de tramvai cu nume ridicol
și-apoi să merg cu teamă
pe serpentină și în curbele
cele mai periculoase nu m-aș teme
dacă ar trebui să înșel aş face-o
cu prospețime
aş înșela numai ochiul
și pe acela cu prudență
numai pe ei să-i am sub ochi
ca niște ceainice aliniat și aburind
în care torni și care se varsă în
cupe mai mici

aș strânge timpul de gâtul lui subțire
timpul să facă pași dintre noi
există și prietenii mai frumoase

(Continuare în pag. 41)

(Urmare din pag. 40)

cum sunt și răni mai deschise și mai noi
trei caractere ca trei guri
ale aceluiași vulcan
lavă apă și lapte
turnate pe gât poeziei
turnate în cap poeziei
cât de mare este răbdarea ei
față de noi

dacă ar trebui să ameninț
cu sinuciderea aș putea să
ridic steagul cărnii mele să-l flutur
ca un fluture deasupra voastră

soarele în lighean

nimeni nu își apasă mâna pe mâna ta
și totuși ai cuvinte de dezlegat
nu rabzi nici un sunet în gât și-n burtă
deși totul trebuie să ajungă dincolo
și soarele trebuie să ajungă
în ligheanul tău la mare cinste

dimineța când te trezești
să te comporți ca un organ
singur să te luminezi să te hrănești
și să te înmulțești
să pui buzele pe o rană s-o săruți
ca pe o femeie pe care ai vrea
s-o iei de nevastă

soarele stă pe vine în fața ta
te miști mecanic ca un bolnav
când își bea paharul cu apă
la reanimare
și urinează și plânge în același loc

dar tu despați și lucrurile încarnate
și lucrurile încarnate
îți sunt recunoscătoare

cred că e clar
lumea-i unghia
pe care o smulgi din tine cu gheara
degeaba te miști ai călușul în gură

sub limbă plăcerea

ca să taci și pe Dumnezeu să-l doară

ca să taci și pe Dumnezeu să-l doară
să ții în gură cuburi de sare
ca și cum ai muri
și n-ai vrea să fii pământ
ci o bucata de munte din țara ta
fiindcă tu de fapt n-ai vrut niciodată
să ieși un metru de respirație
dintr-un imperiu de carne
și n-ai vrut să schimbi cu ceilalți
decât cuvinte frumoase
dar ești prin singurătatea ta
o bestie certată cu singurătatea
ești prin lipsă de adevăr
singurul trup primitiv
răsucind pe degete veșnicia

dar vei crește
pe gura ta se vor așeza cu întuneric
câteva galaxii pline de sânge
n-o să ai dragoste doar oase lungi
ca niște clopote pentru vite
vorbind din dreptul inimii tale
o să ai nevoie de un loc ca al meu
în tine
unde să poți să te rogi cu pieptul
înfășurat în medalii

ești important pentru zăpada din tine

Prof. Ion NISTOR

Menzilhaneaua

Dl. prof. Ion Nistor s-a stins din viață în cenușiul februarie de la începutul acestui an. Terminase o lucrare monografică despre Mizil, de 500 de pagini, și făcea corecturile, în vederea publicării. Din păcate „timpul nu a mai avut răbdare”. În cele ce urmează, inserăm, în semn de omagiu, un mic fragment din lucrarea semnată de regretatul profesor.

(Pag. 42 - 45)

Drumul care lega Ploieștiul de Buzău trecea pe sub dealuri. Distanța fiind mare, se impunea ca, din loc în loc, să existe un popas pentru schimbul cailor de poștă, al surugiiilor, cât și o scurtă odihnă pentru călători. Distanța între stații era cam de 20 km și era parcursă într-un ritm susținut (pe aruncate), în galop. Caii oboseau repede nu numai din cauza alergării dar și a faptului că drumurile erau neamenajate, naturale, bătătorite prin mersul cailor și căruțelor – așa cum sunt drumurile de țară în prezent. Deci pentru a avea un randament cât mai mare se impunea schimbarea cailor când aceștia oboseau, fapt ce a dus la înființarea stațiilor de poștă – menzilhanale.

Un asemenea releu de poștă, dotat cu clădiri și acareturi, va lua ființă la circa 1 km sud de actualul cartier Fefelei.

Târgul de mai târziu, a cărei denumire și-o datorește stației de poștă, („menzil” însemna „poștă” în limba turcă), s-a dezvoltat, având drept nucleu stația de mai sus. Nu de la început. Instalarea unei stații de poștă într-un sat sau în apropierea lui însemna mari greutatea pentru comunitate, deoarece trebuia să contribuie la funcționarea ei, asigurând surugii, caii pentru căruțele de poștă, nutrețul. Din cauza prea deselor rechiziții și a obligațiilor mari la care era supuși, locuitorii satelor încep să părăsească pământurile respective, ducându-se cât mai departe de drumul poștei. Așa se explică de ce majoritatea drumurilor de poștă treceau mai ales prin regiuni puțin locuite. (*Al. Cebuc, C. Mocanu: Din istoria transporturilor de călători în România*, Buc. Edit. „Științifică”, 1967, pag. 50 - 51)

Datorită situației descrise mai sus, domnitorii renunță la caii de olac (caii de poștă) trecând întreținerea serviciului de poștă pe seama statului. Această reorganizare a poștelor a fost făcută în octombrie 1795 de *Al. Ipsilanti*. În fruntea fiecărei menzilhanale era un căpitan de poștă ajutat de un număr de păzitori (cei care aveau în grijă caii când erau trimiși la

păscut, surugii ce mânau trăsura („doi surugii flăcăiandri, cu mintene numai găitane, cu căciulă moțată de oaie p-o ureche, cu mâneci albe, largi și suflecate, îi mânau din călări”), bicigași - cei care mânau caii cu biciul, rotari cei care făceau căruțe, roți, etc. („pe la jumătatea drumului, venea rotarul poștei călare, aducând un drug de lemn în spinare”) și dârvari - Țigani folosiți la tot felul de munci, în special la căratul lemnului. (Opera citată, pag. 51-52).

O nouă organizare a poștelor o face **Moruzi**. El stabilește în 1796 un anumit timp orar în care trebuia parcursă distanța în 13 ore, iar în continuare până la Buzău în 5 ore. (Opera citată, pag.59) Se pare că poșta noastră era cea mai rapidă din Europa; uneori din pricina rapidității, căruțele se stricau pe drum și mai totdeauna pasagerii ajungeau frânți de oboseală și amețiți de zdruncinături.

Constantin N. Minescu în **Istoria poștelor române** precizează că stația de poștă, pentru buna funcționare, cuprindea o serie de dependențe: o casă de obicei cu două odăi, destinată căpitanului poștei și călătorilor înnoptați; un grajd pentru caii necesari poștei cu pod pentru nutreț și un puț; trei bordeie încăpătoare, cu vatră, dintre care două pentru surugii și unul pentru rotarii și dârvarii stației; un șopron sub care lucrau rotarii; o jicniță încăpătoare pentru ovăzul necesar cailor; un obor cu grajd cuprinzând fânul. Totul era înconjurat cu gard iar pentru intrări și ieșiri erau

două porți.

Dintre construcțiile de pe fosta menzilhane a Mizilului, astăzi se mai păstrează doar puțul poștei folosit pentru adăpatul cailor, de unde locuitorii de pe strada Grivița continuă să se aprovizioneze cu apă; cei mai bătrâni continuă să îl plaseze în „mahalaua Poștei” și să-l numească în continuare „puțul bicigașilor și surugiilor”.

Diligența care pleca de la Buzău spre Ploiești parcurgea drumul pe sub dealuri care era marcat cu cruci de piatră. De la Buzău prima stație de poștă era la Pietroasele. (Drumul leagă și astăzi localitățile Breaza, Vispești, Năeni, Tohani), ca apoi, după un trăsnet de bici, caii să se avântă în galopul mare, scuturând capetele și hamurile sub influența ațățătoare a surugiilor.

„Surugiul ținând hăturile într-o mână, iar în cealaltă biciul, mai trăsnește o dată și în galop se apropie de câteva căruțe împrăstiate pe cele două părți ale drumului Fefeieiului în timp ce cornul străjei anunță intrarea în Menzil. Călătorul este informat că este loc de popas. În timp ce se odihnește, mănâncă ceva și bea o oală cu vin reconfortant - rod al sărutului soarelui de pe acest pământ; se schimbă caii, căruța, surugii. Se dau pachetele și corespondența. Aceste lucruri se fac destul de repede - maximum 15 minute, cornul sună plecarea, de astă dată cu altă căruță, alți cai și alți surugii. Surugii se urcă, grăjdarii ridică păturile de pe cai; după ce călătorul dădea semnalul că este gata, surugiul scoate mai întâi un țipăt ascuțit însoțit de îndemnul: *La drum!*. La trosnetul

scurt și ascuțit al biciului caii pornesc în galop și trag după ei căruța cu tot ce este în ea, ca și cum ar fi ca fulgul de ușoară până la stația următoare.

Date foarte interesante despre mezilhanele ne-a lăsat **Spirea V. Anastasiu** fost primar al Mizilului:

„...popasul ridicat în pădurea Vlășia avea un vecin în alt luminiș al pădurii, o așezare mult mai veche cu numele Esteu formată din două cătune: poterași și pahonți, după ocupațiile locuitorilor” (**Dosar 2, pag. 2, Muzeul de Istorie Ploiești**). Pahonții locuiau în Esteu - astăzi străzile G. Ranetti și Spitalului și aveau mahalaua condusă de un ceaș; ei asigurau transportul cu căruța - deci erau căruțași. Aveau gospodării mai întinse și mai bogate și erau socotiți mai scilipitori, mai inteligenți față de poterășeni. Atât starostele de pahonți cât și cel de poterași știau carte, dar nu încheiau zapisul de angajare pentru transport fără ceașul de poterași. Dintre familiile de pahonți amintim: **Pahonțu, Buga, Moraru, Scarlat**, etc., pentru perioada până la 1870.

După apariția C.F.R.-ului pahonții devin în mare măsură birjari, asigurând transportul călătorilor spre gară și invers, pentru că stația C.F.R. a fost construită departe de centru mizilenii neuitând incendiul din 1866”. (**dosar 5, pag.7, Muz. Ist. Ploiești**)

Poterășenii aveau misiunea de a însoți caravana și a asigura paza transporturilor. Erau înarmați cu puști, ghioage, măciuci, topoare, etc. Locuiau pe străzile Tudor Vladimirescu, Victoriei, etc. Dintre familiile de poterășeni amintim: **Ciuciu, Stavru, Samoilă, Bitoancă, Caiopol, Elisei, Mihalîs, Serdici, Costea, Ianache**, ș.a. (**Dosar 4, pag. 14 bis, Muz. Ist. Ploiești**)

„Se forma un convoi de căruțe - scrie Spirea Atanasiu - pentru a se ajuta reciproc. Drumul dura mult pentru că erau multe pericole ascunse de pădure iar drumurile erau foarte proaste - șleauri, din pământ bătătorit... după vânzarea mărfurilor se încărcau căruțele cu alte mărfuri necesare traiului de muntean... mult timp ei au făcut drumul muntenilor spre câmp, se numea al sării, al oilor dar și al lăunii... ei duceau în câmp sare, fructe, vinuri, țuică și luau cereale”

Dascălul **Anghel Stoenescu**, despre care Spirea Anastasiu avea o părere exagerat de bună, a tradus dintre documentele puse la dispoziție de **Florina Tocilescu** căsătorită cu **Plutar Mareș**, o poezioară scrisă în chirilică care explică drumul delenilor spre Bărăgan: „- *Lelișoară de la munte / Numai-n fustă și papuci / Cu dă-sagii în spinaren / Nu cumva la târg te duci? / - Cobor bade-n Fețelei / Ca să cumpăr un tartan / Iar în zorii zilei, mâine / O pornesc spre Bărăgan.*” (**Dosar 3, f. 3, Muz. Ist. Ploiești**)

Diligențele soseau câte 1-2 pe zi. Călătorii așteptau în baracă sau în birturile deschise în jurul popasului. Poșta sosea în marșurile rapsozilor. Primirea și plecarea diligenței

era la cheremul căpitanului de poștă. El putea face creștături la urechile surugiilor care întârzia din cauza beției căci miroase a alcool... în jurul stației încep să se construiască câte o locuință. Așa a apărut *așezarea bici-gașilor de pe menzilele poștei*.

Într-un mod neașteptat de rapid popasul devine o localitate care se va transforma în târg până la 1880. A stagnat pentru că Fefeileul încă deținea monopolul desfacerii produselor de vin, alcool, carne, pâine, tutun și alte articole; vinurile din zonă și rapsozii făceau ravagii printre călători. „*Ora plecării era respectată cu strictețe. Cei care scăpau diligența nu se supărau căci viața era destul de dulce și frumoasă.*” (Dosar 4, f. 14, Muz. Ist. Ploiești).

Și azi există pe strada Tudor Vladimirescu (în spatele fostei pescării) o cruce de piatră cunoscută sub numele de crucea zapiselor și răboa-

jelor. Cei doi reprezentanți ai poterașilor și pahonților – ambii știutori de carte – încheiau un fel de contract pentru câte un transport de mărfuri care era contrasemnat de un grămatic al timpului. Această cruce are peste două secole; a fost ridicată în mahalaua poterașilor și pahonților, în dreptul unei fântâni cu colac de piatră. Dacă cele două părți nu știau carte, în lipsa grămaticilor se creștea pe răboj. Cei ce făceau învoiala, în fața crucii de piatră roșteau o formulă de jurământ cu răbojul în mână zicând: „*Așa să mă usuc ca el (ca răbojul) de nu mă voi ține de cuvânt*”. Dintre grămaticii de la această cruce îi amintim pe **Hristache Molăndrescu** devenit apoi avocat, preotul **Urse Pogonaru** de la biserica Adormirea Maicii Domnului, protopopul **Protonotariu**; ultimul ce a funcționat mai mult a fost grămaticul **Anghel Stoenescu** - zis Slivneanu care a trăit 96 de ani.

Mă pregătesc de flori și iarbă

În octombrie 2008, fiind invitat la Concursul Național de Literatură „Agatha Grigorescu Bacovia”, Grigore Vieru a evadat dintr-un spital și spiritul lui nobil a lăcrimat atunci printre aplauzele spectatorilor. Spunea cu acea ocazie, copleșindu-ne: „*Iubiți frați! Sunt pentru a treia oară la Mizil și am îndrăgit acest oraș și această lume...*” Și mai departe: „*Eu sunt născut într-un sat aflat lângă Miorcanii marelui Ion Pillat, pe malul drept al Prutului. După ce s-au distrus bisericile și mănăstirile de la noi, transformate fiind în spitale de boli venerice, în spitale de tuberculoși sau în pușcării, maica, femeie profund religioasă, în taină, în noaptea Învierii, voia să sfințească pasca. Și atunci aștepta zvonul clopotelor din biserica de pe malul celălalt și atunci sfințea ouăle și pasca... Este păcat să uitați aceste lucruri, care se întâmplă acolo, unde am pățimit și pățimesc și astăzi... Dar, parcă și de Unire mi-e teamă, când văd că unii îl batjocoresc pe Eminescu în țara lui*”.

La 16 ianuarie 2009, un accident stupid avea să deturneze destinul poetului, care se stingea din viață, două zile mai târziu, la Spitalul de Urgențe din Chișinău. În urma sa foșnetul de cuvinte a devenit eternitate: „*Tești trist, te pregătești de iarnă? / Iubita parcă mă întreabă, / Iar eu, senin, răspundu-i parcă: / Mă pregătesc de flori și iarbă*”.

Emil Proșcan

Traducere:
Ion ROȘIORU

**TEMA
PRIMĂVERII**

Ozawa Minoru

*

Morman de cristal -
Primăvara-și arată
Primele semne.

Hoshinaga Fumio

*

Mânere-n metrou.
Zombii lunii aprilie
Se prind de ele.

Ishida Hakyô

*

Ninge pe bujori -
Noaptea iscase parfumul
Soției mele.

Hirahata Scitô

*

Chiar după gratii
Te poți amuza făcând
Bășici de săpun.

遠呂与毛保乃止曾己於

Florilegiu de poeme Zen din lirica japoneză actuală

Nagata Kôï

*

Pruni precum neaua -
Simți cum se prăbușește
Tot universul.

Usuda Arô

*

Ard azalee -
Tot ceea ce trăiește
Merge spre moarte.

Mizuhara Shûôshi

*

Stele pe piscuri -
Satul cu viermi de mătase
Doarme-n liniște.

Katô Shûson

*

Plesnele ploii -
Un motan înaintând
Cu puiul în gură.

*

Priviți fulgerul
În ochii fazanului
Vândut de stăpân.

TEMA VERII

Terayama Shûji

*

Seceriș de grâu -
Tremur la amintirea
Urbei în flăcări.

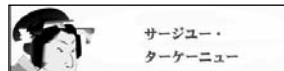
*

Paing al nopții -
Un adolescent tăcut
Ascute-un cuțit.

Tsuda Kiyoko

*

Nici sângele nu-i
Gros ca apa ce leagă
Șesuri de orez.

Yoshimura Ikuyo

*

Ascult amintiri
Despre războiul gătat.
Îmi coc o pizza.

Tagawa Hiyoshi

*

Arbust de decor -
Atâția ani spulberați
Ca de un fulger.

Saitô Sanki

*

Foarte liniștit
În noaptea care tună.
O, ascensorul.

Ishihara Yakka

*

Pământ al bombei -
În cețurile fierbinți
Copilul s-a dus.

Suzuki Shin'Ichi

*

Am privit cerul.
Ploaia mi-a umplut gura -
Bombă, la mulți ani!

(Continuare în pag.47)

Kaneko Tôta

*

Ce e să respiri?
S-aspiri toate vocile
De greieri seara.

Susuki Masajo

*

Îmi înfig lama
Cuțitului în piersici
Precum în carne.

TEMA TOAMNEI

Mayyuzumi Shû

*

În frigul din zori,
Fiica mea mă urmează.
O duc de mână

Nakara Michio

*

Apus de toamnă -
Sticlele goale, abil
Strânse la un loc.

Mizuhara Shûôshi

*

Foșnetul ceții -
Imposibil de pătruns
Între mesteceni.

Yamaguchi Seishi

*

Ele șterg pe loc
Urmele pașilor mei -
Valuri de toamnă.

Ishida Hakyô

*

Pe dincolo de
Albastrul zorelor
Trec zile și luni.

Katô Shûson

*

Vânt autumnal -
Din ce vede cocoșul
Eu nu știu nimic.

Koga Mariko

*

Orez cu ciuperci -
Rămâne doar porția
Mamei defuncte.

Usami Gyomoku

*

Pe la prânz, toamna,
Calmi, pașii albinelor
În stupi se aud.

Takahama Kyoshi

*

Podidit de plâns:
Privesc roșul fără fond
Al arțarilor.

TEMA IERNII

Sumitaku Kenshin

*

E iarnă din nou -
Vizitatorii rostesc
Vorbe-nghetate.

*

Mulți ani fericiți!
Doar televiziunea
Îmi face urări.

Mitsuhashi Tashio

Doar ei sunt tineri,
Prietenii morți în război -
Vai, stalactite.

Katsura Nobuko

*

Nea la fereastră -
O doamnă-n baia caldă
Plină de spumă.

Takano Sujû

*

Cu greu o întorc -
Buturuga enormă
Arde în vatră.

Yagi Mikajo

*

Duse la altar
De ziua Fetițelor,
Păpușile plâng.

Takada Masako

*

Dincolo de lac
De-o sută opt ori bate
Un clopot: An Nou.

Emil ILIEȘCU

MAVROȘIN

(Pag. 48 - 57)

Serghei Alexeevici Mavroșin nu era un personaj prea iubit în urbea Pecerska. Funcționar mărunt de bancă, locuia cu chirie într-o cămaruță sărăcăcioasă de la marginea orașelului de provincie, semn că modestul său salariu nu-i permitea luxul de a avea o casă numai a lui. I se dusesse vestea că lua cu împrumut, fără să mai dea înapoi. Că deseori te pomeneai cu el la masa ta în vreo crâșmă, așezându-se tacticos sub pretextul că vrea să te întrebe ceva confidențial. Își holba preț de câteva clipe privirea în farfuria ta, încât până la urmă te milostiveai și îi comandai și lui ceva. Dar niciodată nu mânca ceea ce îi era oferit, acolo, la masă. Ruga ospătarul să pună milostenia într-un șervețel pentru mai târziu, acasă. Ori de câte ori se organizau baluri de caritate sau vreun

Meccena al urbei își deschidea larg ușile stabilimentului său celor nevoiași, era și el prezent. Lumea îl privea cu compasiune uneori, când îl vedea cum înfunda pe furiș în buzunarele fără fund ale redingotei spălăcite bunătățile de pe mesele opulente.. Dar nimeni nu i-a atras vreodată atenția, căci era un om pe care nu te puteai supăra. Ochii lui albaștri, părul blond revărsat pe spatele-i ciolănos îi făcuseră pe mulți să se întrebe ce corabie de vikingi, alunecând pe marele lac ce se întindea de-a lungul urbei, se oprișe și-l debarcase acolo pe Mavroșin cine știe la care ceas al istoriei. Avea o voce blândă, ai fi zis că se ruga tot timpul de cel care-l asculta. Mișcări domoale, uneori stângace, mai ales în preajma femeilor, și întotdeauna o vorbă bună pentru fiecare.

Era însă îndrăgostit. Iremediabil! De Sonia Feedorovna Tomkin, soția judecătorului public. De o femeie la picioarele căreia stăteau jumătate din bărbaii urbei, recunoscută pentru frumusețea sa angelică. Răscolise în Mavroșin firava sămânță de poet, acesta compunându-i fel de fel de poeme, citite doar în secret însă, bunului său prieten, Goleped Stepanovici, învățătorul urbei.. Și în noaptea aceea Mavroșin știa că va fi fericit. Fusese invitat în casa lui Tomkin și bunăstarea de pe mesele acestuia îi dădeau convingerea că nu numai lui îi va fi bine, ci și motanului său, Cioșka, cel care-l aștepta cuminte pe pervazul micuței sale camere în fiecare seară.

Era un eveniment deosebit, nu atât prin faptul că se va putea întreține cu persoanele influente ale urbei, ci pentru că o va vedea de aproape, poate o va și atinge pe Sonia Feedorovna, îngerul vieții lui. Căutase pe la prieteni ceva

haine de împrumut, care să-l scoată din mizeria și anonimatul pe care îmbrăcămintea lui spălăcită i le ofereau zi de zi. Găsise la Arkadie Petrov, conțopist ca și el la bancă, o redingotă mai acătării, căreia îi prinsese la rever un boboc de trandafir, smuls pe furiș din ghivecele frumos aranjate pe holul de la intrarea proprietarului său. De la Goloped Stepanovici împrumutase o pereche de pantaloni, cu o croială dreaptă și sobră, potrivită pentru evenimentul monden la care abia aștepta să ajungă. Mai luase de la un coleg de la bancă o căciulă din blană de iepure, care însă era cam mică și îi stătea caraghios pe creștet. Dar își spusese că o va scoate de pe cap la intrare și totul va fi bine. Înfundă în buzunarele largi ale redingotei două pungi mari pentru a lua în ele ceva de-aie gurii. Îmbracă mantaua-i ponosită, ce purta pe ea semnele unor vremi de mult apuse, singura care-l evidenția, din păcate negativ, în sortimentul variat de haine pe care îl afixau zi de zi ceilalți colegi de breslă.

Când intră în casa judecătorului, ochii săi căutară să localizeze silueta ființei pe care o idolatriza, deși știa din prieteni că judecătorul este un om deosebit de gelos. Piotr Sergheievici Tomkin era cu mult mai în vârstă decât consoarta sa. Un bărbat dur, aspru cu cei din jur, de multe ori arogant cu toată lumea, convins că datorită funcției sale publice el împarte binele și răul, dreptatea și injustiția, adevărul și minciuna, după bunu-i plac. În schimb, Sonia Feedorovna era o femeie după care ai fi zis că se rotea și soarele, atât era de plăcută la vorbă și înfățișare. Ajunsese la urechile ei printr-o prietenă nedespărțită, Mașa Iliuhin, faptul că umilul funcționar bancar, vikingul Mavroșin, o plăcea. Că îi compusese poeme sfâșietoare. Inima Soniei tresărea, ori de câte ori un bărbat îi făcea un compliment, sau o invita la dans, făcând-o să simtă că are pentru ce trăi. Mariajul ei cu Tomkin era un calvar nesfârșit de dimineața până seara din cauza geloziei sale feroce. Așa că orice petrecere dată în casa lor o scotea din amorțeala perpetuă și o transforma într-o floare îmbietoare, parfumată de tainele trupului ei armonios de antic. Nu-i dispăcea, ca de altfel nici unei alte femei, faptul că era adorată pe ascuns de alți bărbați, ca de exemplu de tânărul ca marea, Mavroșin.

Mavroșin saluta cu respect fizionomiile ce se intersectau cu căutările lui, când deodată remarcă rochia de seară roz, atât de mult așteptată. Sonia Feedorovna se afla chiar în fața lui.

– Bună seara, Sonia Feedorovna! Îndrăzni el să deschidă conversația, în timp ce inima îi bătea ca orologiul vechi din piața mare a urbei. Sunt atât de fericit că m-ați invitat la o seară atât de agreabilă cu invitați atât de distinși...

– Serghei Alexeievici, meritul nu este al meu... Tomkin... soțul meu este cel care își alege compania în astfel de seri. Bănuiesc că reprezentați ceva pentru el, din moment ce vă avem ca oaspete...

– Oh, distinsă doamnă, ce vorbe mari! Ce poate reprezenta un umil funcționar de bancă pentru unul din stâlpii societății din urbea noastră!

– Serghei Alexeievici, finanțele și justiția au stat de mii de ani mână în mână, nu? Îi surâse ea cu subînțeles, s-au ajutat una pe alta, și-au cumpărat

favorurile una alteia... ce Dumnezeu... toată lumea știe asta! Azi un umil funcționar, mâine un director de bancă cu drept de semnătură pentru un împrumut generos! Soțul meu nu își face niciodată prieteni doar de dragul socializării în sine! Interesul, interesul personal este cel care îi alege amicitiiile. Uite-l că vine spre noi! Ori de câte ori mă vede că stau de vorbă cu un bărbat... chipeș... și singur ca dumneata, face ce face și îmi întrerupe conversația.

– Sonia Feodorovna, i se adresa Tomkin cu un ton care nu admitea nesupunere, ți-ai lăsat prietenele singure și te cauți prin tot salonul...!

– Mă întrețineam cu Serghei Alexeevici... bancherul acestei serii...

– Sonia Feodorovna, o întrerupse Mavroșin, vădit rușinat de importanța nemeritată pe care i-o acorda amfitrioana.

– Ladă, lasă, Serghei Alexeevici, nu se știe de unde sare iepurele...! Apropo, Piotr Sergheievici... poate îl vei lua și pe tânărul nostru o dată la vânătoare...

– Aveți pușcă, domnul meu? îl privi de sus Tomkin, agasat de modul în care consoarta lui izbutea să-i vâre pe gât tot felul de indivizi fără nici un viitor pentru preocupările lui.

– Nu... nu am... dar pot să fac rost... îngâmă Mavroșin.

– Cine face rost, înseamnă că nu e vânător, domnul meu! Pușca trebuie să fie mai presus și decât nevasta alături de care te culci seară de seară! Trebuie să o îngrijești, să îi acorzi tot atâta atenție ca și unei femei, poate mai multă! Acela e adevăratul vânător! Auzi vorbă, am să fac rost...! răsă grobian Tomkin.

Apoi, pentru a nu-l face pe musafirul ale cărui haine vedeau cărpeala și improvizația cerută de canoanele unei asemenea petreceri să se simtă și mai prost, îi spuse pe un ton mai reținut.,

– Bine... fie... o să-ți trimit vorbă prin servitori, când vom face o nouă vânătoare... îți împrumut la nevoie și pușcă... Sonia, acum du-te, te așteaptă prietenele!

Mavroșin simțea că-l urăște pe acest om, nu atât pentru superioritatea și emfaza cu care-i vorbise, ci pentru că distrusese momentul de gingășie și magie, pe care o discuție cu Sonia Feodorovna îl degaja întotdeauna. Se amestecă printre oaspeți, căutând să umple cu bunătați, pe cât îi permiteau privirile celor din jur, buzunarele largi ale redingotei. Restul serii fu o plictiseală de nesuportat pentru el care nu mai reuși să se apropie de femeia visată. Ajunse acasă puțin după miezul nopții. Motanul Cioșka îl aștepta cuminte pe pervaz, ca și cum l-ar fi asigurat că în lipsa lui nu s-a întâmplat nici un eveniment deosebit. Mavroșin nu se dezbracă de palton și își goli buzunarele de bunătați pe măsuta ovală. Cioșka sări sprinten de pe pervaz. Mavroșin îl luă în brațe și-l mângâie pe blana cafenie, stârnind torsul molcom al animalului.

– Uite, uite ce de bunătați ți-am adus, acum câteva zile o să fii și tu fericit...

Motanul se mângâie linguișitor de pieptul lui, ca și când ar fi vrut să

spună că împarte cu bucurie totul cu stăpânul său, dar ghicindu-i parcă gândul ascuns și nerostit de animal docil, Mavroșin adăugă:

– Nici nu încapă discuție! Totul... totul este numai pentru tine... Eu nu am nevoie de nimic... Nimic nu-mi trebuie... în afară de o privire și o șoaptă a femeii pe care o visez noapte de nboațe! Cioșka, Cioșka, tu n-ai de unde să știi că îndrăgostiții lumii se hrănesc doar cu iluzii, speranțe, năluciri...! Atât le trebuie ca să trăiască! Doar atât

***

Într-o seară cenușie ca și sufletul lui Mavroșin, se auziră bătăi palide în ușa camerei sale. Deschise. În prag stătea Sonia Feodorovna în persoană. Îmbrăcată cu o hlamidă de nurcă, purtând pe cap un șal argintiu. Parcă era o întruchipare din basme coborâtă în umila cameră a lui Mavroșin căruia i se opri respirația pentru câteva clipe.

– Sonia... Sonia Feodorovna.. dumneavoastră...?

– Da, Serghei Alexeevici, ce te miră? Eram în trecere și mi-am zis: ia, să vedem ce mai face tânărul acela deosebit...

Mavroșin se învârtea de colo-colo, neștiind ce să facă mai întâi. Să încerce să facă puțină ordine în harababura ce domnea peste tot. Sau să elibereze un scaun pentru ca oaspetele lui distins să se odihnească după ce urcase treptele înguste și atât de înclinate care duceau la mansarda sa. Să încerce să pună ceainicul pe foc pentru a-i oferi un strop de căldură aromitoare după frigul de afară, ce-și lăsase stigmatul pe obraji ei trandafirii.

– Nu te formaliza, Serghei Alexeevici! Sunt atât de plictisită de ordinea și curățenia din casa mea, încât camera asta insolită pentru mine îmi dă senzația de inedit, romantism, sălbăticie... poezie... Cum vrei să-i zici. Într-un cuvânt, de aventură...

– Luați loc, vă rog! Un ceai?

– Nu, merci, vin de la buna mea prietenă Mașa și am stat la taclale și bârfe toată după-amiaza. Nu cred că aș mai suporta un strop de ceai, indiferent cât de aromat ar fi el! M-am gândit mult la dumneata... chiar dacă asta îți poate părea ciudat! Dar m-am gândit! Chiar și Mașa mi-a spus că știe de sentimentele dumitale față de persoana mea! Nu îți pot spune cu mâna pe inimă că și eu n-tresc aceleași gânduri pentru dumneata, dar știi la fel de bine ca mine că o prietenie troienește iarna și înmugurește primăvara. Știi mai bine ca mine asta, dumneata care compui și poezii...

– De unde... de unde știi? Întrebă pripit roșindu-se Mavroșin, convins că secretul său fusese deja aflat în toată urbea, din moment ce-l știa o femeie.

– Ei, am și eu prieteni ai prietenilor dumitale... Mașa Iluhin... Goloped Stepanovici... Hai, nu te rușina, nu ești nici primul, niuci ultimul bărbat care mă dorește și care mi-a scris poezii! Vezi dumneata, dacă viața mea ar fi mai liberă, dacă nu ar trebui să îndur zi de zi bătăliile lui Tomkin...

– Ce s-ar întâmpla atunci?

– Aș putea să mă gândesc mai serios la viitorul meu... la bărbatul

visurilor mele... chiar la dumneata, de exemplu!

– La mine? se bâlbâi Mavroșin. făcându-se ca un adolescent prins copiind tocmai de profesoara după care oră de oră îi tânjea inima.

– La dumneata! De ce te miri? Rar mai întâlnești azi bărbați romantici, galanți, gata să apere onoarea unei femei! Și dumneata, pot băga mâna-n foc, ești unul dintre ei...

– Până la moarte! Până la moarte, Sonia Feodorovna! spuse cu înflăcărare Mavroșin, căruia-i dispăruse unda de timiditate ce-l cuprinsese, când femeia visurilor sale îi trecuse pragul.

– Ai fi dumneata în stare să faci asta pentru mine? Până la moarte?

– Da. Știi bine că sunt gata a-ți depune viața mea la picioare! Din moment ce știi și de poemele mele...

– Da! Într-adevăr, ele arată că iubești cu adevărat! Poate într-o bună zi voi avea nevoie de ajutorul dumitale și numai atunci mă voi convinge că ceea ce mi-ai spus acum nu sunt simple gesturi de conveniență!

***

Vizita Soniei Feodorovna îi schimbase definitiv viața lui Mavroșin. Era tot mai exaltat în tot ceea ce făcea. Aștepta cu nerăbdarea adolescentului să treacă nesuferitele și plicticoasele ore de la bancă pentru a putea trece prin fața conacului lui Tomkin, doar-doar o zări pe după perdelele de catifea chipul blând al celei căreia jurase sacrificiul total. Într-o dimineață de duminică blândă și sfioasă ca o fecioară ieșită prima dată la biserică, Mavroșin primi un răvaș de la Sonia: „Am nevoie de dumneata! Acum! Te aștept la conac!”

Într-o fugă nebună străbătu distanța dintre casa sa și conacul lui Tomkin. Sonia îl aștepta în holul principal, nerăbdătoare, foindu-se de colo-colo, ca un animal sălbatic într-o cușcă.

– Serghei Alexeevici... viața mea este în mâinile dumitale...! Aseară am avut o ceartă aprinsă cu soțul meu, care mă acuză de infidelitate. Cineva m-a văzut urcând la dumneata și i-a spus! Știi cât de mică și meschină e lumea din urbea asta nenorocită! Parcă a turbat! A plecat la vânatoare și m-a amenințat că la întoarcere vom avea o discuție nu tocmai plăcută. Că va trebui să părăsesc această casă... să renunț la tot. Că mă dă afară ca pe o servitoare infidelă... În ceea ce te privește pe dumneata...

– A zis ceva și de mine?

– Da! Că el cunoaște calea prin care să te arunce în închisoare... să te facă de râs față de colegii dumitale și că atunci, când vei ieși de după gratii, vei fi un nimeni...! Trebuie să facem ceva... Acum, cât mai este timp! Te așteaptă afară un cal. Uite, ia și pușca asta! Vânatoarea nu a început, abia au plecat. Veui, că el întotdeauna își alege locul de pândă în pâlcul de mesteceni, lângă grota părăsită. Ștoii locul, nu?

– Da, îl știu, pe acolo îmi place să mă plimb printre mestecenii singuratici și să-mi imaginez că vă țin de braț și vă recit din gândurile mele. Mestecenii au fost dintotdeauna copacii care mi-au adus numai tristețe în suflet prin

albul și maiestuoșitatea lor...

– Lasă acum romantismul! Nu e timp de asta! După ce vom scăpa de Tomkin, avem toată viața înaintea. Deci, îl găsești la locul unde face pânda, te apropii fără să te simți, da? Ca să fim siguri că nu ne va mai amenința cu nimic, niciodată! Știi acum ce ai de făcut!

Mavroșin nu-i răspunse imediat. În capul lui se învălmășeau atrâtea gânduri. Sonia... iubirea lui de o viață... Tomkin... amenințarea lui neagră... pușca aceea care i se părea uriașă în mâinile lui nesigure, tremurânde... gândul că el, care nu era în stare să omoare o biată muscă, va trebui să îi coboare sub pământ sufletul lui Tomkin. Pentru totdeauna!

Încălecaseră și când ajunseseră lângă geana pădurii prionise calul sub un mestecăan ce se înălța ca o lumânare sfântă spre țăriile cerului. Mângâie coaja copacului și îi mirosi esența tare ca pentru a lua curaj pentru clipa căreia trebuia să-i facă față. Se descălță, căci nu voia să lase urme. Zăpada rece îi înconjură tălpile ca o copcă lacomă. Ce conta că erau minus opt grade afară, ce conta că picioarele îi frigeau nefiresc pe pojghița înghețată de frunze și crengi agonizând! Sonia, ea era primul și ultimul lui gând. Pentru ea ar fi fost în stare să străbată pe jos Siberia toată ca un condamnat pe viață la iubire! Se strecurase abil printre mestecenii ce acum se contopiseră cu cei din sufletul său, acoperindu-i parcă urmele, și era sigur că aceștia îl vor ajuta să-i redea femeii dorite libertatea și odată cu ea iubirea lui. Îl văzu pe Tomkin stând pe poziție, încortdat, în timp ce gonacii hăituiău tot mai aproape prada. Se opri lângă un trunchi alb, tânăr ca și el, și se gândi că toată viața fusese subjugat de gândul că, dacă i-ar fi fost dat să aleagă la naștere, ar fi vrut să fie un mestecăan tăcut și impunător. Urechea ageră a judecătorului sesizase apropierea cuiva și se întoarse fulgerător spre el.

– Dumneata...? Ce cauți dumneata aici...? Vrei să strici vânătoarea...? Ți-am spus că te voi invita cândva, dar n-am crezut că vei avea tupeul să apari așa, în mijlocul vânătorii, demonstrând cât ești de neinițiat în această artă! Îți poruncesc să pleci din fața ochilor mei! Ehe, ia te uită, Serghei Alexeevici are și pușcă!

Dar, în același timp, fața lui Tomkin se albi, devenind apoi brutal de repede vineție și nu neapărat din cauza gerului de afară.

– Pușca... pușca pe care o ții în mână, de unde o ai? Pușca mea! Cum ți-ai permis să o folosești fără încuviințare? Sonia... Sonia... Femeia asta mă scoate din minți! Judecătorul se ridicase de pe poziția de pânda, ignorând toate glasurile gonacilor ce se apropiau, timp în care Mavroșin îi propti pușca în piept.

– Pușca mea... mai bălgui Tomkin... pușca mea... Sonia... Deci dumneata și Sonia...?!

În acea clipă între judecătorul Tomkin și umilul funcționar public nu se mai aflau trepte sociale, ranguri, averi, ci doar o țevă amenințătoare cu plumb pe ea. Tomkin simți pentru prima dată în viață că nu el va fi cel care va

da verdictul final și că, uneori, vânătorul devine vânat. Concomitent cu gestul de amenințare al lui Mavroșin, pușca lui Tomkin se descărcă și ea, prăvălindu-și ecoul spart de coama tânără a mestecenilor rotitori, contopindu-se cu celelalte împușcături ale celor ce se aflau în vale, semn că moartea își alesese ca ospăț nu numai trup de animal hăituit, ci și trup de om. Mavroșin începu să alerge, surescitat la gândul că el, conțopistul Băncii Guberniei, luase viața unui om. Așa, simplu, ca și cum ți-ai încălzi un ceai după un drum lung și cotropit de gerul năpraznic. Nu înțelegea de ce auzise două împușcături și dacă cea a lui sau a lui Tomkin fusese aceea care avea să-i redea fericirea, dar asta nu-l mai interesa acum. Încălecă, nu înainte de a-și vârî picioarele ce deveniseră două cioturi rigide în cismele răstălpite de atâta purtat. Trecu pe lângă lac, unde aruncă pușca în stufărișul devenit un iglu fantastic sub înlanțuirea zăpezii din ajun. Intră în conacul lui Tomkin, potrivindu-și pașii la gândul că, de mâine, el ar putea fi stăpânul acestei case, că servitorii îl vor întâmpina cu temenele când se va întoarce de la vânătoare, în timp ce în salonul primitor Sonia îl va aștepta cu samovarul sporovăind taine și povești demult uitate, despre oameni și locuri din urbea lor. Stăpâna casei îi ieși precipitată în cale.

– Ei, bine? Spune-mi! Spune-mi că ai reușit!

– Da, Sonia Feodorova, am reușit! Sunteți o femeie liberă! Liberă să uitați de viața și calvarul de până acum, liberă să iubiți pe cine vă îndeamnă inima....

– Acum, lasă-mă, te rog, ne vedem peste câteva săptămâni! Până atunci trebuie să-mi joc cât mai natural rolul de văduvă îndurerată. Du-te! Și Dumnezeu să te ierte!

***

Trecuseră cele câteva săptămâni, timp în care Mavroșin se răsucise ca pe jeratic la gândul femeii singure din conacul pustiit de picior de stăpân. Socotise că au trecut zilele de doliu și lacrimi prefăcute și a venit la conac. Servitorii îi spuseră că stăpâna nu este acasă, dar, când ieșise în curtea pavată cu dale cafenii ca frunzele arțarilor ce o străjuiau, observă o ușoară mișcare în spatele perdelelor din salonul mare. Un gând rău îl furnică pe șira spinării. Se întoarse hotărât, înlătură cu o mișcare energică cerbicia sljnicei și pătrunse vijelios în salonul mare. Sonia Feodorovna stătea în fața lui roșie la față de mânie pentru insolența de care el dădise dovadă.

– Servitorii îmi spun că nu sunteți acasă...! În timp ce dumneavoastră iscodiți pe la ferestre să vedeți dacă Mavroșin a plecat sau nu. Nu vă înțeleg! Mi-ați spus să revin peste câteva săptămâni. Am îndurat dorul și distanța ce ne despărțea și mi-am zis că totul s-a terminat. Putem de acum să fim împreună...

– Să fim împreună? Dar bine, domnul meu, ți-am promis eu vreodată

acest lucru?

– Nu, dar mi-ai dat de înțeles, că după ce veți fi liberă...

– Asta a fost numai în imaginea dumitale bolnăvicioasă... Eu m-am plâns doar că îndur un calvar de nesuportat, am vrut să văd dacă găsesc în dumneata un prieten care să mă ajute să tai răul de la rădăcină. Dacă m-ai ajutat, ai făcut-o ca un prieten adevărat! Dar de aici și până la declarațiile astea pătimașe... Hai, fii serios, ești un om matur și orice om matur și cu simțul realității și-ar da seama că între noi doi nu va putea fi niciodată nimic! Când ți-am spus că, dacă voi fi liberă, mă voi putea gândi la dumneata, mă refeream la ipostaza de prieten, nu la altceva!

– Dar bine... atunci cum rămâne cu iubirea ce troienește iarna și înmugurește primăvara?

– O simplă figură de stil, Serghei Alexeevici! Parcă dumneata nu știi că tot ceea ce troienește iarna se și topește primăvara! Ne despart lucruri ireconciliabile...

– Și eu am inimă... spuse Mavroșin cu glas tânguit... Sunt om ca și dumneata...

– Nu la asta m-am referit, ci la deosebirile sociale, la cultură, la... tot!

– Și atunci, eu am făcut ceea ce am făcut...?

– Din pură prietenie, Serghei Alexeevici... din pură prietenie! Și pentru asta o să-ți rămân datorare toată viața! Oricând vei putea veni la serile organizate în casa mea... oricând! Acum te rog să pleci, am o migrenă îngrozitoare!

Mavroșin, care-și vedea spulberate toate visele, înaintă spre ea timid, ca și când ar fi vrut s-o implore în genunchi să-i primească sentimentele. Speriată, Sonia Feodorovna, crezând că acesta vrea să facă un gest necugetat, scoase un țipăt subțire. Din camera alăturată apărură locotenentul Vasili Molitvenov cu o mină amenințătoare.

– Ce s-a întâmplat, draga mea? i se adresă el, prinzând-o după umeri.

– Dragă mea? bolborosi Mavroșin pe care tonul și atingerea locotenentului îl aruncaseră într-un abis necontrolabil. Dragă mea!?

– Domnule, i se adresă Molitvenov, apucându-l de reverul redingotei, te rog să părăsești imediat această casă, dar nu înainte de a-i cere scuze distinselor Sonia Feodorovna pentru mojicia de care dai dovadă.

– Și, mă rog, în ce calitate îmi poruncești dumneata să părăsesc această casă?

– În calitatea pe care mi-o comferă poziția socială și, mai ales, afinitățile electice, care mă leagă de distinsa doamnă aici de față.

– Afinități electice? izbucni Mavroșin într-un râs nervos, în timp ce o tuse puternică îi zgâlțâia coșul pieptului. Auzi, afinități...

Nu mai apucă să termine fraza începută, când se simți luat pe sus de forța sănătoasă a omului în uniformă și azvârlit pe treptele de la intrare. Căzu cu fața în zăpada afânată. Chipul ei rece i se întipări pe obraji flasci, cuprinși de dogoarea temperaturii care îl năpădisese de câteva săptămâni ca urmare a mer-

sului desculț prin pădure. Începu să delireze ușor. „Sonia... Sonia... îngerul meu... nu poate fi adevărat... nimic nu este adevărat! Visez... trebuie să visez, așa ceva nu ar trebui să se întâmple! Este nedrept!”

Realizase prea târziu că în spatele său se jucase o farsă, al cărui erou, totodată comic și tragic, fusese el, Serghei Alexeevici Mavroșin!

Pentru Sonia Feedorovna el nu fusese o ființă de carne și sânge, cu sentimente și vise, cu un suflet viu. Ci doar un simplu mijloc de a-și atinge o dorință diabolică, mocnită demult: aceea de a se descotorosi de Tromkin. Mavroșin fusese un simplu pumnal, câteva grame de otravă neiertătoare, plumbul ce pornise de pe gurile negre ale puștii pe care cu atâta candoare și atâtea speranțe pentru el o luase din mâinile femeii iubite în dimineața aceea de duminică. Abia acum Mavroșin înțelese că viața este uneori nedreaptă. Dar doar cu cei umili și slabi. Întotdeauna, ea își va întoarce mereu talerul fericirii numai spre cei care au cu ce să o plătească. Nu și spre sărăntoci, visători ca el...

***

În seara aceleiași zile, Goloped Stepanovici fu vizitat de Mavroșin. Acesta atâta ca după multe nopți nedormite. Cu o tristețe iremediabilă în privirile stinse sub un asfințit tragic. Avea în brațe motanul, singura mângâiere în viață. Se așezase neputiincios pe un scăunel lângă soba dogorind și abia îngăimă câteva cuvinte.

– Goloped Stepanovici... eu voi pleca... voi pleca departe de aici... Oriunde este nevoie de un funcționar cinstit și muncitor ca mine...

– Sonia... Sonia Feedorovna... intuise bunul lui prieten. Din pricina ei pleci, nu?

– Nu din pricina ei, din pricina neputinței mele de a vedea realitatea cu ochii cu care o percep toți cei din jurul meu. A trebuit să treacă sute de ani ca în biata Rusie să apară un Don Quijote și, din păcate, acela am fost tocmai eu. Năluciri, Goloped, toată viața noastră este compusă din năluciri...! Nicio-dată nu vom ști dacă ceea ce ni s-a întâmplat a fost real sau un vis nesfârșit! Uite, știi că nu am altă avere decât inima asta nefericită și câteva lucruri umile. Biblia... biblia asta să i-o dai părintelui paroh cu cuvânt de mulțumire de la mine. A fost întotdeauna blând, lesne iertător și drept în sfaturile pe care mi le-a dat la Sfânta Spovedanie, dar, pe care, iată, nu m-am învrednicit să le urmez! Fularul acesta și căciula de lână... să meargă la azilul de bătrâni. Să-l cauți pe Fiodor Liubkin. E un bătrân sărman, singur pe lume, cu care m-am împrietenit în parcul central. Stătea acolo pe un frig amarnic și cerșea. Să-i spui să-și încălzească oasele bătrâne cu ele în amintirea mea. Mai am două semne de carte lucrate din piele cu fir de mătase...

– Două semne de carte? Și cărțile în care ele s-au odihnit...?

– Știi că am fost tare strâmtorat în ultimul timp... le-am amanetat... și n-am mai avut cum să le recuperez...! Regret nespus, căci erau parte din sufletul meu... Cehov... dar așa este viața... nedreaptă cu cei umili... O ultimă rugămintă... Cioșka, motanul meu... vreau să ți-l las în grijă. Nu e pretențios

la mâncare. Vrea doar puțină afecțiune și dumneata, Goloped Stepanovici, ești un om cu suflet mare... nici nu-mi va simți lipsa. Așa prietene, așa să faci și poate într-o bună zi ne vom reîntâlni. Plec, plec, căci am inima copleșită de gânduri și mă apasă o taină mare și grea, pe care dacă aș putea să ți-o dezvălui, poate că m-aș mai liniști.

– Serghei Alexeevici... lasă... lasă... nu vreau să știu nici o taină! Ori de câte ori oamenii își îngroapă sufletul sub pecetea unor taine mari și înfricoșătoare, totul devine pentru ei amenințare și chin. Nu vreau să știu nimic! Fiecare avem ascunsă în noi o asemenea taină, poate. Să o lăsăm acolo, să o știe numai Bunul Dumnezeu și sufletul nostru osândit.

***

Mavroșin părăsise în lacrimi camera în care bunul său prieten își ducea existența la fel de anostă, cum fusese și a lui. Se îndreptă spre lacul ce își odihnea oasele bătrâne de valuri, așteptând mângâierea unei noi primăveri. Își făcu o cruce mare, șoptind un „Doamne miluiește!” frânt, și intră în apele reci cuprinse de strânsoarea aprigă a iernii ce nu se domolise, deși se apropia Paștele. I se păru că pe ridurile mari ale valurilor aleargă un râs zglobiu și inima lui tresări; era glasul Soniei Feedorovna, care îl chema parcă să înainteze spre adâncuri. Ochii ei mari de un contur nedefinit

părea că înflorească din crusta de ape. Întotdeauna, Mavroșin crezuse că această clipă a morții va fi una terifiantă. Acum se gândea că, dacă lumea lăsată de el în urmă ar ști că moartea e o fată cu râs zglobiu și ochi de peruze, numănu i-ar mai fi frică de clipa asta tainică.

Apa îi ajunsese până la gât, parcă inima i se încolăcise în jurul ultimului gând, din cauza frigului ce îl cuprinsese, și i se părea că în zare corăbii mari cu vâslași blonzi și uriași, ca el, îi fac semne prietenești. Erau poate corăbiile vikingilor care-l abandonaseră demult pe țărmul lacului, pentru ca el să poată cunoaște iubirea și suferința pentru Sonia Feedorovna? Nu știa ce răspuns să găsească în clipa aceea înșelătoare. Răsărise Luceafărul de seară și ar fi putut, dacă ar fi vrut, să întindă mâna și să-i ceartă ajutor. Dar știa că în scurt timp va fi mai aproape de ea decât oricare semen al său. O va cuprinde cu palmele-i înghețate, așa cum visase nopți de-a rândul, acolo, la fereastra orfană a camerei sale. Era un pic trist. I-ar fi plăcut ca pe ultimul său drum să audă plânsul înăbușit al Soniei Feedorovna, bocetul bătrânelor plătite pentru această ocazie, unică în viață. Dar știa că nimeni nu va vărsa nici măcar o lacrimă pentru el. De aceea moartea asta a lu, anonimă ca și viața pe care o petrecuse, i se părea tragică.

Adrian PĂUNESCU

REPETABILĂ POVARĂ

(Version française par Ion Roșioru)

Cine are părinți, pe pământ nu în gând
Mai aude și-n somn ochii lumii plângând
Că am fost, că n-am fost, ori că suntem
cuminți,
Astăzi îmbătrânind ne e dor de părinți.

Ce părinți? Niște oameni ce nu mai au loc
De atâția copii și de-atât nenoroc
Niște cruci, încă vii, respirând tot mai greu,
Sunt părinții aceștia ce oftează mereu.

Ce părinți? Niște oameni, acolo și ei,
Care știu dureros ce e suta de lei.
De sunt tineri sau nu, după actele lor,
Nu contează deloc, ei albiră de dor
Să le fie copilul c-o treaptă mai domn,
Câtă muncă în plus, și ce chin, cât nesomn!

Chiar acum, când scriu, ca și când aș urla,
Eu îi știu și îi simt, pătimind undeva.
Ne-amintim, și de ei, după lungi săptămâni
Fii bătrâni ce suntem, cu părinții bătrâni
Dacă lemne și-au luat, dacă oasele-i dor,
Dacă nu au murit triști în casele lor...

Între ei și copii e-o prăsilă de câini,
Și e umbra de plumb a preazîlnicei pâini.

Cine are părinți, pe pământ nu în gând,
Mai aude și-n somn ochii lumii plângând.
Că din toate ce sunt, cel mai greu e să fii

Nu copil de părinți, ci părinte de fii.

Celui qui sur terre a encor des parents encor sait
Entendre au sommeil l'oeil du monde pleurer.
Soit qu'on soit ou ne soit nullement obéissant,

Aujourd'hui, en vieillissant, on languit de
parents.

Quels parents? O ces êtres qui dès notre enfance
Partagent avec nous le destin et surtout la malchance.
Des croix, bien que vifs, affrontant le temps lourd,
Ce sont nos parents qui soupirent toujours.

Quels parents? Les voilà, tout au loin, quelques gens
Connaissant tristement la valeur de l'argent.
Jeunes ou vieux, ça n'a pas d'importance,
Ils blanchissent malgré leurs extraits de naissance
Et, afin que devienne quelqu'un d'important leur enfant,
Combien de travail, jour et nuit, et combien de tourment !

Maintenant, quand j'écris comme si je hurlais,
Je les sais et les sens quelque part endurer.
Après tant de semaines on se souvient d'eux,
Enfants déjà vieux des parents toujours vieux,
Du bois s'ils ont pris ou s'ils ont quoi manger,
S'ils ont mal à leurs os ou s'ils ne sont
pas morts affligés...

Entre eux et leurs fils prolifèrent les chiens
Et l'ombre de plomb de leur pain quotidien.

Celui qui sur terre a encor des parents encor sait
Entendre au sommeil l'oeil du monde pleurer,
Car le plus difficile est, je crois, dans ce
monde pesant,
Qu'on soit père et mère d'enfants, pas
enfants de parents.

Ochii lumii plângând, lacrimi multe s-au plâns

Însă pentru potop, încă nu-i de ajuns.
Mai avem noi părinți? Mai au dânșii copii?

Pe pământul de cruci, numai om să nu fii,

Umiliți de nevoi și cu capul plecat,
Într-un biet orașel, într-o zare de sat,
Mai așteaptă și-acum, semne de la strămoși
Sau scrisori de la fii cum c-ar fi norocoși,

Și ca niște stafii, ies arare la porți

Despre noi povestind, ca de moșii lor morți.

Cine are părinți, încă nu e pierdut,

Cine are părinți are încă trecut.

Ne-au făcut, ne-au crescut, ne-au adus
până-aci,
Unde-avem și noi însine ai noștri copii.

Enervanți pot părea, când n-ai ce să-i mai rogi,
Și în genere sunt și nițel pisălogi.
Ba nu văd, ba n-aud, ba fac pașii prea mici,

Ba-i nevoie prea mult să le spui și explici,

Cocoșați, cocârjați, într-un ritm infernal,
Te întreabă de știi pe vre-un șef de spital.

Nu-i așa că te-apucă o milă de tot,
Mai cu seamă de faptul că ei nu mai pot?
Că povară îi simți și ei știi că-i așa
Și se uită la tine ca și când te-ar ruga...

Mai avem, mai avem scurtă vreme de dus
Pe conștiință povara acestui apus
Și pe urmă vom fi foarte liberi sub cer,

Personne n'arrête à la source des pleurs
de ce monde l'essor,
Mais pour un déluge de larmes il en faut encore.
Avons-nous des parents pour lesquels
enfants sommes?
Sois n'importe quoi sur la terre de croix,
mais pas homme!

Humiliés de besoins et la tête baissée,
Dans une ville ou village ou hameau, oubliés
Encore ils attendent un signe venant des ancêtres,
Ainsi que de nous, leurs enfants, ils attendent
des lettres.
Pareils aux fantômes, ils sortent au seuil
de la porte parfois
Et parlent de nous comme s'ils
racontaient d'un aïeul mort déjà.

Celui qui sur terre a encor des parents est
encor protégé,
Celui qui sur terre a encor des parents a
encor du passé.
Ils nous ont enfantés, élevés et aidés
jusqu'ici

Où nous-mêmes avons des enfants - un
convoi tout entier de soucis.
Ils deviennent des scies et ont l'air agacé
Et ils ont le cœur gros quand ils sont évités.
Tantôt ils voient mal, tantôt font les
pas trop petits,
Tantôt durs d'oreilles, tantôt étourdis, ahuris,

Malades, voûtés, dans un rythme infernal
Ils veulent apprendre si l'on ne sait pas
quelque chef d'hôpital.

De pauvres parents sains et saufs autrefois,
C'est à fendre le cœur quand ainsi on les voit.
Qu'ils sont nos fardeaux ils le savent sans cesse
Et leurs yeux implorent de nous un
soupçon de tendresse.

Encore nous avons donc sur nos consciences
A porter ce fardeau qui est leur déchéance,
Puis libres pareils aux oiseaux nous serons

Se vor împrutina cei ce n-au și ne cer.

Iar apoi vom începe și noi a simți
Că povară suntem, pentru-ai noștri copii,

Și abia într-un trist și departe târziu,

Când vom ști disperați vești, ce azi nu se știu,
Vom pricepe de ce fiii uită curând,
Și nu văd nici un ochi de pe lume
plângând,

Și de ce încă nu e potop pe cuprins,
Deși plouă mereu, deși pururi a nins,

Deși lumea în care părinți am ajuns

De-o vecie-i mereu zguduită de plâns.

Car ceux qui demandent de nous quelque
chose mourront

Et ainsi, un beau jour, nous saurons sûrement
Que nous sommes déjà des fardeaux pour
nos propres enfants.

Et au bout d'un certain temps tout triste
et non pas trop lointain

Nous allons donc apprendre soudain et très bien
Pourquoi les enfants vont si tôt oublier
Leurs parents, nulle part ne voyant l'œil du
monde pleurer,

Pourquoi le déluge ne couvre pas tout,
Quoique des tempêtes de neige tombassent
partout,

Quoique ce grand monde où nous sommes
parents continue

A pleurer bien chargé de tristesses
qu'il a et a eues!

Replici adaptate la... celebritate

– Doctore, mă chinu-
ie îngrozitor coloana.

(Constantin Brancuși)

– Femeile cu picioare
lungi, sunt cele mai bune
la pat.

(Procust)

– Duc o viață regula-
tă; mă culc la șapte, mă
scol la șapte.

(Albă ca Zăpada)

– N-aveți un foc?

(Nero)

– Justiția noastră e
bolnavă.

(Un doctor în drept)

– Am oscilat între
școala ardeleană și cea
militară.

(Petru Maior)

– Aria cercului se bu-

cură de o celebritate ne-
meritată.

(Giuseppe Verdi)

– Nu intrați în marile
complexe cu soția.

(Sigmund Freud)

– Am picat la țanc!

(Aurel Vlaicu)

– Când pun mâna pe
un roman bun, nu-l las
până nu-l termin.

(Cleopatra)

– Mă duc să mă caut.

(Fiul ratacitor)

– Ce mică-i lumea!

(Gulliver în țara
piticilor)

– Toți oamenii de va-
loare au zburat din țara
noastră.

(Henri Coandă)

– Vrem să ne păstrăm
limba și portul.

(Radu Mazăre)

– Ca orice om, am
fost și eu la strâmtoare.

(Magellan)

– Eu stau, tu stai, el
stă.

(Un șef de stat)

– Oștenii mei, astăzi
avem exerciții de tragere.

(Vlad Țepeș)

– Americanii s-au o-
bișnuit cu in...sula în
coastă.

(Fidel Castro și Ion
Iliescu)

– Am ajuns în America
pentru că m-a trimis ne-
vasta după cartofi.

(Cristofor Columb)

Emil PROȘCAN

Gânduri despre lumea în care trăim

Dacă am fi puși să comentăm lumea în care trăim, oare ce am spune? Am face referire numai la viața noastră, la beneficiile și neajunsurile ei, la ceea ce ni se întâmplă nouă în fiecare zi?

Am judeca „bunătatea” sau „strâmbăciunea” vremurilor după realizările materiale, după reușitele obținute în afaceri ori după răsplata cu sume cât mai consistente a muncii noastre. Bilanțul zornăitor al averilor noastre ar fi singurul mod de a arăta cine suntem?

Lumina din zilele copilăriei, bucuria sărbătorilor, mirajul zăpezii, căldura îmbrățișărilor - s-ar pune în balanță?

Dar lacrima, zâmbetul sau ceea ce simțim în fața unui cireș înflorit le putem cuantifica, atunci când încercăm să vorbim despre „universul” nostru?

Și atunci când o facem ne gândim și la viața celor mai mulți din jurul nostru? Indiferent de multitudinea realizărilor și reușitelor noastre, putem să avem o viață liniștită, fericită, dacă în jurul nostru cei mai mulți semeni se zbat în fel de fel de căutări, dacă în jurul nostru există suferințe și lacrimi?

***

- Hei! Dumneata! Da, da...
dumneata! Oprește-te puțin!

- Nu pot! Nu pot! Dacă vrei

să vorbim, aleargă cu mine!

- Bine, dar să mergi mai încet! Unde alergi așa? De ce nu poți să te oprești?

- Păi nu vezi? Este ziuă!

- Și ce dacă este ziuă? De ce trebuie să alergi în halul ăsta?

- Zgomotul!

- Ce zgomot?

- Zgomotul grijilor mele, la care se mai adaugă acum și mersul copcel al copiilor și părinților mei care sunt bătrâni. Știi, am doi copii buclăți, buclăciță ruptă din mine, frumoși nevoie mare.

- Și cât trebuie să alergi așa?

- Da de unde ești nene, din Lună? Nu m-a întrebat nimeni până acum chestii din astea tâmpite. Eu alerg de când mă știu, uneori mai încet, alteori când zgomotul e mai puternic, cât pot de repede. Până dau de noapte... Atunci mă opresc. E adevărat că zgomotul nu dispare, dar mă pot opri, mă pot apropia chiar de casă. Ei, dar ce puternic a fost zgomotul până am reușit să-mi fac casa. Asurzitor nu alta, de multe ori nici noaptea nu mă mai puteam opri. Dar Dumnezeu m-a ajutat și am reușit! Suntem cu toții fericiți!

- Și cum, tu alergi așa de-o viață-ntreagă?

- Da! La noi toți aleargă...!

- Și zici că ești fericit?

(Continuare în pag. 62)

(Urmare din pag. 61)

- Da, sigur că da! Păi avem o casă frumoasă cu trei camere... anul ăsta poate reușim să ne facem și o bucatărie de vară, avem și mașină, suntem sănătoși toți în familie...

Încercam în timp ce-mi vorbea și mergeam alături, să-i privesc fața, ochii... O singură expresie a feței, un singur fel de a privi în această continuă alergare. La fel și în zilele următoare în care l-am însoțit. Seara când întunericul ne oprea, uluit de spectacolul la care asistam, mă retrăgeam într-un colț cu lumină și scriam despre nedreptatea la care era supus Omul. Cu înțelegere, duioșie și chiar milă, scriam. Îmi scriam pe ochi, pe frunte, pe obraji, apoi pe mâini, pe degete. Pe piept, în partea stângă, îmi desenam un zâmbet uriaș, iar în jurul lui o creangă înflorită de cireș, un răsărit, o pasăre în zbor și un val de mare. Speram ca a doua zi să vadă toate astea și să se oprească... Dar, ca și cum nimic nu se schimbase, el alerga cu aceeași expresie a feței, cu aceeași privire. Au fost apoi o ploaie de vară și un curcubeu... Am alergat prin munți, am trecut prin râuri, am întâlnit ochi înlăcrimați, copii desculți... Pentru Om nu exista însă decât această singură și eternă alergare.

Într-un târziu a nins, totul devenind imaculat și infinit de alb. Atunci m-am repezit și i-am introdus în urechi degetele mâinilor mele, scrise cu înțelegerea, duioșia și mila din mine, în colțurile de lumină. Minune: s-a oprit din mers, s-a rotit de câteva ori sorbind priveliștea albă și s-a repezit cu mâinile în zăpadă, răscolind-o, încercând s-o arunce spre nin-

soarea din cer. Un zâmbet adevărat îi inunda fața, care emana acum lumină. Se apropie apoi de mine și începu să-mi studieze ochii, obraji... Când a văzut zâmbetul scris în partea stângă a pieptului meu a început să râdă și m-a strâns cu putere la piept. Apoi m-a întrebat despre creanga înflorită de cireș, despre răsărit, despre pasărea în zbor și valul de mare. I-am povestit tot ce nu știa, l-am învățat să citească și să caute singur colțuri de lumină, pentru a putea chiar să-și scrie, cu înțelegere, duioșie și milă, pe față, pe piept, pe mâini... După ce a ascultat a plecat, nerăbdător să caute ceea ce învățase.

Eu m-am întors la prietenii mei, le-am povestit și am hotărât împreună să alergăm alături de ceilalți Oameni să-i oprim din eterna alergare, să le arătăm floarea de cireș, răsăritul, pasărea în zbor, valul de mare și să-i învățăm să zâmbescă...

Așa s-au născut, în niște zile de toamnă, Cenaclul Literar „Agatha Grigorescu Bacovia”, publicația „Fereastra”, Concurs Național de Literatură, și speranța că, în anul 2010, vom reuși să avem o editură, cu sprijinul căreia cele scrise de noi să ajungă la ceilalți oameni.

(Continuare în pag. 63)

Tabla de șah

Pământul - planeta noastră - înseamnă înainte de toate viață: virus, elefant, pasăre, frunză, scoică, sau om, adică tot atâtea forme ale privilegiului de a fi.

Specia umană accesează însă, într-un mod ciudat frumusețea patrimoniului universal al vieții. Există frumoși, urâți, proști și genii, înalți și scunzi, slabi și grași, darnici și zgâr-ciți, superdotați dar și muți, orbi, ciun-gi sau ologi...

Toată această scară a inegalităților, în fața aceleiași scurte treceri prin lume, ca și cum n-ar fi fost de ajuns de dură, mai suferă o scindare nemilos de nedreaptă: săraci și bogați.

Unii dorm sub cerul liber sau prin canale, alții mistuiți de teroarea plictisului, savurează nimicnicia vieții celorlalți din palate sau de la bordul avioanelor particulare.

Scriitori, actori, pictori, filozofi, compozitori, profesori, oameni care prin muncă onestă și-au pus toată viața în folosul celorlalți, ajunși la se-nectute trăiesc în modestie sau chiar din stipendiile celor ce le apreciază operele, în timp ce analfabeții sau semianalfabeți dețin, fără rușine sau fără logica aportului lor la dezvoltarea so-cietății, averi fabuloase, sfidând ele-mentarele ierarhii valorice și chiar bunul simț.

Țăranul român, atât cât mai e, atât cât mai poate, cu palmele veș-nic crăpate, a devenit un arendaș al muncii zadarnice și este privit în bă-taie de joc.

Ce merite și înzestrări deo-sebite au cei bogați de au ajuns la pri-ilegiile pe care le au?

Ce vină ori păcate pot avea cei ce-și duc viața într-o continuă că-utare, zbucium și nedreptate?

Suferința, liniștea, zâmbetul, lacrima după ce criterii sunt împărțite în aceeași lume, în aceeași viață, sub același soare?

Singurii veșnic nonconfor-miști ai acestor reguli implacabile sunt... nebunii. Ei sfidează cu ușurința lor patologică totul: și bogați și bogă-ție și anotimp și lacrimă.

Vorbesc tăcând... tac și spun multe... Cuvintele nebunilor, deși sea-mănă cu ale noastre, ne excedează pu-terea de înțelegere, îndreptându-se în-totdeauna undeva spre cer. Probabil că acolo, în imensitate, există o lume în care dreptatea este singura rațiune, iar zâmbetul este un drept, nu un privi-legiu.

Implozie sau orizont

Oamenii nu pot trăi singuri și nici eu nu pot trăi fără ea. Știu că există. Știu că știe că există. Să ai pe cineva este cel mai minunat lucru pe care Dumnezeu îl putea face. Să fie numai pentru tine. Numai pen-tru singurătatea ta...

Ea este în linia aceea unde cerul se contopește cu pământul într-o luptă frățească. Altfel n-ar fi liniștea. Și nici linia...

Cerul de deasupra liniștii din linia aceea e o mare cu valuri de senin sau în alte zile, o mare cu valuri de nori... Uneori cerul e nemărginirea de

(Continuare în pag. 64)

(Urmare din pag. 63)

unde răsare soare alteori o barieră roșie de corali în freamătul căreia naufragiază lumina. Apoi cerul și pământul devin o mare cu valuri de întuneric. Și vine noaptea cu visele mele în care simt fărădepedă fericirii.

Fericirea este stare inversă a nefericirii. Nefericirea este pentru cei care nu văd marea cu valuri de senin de acolo de unde cerul se unește cu pământul. Nefericirea e un păcat. Un mare păcat. Linia aceea e pentru noi. Nu e pusă acolo degeaba. Trebuie să o vedem. Trebuie să o simțim. Pentru că trebuie să nu păcătuim.

Nu știu la alții cum e pentru că eu sunt în mine mereu. Mereu. Linia liniștii dintre cer și pământ e întotdeauna la depărtare egală față de mine atunci când mă răsucesc în jurul meu. Eu merg tot timpul. Merg. La început credeam că am să ajung la linia aceea de liniște dintre cer și pământ. Ea este acolo. Știu că este acolo. Și mergeam tot timpul spre ea dar pașii mei o depărtau.

Prietenul meu care nu există râdea. Ești un prost spunea... Eu nu folosesc ghilimele. Doar punctul. Ești un prost. Așa spunea el. Și râdea. Atunci mă opream și mă răsucesc de jur împrejurul meu și priveam linia de liniște dintre cer și pământ din stânga mea. Din dreapta mea. Din spatele meu. Eu nu folosesc virgule. Doar punctul. Linia de liniște dintre cer și pământ era la fel de departe de jur împrejurul meu. Râdea prietenul meu care nu există. Eu zâmbeam. După mai multe zile am înțeles. Am înțeles că eu trebuie să fiu la distanță egală de linia de liniște dintre cer și pământ.

Un fel de centru. Măreția neatingerii. Frumoasa măreție a neatigerii. Pentru că linia aceea trebuie să fie totdeauna de jur împrejurul meu. Ca un cerc.

E foarte bine să ai un prieten care nu există. E chiar grozav. Știam că ea este acolo în linia aceea de liniște dintre cer și pământ. Știam și mă întristam. Pentru ea. Era condamnată să fie meru în linia aceea de liniște. Între cer și pământ. Aș fi vrut să mă întreb de ce pașii mei o depărtau de mine. Sau de ce stă acolo. Sau până când. Am înțeles că ea trebuie să fie de jur împrejurul meu. Mereu. Ca un cerc. Totdeauna la distanță egală de mine. De ce trebuie să fie un cerc. Nu întreb. Eu nu folosesc semne de întrebare. Eu folosesc doar un punct. În mod sigur cercul vine din linia aceea de liniște dintre cer și pământ. Sau poate chiar ea este. Liniștea este cercul. Sau liniștea este ea. Eu nu mă mir. Eu nu folosesc semnul mirării. Eu folosesc doar punctul. Și sunt liniștit. Îmi este bine. Sunt chiar fericit. Dacă există fericire. Trebuie să existe fericire.

Nu mai râde. Ai vrea tu să ai nopțile mele. Ai vrea tu să ai visele mele. Eu sunt cu ea tot timpul. Ea îmi dă starea de bine. Ea îmi dă zâmbetul. Atingerea ei mă face să simt clocotul acela înnebunitor. Primesc mereu liniștea și tot ce nu pot să ating în linia dintre cer și pământ. Nu râde. Nu numai noaptea e cu mine. Și ziua. Eu înțeleg. Și-mi ajunge atât ca să trăiesc. Trăiesc pentru ea.

Oamenii nu pot trăi singuri. Nici eu nu aș putea. Aș fi nimic fără ea. Totul ar fi nimic fără ea. Cu sigu-

(Continuare în pag. 65)

(Urmare din pag. 64)

ranță va veni într-o zi. Pentru fiecare există o zi. O zi în care totul sau ceva se sfârșește. Am văzut împrejurul. E un cerc în care mergi mereu. Și o poți lua de la capăt.

Sigur că e frumoasă. Are chipul acela dintre toate felurile de chipuri. Și ochii îi are din toate felurile de ochi. La fel și mâinile. Și picioarele. Și sânii. Și buzele. Și tot ce e zâmbet. Și tot ce e zbucium. E din toate zbuciumurile acelea. Va veni cu chipul acela. Va veni cu ochii aceia din valurile de senin al mării dintre cer și pământ.

Ești tâmpit. Așa îmi spune prietenul meu care nu există. El nu știe că că eu nu folosesc semnul exclamării și tâmpit fără acest semn e altceva. Ești tâmpit băiețuș. Ziua întâlnești oameni. Copaci. Munți. Ape. Sunt reale. Te poți bucura de ele dacă lași bazaconiile. Așa îmi spune la nesfârșit prietenul meu care nu există.

Eu zâmbesc pentru că el nu știe. Îmi e milă de el. Săracul. Nu știe că acolo în visele mele am toate astea. Nu știe că ea îmi aduce toate astea în mine. Eu simt oamenii. Simt copacii. Simt munții. Simt apele. Și nu e păcat. Pentru că eu nu folosesc semnele de ortografie. Doar punctul. Pentru că oamenii nu pot trăi singuri...

Calea Lactee

Nu la mult timp după ce am învățat să merg, mi s-a adus un fel de căruță albă, la care era înhamat un cal, și el alb, dar cu aripi mari și foarte sclipitoare.

– Va trebui să te înhami alături de el și să mergi! - mi s-a spus.

– Bine, dar visele, speranțele și toată agoniseala mea de pași de până acum?...

– Ți le poți lua! Așează-le în ordinea dimineților și nopților, lângă speranțe... Ia-ți ce crezi că e mai important, strictul necesar, pentru a lăsa loc și dezamăgirilor pe care le vei întâlni, că doar n-o să calci pe ele sau peste ele. Te apleci în rugăciune, le iei și le așezi lângă celelalte. Să nu uiți de zâmbete... să nu uiți de lacrimi... Să nu uiți, este foarte important!

– Și cât va trebui să merg așa înhamat?

– Vei merge... până vei ajunge acolo!

– Unde, acolo?

– Acolo sus!

– Nu înțeleg, explică-mi!

Trebuie să știu unde ajung... Nu pot orbecăi... nu am nici măcar busolă.

– Ai visele și speranțele; ele îți vor arăta drumul!

– Și cum voi recunoaște locul acela, când voi ajunge la el?

– Dacă vei ajunge va fi simplu; se găsește deasupra așteptărilor îndârjite. Îl vei recunoaște, pentru că acolo vei simți gândurile copacilor, ale pietrelor, ale apelor și zilelor de duminică. Vei întinde mâna și vei simți rostul pașilor de până atunci!

– Dar de ce trebuie să car eu toate astea până acolo? Nu cred că va fi ușor deloc!

– Păi, nu ți-am spus?

– Nu...

– Ba da! Ți-am spus: ele îți vor arăta drumul.

– Aha! Și după aceia ce se va întâmpla cu ele?

(Continuare în pag. 66)

(Urmare din pag. 65)

– Se vor transforma în mâna aceea care o va prinde pe a ta!

Atât a mai spus dispărând odată cu calul înaripat de alb. De atunci merg singur, înhămat la căruța asta și-mi târăsc din ce în ce mai greu strictul necesar de vise și speranțe. Și merg... și merg... Prin văi, prin câmpii, prin munți, către locul acela.

Vreau cu orice chip să ajung, de aceea nu fac nici un popas, nici măcar când plouă sau când e furtună. Uneori mi se pare că e noapte, alteori că e ziua... dar cel mai multe ori cred că ninge. Pe ninsoare merg cel mai bine. Nu că roțile cu multe spițe ar străbate mai ușor nesfârșirea albă, nu! Dar visele și speranțele sunt și ele albe, ca zăpada, și totul devine alb și posibil.

Atunci am senzația că albul e căldura acelei mâini, pe care o simt tot mai aproape. Și pornesc mai departe prin văi, prin câmpii, prin munți... Merg înhămat și-mi târăsc cu tot mai multă greutate căruța cu strictul necesar, risipit de multe ori prin crăpăturile acesteia, în praful drumului care înghite urmele de roți și de pași. Oamenii pe lângă care trec își spun unul altuia, zâmbind: „Gata...! N-o s-o mai poată duce, e prea obosit...”

Numai că dorința de a vedea locul acela îmi dă puteri nebănuite... Merg mai departe și zidurile de ceață se năruie în lumina dintre copacii dimineților și pași.

Și merg... Prin văile cerului, prin munții mării, prin deșertul din suflet. Către locul acela.

Oare ce se întâmplă cu mine dacă nu învățăm să merg?!

Mizilul cultural

Întâlnire de cenaclu

Concurs național de literatură

„Cântec pentru Tatiana”

Raul Cârstea și C-tin Niculae

Serbările toamnei

Adelina DOZESCU

Cer fără spectatori

Kore

Marius desenează inimi
pe pachetul de țigări,
Corina e ca un joint
ce-ți distruge cutia toracică
El și-o imaginează fecioară
și e fecioară până se dezbracă,
Devenind o simplă ea în agenda
indivizilor care
își poartă inima pe card...
Corina și Marius se iubesc
atât de mult încât ea
va renunța la ea și el la tutun...

Kore 2

Corina se trezește dis-de-dimineață
pune cafea în 2 câni dă drumu la gaz

Corina își imaginează că face
dragoste zgârie pereții strânge mâinile
la piept I love you I love you
se aude dintr-un radio

crede ca M. își schimbă vocea
de dragul ei
își mușcă buza și începe să râdă

Corina se întoarce
pe cealaltă parte a patului
când plânge
își aprinde o țigară
realizează că M. îi lipsește

pune urechea la podea și ascultă pașii
uneori fericirea poarta mărimea 44

***

Strigă-mă pe numele Loser,
să creadă lumea că-s american
și dețin money
Numără-mi păcatele
de la (mio)card în jos -
în fața iubirii mă voi scuza
că n-am cash
De treci pe la aortă,
sparge doua vase sangvine
în cinstea mea -
sângele e cea mai fină băutură,
Eu mă voi ascunde după
ochelarii de (re)vedere Gucci
și blugul cut
Nu mă treziți voi din letargie
nici cu 50 Cent...

***

Același cer fără spectatori
„Romance” se poartă la tv -
domnul momentan e prea ocupat
să-și negocieze porția de sentimente,
iar madam exersează:
diete, dulcegării și alte tertipuri,
pentru a menține flacăra iubirii
Propun o dragoste
a la noră pentru soacră
Vă rog... nu mai faceți contrabandă
cu inima păpușii „Barbie”!
Stop poveștilor cu happy- end -
nu mai am lacrimi pentru cojile

(Continuare în pag. 68)

(Urmare din pag. 67)

de ceapă ale gospodinei de la doi,
Timp să trag cu urechea
la iubirea autohtonă - întreținută
la ochiul aragazului pe 400 roni
Pe scena periferiei, orice aurolac
e un Jose Armando.

Apocaliptic

Conectați la USB-uri stăm față-n față
Mama, tata sunt demult
transexuali sau androizi
(dragostea crește singură)
Tu mă iubești -
îmi spune inima ce-o port pe tricou,
Mă iubești ca pe floarea de canabis
vânată de brutari
În lume totul e ok...
Dumnezeu ne mai ține în șah
trimițând îngerii ne consoleze în van:
Raiul e un bar periferic, Heaven,
Copiii noștri stau îngropați
într-un prezervativ, în timp ce
păsările detonează bombe la tv,
Noi mimăm, cu mâna pe telecomandă,
o rugăciune către un God
cărui îi lipsește subtitlarea...
Plictisit, El va spune finish-
Vor rămâne doar integrale
linse de îngeri.

Jocul de- a iubirea

Decupăm inimi și le lipim în piepturi
Sub privirea îngăduitoare a mamei,
Ce gătește bezele cu gust de săruturi
Construim suflete din pluș -
setate pe un banal: te iubesc...
Păpușa Barbie se căsătorește
c-un papițoi,
Cărui îi dă papucii pentru Superman
În timp ce ne ascundem unul de altul,
viața ne fură jucăriile...

Alter ego

Îmi uit numele printre
pruncii avortați verbal
Sunt liberă, fără etichetă - aici moartea
se vinde mai bine decât pâinea caldă
N-am nevoie de îngeri - inflația
e prea mare...

Vreau doar să cad în pânțele mamei,
Unde inima bate intermitent...

***

Îngerul desenează o
inima diferită de a mea
de acum iubești, îmi spune el
fiecare secundă e o lovitură de bici
în piept muzica și moartea -
acelasi refren prost
Marius nu se deosebește
de un copil autist - îi par
o simpla kore decupată
din revistele cu femei singure
vede în atingerile mele
traectorii greșite ale mâinilor
în je t'aime exerciții pentru dicție
râde când îi spun că singurătatea
e o travestită ce-i poartă numele,
cel puțin ea mă iubește...

De unde vin

Îngerii și-au luat concediu,
se pot licita fecioarele se pot
zdrobi pigmeii ca niște muște
de unde vin se iubește doar duminica
pe furiș între o emisiune tv
și un meci de fotbal
copiii sunt o rată la bancă,
un minus în cifra de afaceri
a fabricilor de prezervative
e 2009 d.hr,
înca nu s-a descoperit fericirea
și moartea apare ca o pană de curent...

Cristi DUMITRACHE

Dl. Cristi Dumitrache, editorul revistei „*Pagini românești în Noua Zeelandă*” face, acolo, la Antipozi, un lucru minunat pentru cultura românească. Ne bucură, cu atât mai mult, faptul că domnia sa ne-a trimis câteva texte, pe care le publicăm acum, în speranța unor colaborări viitoare. Pentru că, nu-i așa, niciodată nu poți fi departe de țara pe care o ai în suflet.

Un conac, în pajiștea cu mac

Răsărit și asfințit, îmbiau spre melancolie. Conacul vechi și obosit, își trăia zilele și nopțile, mereu tăcut, întotdeauna singur. Căci ființele ce-l populau nu se gândeau la el niciodată. O singură furtună-l obosea și-l măcina într-a-tât, că dorul lui de viață pălea mereu.

Avea și el o favorită, straniu și ciudat, dar... da!, conacul rece iubea o ființă. Era afară, în grădină. Stătea rezemat de banca veche, învăluită-n șalul gros, respirând aerul curat din jur și atingând, din când în când, șevalețul din fața sa. O pictură mată își aștepta rândul să intre în lume, timidă, albastră și cochetă. Autoarea privea atentă-n jur, îngăduindu-și câteva clipe de extaz, mirată că vede chiar și o găză aterizată pe o floare.

Vântul ușor îi răsfiga părul negru, înviorând-o. Își mută privirea spre macii din tablou, încercând să-i

numere, dar se încurca de fiecare dată și, în cele din urmă, renunță. Se gândea la continuarea peisajului, cu păsări mari și verzi deasupra lanului incendiat de griuri, c-un stâlp de telegraf și un contur uman neclar. Și poate și-un conac, în zare, după livada cu nuci.

Azi-noapte un călător trecând prin imaginea tabloului, mușca cu poftă dintr-un măr. Știa, în vis, că avea să-l placă și se mirase că n-apăruse mai devreme în viața ei. Zărise în ochii lui o văpaie, luminând picăturile reci ale ploii, ce cădea fără conținere. Simțea, până la durere, că n-ar mai putea trăi fără el, fără risipirile lui... În urmă-i șarpele unui fulger aprinse cerul... Dar călătorul nici măcar nu întoarse privirea...

Norul cocoșat și bun

Nu găsisese însă nici o picătură de apă, nicăieri.. Buzele-i erau strivite de nebunia uscăciunii, căzute-n părți, scofălcite și crăpate. Fizic se topise de mult, alergând după fetele Morgane, asudând, târându-și după el canistra goală și visele... Plescăia încet, căutând să nu-și înghită limba umflată.

Era târziu și nu credea c-o să mai iasă din beleaua asta. Trist și fără speranță, amețit de pâlpăirile ultime ale vieții respira greoi rugându-se ca totul să se sfârșească.

Și atunci se întâmplă minunea. Una ce apare o dată la o mie de ani. În cerul verde apăru, mare și greoi, norul cocoșat și bun. Cerul se întunecă și primele picături ale ploii i se prelinseseră, ca niște lacrimi, pe față. Iar el căzu pe spate, obosit și fericit, murind puțin...

Oameni celebri - cuvinte celebre

◆ La cincizeci de ani, un om poate fi măgar, fără a fi optimist, dar nu și optimist fără a fi un măgar.

(*Mark Twain*)

◆ Fericirea și prostia numai dintr-o cauză nu sunt identice, pentru că nu toți proștii sunt fericiți.

(*Mihai Eminescu*)

◆ Gol am ieșit din pântecul mamei mele, și gol mă voi întoarce în sânul pământului. Domnul a dat, și Domnul a luat - binecuvântat fie Numele Domnului.

(*Iov 1 / 21*)

◆ Cum poate fi guvernată o țară care produce 270 de soiuri de brânză ?!

(*De Gaulle*)

◆ Foamea nu cunoaște ideologii și doctrine.

(*Tudor Mușatescu*)

◆ La urma urmei de ce am renunța la fericire doar pentru că nu putem fi fericiți?

(*Ana Blandiana*)

◆ De ce fiecare vrea să fie Eminescu, dar nu vrea nimeni să trăiască viața lui?

(*Nichita Stănescu*)

◆ La Dumnezeu și în Țara Românească sunt toate cu putință.

(*Al. Vlahuță*)

◆ În dragoste victoria bărbatului este fuga.

(*Napoleon*)

◆ Temnița cea mai de temut este aceea în care te simți bine.

(*Nicolae Iorga*)

◆ Poporul român nu știe să guverneze și nu se lasă guvernat.

(*Carol I*)

◆ Nu-mi pasă de pietrele ce mi se aruncă, îmi pasă de piatra ce se va așeza pe mormântul meu.

(*Ionel I.C.Brătianu*)

◆ Artiștii trebuie să sufere; asta face parte din talentul lor.

(*Lawrance Olivier*)

◆ Omul este capodopera cea mai rafinată care a fost vreodată înfăptuită după principiile călăuzitoare ale mecanicii cuantice a Domnului.

(*Erwin Schrödinger*)

◆ Când ne dăm seama că nu mai suntem copii am murit demult.

(*Constantin Brâncuș*)

◆ Adevărul este cea eroare fără de care o anumită specie de ființe vii n-ar putea trăi.

(*Nietzsche*)

Nimic nu-l înșeală pe om mai al dracului ca nevasta și memoria.

(*Ion Băieșu*)

◆ Cel mai sigur mijloc de a face dintr-un copil un diavol este să-l crești ca pe un înger.

(*Aldous Huxley*)

◆ Un martir este întotdeauna mai primejdios decât un învingător.

(*Octavian Paler*)

◆ Pe cobră trebuie s-o calci pe coadă ca să se supere. Oamenilor nu le trebuie nici atât. Ei vin pe lume supărați, din naștere, pe tot ce e frumos, sfânt și drept.

(Panait Istrati)

◆ Probabil mult mai mult rău a fost pricinuit pe lume de nebunii cinstiți, ajunși în posturi înalte, decât de ticăloșii inteligenți.

(James George Frazer)

◆ Ce fericire pentru mulțime dacă s-ar restaura sclavia! N-ar mai cunoaște spaima timpului liber...

(Julien Green)

◆ La doisprezece ani desenam ca Rafael și toată viața m-am străduit să ajung să pictez ca un copil.

(Pablo Picasso)

◆ Democrația este un mecanism care garantează că nu vom fi guvernați mai bine decât merităm.

(George Bernard Shaw)

◆ Democrația înseamnă că oricine poate să crească până la a fi președinte, și oricine care nu mai crește poate deveni vicepreședinte.

(Johnny Carson)

◆ Inima are rațiuni pe care rațiunea nu le cunoaște.

(Blaise Pascal)

◆ În fiecare zi, petrece câteva momente cu tine însuși.

(Dalai Lama)

◆ E ora când înțeleg, adânc resemnat, că aproape toate cuvintele sunt date morții și că nu le știu pe cele sortite veșniciei. Cunosc, până la dis-

perare, numai îndoiala din ele.

(Fănuș Neagu)

◆ Uneori moartea pune duioșie în ceea ce face.

(Patrel Berceanu)

◆ Să-l cunoști pe Don Juan și să continui să trăiești și să faci copii nu se poate.

(Mircea Eliade)

◆ Omul care nu are evlavie față de Artă își are, încă, o parte din ființă în Peșteră.

(Eugen Jebeleanu)

◆ A spera înseamnă aproape a trăi.

(Paul Gauguin)

◆ Buni sunt cei care se mulțumesc să viseze ceea ce alții, cei răi, înfăptuiesc în realitate.

(Platon)

◆ Două zile mă lasă nepăsător: aceea care a trecut ieri și cea care va sosi mâine.

(Omar Khayyam)

◆ Nu există securitate în lume și nu va putea exista niciodată atât timp cât oamenii sunt muritori

(George Bernard Shaw)

◆ Când, după 20 de ani, Ulise s-a întors acasă, primul care l-a recunoscut a fost credinciosul lui câine și numai după aceea credincioasa sa soție.

(Paul Cortez)

◆ Tu nu cunoști încă viața, cum vrei să cunoști moartea

(Confucius)

MINUNATA ADELA

(fragment)

de **Gheorghe POSTELNICU**

În timpul campaniei electorale, satul Bădila e plin de povești. Oameni de toate vârstele transpun exemplele luate de la televizor în viața de toate zilele. Snoave, seriale, istorioare, pilde. Candidații ce rol joacă? Hainele, mașinile, medicamentele, țițările și transpirația lor îi sufocă pe bādileni. „Să plece hoții și să vină patrioții”, strigă Ică Bolocan în difuzoarele caravanei. Merită felicitări. Actualul primar a devenit proprietarul unor terenuri din intravilan prin jonglerii judiciare. A cumpărat pe nimica toată două clădiri retrocedate vechilor proprietari. S-a îngropat în bunuri plin de însuflețire. Coboară din mașină domnul Ică. Dă mâna cu oamenii. Buză răsfrântă, privire grea, cute izvoare din oboseală și timp, pete lunare pe chelie. Bere la toată lumea! Bādilenii au o anumită culoare duminica, o

roșeață care își ia zborul spre viață.

Pașii de somnambul ai vi-celui, vocea lui gătită vin, trec, se mișcă pe ulițele cătunelor. În jeep sau călare pe bicicletă, cu gura arsă, cu distonocalmul în buzunar. Bādilenii îi răspund dând din mâini și din cap, în vreme ce țițările pendulează între buze. Țiganii se strâng pe sub streșini. Candidatul scrie de zor în carnețel, de parcă e reporterul de teren al lui Dumnezeu. Printre picăturile de ploaie prinde contur un proiect social. Pentru început două cișmele și câte o remorcă cu deșeuri de fag la două familii. Copiii călăresc niște cai răpciugosi care mai mult de atât nu pot face. E greu de găsit o distracție mai bună, dar firma lui de cablu TV va începe să îngroape stâlpii. Până la Crăciun, bineînțeles, și puradeii iau viața cot la cot cu părinții lor, toți într-un pat. Într-adevăr, a venit vremea ca ȝiganii să se rupă de trecut. Momentul lor de maximă oboseală este între 9 dimineața și 6 seara. Trebuie, până la urmă, să sufere anumite mutații.

Mihai Mihai e într-o formă mare. Va strânge 400 de semnături și va candida ca independent. Îi va învinge pe toți cu multă bărbăție. Este cerut de populație. Poartă blugi și adidași și combate alcoolismul și fumatul. Excesul de haleală și homosexualitatea. Recomandă totuși fasolea cu șuncă, plăcinta cu mere și apa de la Unguriu. Va schimba numele echipei de fotbal. Își taie unghiile în fiecare săptămână. Face vizite experimentale femeilor rămase singure cu atâtea ne-cazuri pe cap. Va căuta un răspuns în timp ce își face o oală cu ceai. Are cal-

(Continuare în pag. 73)

(Urmare din pag. 72)

culator și telefon mobil și cu ajutorul lor își conduce toată afacerea: stâna cu 52 de capre. Fiul radiațiilor solare, iată porecla lui.

Viața satului se desfășoară „la cea mai înaltă tensiune”, dar nu e lucru de mirare că nimeni nu-și asumă răspunderea pentru faptele pe care le comite. Bădilenii, printre care se numără și cei 12 candidați la funcția de primar, nu sunt nici buni, nici răi. Obosiți în aceeași măsură, de când șomajul a devenit o problemă reală. Dar cui îi pasă? Barurile sunt pline de frotă. De ce s-ar duce bădilenii la muncă, dacă nu-i obligă nimeni? Doar pe copii nu-i caută poștașul cu pensia. În fond, e o mare ușurare să nu te duci în fiecare zi la serviciu. Stresul vine de la sculatul de dimineață și de la năvotă. Pământul s-a dat înapoi, conform Legii 11, dar nu s-a dezintegrat, nu s-a sinucis și asta înseamnă libertate. Libertate te iubim / Ori învingem ori murim. Libertatea trebuie zgâlțâită cum zgâlțâi un pom. Pe fețele lor, Jan Zigu a mai văzut și alte stări patologice: dinți de lapte și melancolie. Poveștile, ca și observațiile îi erau Adelei de mare folos, pe când el reinventa jurnalul personal. Ce-i drept, puterile politice adoră ideile afrodisiace, iubesc fiecare sunet care le iese pe guriță, și, în clipa în care se prind despre ce este vorba, preiau comanda. Asta-i șpilul, spun ei, crezând că-l dau gata pe Jan Zigu, medita Jan Zigu.

– Domnul Jan va prezenta o informare privind desfășurarea campaniei electorale în satul Bădila, cu 30 de zile înaintea alegerilor locale. Vom analiza în organizația noastră ce-am

făcut până acum și ce măsuri vom întreprinde în zilele care urmează, pentru a câștiga un număr cât mai mare de consilieri locali, județeni, cât și fotoliul de primar al satului Bădila pentru a treia oară consecutiv. Are cuvântul domnul Jan.

Ca într-o oglindă defectă, linia gurii îi strâmba fața lui Jan Zigu, surprinzând un vârtej de griji și picățele de planuri.

– Toți candidații sunt bolnavi de cap. Paranoia. Prozac. Nu-i de mirare că sunt frânți de oboseală.

– Da, da... Trăiască domnul Jan.

– Funcția nu l-a schimbat. E cât se poate de omenos.

– Lucrurile vor merge ca pe roate. Va fi așa, o...

– Totul e aici, spune Jan arătând fruntea și scaunele din fața sa.

– Totul va ieși bine.

– Trăiască doamna Adela și domnul deputat Feraru.

***

Umezindu-și vârful degetelor, întinde hamurile de acril și depărtează țesuturile rozalii. Adela stă pe spate, cu picioarele ridicate pe speteaza canapelei.

– Încet, o aude șoptind. Așa, acum intră.

El ține un sân în fiecare mână. Ea se ghemuiește și mai mult. Botul lui nu știe ce caută. O fotografie lucioasă se dezvoltă între cele două rânduri de piele. Respirația se desfășoară în gâlgăituri de satisfacție. Fețele sunt neomenești, rotunde, nerăbdătoare, aproape de explozie. Adela în genunchi, Adela rotindu-se ca elicea unui elicopter. Adela, frângându-se ca

(Continuare în pag. 74)

(Urmare din pag. 73)

gâtul unei egrete... vrea să plângă. E o lacrimă în fiecare ochi:

– Ești minunată, Adela!

Cu arsuri în tot corpul, cu inima-n urechea stângă, izvorul suferinței seca și se pornea iar și iar. S-au oprit când creierele erau carbonizate și aerul încremenit. Camerele popasului turistic gem de îndrăgostiți supraîncălziți. Răcirea se face la bar. Se amestecă și ei cu celelalte puncte. Sala e în stare se șoc sexual. Lumea cunoaște bine secolul XXI. A avut timp să-l cunoască. Adela se uită prin bar în căutarea unor repere. Se întorc în cameră, îl lasă să o pipăie, să o mozelească. Ea scoate suspine de pisică, amănunțite, candido și cere un timp de odihnă. Se piaptână, se pudrează, îl strigă pe micul Florin și vrea să plece spre Văleni.

Micul Florin: piele săracă în pigmenti, umeri plini de pustule, pantece ca piftia, gușă, gingii dezgolate. Al naibii de urât! Ce meclă! Adela și Florin Feraru. Tinerețea și bătrânețea. Unde ai fost, când...? Nicăieri. Secretara spunea, se bâlbâia, alta nu găsești? O femeie serioasă? La Liceul de poliție. Era înaintarea în grad. Nu mi-ai spus, zice ea încăpățânată. Și mănâncă și beau și se giugiulesc. Se pudrează și își smulg perii din nas. Nu mai au chef de întrebări încuietoare când plutesc pe felii de fum. Vorbele schelălăiesc. Baierile burții se întind. Ajută-mă să-mi câștig demnitatea, ajută-l pe Jan. Jur că așa voi face. Ție îți deschid un cont la BCR. Așa mai merge, Zeus. Cum ai spus? Zeus și Afrodita. Mda... Covorul seamănă cu o pătură roasă până la urzeală de atâta

frecat. Stau buimaci printre cutii goale ca adolescenții printre blocuri. Usturimea începe de la buric. Chiloții sunt ringul de dans al durerii. Ei stochează viața de la 15 ani la 70. Ai renunța mai devreme, dar nu ai pe unde să treci. Nu te poți ascunde. Interesele te găsesc peste tot. Sparg ușa, sparg zidul și dau de tine. Grămezile de interese scot porcării pe gură și viața devine tot mai fierbinte. Și soarele. În coasta norilor slinoși făcea cercuri de zoaie. Un tiv de grăsime încadrat de alte tivuri mai decolorate își executa pedeapsa. La câteva minute soarele se aprindea și iar se stingea ca un far de semnalizare.

***

Conducerea unei localități e o problemă de anarhie și de șansă. Stai pe marginea unei balustrade – funcția – te ții de el – de scaun – nu te uiți în prăpastie și te menții treaz. Consătenii se uită la tine și nu le pasă. Fac presupuneri cam cât vei putea sta agățat, dar dacă-ți rupi gâtul, nu vor avea niciun regret. Meschini. Nu vei avea niciodată din partea lor un răspuns emoțional. El era altfel decât ceilalți: un tip adevărat, cu mustață și scurtă de piele, lat în umeri, puternic, nu un abțibild ca Ică Bolocan. Trebuie să fii dur ca să câștigi, e un lucru știut. Putere înseamnă mult pentru cel care va ieși învingător, dar la fel de mult și pentru învinși. Nu-ți pasă? Atunci când vrei să conduci un sat cu 4000 de suflete, nu e diferit de volanul autocamionului sau al tractorului tău. Ți pregești terenul. Renunți la visul că în biroul primarului viața poate fi dulce. Scoți pârla după un an, doi, dacă

(Continuare în pag. 75)

(Urmare din pag. 74)

nu ajungi în pragul epuizării. Ar fi bine să angajezi un șofer și un tractorist rutierist. În tot acest timp mârâie și arată-ți colții și dezordinea va lucra în favoarea ta. Tu ești Toma. Ce afirmi azi, nu mai recunoști mâine. Gândind asta, un bărbat solid părea și mai solid, căutătura ochilor și mai dură. Fața și mai musculoasă. Privește oamenii, nu se amestecă cu ei și fața i se recom-pune bucată cu bucată și acum poartă pe umeri un cap bovin.

Pentru toți ceilalți viața se reduce la funcția asta, crede și Anton Andrei. Orice se reduce la ceva. Bucuria se reduce la o masă bună și la un cur bombat. Ce revoluție? Întrebase fostul primar în ianuarie 1990. Ce schimbare? Dacă pot să beau și să regulez, e ca și până acum. De aceea candida și el din partea unei mișcări ecologiste care recomanda echilibrul în natură, vitalismul și polenizarea cu ajutorul insectelor. Probabil că atunci când va fi din nou stăpânul telefoanelor, se va dovedi o forță a meselor bogate și a roșului de Blăjani. Va trage câte o raită la Râmnicu Sărat să smulgă ștrampii amantei. Iată-i intrați în horă: vicele, secretarul, contabilul, casierul. Vor cădea din cer un petic de asfalt, o conductă, niște ajutoare sociale. Îți iei o zi liberă pe săptămână și despici patul. În timpul campaniei electorale nu trebuie să te oprești din ceea ce știi să faci. Oamenii apreciază asta. La fel și iubita. Cât e de concentrată întâlnirea lor, lista are laude în-țreșute cu aluzii. Așa ceva, el nu-i putea oferi decât la ocazii speciale și remarcabilele sale calități sexuale erau scoase în evidență. Îmbunătă și

răsfățată, tipa se transforma într-un clip publicitar, într-un monolog supra-încărcat cu epitețe. 5 – 6 milioane pe lună ca să-și exprime aceste sentimente. Interesul fetei pentru Anton nu cunoștea limite. Ca și interesul bădilenilor față de primarul lor din anii '80. E atâta harababură în târgul săptămânal și totuși găsești cu ușurință tot ce poțestești. Vin și basarabence cu trei șolduri: piese de schimb pentru biciclete și pompe hidraulice, pastă de dinți bulgărescă. Burtoși colțoși, tineri pe picioaroange, fete cu echipamente speciale – toți au fețele roșii și mulțumite. Anton se plimbă cu palmele asudate de atâtea străngeri de mână. Mata erai altfel, mata mai dă-deai un bon de lemne, de benzină, de ulei, de zahăr, mata erai noi. Intră cu ei în marele flux. Zornăie soneriile și ceasurile cu baterii, bâzâie jucăriile cu telecomandă. Andrei Anton este îmbrăcat ca la biroul lui de la cooperativă de credit. Nu e de mirare că bădilenii îl salută cu drag.

***

Turiștii vin din toate părțile. Ei călătoresc fără întrerupere. Pentru Adela viața a intrat pe un drum bun. Se simte bine, se simte femeie matură. Nu e un simplu turist. Câmpurile de forță ale destinului au adus-o alături de Florin. Toate au un sfârșit, dar va ști ce are de făcut la momentul potrivit. Stațiunile turistice sunt pline de hărmălaie. Vor merge la pensiuni izolate. Acum Adela e consilierul domnului deputat Florin Feraru. Pe probleme electorale. Doamna s-a înscris la masterat. Jan e prins cu pregătirea alegerilor, echitabile pentru toți candi

(Continuare în pag 76)

(Urmare din pag. 75)

dații, fiecare cu părerea lui, deși, când e vorba de soți înșelați, e greu să știi exact despre ce va fi vorba. Trebuie mereu să clădești viitorul. Lumea nu stă pe loc, a spus el. Mă rog, nu a folosit atât de multe cuvinte, dar asta a fost ideea. Datele și ideile lui principale se lipiseră de podețe, bucăți de drum, plombe de asfalt, gunoaie și câini vagabonzi. Avea în vedere renovarea de urgență a sediului primăriei. Făcuse un proiect, obținuse finanțare de la prefectură, angajase o firmă de construcții, comandase încălzire centrală și mobilier. Istoria se schimbă. NATO, UE și altele. Trebuie să te agăți ca lumea. Nici Adela și nici Jan nu se mai pierd în povești sau în filmele proaste de la televizor. Au o altă atitudine: sunt moderni, europeni. Nu mai iau lucrurile cu binișorul. Oamenii sunt răi și te pot face să suferi. Au strâns multă energie și acum o revarsă în societate. Prima întrebare pe care și-o pun în legătură cu un interlocutor, e cât câștigă.

Cei mici? Directorii, învățătorii, funcționarii publici, polițiștii, contabilii, medicul de familie se uită la Florin ca la Ioan Botezătorul, cu zâmbete leșinate, cu enervarea ținută în frâu. Când trăiești printre ochelariști și obezi, tâmpiți și fricoși, nu-ți este greu să înghiți orice. Viața de om conștiincios te trage în jos. Trecem printr-o fază emotivă, recunosc ei. Autonomie, autonomie, scâncește câte unul cu respirația tăiată, verde la față ca o șopărlă sleită de soare, dar Adela respiră normal, ca printr-o gură de aerisire. Minunata Adela.

Maftciu EMANUELA

Legenda „Ovidiana”

*Dragostea ți-a fost muză
într-un leagăn de lumină,
Pe fața ta un ocean de nesfârșire
și deschideri,
Doar într-un cavou latin e rece:
Aici zace cântărețul Ovidius,
Ștregar și răpitor, călăuză pentru vise.
Strâng în brațe zăpadă în culori,
Strâng geniul Sorții.
Aici se zărea a zecea lună,
Nîmfă a dulcelui pergament poetic.
Marea s-a descălțat de valuri
peste tine.*

Fratele cel mare

*Un soare cu două chipuri
Nu va răsări a doua oară.
Când visul îl sfărâmi în palmă,
Vino și simte sufletul răstignit!
Suflet de maică,
Mi-e frică de steaua
Care va face rană pământului meu.
Tradu cuvintele acestea
În toate clipele care te trezesc
În zorii unui singur soare
Și adu-ți sufletul acasă!*

Prof. **Adrian Ionescu****BLESTEMUL TEZAUURULUI****Descoperirea**

Povestea tezaurului începe la sfârșitul lunii aprilie 1837, în satul Pietroasa de Jos, plasa Tohani, județul Secuiei, pe malul drept al Urgoaiei, în dosul vici Ardelenilor. Protagonistii sunt doi pietrari din sat, pe nume **Stan Avram** și ginerele acestuia, **Ion Lemnaru**. Aceștia primiseră o comandă importantă: cu un an înainte se înființase la Buzău Seminarul Teologic și era nevoie de 9 stâlpi de piatră care să separe curtea acestuia de curtea Episcopiei. La vremea aceea, tehnica tăierii pietrei era la fel de rudimentară ca și pe vremea dacilor, care construiseră cetățile de la Coasta Dogarului și Gruiul Dării, precum și a romanilor care, ceva mai târziu, au edificat termele și castrul din localitate cu piatră din aceeași carieră. Cei doi au practicat orificiile cu adâncimea necesară în blocul de calcar, au introdus penele de lemn, le-au înțepenit cu barosul și au plecat la culcare. Peste noapte, lemnul penelor s-a umflat și a provocat desprinderea blocului de calcar din carieră. Apoi piatra urma să fie așezată, prin răsturnare, pe cobilie, o sanie confecționată din lemnul unui copac.

Dimineața devreme eroii noștri se trezesc și se duc să desăvârșească treaba. Stan Avram, mai expe-

rimentat în această îndeletnicire, încercând să degajeze pământul de sub blocul respectiv lovește cu târnăcopul un obiect metalic și... urgia se declanșează. Se pare că cei doi au dezgropat un număr de 22 de piese în greutate totală de aproximativ 40 kg. Dintre acestea s-au mai păstrat 12, în greutate de 19 kg, și anume: ♦ un platou mare, de 7,6 kg, cu un diametru de 56 cm; ♦ o cană (oenochoe), cu înălțimea de 37 cm; ♦ o pateră (platou mai mic) cu decor în relief și o statueta în centru; are un diametru de 26 cm, iar statueta reprezintă un personaj feminin cu un pahar în mâini, așezat pe un tron împodobit cu un vrej de viță de vie; ♦ un colan cu inscripție cu caractere runice gravată pe el; ♦ un colan simplu; ♦ un colan cu balama; ♦ patru fibule, un fel de broșe folosite la prinderea veșmintelor; ♦ două vase poligonale, unul octogonal și altul dodecagonal. Se disting prin forma aparte a toartelor, compuse din două pantere, sprijinite cu labele din față pe o placă decorată și cu cele din spate și coada pe fundul vasului;

Cele zece piese dispărute au fost, probabil, trei colane, dintre care unul cu inscripție, o cană asemănătoare cu cea păstrată (oenochoe), o pateră simplă, nedecorată, o fibulă mică, și

(Continuare în pag. 78)

(Urmare din pag. 77)

două perechi de brățări încrustate cu pietre.

Datorită dimensiunii și greutateii sale, dar și a splendorii expozitelor, a fost considerat cel mai mare tezaur descoperit în lume până la tezaurul lui Tutankamon

Descoperitorii, oameni simpli, nu bănuiesc imensa importanță istorică a obiectelor găsite, nici uriașul lor valoare materială dar, din simplă intuiție țărăneasă, preferă să le ducă acasă la Ion Lemnaru și să le ascundă în pod. Inițial au crezut că sunt confecționate din cupru și, aflându-se în zonă de deal, s-au gândit să le folosească drept material pentru fabricarea unui cazan de țuică!

Alexandru Odobescu, autorul monumentalei lucrări „**Le Trésor de Pétroussa**” publicată la Paris, povestește că „*Unul dintre acești țărani, închipuindu-și că toate acele obiecte erau de aramă, ar fi dat o bucată din ele unui caldărar țigan ca să-i cârpească cu dânsa o tingire, iar acesta, neputând să dea de capăt lucrării, ar fi zvârlit cât colo bucata de metal, zicând stăpânului ei că nu e bună de nimic*”. Se pare că romul respectiv a

existat, se numea **Manole Epureanu** și urmași ai săi mai sunt și astăzi fierari în sat.

Lanțul cu care erau legate fiarele mijlocii între ele, în lungime de 40 cm, a fost vândut de Ion Lemnaru lui **Vasile Elbachi** din Merei, nepotul arendașului **Frunză-Verde**, contra sumei de 30 de parale și a unei sticle de țuică.

Apoi peste toate se așterne liniștea. La acea dată satul se afla pe moșia Episcopiei Buzău, arendată lui Gheorghe Frunză-Verde, iar moșia vecină, Tohani, era administrată de un **Kyr Jacov**, epistat al Sfântului Munte, personaje la care vom mai reveni.

Prima profanare

În primăvara următoare evenimentele se precipită. Mai întâi se hotărăște, în urma aplicării Regulamentului Organic, sistematizarea satelor prin concentrarea acestora și alinierea ulițelor. În planul de sistematizare intră și casa lui Ion Lemnaru, în podul căreia se afla Tezaurul.

Stan Avram, socrul, apelează la un văr al său, **Nicolae Baci** care, împreună cu cei doi fii ai săi, George și Achim, ascunde sacul cu relicve în podul casei sale.

Între timp, la câteva zeci de kilometri de aici, are loc un alt eveniment aparent fără nicio legătură cu cele întâmplătoare până acum. În luna mai, în urma ploilor to-

(Continuare în pag. 79)

IN ACEST LOC ÎN 1837
A FOST DESCOPERIT
TEZAUURUL
CLOSCA CUPRULUI DE AUR
DE LA PIETROASELE DE NOI
PIETRARI ION LEMNARU ȘI
STAN AVRAM. TEZAUURUL
ESTE COMPUS DIN 22 PIESE
ȘI CÂNTĂREȘTE 19 KG

(Urmare din pag. 78)

rențiale, apa Călnăului se revarsă și rupe podul din dreptul actualei localități Mărăcineni, la revărsarea sa în râul Buzău, pod care abia fusese inaugurat cu mare fast de către generalul Pavel Kiselev.

Se organizează o trecere provizorie prin vad, lucrurile trenează, ploile continuă de-a lungul întregii veri, dar în toamnă se organizează o licitație (mezat) pentru concesionarea construirii unui nou pod, care este câștigată de **Anastase Tarba Verusi**, albanez din Bitolia, împreună cu asociații săi, **Constantin Probaca** și **Anastase Costea**.

Aceștia hotărăsc să refacă podul după planurile inițiale ale arhitectului austriac Hartler, dar executând stâlpii de susținere din piatră și nu din lemn așa cum fuseseră cei originali. Și tocmai piatra a constituit puntea de legătură dintre efemerii deținători ai comorii și albanezul Verusi.

Acesta din urmă ia mai întâi un colan, pe care îl vinde la București la bijutierii armeni de aici. Colanul nu a fost recuperat niciodată. Din Capitală se întoarce cu câteva baticuri și scurteici, merge acasă la N. Baciș și cumpără pentru 4000 de piaștri (prețul unei perechi de boi) mai multe obiecte (numai materialul din care erau confecționate valora peste 100 000 lei aur).

Pentru a le face să încapă în desagă, Verusi lovește obiectele mai mici cu muchia unei toporiști, iar plătoul cel mare îl taie în patru bucăți pe o buturugă din curte. În ciuda reconstituirii, urmele mai sunt vizibile și astăzi.

În urma acestui tratament, curtea se umple de rubine, granate, safire, mărgăritare și hiacinturi. Pe cele mai mari dintre acestea, albanezul le va recupera ulterior de la gunoi, unde fuseseră aruncate de George Baciș. Cele mai mici vor fi folosite de copiii acestuia pentru a juca țințar.

Ancheta

Arendașul Frunză-Verde află de la o vecină toată târășenia și vine acasă la Baciș să facă lumină. Acesta îi explică rolul său în poveste și îl trimite pe arendaș la Avram și la ginerele său. Cei doi, speriați, recuperează de la Verusi coșulețul dodecagonal și i-l dau arendașului. Acesta își dă seama de dimensiunile tezaurului și cere să fie dus la albanez, de unde mai obține, prin șantaj, un colan și niște bani (200 icosari). Continuă să facă presiuni asupra lui Verusi dar acesta nu mai cedează. Pentru a se răzbuna, Frunză-Verde se duce la economul Episcopiei, căruia îi predă cele două obiecte. Acesta, în data de 12/24 iulie 1838, face un denunț la Departamentul Treburilor din Lăuntru (adică la Ministerul de Interne).

(Continuare în pag. 80)

(Urmare din pag. 79)

Despre descoperire află pe data de 7 iulie și prefectul județului Săcuieni, de la epistatul moșiei Tohani, Kyr Jacov. Prefectul trimite și el un denunț la Departament, care ajunge la o zi după precedentul, adică pe 13 iulie 1838, la vornicul Departamentului Treburilor din Lăuntru, Marele ban **Mihalache Ghica** (1796-1850) – fiul banului Dumitrache Ghica și frate al domnitorilor Grigore Dimitrie Ghica și Alexandru Dimitrie Ghica – rafinat colecționar de antichități.

Ca urmare a acestor denunțuri și a intervenției vornicului, în ziua de 7 iulie sunt arestați Stan Avram și Ion Lemnaru, iar în ziua de 10 iulie sunt reținuți și Anastase Verusi și Nicolae, George și Achim Baci, fiind recuperate încă 8 piese. Ancheta este condusă de subprefectul plășii Tohani, **C. Drăgulescu**.

La Buzău au fost reținuți postelnicul **Dumitrache**, mijlocitorul dintre Verusi și Frunză-Verde și **Constantin Probaca**, dar acesta din urmă este eliberat din ordinul vornicului, spre stupefacția organelor locale. Este rearestat și anchetat pe 16 iulie de însuși Mihalache Ghica, fiind confruntat cu Verusi. În cele din urmă cei doi îi conduc pe anchetatori la Podul Călnău, de unde vor fi recuperate: marea tavă, cana-oenochoe, o fibulă mare, două mijlocii și una mică, un vas octogonal, patera cu figuri (fără zeitatea din mijloc) și un colan. Statueta va fi găsită, mai târziu, în baraca lui Verusi. Celelalte 10 piese nu s-au mai descoperit niciodată.

În continuare, cercetările duc

spre un alt complice, marele vistier **Alecu Ghica** din Stâlp, concesionar în 1838 al drumului de poștă București – Focșani și rudă cu vornicul.

Pedeapsa

În urma procesului care are loc în data de 4 mai 1839, Verusi și complicii lui sunt... achitați de către Curtea Criminalicească. În schimb George și Achim Baci primesc 30 de lovituri de băț și sunt obligați să-i înapoieze banii albanezului. Stan Avram și Ion Lemnaru nu au mai putut fi pedepsiți, ei murind în arest, din cauza torturilor, în ianuarie 1839, înainte de a se da sentința procesului, iar Nicolae Baci, ceva mai târziu, de tuberculoză.

Complicele lui Verusi, postelnicul Dumitrache, se retrage la via sa de la Zărnești, bolnav de podagră apoi dispare în mod misterios în urma unui incendiu care i-a mistuit casa.

Verusi devine mare antreprenor și proprietar de moșii, dar „își sfârșește viața în mizerie”, după cum afirmă C. Mănescu în 1920.

Podul peste Călnău, locul de unde a fost recuperat Tezaurul, se prăbușește definitiv în 1841.

Petrache Poenaru, eforul școalelor și profesor la Sf. Sava propune, iar domnitorul Alexandru Ghica decretează, ca Tezaurul să fie expus la muzeul de la Sf. Sava. Aceasta se va petrece în 1842, când atât domnitorul cât și ministrul de interne sunt schimbați din funcții de către turci și Obșteasca Adunare Extraordinară îl alege ca domn pe **Gheorghe Bibescu**.

Șirul de întâmplări neobișnu-

(Continuare în pag. 81)

ite nu se oprește,însă, aici!

Expoziția

În primăvara anului 1867, **Alexandru Odobescu**, fost ministru al Cultelor și Instrucțiunii Publice sub A. I. Cuza, este însărcinat să organizeze Pavilionul românesc din cadrul Expoziției Universale de la Paris, unde va fi expus și Tezaurul. Tot el realizează prima restaurare, sumară, a Tezaurului, la un bijutier din Paris. Era prima participare a țării noastre la o expoziție internațională. Standul românesc a fost vizitat și elogiat de către Napoleon al III-lea, iar în urma succesului răsunător „conducerea marelui muzeu South-Kensington din Londra solicită, pentru 6 luni, cele 12 piese. Și iată cum, marele scriitor, arheolog și om politic român intră fără voia sa sub influența malefică a cumplitului blestem.

La 30 ianuarie 1868, **Cezar Bolliac**, deputat de Giurgiu al Partidei Naționale, publică în ziarul **Trompeta Carpaților** un atac virulent la adresa lui Odobescu, acuzându-l pe acesta de „vânzarea Cloștei cu puii de aur”. Cloșca se întoarce la București pe data de 1 aprilie, dar sufletul scriitorului rămâne definitiv marcat.

După 33 de ani, în urma unei decepții sentimentale, Alexandru Odobescu moare pe data de 10 noiembrie 1895 luând o supradoză de morfină. Dar până atunci...

A doua profanare

În 1869 se construise Palatul Universității și aici fuseseră mutate sediile Senatului și Muzeului Național

de Antichități. Muzeul – la parter, iar Senatul – deasupra acestuia, la etaj. În noaptea de 19/20 noiembrie (1/2 decembrie) 1875, fiul unui preot din Titu, **Dimitrie Pantazescu**, în vârstă de 24 de ani, exmatriculat de la Seminarul Teologic și ajuns impiegat CFR, a rămas peste noapte în sala Senatului, a perforat cu ajutorul unui sfredel și al unui fierăstrău pardoseala acesteia, a coborât cu ajutorul unei funii în sala în care expus Tezaurul, a spart geamul de protecție al vitrinei, a luat piesele de aur și, parcurgând drumul în sens invers, a ieșit prin holul Universității și a plecat acasă.

Ghinionul lui a fost că, între timp, a nins abundent, zăpada acoperind cu un strat gros și moale caldarâmul. Așa se face că nu a simțit când i-a scăpat de sub haină coșulețul dodecagonal, care a rămas îngropat în zăpadă. Dimineata toți angajații Senatului sunt mobilizați să degajeze trotuarul de nămeții de omăt așternuți peste noapte. Unul dintre lucrători găsește obiectul și îl depune la poarta Universității. Prefectul poliției Capitalei, **Nicolae Slăvescu**, acționând cu rapiditate și cu mijloace specifice, îl identifică pe infractor și îl reține în data de 24 noiembrie, găsindu-se asupra sa o cheie de cositor care se potrivea la ușa bibliotecii Senatului și, mai ales, Tezaurul, ascuns în cutia pianului, dar din care lipseau colanul cu inscripția și un fragment din marele taler. Este închis la etajul doi al prefecturii de poliție dar evadează sărind de la 10 metri înălțime și dispare.

Pe 27 noiembrie este arestat din nou într-un stabiliment și trimis la

(Continuare în pag. 82, 83)

Văcărești. Aici divulgă numele compicelui său, **Constantinescu** – argintar, de la care sunt recuperate piesele lipsă, dar de nereconstituit.

Dimitrie Pantazescu este condamnat la 6 ani închisoare, încercă din nou să evadeze, se accidentează și rămâne infirm, motiv pentru care este trimis la închisoarea Cozia pentru invalizi. Încercând din nou să evadeze este împușcat de unul dintre gardieni, cu câteva zile înainte de punerea sa în libertate(!).

Directorul Muzeului de anti-chități, **Alec Russo**, a fost destituit pentru neglijență în serviciu.

Incendiul

În noaptea de vineri, 23 martie 1884 izbucnește un incendiu în pavilionul Școlii de Belle Arte din incinta Universității. Tezaurul este salvat din flăcări la ora 4 dimineața de către pompieri dar în incendiu dispar ierbarul, colecția de geologie generală, cea de roci și cea de fosile din România, iar Universitatea va trebui să fie re-construită.

Grigore Tocilescu (originar din Mizil) profesor de istorie antică și de epigrafie la Universitate îl convinge pe regele Carol I să trimită în 1895

tezaurul la Berlin, spre restaurare pe cheltuială proprie, la cel mai renumit specialist în orfevrie, **Paul Telge**, care realizează și două copii galvanoplastice pentru muzeele din Berlin și Nürnberg.

În 1900 tezaurul restaurat revine în cadrul Expoziției Universale din Paris și este expus la Louvre, fiind asigurat cu suma de patru milioane de franci.

Dar la numai 17 ani de la întoarcerea sa în țară, după începerea primului război mondial, tezaurul este nevoit să ia drumul exilului.

Exilul

La 18 iulie 1917, Consiliul de Miniștri hotără, la propunerea lui **Nicolae Titulescu**, pe atunci ministru de finanțe, strămutarea sediului și avutului Băncii Naționale în Rusia. S-au făcut pregătiri pentru transportarea valorilor BNR în Rusia, precum și a celor aparținând Casei de Depuneri și altor instituții publice și particulare. Încărcarea trenului care avea să conțină noul transport s-a făcut în perioada 23 - 27 iulie 1917. Trenul avea 24 de vagoane, din care trei vagoane reprezentau valorile Băncii Naționale, cu o valoare declarată de **1 594 836 721,09 lei**, dintre care aur efectiv în valoare de **574 523,57 lei**, arhiva evaluată la **500 000 lei**, iar restul reprezentând titluri, efecte, depozite și alte valori. Valorile Casei de Depuneri ocupau 21 de vagoane, respectiv 1 661 de casete, al căror conținut era estimat la circa **7,5 miliarde lei**. Trenul a ajuns la Moscova la 3 august 1917, transportul fiind păzit de

partea rusă; din partea română au supervizat transportul reprezentanți ai următoarelor instituții: Banca Națională, Casa de Depuneri, Banca de Credit, Banca Marmorosch Blank, Banca Comercială, Banca de Scont. Valorile Băncii Naționale din al doilea transport au fost depozitate la Kremlin, loc în care fusese depus și stocul metalic și bijuteriile Reginei Maria ce fuseseră aduse cu primul transport, în timp ce valorile tezaurului Casei de Depuneri a fost depozitat la localul Casei de Împrumuturi și Depozite a Rusiei.

După preluarea puterii de către forțele comuniste în 1945 și în condițiile prezenței trupelor sovietice în țară, problema tezaurului nu a mai fost ridicată de autoritățile române, fiind aproape uitată.

Restituirea

În mod neașteptat, la 12 iunie 1956 ziarele relatau despre faptul că tezaurul românesc aflat la Moscova urma să fie restituit. Comunicatul oficial afirma că „*poporul sovietic a păstrat cu grijă toate aceste opere de artă, care reprezintă o mare valoare istorică și artistică. Guvernul URSS și poporul sovietic au privit întotdeauna aceste valori ca un inalienabil al poporului român însuși*”.

Lista bunurilor restituite include: Tezaurul de la Pietroasele, 120 de tablouri semnate de Nicolae Grigorescu (dintr-un total de 1 350 de picturi, gravuri și desene), vase liturgice din aur și argint, cărți și miniaturi vechi, bijuterii etc. În total, expoziția deschisă la București în august 1956 cu obiectele sosite din URSS cu-

prindea nu mai puțin de 39 320 de piese, dintre care 35 000 de monede și medalii, 1 350 de tablouri și desene, restul de circa 2 500 de obiecte fiind obiecte de orfevrărie medievală, broderii liturgice, icoane și stofe vechi.

Astăzi Tezaurul descoperit la Pietroasele se păstrează în expoziția Tezaur Istoric a Muzeului Național de Istorie a României inaugurat la 8 mai 1972.

Evident, în jurul Tezaurului de la Pietroasa s-au țesut nenumărate legende, mai mult sau mai puțin adevărate, însă toate au menirea de a justifica misterul ce-i învăluie obârșiile. De unde provin **Cloșca și puii** săi și când au fost ele create nu știe nimeni cu exactitate.

Istorici și arheologi străini ca **Bock, Linas** și **Lasteyrie** au susținut că el aparține goților, o populație germanică din veacul al IV-lea d. Hr., care a migrat din Scandinavia spre sud. Ei argumentează această teorie prin faptul că pe pateră, una dintre piesele tezaurului, sunt reprezentate o serie de zeități germanice, înrudite, însă, și cu lumea clasică greco-romană. Cercetătorii mai cred că momentul îngropării pieselor de aur s-a produs între anii 376, când are loc marea invazie a hunilor dinspre răsărit, și anul 380, când Athanaric, regele vizigot care a trăit în acea perioadă, a părăsit teritoriile nord-dunărene pentru a se refugia în imperiu. În sprijinul tezilor lor, specialiștii argumentează cu studii comparative cele trei stiluri în care sunt lucrate creațiile.

Evelina STELARU

Atât de subconștientă de tot ce mi se întâmplă

Sufletul nud

dintr-o dată
punctele cardinale
mă alungă...
fug las ușa descuiată
patul nefăcut
corpul meu în cute
de ceașaf și
mă trezesc pe un deal
plin de ierburi înalte...
sufletul e nud
fericit - un copil cu obraji
mânjiți cu lapte
care adoarme
ținând inima în mâini
ca pe un sân dezgolit.

CFR

miezul nopții are gust
de oțel
mă subțiază pe dinăuntru
în trenul ăsta
n-am rezervare
am un bilet boțit
la clasa a II-a
și-alături o lume pestriță
care-și ascunde păcatele
în sacoșe

citesc pe coridor f
îindcă e lumină

în compartiment somnul
se vede ca un păienjeniș
se doarme în reprice
unii peste alții
vertical sau ușor înclinat
cu gura deschisă cu oasele
înghesuite-n trupuri
cu sufletul în papucii

aruncați sub banchetă.

e curent
aerul trece prin nări
ca o eșarfă de cânepă
mă rezem de uși
ca un covor subțire
rulat / mâncat de molii
pleoapele mi se scurg pe față
m-acoperă / mă-nverzesc
umede / grele

acceleratul Timișoara –
Nord în direcția Iași
are întârziere 40 de minute

și i se spune Foamea
de pe vremea războiului

portret dintr-o pereche rece de papuci

s-a prăbușit de-odată
pământul s-a lipit de el
ca un siamez
acum în loc de priviri
ochii lui agață de tavan
două liane putrede
și viața i se chircește
tot mai mult în orbite
ca uterul unei văduve

frica îi adună sub tâmplă
cuiburul de viespi
se gândește

la ce înseamnă să ai
un loc pe lumea asta
o casă o femeie
ori dreptunghiul ambulant
de sub tălpi...
și-a băut timpul
din picioare
ca pe-un „50 de rom”
și numai el cunoaște
vremurile alea când fericirea
era în venele lui
o gloată de vikîngi

Marina, aseară m-am întins lângă tine ca insu- la lui Robinson

sufletele noastre sunt grimase
pe fața lui Dumnezeu
când ne ținem de mână
eu m-așez
în colțul stâng al gurii
tu în colțul drept
și-ncercăm să facem
din buzele lui o barcă
așa cum avea
bătrânul Santiago
când trăgea la mal
scheletul de pește mai mare
decât propria-i privire
iar marea își plimba vocea
din scoicile albe
prin oasele lui cenușii

Tincuța HORONCEANU BERNEVIC

Surzi ne aplecăm înspre lume

Niciun regret

Lacrimile mele pot fi
monedă de schimb
Adunate în nopțile cu lună și în
cele fără lună
Tineretea mea își caută aripile de înger
Să măture drumul din palme
Pe care ai pășit
Desculț de-atâtea ori
Nodurile din inimă
Ca un discurs despre păcate
Despre liniște și bucurie
Ia-mă de mână și sărută-mă
Sufletul meu ruginit în ploaie
Așteaptă lumina aceasta
Pe care să alunece dimineața
Ca-ntr-un acvariu cu păsări albastre.

Superstiție

Te caut orbește nimic nu mă poate opri
Nici trenul tras pe linia vieții
Nici sâmburii de cireșe amare
Pe care îi scuipi
Fără să știi că visele circulă în marfare
Nu au canapele de pluș
Și nici valeți cumpărați de la bălci
Zile exfoliate îmi pavează intrările
Și-mi numără firele de păr alb

Hai să devenim manechine
Într-un magazin second-hand
Peste o sută de ani
ne putem cumpăra biciclete
Vom pedala cu rîndul

Și vom muri o dată tu
O dată eu

Pasăre de noapte

Duc cu mine păcatele lumii
Piei de șarpe
Pe care le dezbrac la fiecare
Răsărit de soare
Generații întregi mă imită
Cai albi îmi galoapează în plete
În bagajele mele
Stau mototolite lacrimile unui copil
Cu o silabă îmi poți încercui fruntea
dragostea e o explozie de muguri
care-ți afectează timpanul
surzi ne aplecăm înspre lume
cotrobăind după un praf de bucurie

Vântul prin coaste

În mine stă ascunsă
O inimă de care nimeni
nu are nevoie
E uneori ceas deșteptător
Pentru un vis care nu-mi aparține
Alteori e cea cu care vorbesc
În propoziții lungi ca niște
piei de șarpe
În mine e zidit un turn
În care eu ascult ticăitul lumii
În mine stă ascunsă o inimă
Ca o gaură neagră
Prin care alunecă trenuri necunoscute
Ca-ntr-o gară a nimănui.

în portul Dubrovnik

1.
am să le vorbesc despre degetele tale
celor de acasă când voi aduna
merele picate la pământ
sau când voi ridica gălețile de grâu
în pod le voi spune poveștile tale
despre femeile îngropate
pe malul dunării și despre bărcile albe
care le-au ținut loc de coaste
până la sfârșit

ridic din umeri și aproape că nici
nu-i simt

2.
ne-am dezbrăcat cu albia
fierbinte legată de picioare
în portul Dubrovnik
o doamnă bătrână ne urmărea de la
balcon obișnuită cu micile nenorociri
de zi cu zi din când în când
se apleca peste balustradă și ne vorbea
despre Ecaterina cea Mare
sau despre copiii necinstiți
alăptați pe țărmul adriatic

terasele mici erau neobișnuit
de încăpătoare

ne agățam hainele într-o tablă
ruginită de șah pânza portocalie
ni se lipea de mâinile fierbinți
toată lumea ne îndruma
să batem în lemn

3.
viața e fructul oprit pe care ai vrea
uneori să-l scuipi cu tot cu semințe

Prea târziu

acum poți să-mi arăți drumul meu
tânguitor sau orice alt drum
poți să deschizi ușa pământului poți
să mă păcălești și să mă înveți
să fiu păcălit e prea târziu

acum poți să te răzgândești
și să regreți pasările în care
am așezat cu grijă neliniștea greierilor
poți să-mi ceri norii ce erup uneori
și topesc înălțimea zâmbetului tău
e prea târziu

lasă tălpile să pască întunericul ierbii
nu căuta inima în sângele ce aleargă
în agonie prin tranșeele mâinilor

acoperă pustiul trupului meu
cu puțină răbdare și lasă-mă să ard

în lucrurile mărunte

indiferența se așează în lucrurile mărunte
ochii ei măsoară întunericul din
vânătaile rămase toată lumea pleacă

ea stă cu spatele
la toate cerurile mele plânge
mâna ei e un lagăr de exterminare
pe care-l ascunde în ochii mei
când se întunecă

nimeni nu știe

acolo unde se sfârșesc nopțile
ecoul degetelor ei capătă
culoarea disperării
în urma lor doar apusul trist
își caută dimineața

UMOR

Povestea unei furnici

În fiecare zi, în zori, venea la serviciu furnica cea harnică, productivă și bucuroasă de munca ei. Își petrecea timpul muncind cu sârg și fredonând un cântecel.

Până când un inspector, venit în control, a constatat că nu o superviza nimeni. Informat, bondarul - președinte și director general al companiei - a considerat acest lucru inadmisibil și a creat un post de șef, pe care a angajat un gândac cu multă experiență.

Prima grijă a gândacului a fost aceea de a standardiza ora de sosire și de plecare de la muncă și a redactat un studiu pe această temă. Curând s-a văzut că e nevoie și de o secretară și ca urmare au angajat o păienjenită care să organizeze arhiva, să se ocupe de telefoane și să tehnoredacteze rapoartele.

În tot acest timp, furnica cea harnică era productivă și se bucura de munca ei, fredonând - din când în când - o melodie.

Încântat de calitatea impecabilă a rapoartelor, bondarul i-a cerut gândacului tabele comparative și grafice, indicatori de gestiune și analize de perspectivă.

Așa că a fost nevoie să angajeze și o muscă, în funcția de supervisor șef adjunct al secției unde lucra furnica harnică, productivă și bucuroasă de munca ei. Pentru necesități operative, musca și-a instalat în birou

un calculator și o imprimantă color.

Curând, furnica a încetat să mai cânte, pentru că trebuia să se gândească la formularele pe care era nevoită să le completeze în pauze. Cum lucrurile începuseră să meargă prost, directorul general a hotărât să ia măsuri, înființând postul de manager general al departamentului în care lucra furnica cea harnică, productivă și bucuroasă de munca ei, investind lăcusta cu această responsabilitate.

Imediat lăcusta a pus mocheată bej în biroul său, a achiziționat un fotoliu, un laptop, rețea de internet, mașină de serviciu și o asistentă personală - broasca.

În foarte scurt timp a început elaborarea planului strategic de redresare a activității, cu sprijinul unei societăți de consultanță din străinătate. După mai multe luni de lucru concluzia a fost evidentă: furnica cea harnică, productivă și mai puțin bucuroasă de munca ei nu mai aducea același profit ridicat ca până acum.

Contactat fiind, tăunul, renumit consultant în afaceri, plătit cu o sumă fabuloasă, a întocmit, după trei luni cât s-a învârtit prin birourile societății, un dosar de 1000 de pagini, încheiat cu concluzia: „Sunt prea mulți salariați în acest departament; trebuie făcute reduceri de personal!”

În consecință, furnica cea harnică, productivă și furioasă de munca ei a fost concediată imediat.

Morală:

Să nu cumva să-ți treacă prin cap să fii o furnică harnică, productivă și bucuroasă de munca ei, dacă vrei să-ți păstrezi locul de muncă.

Taurul

Într-o localitate din Spania un fermier avea un taur foarte apreciat pentru calitățile sale de reproducător. Cum fermierul cerea prea mulți bani pentru cei ce solicitau serviciile taurului său, primarul localității s-a gândit să le facă un bine cetățenilor și a cumpărat taurul, pentru folosul întregii colectivități.

Numai că, după inaugurarea cu fast a adăpostului pentru montă, taurul n-a mai vrut să-și îndeplinească menirea. Fiind chemat, fostul proprietar, care știa limba taurilor, l-a întrebat pe fostul șef al cirezii sale de ce nu mai are randamentul de altădată.

– Ia mai slăbește-mă și tu, cu prostiile tale, l-a admonestat taurul; acum sunt funcționar public.

O limbă ușoară

Profesorii de limba germană spun că cine știe ceva latină și este obișnuit cu declinările, le poate face ușor și în germană. Totul e – spun ei – să începi cu articolele „der, die, das, den, des, dem”, pentru că tot ce urmează este de o logică dezarmantă. Să luăm un exemplu, dintr-un manual de limba germană, o carte minunată cu coperte cartonate, editată la Dormund, care ne povestește obiceiurile hotentotzilor (auf deutsch: hottentotten)

Cartea descrie cum cangurii (*beutelratten*) sunt prinși și închiși în cuști (*kotter*) acoperite cu o pânză (*lattengitter*) care să-i protejeze de ploaie. Aceste cuști se numesc „cuști acoperite cu pânză”, adică *lattengitterkotter*, iar atunci când în ele se află canguri devin *lattengitterkotter-*

UMOR

beutelratten.

Într-o bună zi – continuă povestea – hotentotzi au arestat un asasin (*attentater*), acuzat că a ucis mișelește o mamă (*mutter*) hotentotă (*hottentottenmutter*), care avea un fiu cam tâmpit și cam bâlbâit (*stottertrottel*). O asemenea mamă se numește în germană *hottentottenstotterrottelmutter* iar asasinul ei este un *hottentottenstotterrottelmutterattentater*.

Potera care a reușit să-l captureze pe asasin l-a închis, provizoriu, într-o cușcă pentru canguri (*beuterlatenlattengitterkotter*) dar prizonierul a reușit să evadeze. Imediar, toți au plecat în căutarea evadatului și, dintr-o dată, un războinic hotentot a strigat:

– L-am prins pe asasin?

– Pe cine ai prins??!!

– Pe *lattergitterkotterbeutelratteratentater*, răspunse războinicul

– Asta înseamnă „asasinul din cușca pentru canguri, acoperită cu pânză?” întrebă șeful hotentotților.

– Da, e chiar *Hottentottens-tottertrottelmutterattentater* (asasinul mamei hotentote a copilului cam tâmpit și bâlbâit).

– Aha! zice șeful hotentotților. Puteai să-mi spui, pur și simplu, că l-ai prins pe *Hottentottenstottertrottelmutterlattengitterkotterbeutelrattenattentater*...

Simplu, nu?

UMOR

Fidelitate

Popescu, prosper om de afaceri, își anunță soția:

– Dragă, voi primi vizita unor parteneri de afaceri și trebuie să îi conduc prin țară o săptămână!

– Atunci... dacă tot lipsești... am auzit de o excursie interesantă în Gtrecia...

Înțelegător, soțul este de acord cu propunerea nevastei. Normal că își anunță și amanta care, culmea, să nu se plictisească îi cere bani pentru aceeași excursie.

După o săptămână soțul își întreabă consoarta cum a fost în excursie. Ea scoate, fericită, pozele și îi explică peripețiile voiajului. La un moment dat îi arată o imagine cu amanta:

– O vezi pe asta? S-a culcat cu toți bărbații din grup...

La amantă discuția despre excursie este la fel de... entuziastă:

– Daragă, a fost perfect, un anturaj nemaipomenit... Ce-i drept a fost și o tâmpită, una Popescu... A fost singura care a venit cu soțul!

Fiecare cu grijile lui

O femeie, după ce și-a rezolvat treburile în capitala de județ, voia să ajungă acasă și nu mai avea bani. Se apropie de un taximetrist și îi spune:

– Uite, tre' s-ajung și eu în Trescovenii de Sus, dar nu am bani... Cum ajungem acolo ne socotim noi.

– Bine, las' că ne socotim pe drum!, zice taximetristul.

După vreo oră, oprește taximetristul pe un câmp, ia o pătură din portbagaj și o așterne pe lucernă. Femeia, îngrijorată, îi zice:

– Vai, dar nu pot să fac asta, sunt măritată, am acasă doi copii!

– Și ce? Și eu sunt însurat, am femeie, am copii, dar am și 40 de iepuri de hrănit, așa că taci și rupe lucernă...

Nimeni nu-i de neînlocuit... poate doar femeia de serviciu!

La o firmă se prezintă doi canibali, pentru angajare. După multe tergiversări și discuții sunt angajați, evident cu condiția să nu mănânce oameni.

La început totul decurge bine, dar după câteva luni dispare femeia de serviciu. Se fac cercetări și, în cele din urmă, unul dintre ei recunoaște că nu s-a mai putut stăpâni și a mâncat-o. În timp ce aștepta să vină poliția să-l aresteze, prietenul lui îl întreabă:

– Bine, mă, tâmpitule, ce dracu te-a apucat să mănânci femeia de serviciu? Eu de la început halesc ingineri și nimeni nu le-a observat lipsa.

Despre capitalism și companii

Capitalism tradițional

Ai două vaci. Vinzi una și cumperi un taur. Cireada se înmulțește iar economia prosperă. Le vinzi și ieși la pensie cu câștigul.

Companie americană

Ai două vaci. Vinzi una și o forțezi pe cealaltă să producă lapte pentru patru.

Companie franceză

Ai două vaci. Faci grevă pentru că dorești să ai trei vaci.

Companie japoneză

Ai două vaci. Le reproiectezi astfel încât să fie de zece ori mai mici decât o vacă obișnuită și să producă de douăzeci de ori mai mult lapte.

Companie germană

Ai două vaci. Le reproiectezi astfel încât să trăiască 100 de ani, să mănânce o dată pe lună și să se mulgă singure.

Companie britanică

Ai două vaci. Amândouă sunt nebune.

Companie italiană

Ai două vaci, dar nu știi unde sunt.

UMOR

Companie rusească

Ai două vaci. Le numeri și afli că ai 5 vaci. Le numeri din nou și vezi că ai 42 de vaci. Te oprești din numărat și deschizi altă sticlă de vodcă.

Companie elvetiană

Ai 5 000 de vaci, dintre care nici una nu-ți aparține. Facturezi celorlalți cheltuielile de întreținere.

Companie indiană

Ai două vaci. Te închini la ele.

Companie chineză

Ai două vaci și 300 de oameni care le mulg.

Companie românească

Nu ai nici o vacă și visezi să moară capra vecinului.

Pepenele otrăvit

Un fermier avea o cultură de pepeni, în care, câteva nopți la rând, intraseră hoții. Omul se gândește cum să-i sperie și, în cele din urmă, are o idee: scrie pe o plăcuță, în mijlocul câmpului: „*Un pepene de pe acest câmp a fost otrăvit, prin injectare de cianură*”.

În ziua următoare e bucuros să constate că n-a mai dispărut nici un pepene. În schimb, pe tablă de avertizare cineva adăugase: „*Acum sunt doi!*”

Realdo Gabor Delamin TOKACS

Minunea din strada Augustin Pacha

Ești locuit de casa în care stai. Apoi de omul care își plimbă câinele când ieși, cu ochii roșii de somn și trupul jerpelit de blugi, să-ți cumperi țigări. Apoi de vânzătoarea plictisită. Apoi de cafeaua aburindă și de țigară. Apoi de televizorul în care se întâmplă mereu chestii de care te simți departe și sătul, oricât de flămând ai fi în așteptarea ta.

Strada Augustin Pacha. O casă veche, cu etaj, în inima supraetajată a orașului. Nu și-ar fi permis nici în ruptul capului să locuiască acolo, dacă n-ar fi fost singura casă din centrul orașului unde chiria era de mahala. Hiba? Case defecte pentru oameni defecti. La parter, trei săli ale Conservatorului, din care în două se repetă zilumină la fagot, oboi și alte instrumente, ori soprane zgândără geamurile încordându-și corzile. În a treia sală, liniște. Mormântneantnemic.

La etaj ar fi trebuit să fie trei apartamente. Unu: o firmă de asigurări, cu un birou liniștit din care se aud doar în răstimpuri imprimanta cu ace sau telefonul cântând scurt: cri-cri. Doi: apartamentul lui, singurul apartament în de locuit din clădire, o cameră, o bucătărie, o baie, un pat, o masă invadată de cărți, patru rafturi de bibliotecă, un șifonier îngust și plin, un suflet încăpător și gol.

Trei: din nou, liniște. Mormânt-neantnemic.

Mirare. Colțul dinspre răsărit al clădirii, pe care ar fi trebuit să se afle al treilea rând de încăperi, era prăbușit. Căzut, pur și simplu. Ca picajul unei bombe precise, lăsând în urmă câteva țigle ce făceau echilibristică pe niște grinzi înfundate în moloz. Deasupra, chiar în buza acoperișului rămas încă nevătămat, unul dintre cei trei cavaleri-ornament de tinichea alămită ce străjuiau clădirea, era înclinat ca pentru o plecăciune înspre grămadă de moloz în care își va fi odihnind într-o zi rugina. De fapt căzuse doar o jumătate din rândul al treilea de încăperi, cealaltă jumătate rămânând să se exhibe privirilor străine. O mască neîndemânatic un nuc pitic ce crescuse cum necum din grămadă de moloz. Cu zidul acestei jumătăți era el vecin. Și pentru neajunsul cavalerului umil îi ceruseră doar jumătate de chirie.

A stăruî. Ultimul an de facultate și primii doi de serviciu îl prinseseră în casa asta, martor îndrăgostit al ruinei. Era plecat zile întregi în delegații, dar se întorcea mereu în vecinătatea nukului tăcut și al cavalerului ce refuza să cadă. Și-ar fi permis acum să se mute, dar ceva îl ținea pe veranda din curtea interioară, unde își

(Continuare în pag. 92)

(Urmare din pag. 91)

bea cafeaua duminica dimineața, contemplând grinzile ruinate pe care urca bucuroasă iedera. Tot ansamblul se prăbușise decent, în spate, în curtea interioară a clădirii. În față, pe stradă, viața alerga nestingherită.

Nu știa de ce nimeni nu lua nici o măsură, să repare ruina. Proprietarii casei erau un cont de bancă în care își depuneau în fiecare lună obo-lul firma de asigurări, Conservatorul și el. Și după cum bine se știe, un cont de bancă nu are sensibilități legate de ruine.

Voci. În timp își dăduse sea-ma că ruina are viața ei. Învățase să ignore oboiul, fagotul, sopranele, im-primanta cu ace, telefonul cri-cri, însă ruina vecină îi vorbea într-o limbă pe care nu putea s-o ignore. Nucul ce fre-măta în adierile nopților senine. Ți-glele ce cădeau pe rând în timpul fur-tunilor în care grinzile dezvelite ge-meau, ca și catargele unei corăbii amenințate. Rama de fereastră rămasă să bată ritmic în cadența ploii și a vântului ce arunca stropii până în peretele sănătos al camerei lui.

În zilele senine de după o furtună, grinzile plesneau înfundat la soare și umezeala din perete se usca încet, mult prea încet. La sfârșitul primăverii ploioase văzu cum în colțul camerei lui se insinuase igrasia. Mută biblioteca pe acel perete, într-un gest inutil. Negarea e calea cea mai băta-torită.

***

Zilele treceau anoste și sin-gurate. Încercase să țină un jurnal al ruinei. Oameni care îl plictiseau, sluj-ba care îl sugruma încet în monotonie.

Secretare, coafeze, studențe, o colegă din brânșă - care veniseră la ruină ca la muzeu și îi dormiseră câte o noapte în patul cu căpătâi împletit din fier forjat și tivit cu alamă precum armura cavalerului. Sticle de vin, cu fundul limpede; cărți lipsite de sațietate; a-mici fazi; mama care sună o dată pe săptămână; călătoriile lungi și som-nul, oboiul, fagotul. Într-o noapte se trezi cu sentimentul clar că nu era martor la nimic, că de fapt nucul, ca-valerul, grinzile, rama ferestrei, înce-putul de igrasie, țiglele care nu mai terminau de căzut, toate era decorul unei reprezentării la care uitase repli-cile. Sau monologul.

Sufleur. Pe Ana o cunoscuse într-unul din periplusurile lui prin țară. Doi călători, căutând. O iubise din cli-pa în care ea văzuse ruina și tăcuse tulburată, fără comentarii gratuite oh my God ce chestie cool. Zugrăvise apartamentul și mai ales colțul ime-diat după prima ei vizită, conștient că putea învinge igrasia, măcar pentru o vreme. Apoi... .

Erau amândoi mereu pe dru-muri. Uneori treceau două-trei săptă-mâni până apucau să se vadă. Atin-geri. Făceau dragoste, neîntrerupt, cu mâinile încleștate în decorațiile de fier forjat de la căpătâiul patului. Jos, so-pranele își încordau în continuare cor-zile. Ruina purta haine de vară. Iedera înflorise în flori mici și alb-delicate, iar nucul mângâia grinzile într-un ver-de amețitor.

Ana nu putea rămâne mai mult de câteva ore, o după-masă, o noapte cel mult. Reușea însă de minu-ne să completeze prin prezență scurtă

(Continuare în pag. 93)

(Urmare din pag. 92)

grăbită vie absențele de tot felul din jur. Și prezența ei era bună, decretase și cavalerul care – ce revelație – nu se ploconează, ci saluta reverențios răsăritul; cum de pricepuse abia acum asta?

***

Weekend: Se gândea la toate astea în vreme ce-o urmărea pe Ana dormind pe burtă, cu trupul răsfirat pe pat, cu soarele în păr. Prima sâmbătă în care nu se trezea doar ca s-o conducă la mașină, cu cafeaua băută în întârziere, cu „te pup”, „pe curând”, „încerc să vin săptămâna viitoare”. Primul weekend doar al lor.

Își luă blugii și se pregăti să iasă după țigări. Avea părul ciufulit și trupul somnoros. Pe când deschidea ușa, cât mai încet cu putință, Ana începuse să se miște leneșă, trezindu-se parcă.

Șoc. Pe palier, în dreapta, în loc de grinzile îmbrăcate în iedea, văzu o ușă albă, imaculată. Pe hol mioroșea a prăjituri. Se frecă la ochi, uimit, dar vedea în continuare clar ușa înaltă a apartamentului trei, peretele crem și curat, nevătămat. Aproape înlemni când auzi ușa descuiată și o bătrânică ieși în capot, zâmbind.

– Bună dimineața, Tibi. Ce bine că te-am prins, mergi la magazin? Îmi iei și mie niște cafea?

– Bună... ...'neța, băigui Tibi. Mda, sigur... Se întoarse pe călcăie și pași spre capătul palierului, spre scări, nebăgând în seamă femeia care îi întinsese o bancnotă. În curtea din spate, o adiere însoțită tremura printre crengile nukului falnic.

Ajunse afară. Se duse ime-

diat în mijlocul străzii, ca să poată avea o privire de ansamblu. Clădirea era întreagă! Neatinată. Completă, cu cele trei rânduri de ferestre. Tibi privi consternat. Un om ieși de vis-à-vis, nepăsător, plimbând un câțel în lesă. Se apropie de a treia fereastră de la parter. Se auzea clar muzică. O femeie cânta la violoncel, strângându-l tare cu picioarele nervoase, într-o partitură pe care o repeta absorbită.

Când se întoarse, cu pachetele de țigări și de cafea, se mai liniștise, dar se uită încă o dată la casă, halucinat. Sări scările câte trei și ajunse în fața ușii albe. Apăsă butonul soneriei. Era adevărată. Bătrânică apărură, în capotul ei albastru.

– Mulțumesc, Tibi, ești un drăguț, ca de obicei. Tibi, privea fascinat, în spatele femeii, la holul în care două draperii vișinii legate cu eșarfe aurii lăsau să se vadă o cameră luminoasă.

– Hai, intră o secundă, mă duc să-ți aduc banii. Femeia intră în bucătărie. Din camera în care se scălda soarele pe un tablou în ulei deasupra unei canapele decorate cu perne mici, triunghiulare, ieși o pisică albă și se frecă de pantalonii lui, mieunând.

– Luna, lasă-l pe Tibi, leneșo! Îți place ție să te dai bine pe lângă toată lumea. Bătrânică se întorsese, cu bancnota și cu o farfurie pe care abureau acoperite cu șervet, prăjituri tăiate egal.

– Sunt cu brânză dulce și stafide, numai ce le-am scos din cuptor. Îmi aduceți voi farfuria mai târziu. Tibi zise un săru'mâna ce părea nor-

(Continuare în pag. 94)

(Urmare din pag. 93)

mal și se întoarse spre ușa apartamentului său, căutând cu o mână cheia în buzunar, în vreme ce bătrâna își certa pisica ce voia s-o zbughească pe palier. Abia închise ușa după el că Ana îi sări în brațe și aproape scăpă farfuria.

– Unde mi-ai fost, ciufulitulule? Îl sărută apăsând pe gură și Tibi simți gustul cafelei pe buzele ei calde.

Ana văzu farfuria și râse.

– Iar te-a trimis tanti Roza după cafea? E-o afacere bună asta. Mmmm, ce dulci sunt. Vrei?

Ana îi dădu să muște din prăjitura ei. Îi purta o cămașă ce-i ajungea până la jumătatea coapselor goale.

– Ți-am făcut cafea. Câte cuburi de zahăr vrei?

– Nici unul. Vreau să o beau amară, să mă trezesc. Sau... pune patru, Ani, cine-a zis că azi ne trezim să ne grăbim undeva?

Ana veni întinzându-i cana plină și se trânti în pat lângă el, terminându-și prăjitura. Tibi sorbi o gură de cafea și râse de Ana care își lingea degetele ca un copil.

– Ziceai că sunt dulci? Ia să vedem. Îi luă degetele și i le sărută pe rând. Râseră. Te iubesc, măi femeie.

– Și eu te iubesc, ciufulitulule, chicoti ea. Apoi își lipi gura de a lui. Părul ei îi gădila fața.

Prin fereastra deschisă, soarele de amiază intra nestingherit. Și împreună cu el, o pală de aer răcoros.

Era bine.

Niște besmetici	Păcatele	Nu pleca
Niște besmetici au ucis poezia, au lăsat-o să zacă auncată într-un șanț la marginea orașului, în lumina farurilor.	De împărăția cerului mă desparte o colină. Ruga mea se face țândări. Păcatele îmi ard dar nu se risipesc.	Nu-ți risipi visele creând imperii. Se spune că timpul distruge tot ce avem mai prețios,
Se vede clar tăietura dn jurul jugularei, îmbrăcămintea scăldată în sânge... (și sângele prelins din rana amurgului...)	<i>Daniel LĂCĂTUȘ</i> <i>POEMIE</i>	nimicește și sfărâmă orice.
Liniște sălbatică	Poezia	Captiv în îmbrățișarea ta îmi găsesc fericirea amăgindu-mă cu încremenirea vieții în jurul nostru.
S-au ofilit Trandafirii japonezi. În colțul gurii Odihnește o stea Cenușe și monotonă.	Poezia a fugit în lume, departe de mine și e fericită acolo unde e. mi-a trimis o telegramă îmi cere iertare că m-a părăsit.	Pe buzele de carmin răsar safire.
Liniștea sălbatică Urlă în mine.	Cuvintele sunt sparte și pustii.	Nu pleca tăcerea mai are ceva de spus...

"Tatiana - sufletul în formă de sunet" (Romulus Vulpescu)

„Mă simt un om binecuvântat. Câtă vreme există în viața mea muzică și poezie, rugăciune și iertare, copii care se joacă, Dumnezeu și Mara Neagră, prieteni și iubire, restul nu contează. Am trăit miracole pentru care nu știu ce am făcut ca să le merit. Am iubit și am fost iubită. Unele lucruri mi s-au întâmplat prea devreme, altele prea târziu. Parcă am fost mereu defazată față de propria viață. Am cântat, am creat, am suferit, am fost fericită, am luptat, am plâns, m-am bucurat. Am trăit.”

(Tatiana Stepa)

Tatiana Stepa s-a născut la 21 aprilie 1963, în orașul Lupeni (Hunedoara). Talentul artistic nativ au determinat familia să o înscrie, în copilărie, la cursuri de balet, vioară și pian. A urmat, în București, liceul de arhitectură, unde a „descoperit” muzica folck și... chitara.

În septembrie 1982, pe stadionul din Făgăraș, după ce a fost „exa-

minată” în culise de **Vasile Șeicaru**, debutează în **Cenaclul Flacăra** cu piesa „Și-am să fac o doină”, impunându-se prin sensibilitate și calitatea vocii.

După interdicția din 1985 a „Cenaclului Flacăra” și a ei ca artistă, a lucrat vreme de 11 ani în mina Lupeni, apoi, ca tehnoredactor de carte, la București. Revine pe scenă în cadrul cenaclului **Totuși iubirea**, susținând, din 1996 până în 2009, peste 1000 de spectacole, în țară și străinătate. A compus atât pe versuri proprii, cât și pe ale unor mari poeți din literatura universală și română: **Adrian Păunescu**, **Federico García Lorca**, **Serghei Esenin**, **Ioan Alexandru**, **Lucian Blaga**, **Elena Farago**, etc. contribuind la promovarea poeziilor acestora către publicul larg.

Ultimul recital l-a susținut în cadrul festivalului **Folk You** de la **Vama Veche** în data de 31 iulie 2009.

A încetat din viață vineri, 7 august 2009, în jurul orei opt dimineața, la Spitalul Militar din București.

Două premiere la Mizil

Tăcerea se prăbușește în cuvinte... Atunci când am cunoscut-o pe Tatiana Stepa și am invitat-o să cânte la Mizil nu bănuiam că micul oraș de provincie va ocupa un loc important în „geografia” drumurilor ei artistice. Avea, cu certitudine, un fel special de a percepe locurile și oamenii: îi plăceau scenele de mucava, tristețea tra-

(Continuare în pag. 96)

(Urmare din pag. 95)

vestită în bucurie, tăcerea încurcată a spectatorilor de provincie, care nu îndrăzneau s-o „acompaniem” decât în gând. Până când se auzea vuietul mării, până când lacrimile deveneau zboruri ascunse într-un suflet de pasăre. Iar ea, Tatiana, incurabilă bolnavă de muzică și poezie, își cânta - la fiecare revenire în Mizil - nu durerea, nu înfrângerea, ci flacăra ce lumina din rugul propriului său trup: „Împarte, Doamne, cu mine durerea / Din la-crima care Te strigă / Și dă-mi alina-rea și dă-mi mângâierea / Împarte cu mine durerea. // (...) Dă, Doamne, iarnă să mă adoarmă / Să mă îngroape cu tot cu toamnă / Să cadă albă peste destine / Să nu mai știe nimeni de mine...”

Anul trecut, la cea de a doua ediție a Concursului Național de Literatură „Agatha Grigorescu Bacovia” i-am pomenit despre eveniment, fără să îndrăznesc să-i solicit participarea. A intuit însă că o așteptăm și a confirmat, fără nici o ezitare: „Sigur că vin!”. Spunea, atunci, poetul Adrian Păunescu: „Aveam o mie de treburi importante de făcut, dar când am auzit că astăzi, la Mizil, este o sărbătoare a culturii, nu puteam să nu fim alături de dumneavoastră... Iar pe drumul nostru încoace, datorită complicațiilor șoselelor, am avut timp să scriem și v-am adus două cântece noi, două premiere. N-ar fi exclus ca de aici, de la Mizil, în această zi de oc-tombrie a anului 2008, să înceapă cariera a două cântece excepționale ale Tatianeii Stepa”.

A fost, și înregistrările stau mărturie, un recital excepțional, în-

cheiat cu melodiile promise: „Foaie verde și uscată / Într-un mod para-doxal / Nu se știe niciodată / Cât mai e pân' la final // Foaie dulce și amară / Viața totuși-i-un prinos, / Poate-i cea din urmă oară / Când putem trăi frumos...”. A doua melodie - **Mor actorii** - era un recviem pentru desti-nul nedrept al unor marilor artiști (tocmai plecase în eternitate Ștefan Iordache): „Mor actorii părășiți de public, / Teatrul însuși este o fantomă / Și la catafalc le stau de gardă/ Rohu-rile care intră-n comă. / Ne-au făcut să plângem și să râdem, / În momente bune sau mizere, / Astăzi, cu privirea zăvorâtă, / Ei își joacă ultima tăcere. / Ce ciudat, acum, când mor actorii, / Tragedia ce-au jucat-o moare, / Pen-tru a afla că fără dâșii / Tragedia noastră e mai mare. / Căinii morții re-încep să latre, / Cinici, pofticioși, ne-răbdători, / Se tot sting luminile în teatre, /Noapte bună, domnilor ac-tori!”.

Chitara a tăcut o clipă, re-luând apoi acompaniamentul unei strofe „dedicație” la neprețuitul dar: „Am dorit cu dragoste frățească / Să vă fie cât de cât util / Drumul nostru și-am lansat de-aceea / Două premi-ere la Mizil”.

Cântec pentru Tatiana

La masa de după înmormân-tare „dulcea - galbena lumină” a gutu-ilor devine, iarăși, cântec. Cineva po-vestește despre surpriza pe care i-au făcut-o Tatianeii prietenii, anul trecut, organizându-i o aniversare surpriză... Alticineva lansează ideea ridicării unui monument, banii urmând să fie

(Continuare în pag. 97)

(Urmare din pag. 96)

obținuți dintr-un spectacol susținut de prieteni. Se pune problema locației, se discută variante... se concluzionează: spectacolul **Cântec pentru Tatiana** - pe care visăm să-l putem transforma în festival anual - va avea loc, în ziua de 16 septembrie 2009, la... Mizil.

Plecăm spre mașina parcată pe una din aleile cimitirului. Pe geamurile lăsate deschise vocea Tatianei se înalță spre cer: „...*Și totuși vine toamna, și totuși vine toamna / Și vai: suntem bătrâni*”.

Spectacolul a avut loc, așa cum am programat. Au fost prezenți în sală, printre alții: Doamna **Ileana Vulpescu**, Înalt prea Sfinția Sa

Varsanufie Ilfoveanul - episcop vicar la Patriarhia Română, **Călin Filipoiu** - fiul Tatianei, diriginta ei („*Sper să nu plâng, spunea doamna profesoară... Am fost toți prietenii ei și ea a fost prietena noastră...*”), medicii **Andrei** și **Mirela Tudoran**, alinătorii omeneshi ai nedreptelor ei dureri, impresarul **Brândușa Simon** și alții, veniți din toate colțurile țării, să și-o reamintească. Așa cum sugera **Nicu Alifantis** („*Sunt sigur că ea ne aude și ne vede*”) nu se poate să nu fi fost prezentă acolo, ascunsă într-un zâmbet de copil sau într-un ungher de poveste, și Tatiana Stepa.

Primele acorduri de chitară, îngemănând cuvintele, au creat un fel

de metalimbaj, acompaniat de curgearea timpului și parcă mereu și mereu era vorba despre Tatiana: „*Atatea taine nepătrunse / Ne cad din brațe la un semn / Și suntem îmbrăcați în frunze / Și căpușiți cu-n fel de lemn*” (**Emeric Imre**)...

Magda Puskas a mărturisit: „*Tatiana Stepa a fost sora mea de suflet și de cântec*”... Cum se putea spune mai mult. Poate doar cu tăcerea în care prietenii Tatianei au aprins lumânări pe marginea scenei și ne-am reamintit grupul „Partaj” (Tatiana și Magda), cântând „Galbenă gutuie” sau „La o cană cu vin”.

„*Departa s-a făcut foarte departe*”, povesteau apoi despre o „*ninsoare de adio*” glasurile **Magdei Puskas** și al lui **Vali Moldovan**.

Versurile lui Serghei Esenin, reverberate de **Ducu Bertzi**, țin și ele de „dialogul” cu eternitatea: „*Toți vom fi acolo... poți să semeni / Viața ta cu răs și cu tumult / Pentru asta trag așa spre oameni / Și-i iubesc pe toți atât de mult / Pentru asta inima mi-i moartă / Când privesc al anilor prăpăd / Vechea casa c-un dulău la poartă / Parcă știu că n-am s-o mai revad*”.

Ecoul unei lacrimi a însoțit melodiile grupului „Andante” (**Raul Cârstea** și **Cătălin Niculae**): „*Zadarnic strigi, zadarnic strig / Cuvintele se sting în frig*”.

„*Despre miracole nu se poate vorbi, miracolele se trăiesc!*” spunea o prietenă a Tatianei. Și nu era așa de greu de trăit miracolul, în seara închinată marii artiste. Ea era acolo, cuibărită în baobabul din orașul evocat de **Nicu Alifantis**, în care:

(Continuare în pag. 98)

: „Creștea, pâ-nă la cer, un baobab /
Cu fructe cât o casă, cu bodegi / Și
trenuri de sedef iuțind prin crengi, /
Cu gări albas- tre-n care stam zâm-
bind / La străvezii pahare cu absint /
Și povesteam din viață, și râdeam / De
peștii care ne priveau din geam...”

Vasile Șeicaru și-a lăsat chitara să ningă peste sufete și tristeți:
„De unde vin zăpezile de-acum / E
nuntă-n cer și flacăra mi-o stinge /
Văzduhul trage o sanie pe drum /
Privesc pe geam e liniste și ninge...”

În final, spectatori ai au ascultat, în picioare, ca pe un recviem, cântecul - testament al Tatianeii Stepa:

„Vă las toate ce-au fost bune, / Dar și cele ce n-au fost, / Vă las tot ce nu pot spune, / Nu mai are niciun rost. // Vă

*las dragostea pierdută / Și tot chinul
de apoi, / Gura mea nu mai sărută, /
Vă las dorul meu de voi. // Vă las dru-
mul către lună / Și copacii mei stin-
gheri, / Vă las lupta mea nebună /
Pentru viață până ieri. // Vă las
lacrima cu care / Am dormit la căpă-
tâi, / Vă las nopțile amare / Și lumina
mea dintâi. / Vă las gândul de pe ur-
mă, / Să vă apere mereu, / Vă las iar-
ba, cerul, marea, / Vă las tot ce am
fost eu!. / Vă las sufletul în palme, /
Azvârliți-l printre fragi / Și iertați-mi
voi povara, / Toți cei care mi-ați fost
dragi. // Căci vă las și bucuria / Și tot
cerul meu de stele, / Vă las singura-mi
avere, / Vă las cântecele mele”.*

Trecuse de miezul nopții... Era târziu... Începea o nouă zi... Sau o nouă eternitate.

La capăt de vise și feline

*Ședea lângă mine și privea undeva departe,
Nu mai eram nici eu, nu mai era nici parcul.
M-am ghemuit ca o miță de bulevard
Și am tăcut.*

*Gerul de afară și scaunul rece îmi implantau
sub piele bucați de gheață,
Am tipat și s-au spart.*

*Spânzurate de cer, felinarele medievale
în acest anturaj de prost gust*

Mă chemau...
Le-am zis că nu pot să mă mișc și s-au stins.

Nenorocitele.

Așchii mici de tuse mi-au trăncănit în gât.

S-a întors spre mine.

Ne vedea: eu, parcul.

*Părul lui ciufulit și ochii primitivi de aborigen,
Mă făceau să mă simt ca o păpușă*

într-o vitrină de la Paris.

L-am tras de păr, i-am găurit ochii

cu o crenșuță de copac

Si m-a lăsat în pace, reflexiv însă

Mi-a întins mîna lui albă, bolnăvicioasă

și am lăsat-o să putrezească în a mea.

Felinarele s-au aprins și ceata opacă

ne-a cuprins în bratele ei muribunde ...

Aleise ne-au chemat , iar noi ca doi copii

i-am adunat toate putregaiurile.

Le-am scuiat într-o urnă și ne-am pierdut

într-o cafenea obscură.

Cafeaua și vișinatele ne-au purtat la pas

sacadat pe aleile aceleiași parc...

Te-am sărutat pe buze... dar

Nu mai eram nici eu, nu mai era nici parcul.

.....

Mădălin ROȘIORU

Corectorul

Bătrânul profesor de limba și literatura română, acum pensionar, cu ghiociei - regulamentari - la tâmpile, rămase într-o bună zi cu totul siderat: intrând în liftul blocului său constată că o mână criminală și agramată scrisese ceva rușinos cu carioca roșie: „muie la bulangi”.

Se trezi cu gura căscată, apoi și-o închise brusc, de-i clămpăni proteza dentară. „Nu se poate așa ceva. De ani de zile, de-o viață de om mă tot chinui să scot oameni din ei. Să-i învâț să vorbească și să scrie bine românește. Ce-i așa de complicat? E clar că trebuia să scrie „bulangii”, cu doi de „i”. Mai clar de-atât nu se poate”, răbufni el și, ajuns la etajul său, trânti ușa liftului și intră în apartament. Era limpede că inscripția încorectă nu-i dădea pace. „Un bulang, doi bulangi. Ce-i aia bulang? Nu există așa ceva”, și merse la DEX și chiar la dicționarul ortografic, ortoepic, morfologic și de punctuație, să se convingă. „E clar că e bulangiu, clar ca bună ziua”, bombăni el, cu amărăciune. Ani de-a rândul corectase, cu cerneală sau cariocă roșie, prostiile altora. La un moment dar începuse și o colaborare cu un ziar local, pe post de corector. Era reputat pentru exactitudinea sa aproape maniacală.

Vădan bătrân, fără nepoți și cu prieteni din ce în ce mai puțini, nu se bucurase din cale-afară când, pe nesimțite, i se împliniseră anii pentru pensionare. Nici prelungire de activi-

tate nu putuse să-și facă: n-avea pile la inspectorat, unde trecea drept cap-soman, pentru că nu se lăsa corupt și nu admitea să treacă pilele nimănui, nici la clasă, nici la examenele de bacalaureat, de unde se trezise, de la o vreme, exclus.

Citea ziarul, ca alți pensionari, și se revolta de fiecare dată când zărea, din prima, câte o greșeală de tipar. „Sunt total neprofesioniști, domnule! Nu mai există corectitudinea de pe vremuri,ăștia-și iau banii degeaba”, comenta, nervos. Când greșeala era din cale-afară de flagrantă, o venă de pe frunte prindea să-i pulseze, amenințător. Lua un pix roșu, ca sângele arterial, și începea să corecteze, cu furia cu care alții completează cuvinte încrucișate sau integrame.

Și-acum, prostia asta din liftul lui. Din toate lifturile de pe lume, tocmai în al lui trebuise dobitocul ăla să scrie așa o gogomănie?

O fi fost vreun fost elev? Un vecin? Sau vreun golan venit pe la studentele care stăteau cu chirie în blocul lui? Sau - Doamne ferește și apără! - poate chiar existau bulangii adevărați în preajma sa de heterosexual sută la sută, veștejitor al onanismului, văduv neconsolat, gardian al moralei și corectitudinii gramaticale, dar nu și politice? Îl irita nu doar inscripția, ci mai ales faptul că trebuia s-o vadă, afurisita!, cel puțin de două ori pe zi, dacă nu de patru sau de opt. Când mergea cu liftul, se întorcea cu spatele la inscripție, dar o simțea acolo, batjocoritoare, rânjindu-i în ceafă cu litera lipsă, ca o gură știrbă, de coasă. Încerca s-o ia pe scări, avea timp,

(Continuare în pag. 100)

(Urmare din pag. 99)

dar își forța prea tare bătrânețile. Gâfâia la fiecare palier, și se temea să nu-l ia vecinii la ochi. Nu-l suportau deloc, îl credeau cu nasul pe sus, doar pentru că terminase o facultate, ca pe vremuri, și știa să vorbească foarte corect. Așa că, de nevoie, tot la lift ajungea. Lifta spurcată! Tremura de indignare de fiecare dată când trebuia să iasă din casă, știind că avea să se reîntâlnească, lucru peste capacitatea lui de toleranță, cu inscripția din lift.

În scurtă vreme, litera lipsă ajunsese, din simplu subiect de indignare, o adevărată obsesie pentru dânsul. Îl lua cu băț. Simțea cum îi distrugea viața care-i mai rămăsese de trăit. Îi mânca pensioara. Pe pâine. Iar vena de pe tâmplă îi pulsa din ce în ce mai des...

Într-o bună zi, luă o hotărâre eroică. Deschise biblioteca din sufragerie, din lemn masiv, de nuc. Peste un teanc de ziare și de lucrări corectate cu cerneală roșie trona un toc masiv, de lemn.

Înăuntrul acestuia, pe o pernuță de catifea roșie, odihneau un stilou, un pix și o cariocă. Toate roșii. Cu un gest convins și o lucire stranie în ochi, alege carioca roșie. Ca un răufăcător, o strecură în buzunar. Ieși din casă, după ce ascultă la ușă, să se asigure că nu-i nimeni pe palier. Se îndreptă spre lift. Chemă liftul. Așteptă, alert.

Acesta sosi ca de fiecare dată, neștiind ce i se pregătește. Profesorul pensionar intră în lift, deșurubă capacul cariocii și aținti inscripția batjocoritoare din fața sa. Inscripția rânjea la dânsul, cu inconștiență.

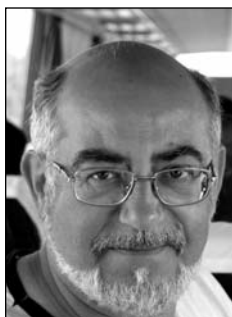
Cu grijă, completează litera lipsă. Scrise „i”-ul, puse și punctul pe „i”, cu vădită satisfacție, învârtind insistent carioca deasupra punctului ca pe un cuțit în rana unui dușman de moarte. Dar, pe când își contempla isprava, mulțumit că învinsese, în sfârșit, o asemenea obsesie, se întâmplă ceva neprevăzut. Se deschise ușa liftului, și profesorul fu surprins în flagrant delict, cu carioca în mână, de un sobor de țate și moși cu bastoane, cărucioare de piață și pălării de paie din comitetul blocului. Toți fără studii superioare, firește, care-i purtau pică de mult, pentru că nu prea se amesteca cu dâșșii.

Și de la „Nesimțitul! Uite-l, soro, el era! Cică a fost profesor la viața lui! Rușine să-i fie, că nu se poartă ca un profesor, zău așa” până la „să chemăm poliția, să-l amendeze pentru vandalism” n-a durat nici cât ai pune punctul pe „i”. „Bulangiii”, scrâșni profesorul, când se simți încolțit, fără scăpare. Cu trei de „i”, firește. Și năduf pe măsură.

Iar când apărură și echipajul de poliție, care-l invită la sediu, scăpându-l de vociferările smintite și de îmbrâncelile vecinilor furibunzi, nu putu decât să le strige, acestora din urmă, cu un curaj nemaivăzut, pe care i-l însuflase numai spaima: „Muiștilor! Trăiască Regele! Jos comuniștii! Muie Steaua! Muie la bulangii!”

Cu deosebită surprindere, a doua zi, după ce-și plătise, conștiințios, amenzile, avea să se vadă citat tocmai cu aceste cuvinte, în pagina cinci din ziarul local, lângă o fostă elevă, cândva corigentă.

„Corect!” De data asta măcar scriseseră, ca niciodată, cum trebuie.

Dan NOREA

SUFLETIȘTII

Angelo-i și Draco-j, fiecare cu un polonic în mână, mestecau alene în cazan.

Le venea rândul ca sufletști de serviciu o dată la câteva sute de ani. Lui Draco-j chiar mai rar, Dracii sunt mai numeroși decât Angelii. Rolul lor era simplu - trebuiau să pregătească ingrediente pentru sufletele ce urmau să se nască în ziua respectivă. Angelo-i puneau un vârf de compasiune, Draco-j un polonic de răutate. Angelo-i turna o linguriță de ambiție, Draco-j vărsa un castron întreg de orgoliu. Și tot așa - talent, toleranță, altruism... lene, ranchiună, nepăsare, invidie, lăcomie... Fiecare ingredient avea o nuanță distinctă, dar ca o caracteristică generală, cele provenite din Rai erau mult mai deschise la culoare. Inteligența avea un regim aparte. Fiind considerată o calitate și nu un defect, făcea parte din setul angelic, cu o nuanță albastru deschis. Dar în scurt timp, toată lumea a constatat că, în combinație cu atributele malefice, le multiplica acestora efectele. Numai că era deja prea târziu pentru a mai schimba ceva. Și cum inteligența, ca și toate celelalte ingrediente angelice, era disponibilă în cantități mici, a devenit aproape inexistentă în combinație cu toleranța sau cu altruismul. De aici proverbe gen „Prost da' bun”. Cum Dracii aduceau cantități zilnice de câteva ori mai mari decât Angelii, conținutul cazanului era desul de întunecat.

De câteva milenii bune, Raiul era în criză. Inițial, Dumnezeu dotase cele două tabere cu rezerve egale de ingrediente. Dar la un moment dat, Draco 1, inventatorul bursei, dăduse o lovitură de geniu. Crescând câteva zile în șir cantitățile trimise la cazan, a simulat că vrea să pună mâna pe Atlantida, pe atunci continentul cu populația majoritară pe glob. Angelo 1, nevrând să cedeze controlul unei poziții atât de importante, a supralicitat și în câțiva ani, populația Atlantidei ajunsese să fie formată din îngeri cu chip de om. Științele și artele atinseseră o dezvoltare fără precedent. Se părea că Pământul își găsisese rasa superioară pentru care fusese creat de Dumnezeu. În acel moment, Draco 1 a scufundat întreg continentul și astfel, o bună parte din rezervele Raiului au fost pierdute în apele oceanului pentru totdeauna.

Implicațiile au fost multiple. După cum știți, la trecerea în neființă a

(Continuare în pag. 102)

(Urmare din pag. 101)

unui muritor, sufletul lui trece mai întâi printr-o poartă asemănătoare celor din aeroporturi, unde are loc trierea, în funcție de media atributelor. Operația e supraviețuiește în mod formal de un Angelo și un Draco, dar cântărirea e atât de exactă, încât până în prezent n-a avut loc nicio contestație. Odată ajuns în Rai (sau în Iad), Consiliul Angelic (sau Consiliul Draconic) poate hotărî fie transformarea sufletului într-un Angelo (sau Draco), fie recuperarea ingredientelor în vederea refolosirii lor. Datorită crizei, foarte puține suflete ajung Angeli. Excepție fac muritorii favoriți ai unor consilieri influenți. În schimb Consiliul Draconic, neavând o nevoie atât de acută de completare a rezervelor, își permite mai des să transforme în Draci sufletele cu rele mari la activ. Așa s-a ajuns ca Iadul să domine nu numai financiar, dar și ca schemă de personal.

Angelo-i era conștient de efectele crizei, dar tot ce putea face era să mestece cât mai puțin, cu speranța că mixtura, fiind neomogenă, vor apărea și suflete deschise la culoare... Cu o asemenea tactică și cu un polonic de noroc, puteai spera ivirea pe lume, în ziua respectivă, a unui geniu.

Draco-j privea amuzat cum colegul lui simula rotirea polonicului. Și lui îi convenea metoda. Creșteau șansele apariției unor pedofili, hoți de talie internațională, criminali în serie...

În partea de jos a cazanului era o canea, pe unde cădea o cantitate aleatorie de mixtură, la apariția unui nou suflet. Cei doi priveau cu interes fiecare strop picat din canea, după cantitatea și culoarea mixturii puteau estima caracterul sufletului receptor. Destinul lor era strâns legat de al muritorilor născuți în ziua respectivă. Își treceau în CV realizările acestora ca și cum ar fi fost ale lor. Deși acțiunile erau oficial interzise, de multe ori trișau și interveneau în viețile oamenilor. De aici, denumirea neoficială de inger păzitor, respectiv drac împielit.

Piic! Din canea căzu o plească destul de mare, în care se distingeau ceva inteligență, multă nepăsare și o enormă lăcomie. Draco-j își frecă mâinile, mulțumit. Apăruse pe lume un viitor magnat al finanțelor.

Pic! Angelo-i și Draco-j oftară la unison. Cu un strop atât de mic, omulețul va fi cu siguranță o persoană ștearsă, care nu va lăsa nimic în urmă.

Pic!... Pic!... Pic!... Piii!

Angelo-i surâse larg, nuanța arămiu deschisă indica un violonist de excepție. Dar Draco-j, vesel, îl înghionti cu putere, arătându-i pe tabel locația sufletului receptor - un trib din Africa de mijloc. Șansele ca sufletul respectiv să bucure inimile a mii de oameni, într-o sală de concert, erau ca și inexistente. Supărat, Angelo-i răspunse la ghiont cu un brânci energic, împingându-l pe drac înspre cazan. Șocul avu efect asupra canelei, din care se scurse o cantitate mare de mixtură închisă la culoare. Angelo-i încremeni, iar Draco-j scoase un răcnet de entuziasm. Era 20 aprilie 1889. Ziua în care s-a născut Adolf Hitler.

Nicolae POGPNARU

memoria pașilor

ulița mea bifurcată
la răspântie
ulița cu doi craci
ulița morii sau ulița
cooperativei sâtești
ulița bătătorită
sau noroioasă vara
ulița patinoar
ulița derdeluș iarna
ulița însořită ulița noroasă
ulița plină de praf când
trecea mașina ceapeului
ulița cu poteci ierboase
pe margini
ulița cu canapele la porți
pe care bătrânii
așteptau americanii
ulița plină de
baligi aburinde rămase î
n urma vacilor duse la suhat
ulița pe care treceau morții
la cimitir
și pe care veneau mirii
de la cununie
ulița pe care veneau
băieții și fetele
noaptea de la bal
ulița pe care alergam
desculți
ulița adumbrită de lună

Ulița copilăriei

ulița cu miros de caiși
ulița cu arome de porc
pârfit cu paie de Crăciun
ulița pe unde trecea
moș Ion cu semințe de susan
și acadelle ulița pe care
treceau șatrele de țigani
ulița pe care ne jucam pitita
cal de rege cal de prinț
ulița plină de
culorile copilăriei
ulița tristă ulița veselă
ulița cu case înalte
când eram mici și invers
ulița pe care s-a tras
electricitatea prin 1962
ulița cu cablu TV
și canale porno
ulița pe care trecem rar
pe la părinți
ulița care urca la cer
ulița care va păstra
doar memoria pașilor mei.

**amintiri
cu arome de iarnă**

mama aducea rufele
de pe culme
erau țepene parcă
turnate-n argint
izul de ger umplea casa
între răcoare și frig
imaginam siberii
izmenele lui tata
stăteau singure în picioare
parcă le vrăjise Huedini
cămășile întindeau
mânele spre plită

în gura sobei sfârâiau
pe jar cărnații arămii
și fleici piperate
pe ochiul cel mare clocotea
vezuviul mămăligii
pahare aburite stăteau
ncolonate ca niște
soldați la apelul de seară
și așteptau împărțășania
de rubin
a tezaurului bine pritocit
vântul făcea vitralii
de gheață în ferestre
pe care le zgâriam cu unghia
se vedeau nămeții
de vată pe băț din curte
apoi se cuibărea
pe sub streșini
să mângâie capul de porc
șuncile și jamboanele
din care
vrăbiile încercau să-și
ia tainul ne adunam
în jurul mesei
cu gândul la săniile
cu motor și la picioarele
din cornier ale sobei vechi
din polată
din care să facem patine
și să zburăm
în 3 dimensional
și în acest timp
în mijlocul mesei
cu trei picioare
se-nălța soarele aburind
pe care mama
il tăia întotdeauna
în părți egale
cu ață albă.

*Eglantina
Mădălina
Becheru*

INEFABIL

Tic... tac... Odată obișnuiam să număr secunde... acum m-am obișnuit să număr infinitul...

Totul era rece... fotografia pe care o țineam cu degetele înghețate trezea în mine regretul de a fi trecut pe lângă atâtea clipe, fără să le privesc măcar. Nu e nimic, mă voi schimba. Frigul se făcea din ce în ce mai simțit, iar fotoliul se mărea doar pentru a-mi simți vulnerabilitatea în fața serii. Priveam aceeași privire de câteva ore... copil ce ești, nu te-ai schimbat deloc. Pereții albi și goi se dezbrăcau de var țipând de chinuri dure și lăcrimând în șoapte: Privește-te!

– Sunt doar iluzii... spuneam în timp ce ridicam albumul de pe masă pentru a-l ascunde din nou în dulapul ce zăcea ticsit de amintiri, lângă fereastra pe care pătrundeau ultimele raze ale soarelui. Am aruncat o privire pe strada care răsufla ușurată, pansându-și cicatricile îndurerate de atâția pași înceteți, grăbiți, pierduți.

Ceasul din mahon pe care îl cumpărasem ani în urmă cu dintr-un boutique cu obiecte de colecție, îmi părea obosit și el, secunde trecând alene, dându-și ultima suflare pentru a mișca secundarul... tic... tac.

Oglinda mă înfățișa tânăr, cu

trăsături fine, bine conturate și îmi reamintea discret: să nu întârzii, ea te așteaptă la opt! Ieșeam de câteva zile cu o balerină care mă invitase la unul dintre spectacolele ei. Mi-a spus să nu întârzii.

Am intrat în baie și totul părea bizar, nu mai recunoșteam nimic, nu mă mai recunoșteam. Simțeam un vid în suflet și în minte, în timp ce apa mă clătea de toate bacteriile conștiinței. Nu știu cum, dar azeam mereu bățiile ceasului. Dușul își împrăstia stropii în ritmul timpului. Devenea o obsesie: să nu întârzii!

Din nou am privit în oglindă. Arătam bine, dar era ceva ce nu mă lăsa să fiu eu. Era teama, dar teama de ce?

Am stins lumina și am deschis ușa, rămânând o clipă pe loc căci simțeam cum în spatele meu totul se modifică, dar dintr-un sentiment de lașitate am strâns cheile în pumnul ce mi se părea lipsit de forță, poate pentru că preferam să cred că lucrurile rămăneau așa cum le știam.

Ieșind din apartament mi-am dat seama că totul se schimbese, dar nu știam când. Când? Oare atât de orb am trecut pe lângă toate fără să remarc nici o schimbare? Imobilul tot era altul, ușa pe care tocmai o închiseseam dispăruse, lăsând în urma ei o inscripție ștearsă: Ai întârziat!

Era un vis, trebuia să fie un vis. Coridorul din fața mea era îngrozitor de rece, inundat de lumina palidă a câtorva becuri. Îmi priveam mâinile lipsite de căldură, de seva tinereții. Mergeam pierdut și observam că, din loc în loc, câte o ușă numerotată era

(Continuare în pag.105)

(Urmare din pag 104)

deschisă. Înăuntru erau o chiuvetă și un closet de faianță sau o boxă cu mături murdare, teuri cu cârpe împuțite și cutii de sodă. Era un vis, trebuia să fie un vis!

Continuam să merg grăbit și apăsas, ciupindu-mă de picior pentru a simți durerea realității. Ce este realitatea? Doar un fantastic comun, iar când acest fantastic își arată și celelalte fețe, ne speriem și negăm ceea ce vedem, muritori lași ce suntem! Îmi auzeam pașii, iar acest lucru mă liniștea, căci nu eram doar singur, eram singur cu mine.

Pereții gri de timp, mizerie și răcoare emanau un puternic miros de mucegai, în timp ce nenumărate uși se deschideau atunci când mă apropiam de ele. Dormitoare vechi, demult părăsite, săli imense, goale cu geamurile murdare și sparte prin care sufla vântul.

Apoi am început să alerg pe holurile lungi și pe scările de marmură ce păreau interminabile, unind zeci de etaje. Alergam, alergam, alergam... timpul nu mai curge. Doamne, ce-i clădirea asta? Unde sunt? Devenisem sclavul fricii și rădăcinile suflului meu absorbeau seva existenței arătându-mi ceea ce refuzam să înțeleg. Umanitatea e superficială. Crede în anumite lucruri doar pentru că trebuie să creadă, fără să se întrebe dacă într-adevăr există. Atunci am început pentru prima oară să mă gândesc la Eden și Erebus, la veridicitatea existenței lor, dar mi-am dat seama că enigma vieții nu e de fapt asta. Nu e vorba dacă există sau nu Dumnezeu, ci dacă noi existăm?

NU, nu era un vis ceea ce mi se întâmpla... Când am acceptat acest lucru, obosisem deja să mai sper. Fantasticul se transformase în realitatea mea. Și am mers așa ore în șir... Până când am găsit ieșirea. Erau două uși imense cu geamuri opaline ce deschideau calea spre o sală impozantă... Trebuie să fi fost un palat... și ce mai palat! Dar era pustiu. Mă întrebam cine locuise acolo?

Am deschis ușile ce au produs un scârțâit atât de puternic de parcă toată lumea l-ar fi putut auzi. Am ieșit afară unde, bizar, nu era nimic, nimic, doar vid... frig și întuneric. O lacrimă mi s-a prelins pe obrazul înghetățat și m-am întors în palat, nu înainte de a citi afișul lipit pe una dintre uși:

*„Raiul este închis temporar.
Dumnezeu a coborât pe Pământ...”*

Dan Stoica

Timing

Pentru muncă: opt ore și jumătate (inclusiv pauza)

O oră dus și întors de la muncă,

Șase, șapte pentru somn,

Mâncare de trei ori pe zi:

o oră și jumătate.

Spălatul pe dinți, pe mâini,

rasul și toate celelalte:

alte trei sferturi de oră.

Controlul lecțiilor: o jumătate.

Cearta cu nevasta: altă jumătate.

Să te holbezi în televizor: trei și jumătate,

Mai îți ia și telefonul măcar o oră.

Tot ceea ce mai rămâne suntem noi!

MUNTELE ATHOS ca loc de CUGET și SIMȚIRE ROMÂNEASCĂ

Legăturile Țărilor Române cu Muntele Athos

Cunoscut încă din secolele VIII - IX ca loc de viețuire pentru numeroși sihaștri, aflat în peninsula Calcidica, din Grecia de azi, Muntele Athos a devenit cel mai de seamă centru de viață monahală ortodoxă după anul 963, când fostul ofițer și demnitar bizantin Atanasie a întemeiat aici Lavra cea Mare. În anul 1046, era pomenit în documente sub numele de „*Sfântul Munte*”, având pe atunci 180 de lăcașuri de închinare, cu 2000 de călugări.

Astfel, Muntele Athos a devenit cel mai de seamă centru de viață culturală și duhovnicească din întregul Răsărit ortodox.

Legăturile Țărilor Române cu Athosul au început în vremea lui *Nicolaie Alexandru Basarab* și au căpătat consistență sub domnia fiului său *Vladislav I* sau Vlaicu Vodă. Cu ajutorul material al acestor domnitori, egumenul Hariton, ajuns mai târziu protos al Muntelui Athos și mitropolit al Ungrovlahiei, a refăcut din temelie mănăstirea *Cutlumus*, mănăsti-

re care a primit și alte danii românești, încât în unele acte era numită „*Marea lavră a Țării Românești*”. (Printre cei care i-au făcut danii s-a aflat *Mircea cel Bătrân* - după acte mai târzii, se pare că acesta chiar a refăcut mănăstirea).

În afară de Cutlumus, au mai fost ajutate de domnii munteni, în secolul al XV-lea, și alte mănăstiri athonite. De pildă, la mănăstirea *Marea Lavra* se păstrează o icoană a Sfântului Atanasie Athonitul, dăruită de *Vladislav I* și soția sa *Ana*.

Alexandru Vodă dăruia mănăstirii *Zografu*, la 9 februarie 1433, un ajutor anual de 3000 de aspri, la rugămintea egumenului *Moise*, venit atunci la Târgoviște, însoțit de alții doi călugări. Dania a fost reînnoită de *Radu cel Mare*. Mănăstirea *Filoteu* a primit din partea lui *Vlad Țepeș* - la 12 iunie 1457 - o danie anuală de 4000 de aspri (la care se adăugau alți 300 pentru cheltuiala celor ce veneau să-i ridice). Dania a fost întărită de *Vlad Călugarul*.

Ajutoarele moldovenești către Athos apar în secolul al XV-lea, spre mănăstirea *Zografu*. În 1442, fiul lui *Alexandru cel Bun* - *Ilies*, îi dădea unui egumen de la *Zografu* privilegiul de a veni în fiecare an după ajutor bănesc. Această mănăstire s-a bucurat de o deosebită solitudine din partea lui *Ștefan cel Mare*. Astfel, la 10 mai 1466 i-a hărăzit un ajutor de 100 de galbeni anual, din care s-a renovat în-

(Continuare în pag. 107)

(Urmare din pag. 106)

treaga mănăstire. La mănăstirea **Gri-goriu** se păstrează o icoană Maicii Domnului, dăruită de Maria de Mangop, soția lui Ștefan cel Mare.

Fără îndoială că daniile românești la Athos au fost mult mai numeroase, reliefând nevoia de solidaritate a lumii ortodoxe, după Marea Schizmă din 1054.

Profesor **Carmen Marin**

O viață duhovnicească
(Interviu cu părintele monah **Gheronte Nica** de la Muntele Athos, realizat de **Emil PROȘCAN**)

12 octombrie 2009, o zi în care toamna își desăvârșea personalitatea. Am primit vizita părintelui monah Gheronte Nica, un mizilean ce slujește la Mănăstirea **Sfântul Pavel** de pe Muntele Athos.

Părintele monah mi-a mărturisit că a venit la Mizil într-o scurtă vacanță și că a dorit să mă cunoască și să stăm de vorbă. Am rămas plăcut surprins și am mărturisit gândul că e o plăcere și chiar mândrie pentru noi mizilenii să știm că cineva care s-a născut aici a ajuns în acel loc sfânt și luminat de Dumnezeu.

De fiecare dată când mă aflu în fața unei distinse fețe bisericești sunt tentat să întreb care a fost motivul alegerii acestui drum al pioșeniei?

– Care ar fi povestea dumneavoastră?

– Omul, încercând să trăiască o viață duhovnicească cât mai aproape de biserică și Dumnezeu, începe să își dea seama, cu trecerea timpului, de realitatea cealaltă a exis-

tenței noastre, adică viața veșnică. Dându-și seama care este realitatea primă și conștientizând că nu ne putem juca cu veșnicia, alege cale arătată nouă de Hristos în Evanghelie, ca pe una ce ne pune pe temelii mult mai sigure în vederea mântuirii, în comparație cu viața lumii, plină de gâlcevi și de curse la tot pasul. Toate acestea sunt îmbinate cu credința și iubirea de Dumnezeu, care așa cum spunea Vechiul Testament, este un Dumnezeu zelos, pe care parafrazându-l L-am putea numi un Dumnezeu gelos, în sensul că vrea de la noi să-I dăruim toată iubirea noastră. În felul acesta omul e mai sigur că e mai aproape de mântuire.

În ceea ce mă privește, atracția pentru biserică și mai ales pentru citit a tot ceea ce înseamnă calea spre Dumnezeu, a fost Liga Tineretului Ortodox din Mizil unde, spre deosebire de societatea comunistă care m-a crescut, am regăsit calea bună a bisericii.

– Sunteți pe Sfântul Munte Athos; cum ați ajuns acolo?

– Primul meu contact a fost la Schitul **Sihla**, unde a fost marea noastră Sfânta Teodora (acum este la Mănăstirea Pecevscaia, în Ucraina, la Kiev). Aici am fost primit cu multă ușurință alături de alți tineri. Aveam 18 ani atunci! Mi-am întrerupt studiile universitare devenind autodidact. „**Mănăstirea este o universitate unde examenele le dai aici, iar diplomele le primești în viața cealaltă**” – spunea cuviosul **Sofronie Saharov** de la Mănăstirea **Esse** – Anglia.

Aici am stat 6 ani, timp în care am fost

(Continuare în pag. 108)

(Urmare din pag.107)

călugărit la Mănăstirea **Sihăstria** și din George am devenit Gheronte.

Din dorința de a învăța mai mult am plecat la Sfântul Munte, unde am fost primit tot cu ușurință. Aici am rămas până în ziua de azi.

– Cum e viața acolo, pe Sfântul Munte?

– E într-adevăr altceva, o treaptă superioară față de ce se întâmplă acum în Biserica Ortodoxă Română care a devenit una dintre cele mai catolicizante biserici din lume, adică în Biserica Ortodoxă Română, au pătruns fel de fel de chiciuri și pietisme ce n-au fost niciodată. Chiciuri: flori de plastic, becuri în loc de lumânări, statuet, picturi de influență carnala, termopanele, etc.

Pietisme: forme moarte, de suprafață, obișnuința de a veni la biserică de ochii lumii, tendința de a afișa o credință de suprafață etc., uitând că de fapt viața duhovnicească trăită în Hristos, trebuie aprofundată și are ca temei discreția și anonimatul, așa cum au făcut marii Sfinți ai bisericii dintotdeauna.

– Simțiți altfel viața „acolo”?

– Ca mod de abordare, da!

Ca mod de trăire, asta depinde de fiecare.

– Care este programul unei zile în mănăstire?

– Program de slujbe! La ora 2⁰⁰ se începe slujba de noapte care cuprinde miezonopția, utrenia, ceasurile (1⁰⁰, 3⁰⁰, 6⁰⁰) și Sfânta Liturghie. Toate durează 4 ore. Apoi vecernia, începe la orele 16⁰⁰ și durează 90 de minute. La orele 20⁰⁰ se face Pavecer-nița mică, care durează 30 de minute.

Mai este programul meselor, luni, miercuri și vineri se mănâncă o dată în zi, fără ulei, după vecernie adică la orele 17³⁰, iar în celelalte zile se mănâncă normal de două ori pe zi, dimineața după Sfânta Liturghie și sera după vecernie.

– Fructele de mare, sunt de post?

– Da!

– Și în timpul liber, ce faceți, pentru că rămân niște ore?

– Se fac slujiri: bucătărie, trapeză (sala de mese), arhondaric (casa de oaspeți), brutărie unde se face pâine și prescuri, biserică (parcliseu) și grădinăritul, care este ocupația de baza și totodată cel mai important mod de obținere a hranei. Baza alimentației sunt grădinile.

Era și pescuitul o formă de susținere a alimentației noastre, dar a scăzut ca îndeletnicire. Avem multe castane comestibile. Uleiurile se obțin din măsline. Alimentația mi se pare a fi o formă foarte sănătoasă.

– Sunt sănătoși frații dumneavoastră? Se poate vorbi de o sănătate trupească acolo?

– Da! În primul rând alimentația naturală și lipsa cărnii din alimentație.

– Dar consumați pește!

– Da, în zilele permise. Cel mai folosit de noi este codul care se gătește de obicei la hramuri.

– Care-i media de viață acolo?

– Oricum, peste 80 de ani.

– Papa Ioan al II-lea, atunci când ne-a vizitat țara, a numit România „Grădina Maicii Domnului”, și eu și nu numai eu, avem senzația că noi românii sunt deosebiți, față de celelalte

(Continuare în pag. 109)

(Urmare din pag. 108)

te popoare. Împartășiți această idee?

– *Da! În măsura în care poporul nostru a știut, știe, și va ști să se raporteze la Evanghelia lui Iisus Hristos.*

– Ce le transmiteți mizilenilor?

– *Să nu își piardă credința în Hristos Dumnezeu și-n Evanghelia care ne-a lăsat-o moștenire.*

Ne-am strâns mâna mărturisindu-i părintelui monah că în mine sălășuiește un vis mai vechi, acela de a vizita Muntele Sfânt și că acum am un motiv în plus să o fac.

Ne-am despărțit! Totul a fost fulgător de scurt, ca un vis!

M-am dus la fereastră și fără să vreau, peste copacii a căror frunze se covârșeau în culorile lumii, am privit cerul!

Glasul părintelui încă mai stăruia iar lumina din privirea lui mă ducea cu gândul la o mare de întrebări și la un altfel de viață.

P.S.

Nu pot încheia aceste rânduri fără a aminti, fie și pe scurt, câteva lucruri despre Mănăstirea Sfântul Pavel.

S f â n t u l lăcaș este situat sub Muntele Athos. A fost întemeiată în secolul al X-lea, pe locul unei chili mai vechi, de către **Cuviosul Pavel Atonitul**, fiul împăratului bizantin Mihail Rangave.

Mănăstirea, având 10 parcli-

se, trei în incintă și șapte în afară, este numărată a 14-a în ierarhia celor 20 de mănăstiri atonite, are viață de obște și viețuiesc în ea aproximativ 100 de călugări.

Distrusă de pirați și cruciați în mai multe rânduri, a fost rezidită cu ajutorul domnilor sârbi și români.

Dintre ctitorii romani care au ajutat la întreținerea și renovarea mănăstirii, îi amintim pe cei mai importanți: **Ștefan cel Mare** (a construit un baptisteriu, a renovat biserica și a construit un apeduct), **frații Craiovești** (dădeau un ajutor anual de 2.000 de aspri), **Neagoe Basarab** (a construit turnul de apărare și zidurile de incintă), **Constantin Brâncoveanu** (a construit paraclisul „Sfinții Împărați Constantin și Elena”, reînoid chiliile mănăstirii), **Matei Basarab** cu soția sa **Doamna Elena** (au donat sume de bani și i-au închinat Mănăstirea Jitanu, din Dolj) etc.

De mănăstire țin schitul românesc Lacul (înființat în secolul XVIII de câțiva călugări de la mănăstirile Neamț, Căldărușani și Cernica) și Noul Schit

Are: două icoane făcătoare de minuni; o bucată din trestia pe care i-a dat-o în mână Mântuitorului, spre batjocură, Irod; o cutie de argint cu darurile pe care i le-au adus magii Domnului la Vitileem: aur, smirnă și tămâie, 14 bucăți de aur, 62 bucăți de smirnă și tămâie înșirată pe sârmă; părțile din sfintele moaște de la Constantin cel Mare, Sf. Silvestru, Sf. Haralambie, Sf. Trifon, capul Sf. Teodor Stratilat, piciorul Sf. Grigore Teologul.

SOCOTRA - INSULA EXTRATERESTRĂ

Micul arhipelag Socotra din Oceanul Indian, este format din patru insule aparținând Yemenului.

Climatul foarte aspru a plăsmuit aici o vegetație de film S.F., ceva care „nu seamănă cu nimic”.

Astfel, din cele 800 de specii de copaci și flori aflate pe insule, o treime sunt unice în lume. Puțin agresată de turism (UNESCO a declarat zona Rezervație Naturală și lipsesc hotelurile grandioase, drumurile și mijloacele de transport, cei 40.000 de locuitori ai insulei practicând un ecoturism integrat standardelor locale de viață) insula își conservă excelent trecutul geologic, început în Pliocen (cu 6 milioane de ani în urmă) când, în urma derivei continentelor, s-a separat de Africa

Socotra este, în fapt, o imensă rezervație naturală (oficial 70% din suprafața sa are acest statut), între speciile rare (sau unice) de plante care există aici aflându-se: multiseccularul **cinnabar**, sau *sângele dragonului*, numit așa

după rășina lui purpurie (folosită în industria farmaceutică, în chimie dar și de lutieri celebri, unul dintre aceștia fiind chiar Stradivarius); **adenium obesum** (trandafirul desertului), care are 5 metri înălțime și 3 metri diametru, cu flori roz gi-

gantice; **arborele de tămâie** (pe platoul Hamadaro, se află cea mai ve-

che pădure de acest fel din lume, cu nu mai puțin de nouă varietăți de astfel de arbori. De aici importau vechii egipteni prețioasele substanțe folosite la îmbalsămare și ritualuri); diverse varietăți de Euphorbia sau al-djeeraz etc.

Singurele mamifere originare de pe insulă sunt liliecii, restul fiind „de import”. De exemplu pisicile – descendenți sălbăticiți ai animalelor de casă aduse de coloniști – ating până la 10 – 12 kg, în schimb, în zonă, nu există nici un... câine.

La fel de spectaculoasă e și diversitatea marină a apelor riverane (recifuri de corali, fructe de mare, homari uriași, pești...

Așadar un loc de vis, pentru un turism aparte, mai puțin comod dar implicând respectul pentru natură.

George SAVU

Spasiba ori schönen Dank?

Despre ofițerul rus Ivan Mironici Kavernin și cel român, Fuscus Avădanei, se poate spune că îi leagă o prietenie cât o viață de om. După încheierea conflictului mondial, care pentru Ivan Kavernin și ai lui a rămas sub denumirea generi-că de „Marele Război pentru Apărarea Patriei”, acesta, însoțit de mai mulți tovarăși de arme, a venit în vizită de lucru pe plaiurile mioritice. O vizită cam lungă, e drept, dar noi nu ne pu-team dezminți ospitalitatea tradițională.

Pe atunci Ivan Kavernin era doar căpitan în Armata Roșie și în împrejurări încă neelucidate l-a cunoscut pe Fuscus Avădanei. Tînărul locotenent-major se putea mîndri cu faptul că a participat integral la conflagrația mondială, în cadrul Serviciului de Intendență, perioadă intrată în conștiința patriotică a ofițerului sub mai multe expresii, cum ar fi: „agresiunea anti-sovietică”, „participarea armatei române la operațiuni militare pe diverse fronturi”, „războiul antihitlerist”.

Cert este că s-au cunoscut, s-au împrietenit, au fost împreună la instrucție și manevre, la femei și la chefuri. Au băut împreună vodka și Fuscus Avădanei a apreciat-o: „krepkaia pălinca”, au băut împreună țuică de prună și Ivan Kavernin a plescăit mulțumit: „haroșii vin!”

Apoi Kavernin a mulțumit pentru tratație și a plecat în imensitatea Maicii Rusia iar Avădanei a rămas fără prietenul lui drag, pe care

obișnuia să-l numească: „moi brat”.

Anii au trecut, cei doi în postură de aliați au continuat să lupte în Războiul Rece, au fost avansați periodic și „la excepțional”, au ajuns amîndoi generali și cum timpul trece ca un tăvălug peste toți oamenii, fie ei generali sau soldați, s-au pensionat; Ivan Kavernin a trecut „în rezervă”, și Fuscus Avădanei „în retragere”. Și s-au înscris fiecare în cîte un Club al Pensionarilor.

Dar și vremurile s-au schimbat, pentru că așa e cum spune cronicarul, noi stăm sub vremuri și nu invers. După o perioadă de înghețare a relațiilor între aliați, au început să curgă iar sloiurile pe Don și pe Dunăre. Atunci, la inițiativa bravului general Fuscus Avădanei, Clubul Pensionarilor a organizat Revederea de 50 de ani (1958-2008). Iar invitatul de onoare a fost chiar generalul Ivan M. Kavernin. După efuziunile de rigoare (ce minunat este să-ți revezi vechii prieteni!) și prînzul oficial de la popotă, așa mai spre seară, cînd soarele era la apus și luna la răsărit, nadirul și zenitul fiind luate ca puncte de referință, au stat ei singuri și au depănat amintiri. Mai întîi au vorbit despre betesugurile lor, dintre care cele mai grave erau: la Ivan Karenin - artrita reumatoidală, iar la Fuscus Avădanei - incontinența urinară; apoi au mai băut cîte un degetar de votkă : „Ehei, cînd eram noi tineri!” tot zicea Fuscus; mai gustau din caviarul de belugă adus de Ivan: „Vremennoe țeloe gheroia!”, venea ecoul kavernian. Iar cînd s-au mai înveselit puțin, Kavernin zise către

(Continuare în pag. 112)

(Urmare din pag. 111)

Fuscus Avădanei:

„Moi brat Fuscus, hai să-ți spun o istorioară autentică. La asediul Stalingradului aveam un copil de trupă în compania mea. Alioșă, așa de isteț încât și polcovnicul și comisarul îl îndrăgeau. Ca o felină se strecura el prin ploaia de gloanțe și ducea soldaților conserve, piine, cașă și vodkă. Moi drug Fuscus, dar știi ce spuneau soldații?” „Ce spuneau soldații, da-ra goi drug?” „Soldații spuneau: *schönen Dank*, *schönen Dank* ha,, ha...”

A venit și momentul când cei doi vechi prieteni să se despartă din nou. Nu mai erau vremuri pentru vizite prelungite. Aici, autorul se simte obligat să intervină în cursul narațiunii și cu o oarecare undă de tristețe să conștientizeze că poate nu se vor mai revedea niciodată. Dar poate se vor reîntâlni într-o lume mai bună: „în care niciunul nu zicea că averile lui sînt ale lui, ci aveau totul de la obște” și unde „se împărțea fiecăruia după cum avea nevoie” (Faptele Apostolilor).

La oarece vreme după plecarea lui Kavernin, iată că Avădanei a fost invitat la un Centrul de recrutare, pentru a ține un discurs mobilizator în fața unor tineri care doreau să îmbrățișeze cariera armelor și solda afe-rentă.

Preț de trei pătrare de ceas analog a vorbit el despre eroismul soldaților noștri în general și despre al sergentului Mitroi în special, care sergent a acoperit cu pieptul lui țeava mitralierei inamice și a stat așa pînă cînd un tanc de-al nostru l-a terciuit din greșeală. Viitorii soldați începuseră să caște discret, unii chiar comentau sot-

to voce, ba chiar se hlizeau golănește. Dar aceștia de pe urmă erau puțini, niște defetiști care cred că după fiecare perioadă eroică ne vindem țara inamicului sau lăsăm intendența subterană să se îmbogățească. Ei nu sînt reprezentativi pentru eternul spirit național și glorioasa vitejie străbună.

Generalul a simțit că nu este ascultat cu atenția cuvenită și pentru a mai înviora atmosfera a început să povestească istorioara lui Kavernin, adaptată la realitățile noastre istorice și geografice. „Dragii mei, am avut în plutonul meu un copil de trupă, Ionică îl chema, ne-a însoțit de la Cotul Donului și pînă la Debretzen. Spirt nu alta, puștiul, chiar și colonelul Teacă îl îndrăgea, apoi mai tîrziu și secretarul de partid. Căra Ionel în tranșee marmita de fasole, sticlele cu rom, piinea și alte alea ce mai folosesc soldaților în vreme de război și nu obosea de loc. Dar știți voi cum îi mulțumeau soldații?”

În acel moment sesiză o mică nepotrivire, o neconcordanță între istorisirea lui Kavernin și propria-i versiune. Clipele de tăcere se prelungiră nepermis, iar un tînr mai nerăbdător întrebă:

– Și cum îi mulțumeau soldații, domnule general?

Lunga experiență tactică și strategică, precum și inspirația de moment a generalului, calități care îl ajutaseră să cîștige atîtea bătălii pe cîmpul de luptă și la lada cu nisip, îl salvă și de această dată să găsească calea spre izbîndă:

– Soldații spuneau: cînd „spasiba, spasiba”, cînd „*schönen Dank*, *schönen Dank*”... [REDACTED]

Poezii vesele și triste pentru sărbătorile de iarnă

George PETRONE

Suspiciunile unui copil precoce

Zău, prea le știe
Moș Crăciun pe toate
Și ți le-nșiră grav,
De cum apare,
Pe degete, precis,
Dintr-o suflare,
De nici nu știi
de unde le mai scoate.

Că nu prea-nveți,
Că n-asculți de
mam'mare,

Că nu-i saluți
Pe cei mai în etate,
Zău, prea le știe
Moș Crăciun pe toate
Și ți le-nșiră grav,
De cum apare.

S-o fi bazând pe fler...
Tot ce se poate!
Dar dacă are turnători,
Ori are
Acces la cine știe ce
dosare,

De nu chiar
Microfoane instalate...

Zău, prea le știe
Moș Crăciun pe toate!

Geo OLTEANU

În noaptea de Moș Ajun

De pe plaiurile ninse
Noaptea-n orele târzii
Vine moșul cu desaga
De păpuși și jucării.

Ușurel prin hornul casei
Ca să-i facă fericți,
Vine moșul iar cu daruri
La copiii înstăriți.

Voi, ce n-aveți foc în vatră
Să nu-l blestemați,
sărmanul,
Nu vă supărați pe dânsul.
Vine și la voi... la anul!

Ica UNGUREANU

Un Crăciun... surpriză

Îl aștept pe Moș să vină
Lângă un brăduț din hol,
Într-o liniște deplină
Ca să nu mă dau de gol.

Cu desaga lui cea plină
Și în cunoscutu-i „țol”
Îl aștept pe Moș să vină
Lângă un brăduț din hol.

Noaptea-i rece și senină,
Clipele se scurg domol,
Eu, atent ca o felină,
Înarmat cu un pistol,

Îl aștept pe Moș... să vină!

Gheorghe SUCIU

Rondel nostalgic

În satul meu
ca o legendă tracă
erau cirezi
și pupeze din tei,
se hârjoneau copiii
pe toloacă,
stârnind ciopoarele
de iezi și miei.

Mergeam la șezătoare
sau la clacă,
Jucam la horă, nu eram atei
în satul meu
ca o legendă tracă,
arau cirezi
și pupeze din tei...

Azi fetele la Istambul
ne pleacă,
feciori-s la oraș
și-s derbedei,
și rar mai vezi
o balegă de vacă...
dar ce frumos
miroase-acum a spray

În satul meu
ca o legendă tracă!

(Continuare în pag. 114)

Constantin DENEȘ

Fetița cu chibrituri

Trăiesc în cărți ajunse
mituri,
Visând un Moș Crăciun
etern,
Eu sunt Fetița cu chibrituri
Din cugetul lui Andersen.

Pe frig cumplit, în plină
noapte,
În prag festiv de Anul Nou,
Cu globuri, brad și mere
coapte,
Eu n-am primit nici un
cadou.

Azi, n-am vândut nici o
cutie
Și voi primi curând răsplata,
Că-n loc de-o mică bucurie,
De Anul Nou mă bate tata.

Aprind prin ger o luminiță
Și văd o sobă de-ncălzit,
O găscă friptă-n furculiță,
Dar toate-s flăcări de chibrit.

Un adevăr e doar în Cer
Stând agățat de câte-o stea,
Iar când ea cade, un mister
Omoar-aici pe cineva.

Să mai aprind un băț, că-i
bine,
Lumina lui mi-alungă frica
Și-ntr-o căldură cu suspine,
Mă ia în brațe chiar bunica.

Ea e în Cer de multă vreme
Și, după față, îi convine,
O rog, chiar fără să mă
cheme:
– Bunico, ia-mă și pe mine!

A doua zi, când lumea toată
Pornea spre alte noi zenituri,
Pe stradă, o fetiță moartă
Și-n jur, mulțime de
chibrituri.

De-ar fi un Andersen la noi,
În nopțile cu vârcolaci,
Printre mormane de gunoi,
Ar tot vedea copii săraci.

Dar nu-ntrebați, stând
sommoroși
La filme cu ecran color,
Când voi vă nașteți Feți
Frumoși,
De unde vine soarta lor?

Eu vă doresc s-aveți mulți
bani,
Doar bucurii fără sfârșituri
Și vă urează „La mulți ani!“
Din basm, Fetița cu
chibrituri.

Constantin POPESCU
– **BERCA**

Cronică rimată

Au fost odată niște tinerei
(Acum te strâmbi de râs
privind la ei)
Care sfârșind liceul, fiecare
Cu greutate și-n lipsă

de parale
S-au dus la facultate

ntârâtați
Să-nvețe, să se facă avocați.
Aș scrie, deci, o cronică
rimată,

După un gând de țuică
adăpată,

Într-un decor prozaic,
cu măslina

Și-o muzică din vremuri

de-altă dată,
Să uit de greutate, să uit
de mine!
Încerc să scriu, însă aud
vioara
Iar ochii mei nu umblă după
rime
Ci după Tanți, Ana,
Mărioara!
Încerc să scriu o cronică
rimată
Dar scriu numai atât:
„A fost odată...“

Virgil PETCU

La bloc

Dansează lustra pe tavan
În ritm de rok și de lambadă.
Perții gata stau să cadă
În vuiet grav de uragan.

Și-n tropote de cavalcadă,
Privesc uimit de pe divan,
Cum joacă lustra pe tavan,
În ritm de rok sau de
lambadă.

Și-asta, de-atâtea ori pe an,
Când sus la trei se strâng
grămadă,

Și de prin bloc și de pe
stradă,
Chefli ce trag câte-un
chiolhan.

De-mi sare lustra din tavan!

Anca BOGDAN

Cătușe

Somnul

Coroana de hârtie o purta el.
Ea nu se împotrivea. Îl urma încoace și
încolo. Îl aștepta la ușă.

În camera din spate era un
pat care umplea întreaga încăpere. Aș-
ternutul era de mătase. Rece.

Ochii lui străluceau nefiresc
în întuneric. Ea ținea ochii închiși.

Fără coroană părea altul.

*„E o relație perfectă. Ești
numai a mea. Nu pot accepta ca altul
să se înfrupte cu imaginea ta. Te
vreau.”*

Își încleșta degetele în părul
ei. O durea, dar era o durere plăcută.
Adormeau împreună. *„Doar a mea...”*
murmura el înainte de a fi doborât de
somn.

Trezirea

Lumea începea în spatele pa-
ravanului pictat, în spatele ușii care se
închidea când el ieșea.

*„Aș vrea să ies să mă plimb
puțin. Mă întrebi unde? Așa, fără țel.
Să casc gura, să fac cumpărături, să
văd cerul și porumbeii din piață”*

Nu cerea mult.

*„Îți dau totul. Îți aduc totul.
Cerul se vede pe fereastră. Ești a mea,
nu vreau să te pierd!”*

Ea l-a implorat, i-a reproșat
că el lipsește de acasă și niciodată nu
îi spune ce a făcut.

„Nu fii comună!”

Ea a tăcut. El a împins-o în

pat, în așternutul rece de mătase a po-
sedat-o ca în fiecare zi.

Ea a deschis ochii și-a rămas
cu ei ținându-i în tavan până dimineată.

Cioburile

A doua zi s-a ridicat din pat,
a luat tocătorul de carne și l-a aruncat
spre geam. O mie de țandări au cântat
în cădere ca o cascadă.

A sărit pervazul cu stângă-
cie. A alergat prin parc, a mângâiat un
câine, a mâncat înghețată. El a urmă-
rit-o. A trecut neobservat.

Ea clipea des. Avea gene
lungi, când își mișca pleoapele părea
că mângâie și cheamă. Bărbații o pri-
veau flămânzi.

*„I-am zărit zâmbetul vinovat
în colțul gurii, d-le judecător! Îi plă-
cea să fie privită, adora să le simtă
privirile lipite de trupul ei arzător. Îi
provoca, credeți-mă, am văzut-o cu
ochii mei.”*

Ziua avea altă culoare.

Coroana era pe podea.

Paravanul căzut arăta dezas-
truos.

Răzbunarea

El a reșezat paravanul la lo-
cul lui. Și-a luat coroana șifonată de
pe jos, apoi a bătut uluci la toate fere-
strele.

*„Rămâi în casă, femeie! S-a isprăvit
cu plimbările. Nu pot îndura zâmbetul
ce nu îmi e adresat mie, nici trupul-ți*

(Continuare în pag. 116)

(Urmare din pag. 115)

oferit altora ca un fruct copț

„Sunt doar a ta!”

„Voi înșelați și fără trup...”

N-a înțeles cui se adresa cu „voi”. L-a sărutat. El a îmbrățișat-o, a acoperit-o cu trupul lui alb chiar acolo, pe podea.

Ea a gemut.

Musculițe pricajite au zumbăit în jurul lămpii până s-a stins. Desigur, intraseră printre uluci, atrase poate de un miros dulceag.

Bârfa

Se zvonea că într-o zi el a uitat să încuie ușa când a plecat cu treburi iar femeia, palidă și frumoasă a fugit împleticit afară, pe străzi, pe iarbă, pe alei, pe scări, a fugit așa, ca o neună până când efortul a lăsat-o doborâtă la pământ, cu ochii ei albaștri îndreptați către un cer decolorat ca privirea ei.

Soluția

A venit de la sine.

Cătușele argintii le-au cuprins încheieturile brațelor. Mâna ei dreaptă, mâna lui stângă. Nu mai aveau nevoie de paravan. Nu existau secrete.

Mișcarea lui era mișcarea ei sau o mișcare complementară.

„Oricât de bine ne cunoașteam trupurile, gândul rămânea neatinț. E tot ceea ce nu trebuia să împart.”

Viața în comun avea pe zi ce trecea mai puțin farmec. Nu știu de ce!

Judecata

„Sunteți aici pentru a vă desprinde cătușele. Să înțeleg că nu mai aveți cheia? Că ați crezut că o legătură poate fi veșnică? Că lipsa libertății

e mai bună decât greșelile făcute în libertate?”

Judecătorul a râs răgușit.

„Sunt bătrân și-am trecut prin multe. Dar o poveste mai absurdă n-am pomenit. Pe tine chiar nu te pot înțelege!” se adresă lui judecătorul.

„Curând am realizat că lanțul ce o lega pe ea de mine mă lega în același timp și pe mine de ea. La asta nu mă gândisem. M-am trezit deodată că îi pot urmări fiecare mișcare, în orice clipă, dar totodată nici ei nu-i scapă nimic din ceea ce făceam. Îmi pierdusem propria libertate. Nimeni nu poate suporta asta”

Epilog

Coroana de hârtie era ruptă și mototolită. Ferestrele s-au ivit din spatele ulucilor, geamuri largi, prăfuite. Muștele au zburat către lumină.

Ea a plecat, purtând pe mâna dreaptă semnul cătușelor.

El a rămas, purtând nimic în locul coroanei și căutând aiurea femeia care nu avea decât libertatea de a fi a LUI.

AXIOME

- * Toate generalizările sunt false... inclusiv aceasta.
- * Ateismul este o organizație *non-profet*.
- * Învăță din greșelile părinților: folosește prezervativul!
- * Cel mai scurt drum dintre două puncte este mereu în construcție.
- * Banca este locul de unde poți să împrumuți bani, dacă demonstrezi că nu ai nevoie de ei.

Pagini din istoria medicinei siriace

MEDICII ILUȘTRI DIN EPOCILE OMEYYADĂ ȘI ABBASIDĂ

Siriacci au servit medicina în epoca arabă prin practică, traduceri, scriere și învățământ. Majoritatea erau filozofi și medici deopotrivă. Creativitatea lor este integrată în civilizația arabă, de vreme ce au apărut în cadrul statului arab, i-au vorbit limba, au avut o viață îmbelșugată și au beneficiat de sprijinul său spiritual și material, fiind medici de palat, iar majoritatea lucrărilor lor au fost în limba arabă.

Siriacci traduceau cărțile grecești în limba lor, după care le traduceau din siriacă în arabă. În acest fel, au devenit o verigă de legătură între cultura elenistică și cultura arabă, cultura elenistică ajungând la gândirea arabă prin intermediul lor și al limbii siriace.

Centre științifice ale medicilor siriaci

JUNDISHAPUR

a fost un oraș în Kuzistan, din Al-Ahwaz, pe locul căruia se află în prezent orașul Shahabad, în partea de sud-vest a Iranului. A fost întemeiat de regele sasanid Shapur I, care s-a căsătorit cu fiica împăratului bizantin Aurelianus și căreia i-a construit acest oraș, dându-le medicilor care îl însoțiseră un loc pentru construirea unei școli și a unui spital. În acest fel, medicina greacă a ajuns în ținutul persan. **Chosroes Anushirvan** (531 – 579 d. Chr.) s-a preocupat de orașul Jundishapur și universitatea acestuia, ajutând la extinderea științelor medicinei. De asemenea, el a dispus să se întocmească un tratat despre otrăvuri, care a cuprins treizeci de volume și care a fost tradusă apoi de către arabi.

Școala de medicină de la Jundishapur ajunsese în culmea gloriei sale, când arabii au cucerit ținutul persan (în anul 19 d. Hegira – 642 d. Chr.) în timpul califului Omar Ibn Al-Khattab. În ea se întâlniseră civilizația Greciei cu civilizațiile Orientului, datorită învățaților siriaci, care au făcut din ea un centru marcant între centrele științifice ale statului islamic. Limba științei din Jundishapur era greaca, alături de limbile persană, siriacă și arabă, iar școala din Jundishapur avea unul din cele mai mari spitale din epoca Islamului de acum trei secole.

Siriacci au avut o contribuție deosebită în

(Continuare în pag. 118)

(Urmare din pag. 117)

Jundishapur și un larg renume, motiv pentru care califii musulmani apelau la ei pentru tratament și traduceri.

RAHA

(Edessa), în prezent Urfa, a fost cea mai veche așezare a creștinilor siriaci. În Raha exista o școală medicală, căreia i s-au adăugat două spitale. Ea avea, de asemenea, o școală și terenuri pentru cultivarea plantelor medicinale, conform normei fixate de sasanizi la fondarea spitalului din Jundishapur.

HARRAN

este situat pe unul din afluenții estici ai Eufratului în Siria, iar locuitorii săi provin din siriicii păgâni care s-au pretins sabieni în ascuns, pentru a fi considerați de musulmani ca făcând parte din „oamenii cărți”. Cunoștințele alexandrimului elenic au fost transferate în Harran și Antiohia, din cauza ruperii legăturii cu romanii bizantini, iar din acest motiv sirienii din Harran și Antiohia au continuat să protejeze patrimoniul bizantin, să-l dezvolte și să-l transmită la Bagdad. Harran, împreună cu celelalte orașe siriene importante, erau centre științifice în care se făceau studii medicale, filozofice și religioase, iar la venirea musulmanilor, și-au păstrat prestigiul și importanța științifică, întrucât cuceritorii nu știau limbile greacă și latină, cunoscute de mulți dintre urmașii siriacilor creștini și păgâni (sabieni). Din acest motiv, arabii s-au bazat la început pe traduceri făcute pentru ei de către siriaci.

HIRA

(în siriacă – „colonie, tabără”), situată la 5 kilometri sud de Kufa, a fost un centru de civilizație în epoca lahmizilor, fiind capitala lor. În Hira locuiau, alături de arabi, nabateeni (aceștia fiind locuitorii vechiului Irak), iranieni și romani bizantini. Ei erau de diverse religii: zoroastrism, creștinism, iudaism și sabeanism. Hira a fost locul de întâlnire a vechilor civilizații, iar locuitorii ei vorbeau în general limba arabă și scriau în siriacă. Foloseau grafia nabateeană, cunoscută apoi sub denumirea de grafia kufică după cucerirea islamică, mai ales după întemeierea orașului Kufa în apropierea sa. Numai că bisericile ei și mănăstirile din vecinătate au devenit o sursă pentru exploratorii cunoașterii dintre istoricii arabi, deoarece aceștia aveau posibilitatea de a cumpăra manuscrisele, de a le studia împreună cu atenție și de a le reproduce.

În Irak existaseră, cu puțin timp înainte de venirea arabilor musulmani cuceritori, condiții obiective și subiective care permiteau creștinilor să-și desfășoare activitatea cu mai multă libertate, consecință a relațiilor sociale și a toleranței autorității iraniene zoroastriene – nemisionare – ceea ce a creat condiții mai bune pentru practicarea de către nestorienii siriaci, comunitatea cea mai agreată și mai favorizată de către autoritatea sasanidă, a tuturor activităților lor religioase și culturale, chiar dacă acestea erau, în general, lipsite de profunzime

(Continuare în pag. 119)

(Urmare din pag. 118)

și de dimensiuni reduse.

BASRA

(Bastra) a fost, înainte de islam, concurenta Hirei, în calitatea sa de capitală a ghassanizilor, dușmani ai lahmizilor guvernanți ai Hirei. Basra avea renumele, poziția și civilizația sa, cu care și-a depășit concurenta, întrucât ghassanizii erau mai legați de bizantini, mai ales după ce și-au abandonat idolii și s-au creștinat, urmare a vecinătății și a subordonării lor față de bizantini. Basra a fost, de asemenea, un centru al rețelei de drumuri construite de romani, deoarece fusese în vechime piață comercială nabateeană, din care plecau caravanele în toate direcțiile.

Ghassanizii au adoptat civilizația și apropierea de bizantini până s-au creștinat (Biserica siriană apuseană – siriacă) și și-au însușit aramaica drept a doua limbă alături de arabă. Creștinii din orașele ghassanide au moștenit în epoca islamică experiențele și cunoștințele predecessorilor lor, beneficiind de cunoașterea limbilor aramaică, arabă, siriacă și greacă în traduceri, motiv pentru care se recurgea la ei în această privință.

Epoca Omeyyadă

Omeyyazii au fost preocupați de traducerea științelor vechi din greacă, persană și indiană în limba arabă. Ei au găsit în școlile siriene și profesorii siriaci din aceste școli ceea ce era necesar pentru a-și atinge scopurile, iar aceștia le-au oferit în schimb devotament și loialitate. Siriicii aveau între cele două fluvii și ținutul învecinat numeroase școli, care au fost sprijinite de omeyyazi. Dintre ei s-a remarcat în epoca omeyyadă **Yaqub Ar-Rahawi**. Siriicii traduceau în limba arabă științele grecești, precum logica, medicina și științele naturii. Școlile siriace au continuat să aibă porțile deschise în statul omeyyad, la fel ca în cel bizantin. Limba siriacă a păstrat unele cărți grecești al căror original s-a pierdut. Traducerile realizate de siriaci în perioada lor timpurie au fost aproximativ traduceri literale, aceștia eliberându-se apoi, în perioada târzie, de stilul literal al traducerilor. Siriicii nu s-au limitat numai la traduceri din greacă, ci au tradus și din limba pahlavi (persană).

MASARJAWAIH

A fost evreul, cunoscut sub numele de **Yahiya Bin Masarjawaih** sirianul, care a tradus cartea de medicină **Pandectele lui Ahron** a preotului creștin și medicului din Alexandria Aaron, din siriacă în arabă, aceasta fiind una din cele mai vechi lucrări medicale arabe. Mayerhoff consideră că probabil cartea a fost scrisă în limba greacă, apoi tradusă în siriacă și ulterior în arabă. Era siriac de credință iudaică, fiind cel la care se referă **Abu Bakr Muhammad Ibn Zakariya Ar-Razi** în cartea sa **Al-Hawi** când afirmă: „Evreul a spus...” Se pare

(Continuare în pag. 120)

(Urmare din pag. 119)

că cercetările lui Ahron cuprindeau prima descriere a variolei, boală care nu era cunoscută în medicina greacă veche. Era pe timpul omeyyazilor când el a întreprins traducerea în arabă a acestei cărți, pe care califul **Umar Bin Abdulaziz** a găsit-o în depozitele de cărți și a poruncit să fie scoasă și așezată în locul lui de rugăciune, unde l-a rugat pe Allah să-l îndrume ca să o poată face cunoscută musulmanilor spre a le fi de folos. Iar după ce s-au împlinit patruzeci de dimineți de la aceasta, a înfățișat-o oamenilor și a transmis-o în mâinile lor.

Epoca Abbasidă

Abbasizii au preluat medicina mai ales de la greci, dar și de la perși și indieni. În timpul lui lui **Harun Ar-Rashid** a fost epoca de aur a Islamului, iar Bagdadul a devenit capitala lumii în cultură, politică și economie. Califul Ar-Rashid a stimulat științele prin toate mijloacele, fiind urmat de oamenii săi, care au venit cu mai multă simplitate în cercetări, extindere în tratament, abilitate în chirurgie și autopsie, experiență în medicamente și prepararea acestora, cunoaștere în chimie și analiza acesteia. Au chemat la ei mulți doctori din acele nații, care i-au tratat pe califi și le-au transmis cărțile. Dintre califii abbasizi, **Al-Mansur** și **Al-Maamun** s-au ilustrat prin iubirea lor pentru lărgirea cunoașterii științifice și dorința lor de a răzbate către orizonturile ei îndepărtate, ceea ce a atras asupra lor mânia ultraconservatorilor.

Unii atribuie traducerea cărților grecești în epoca lui Al-Maamun unei viziuni avute de acesta, când a visat un bătrân învăluit într-o lumină strălucitoare, șezând pe un podium, care i-a spus: „*Eu sunt Aristotel*”. Sculându-se din locul unde dormea și întrebând despre Aristotel, i s-a spus: „*Un înțelept dintre greci*”. Atunci l-a adus pe **Hunayn bin Ishaq**, care nu putea fi egalat de nimeni la traduceri și i-a cerut să-i traducă în limba arabă cărțile înțelepților greci.

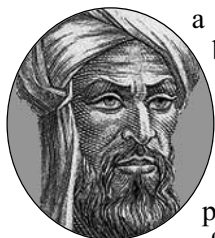
Califii au intervenit la suveranii romanilor bizantini. Al-Mansur le-a oferit daruri de preț, cerându-le cu acest prilej cărțile înțelepților și filozofilor pe care le aveau. A recrutat apoi pe cei mai buni traducători, cărora le-a încredințat sarcina traducerii lor cu acuratețe, apoi a îndemnat oamenii să le citească și să dorească să le învețe. Cei cu renume în științe se întreceau unii pe alții, văzând favorurile pe care obțineau cărturarii de la calif, atenția și considerația care li se acorda. Califul se izola împreună cu ei, le asculta cu plăcere controversele și era încântat de dezbaterile lor. Dobândeau la el onoruri înalte și demnități de vârstă, până când statul abbasid a ajuns să egaleze statul roman atunci când era în culmea civilizației sale. Nu se scurseseră mai mult de trei sferturi din primul veac de la întemeierea Bagdadului și lumea arabă ajunsese să cunoască cele mai importante cărți ale lui Aristotel, o selecție din cărțile de comentarii ale filozofilor neoplatonicieni, o culegere din cărțile de medicină ale lui Galenus și o serie de cărți științifice persane și indiene.

(Continuare în pag. 121)

(Urmare din pag. 120)

HUNAYN BIN ISHAQ

a fost Abu Zaid Al-Ibadi, cu referire la descendența din triburile Ibad, triburi arabe creștine nestoriene din Hira. Limba sa maternă era siriaca. S-a născut la Hira, în epoca de aur din istoria civilizației arabe islamice, în anul 194 d. Hegira / 810 d. Chr., iar când a ajuns la vârsta adolescenței, a plecat în alte țări. A locuit o vreme în Basra, unde a stat permanent în preajma lui **Khalil Ibn Ahmad Al-Farahidi**, până și-a însușit perfect limba arabă. Vorbea cu fluentă, elocvență, distincție și în stil poetic. Apoi a ajuns, în călătoriile sale, la Bagdad, unde a început să participe la consiliile învățaților, mai ales în ce al lui **Yuhanna Ibn Masawaiyh**, traducătorul palatului abbasid din vremea aceea. Hunayn pune multe întrebări, ceea ce l-a înfuriat pe Yuhanna, care l-a izgonit. Și-a reluat călătoriile pe drumul învățaturii, ajungând în ținutul romanilor bizantini, unde a rămas mai mult de doi ani, răstimp în care a învățat limba greacă, pe care a ajuns s-o stăpânească atât de bine, încât putea să memoreze poeziile lui Herodot. **Ibn Juljul** spune în acest sens: „*Hunayn era un cunoscător desăvârșit al limbii arabilor și un cunoscător extrem de fin al limbii grecești, vorbind cu elocvență în ambele limbi*”.

Califul Al-Maamun a știut cum să exploateze talentele lui Hunayn Ibn Ishaq, numindu-l traducător și i-a poruncit să traducă tot ceea ce putea din cărțile înțelepților greci în limba arabă și să corecteze traducerile făcute de alții. Hunayn a sintetizat și a deslușit cel mai bine înțelesurile cărților lui Hipocrate și Galenus. Al-Maamun l-a făcut custodele bibliotecii palatului, plătindu-i-se echivalentul în aur al greutateii cărților traduse în arabă. Din acest motiv, cărțile lui Hunayn erau scrise cu litere mari și grafie cu caractere îngroșate, pe rânduri cu spații mari între ele și hârtie groasă care echivala în grosime cu trei, patru foi de hârtie. Scopul lui era să mărească volumul cărții și să-i crească greutatea, pentru banii de aur pe care-i primea în funcție de această greutate. Folosea acel tip de hârtie în mod intenționat, iar acest lucru a contribuit la conservarea cărților ani îndelungați.

Hunayn a continuat să aibă, în primii ani din epoca califului **Al-Mutawwakil**, aceeași poziție pe care o avusese în timpul predecesorilor acestuia (califii **Al-Maamun**, **Al-Mutasim** și **Al-Wathiq**) Ulterior, noul calif l-a acuzat de necredință, l-a întemnițat și i-a confiscat bunurile și cărțile (a fost considerat un pericol pentru ideile filozofice răspândite). Majoritatea scrierilor lui Hunayn s-au pierdut sau au fost distruse în timpul acestor persecuții. Totuși, au rămas două cărți importante, prima **Cartea aforismelor filozofilor**, iar a doua **Înțelegerea adevărului religiei**.

(Continuare în pag. 122, 123)

ISHAQ IBN HUNAYN

Ishaq bin (fiul lui) Hunayn bin Ishaq Al-Ibbadi, Abu Yaaqub (tatăl lui Yaaqub), a fost medic traducător, remarcabil cunoscător al limbilor arabă și greacă. Limba arabă a beneficiat din traduceriile lui după cărțile de înțelepciune și comentariile la acestea.

Din lucrările lui Ishaq bin Hunayn fac parte: o carte despre arta logicii, cartea Elementelor lui Euclide, Aforismele filozofilor și raritățile lor, Istoria medicilor, Cartea lui Aristotel, o carte despre alimente, o carte despre me-dicamentele simple etc.

THABIT BIN QURRAH AL-HARRANI

s-a născut în anul 221 d. Hegira în Harran. Era siriac dintre locuitorii sabienii. Se spune că sabienii descind din Sab, care este fiul profetului Idris. Thabit bin Qurrah era zaraf în Harran, unde s-a născut, apoi s-a mutat la Baghdad, unde a studiat filozofia și matematica, întorcându-se pe urmă la Harran. Între el și sabieni, neamul de a cărui credință era, s-a întâmplat ceva, în sensul că aceștia i-au interzis unele lucruri, iar șeful lor nu i-a permis să intre în templu.

Atunci s-a întors l-a Bagdad, a luat legătura cu **Muhammad bin Musa bin Shakir Al-Khwarizmi** și a studiat sub îndrumarea sa. Acesta l-a pus în legătură cu califul **Al-Motadid**. A fost primul dintre sabienii iluștri în medicină, filozofie și matematică, care a fost apropiat de califii abbasizi. Traducea bine în limba arabă, iar Sarton l-a considerat unul din cei mai mari traducători și cel mai renumit din șola siriacă din Harran în lumea arabă.

Are multe lucrări, din care: o carte despre puls, cartea despre durerile articulațiilor și gută, comentarii despre cărțile lui Galenus, o carte despre tratamentul bolilor acute, o lucrare despre variolă și rujeolă, o carte despre mișcarea astrelor, o lucrare despre eclipsa lunară și eclipsa solară, o carte despre uragane și o carte de muzică. Cei din neamul Qurrah l-au moștenit pe Thabit și s-au distins în matematică, medicină și astronomie.

SINAN BIN THABIT BIN QURRAH

Învățat originar din Harran și crescut la Bagdad, a ajuns la poziția tatălui său în știință și medicină. I-a tratat pe califii **Al-Muqtadir Billah**, **Al-Qahir Billah** și **Al-Radi Billah**. A trecut la islam prin grija califului Al-Qahir Billah, însă nici fiul și nimeni din familia lui nu a trecut la islam. A ocupat o poziție înaltă la califul abbasid Al-Muqtadir. Lui Sinan îi revine meritul de a fi înființat clinicile mobile pentru tratarea locuitorilor din zonele îndepărtate și aprovizionarea lor cu medicamente. De asemenea, a desemnat medici pentru tratarea înțemnițaților și l-a sfătuit pe califul Al-Muqtadir să construiască un bimaristan (spital islamic) care să-i poarte numele. Astfel a luat ființă la Bab-Sham bimaristanul Al-Muqtadir. De asemenea, a sfătuit-o și pe mama califului să construiască un bimaristan al ei, iar acesta a fost construit pe râul Tigru și

cunoscut sub numele de bimaristanul Doamnei.

Califul Al-Muqtadir i-a poruncit ministrului său Ibrahim să nu se permită nimănui să practice medicina, decât numai după ce va fi examinat de către Sinan, cu excepția celor cu renume și vechime în medicină, iar Sinan să scrie de mână pe o bucată de hârtie expresia care îi dădea dreptul de liberă practică: „*Poate practica medicina*”. Astfel, au venit la Sinan toți cei ce vroiau să practice profesia de medic și el a stabilit pentru fiecare ce anume trebuia să-și asume în tratarea bolilor.

Din lucrările sale: o lucrare despre istoria regilor siriacilor, cartea salvatorului (Al-Nagi), o lucrare de explicare a credinței sabienilor și alte cărți de istorie și astronomie. De asemenea, a tradus în arabă legile lui Hermes, versetele și rugăciunile sabiene și a corectat cărți traduse de inginerie și matematică.

ISA AR-RAQI

Cunoscut cu numele de At-Tiflisi, siriac, unul dintre cei mai vechi medici cunoscuți din Alep. A avut lucrări remarcabile și tratamente inovatoare. A fost în serviciul lui **Saif Ad-Dawlah Al-Hamdani**, făcând parte din grupul său de medicii. (Saif Ad-Dawlah a guvernat între anii 333 – 356 d. Hegira / 944 – 967 d. Chr.).

Concluzii

Lucrările acestor medici sunt independente, în mod esențial, de medicina greacă. **Ar-Razi**, **Ibn Sinna**, **Ali bin Abbas**, **Ibn Zahr**, **Ibn Rushd** și **Az-Zahravi** au devenit cunoscuți în occident prin lucrările lor, care au fost traduse în latină și care constituiau principalele surse de referință în universitățile europene. Rolul medicilor siriaci se evidențiază, de asemenea, în centrele științifice siriace și Casa Înțelepciunii din Bagdad, prin traducerea științelor Greciei în arabă. Iar lucrările lor (care au fost primele lucrări arabe), ca și traducerile, au constituit tezaurul pe care s-au bazat cărturarii arabi.

Dacă traducerea a avut părțile ei pozitive, totuși are și părți negative. Traducerea cărților filozofice a provocat o disensiune în gândirea islamică religioasă, contribuind la apariția unor grupări islamice ce au jucat un rol în persecuția religioasă, așa cum s-a întâmplat în epoca lui **Al-Maamun**, **Al-Motasim**, **Al-Wathiq** și **Al-Mutawakkil**, lor căzându-le victimă **Hunayn Bin Ishaq**.

Adrian BOTEZ

Caravaggio

lui Tică Ghiniță, în memoriam...

am venit la el - mult după ce m-așteptase
Fratele meu cel Bun: l-am aflat liniștit -
întins între florile umbrei cu ochii închiși -
a sumbră veghere de sine...

il cuprinsese - deja gerul pământului

m-am aplecat spre fruntea lui
să-i dau ultima sărutare: deja
îmi degerau buzele - cu sălbatic
incendiu - gonite din Poarta Cetății

viscol și înțepenire-a pecetilor vorbe

și-atunci pe dată - el - larg - și-a deschis
spre mine - tulburi
otrăviți de funesta - irepresibila chemare
Amândoi Ochii

ne-am privit hulpav - ochi în ochi
(...ai lui într-ai mei - ai mei într-ai lui ...)
înțepeniți în sumbre extaze

...de-atunci - nimeni nu ne-a mai văzut:
Călăuză mi-a fost el și șperaciu -
spre unde nu-i voie unul ce se zice
că-i viu de trecut...

...prăvălitu-s-au peste noi
bolți de morminte:
cu capul pe pieptul Fratelui Geamăn
scufundat și supus întru toate - prefirându-ne
între osiile timpului - pulbere

Dependență

nu sunt dependent de televizor
nu sunt dependent de Internet - nu sunt
dependent nici măcar de cărți -
dar sunt dependent - zilnic și voluptuos -
de mirosul de pucioasă - al eșecului
sunt dependent de zăbranicul negru al
lipsei de iubire - sunt dependent de

chipul rânjitor al gândului inutilității -
chip care nu mă părăsește odată cu somnul
- ci-și înfinge colții - adânc -
în beregata somnului meu
încât - în fiecă dimineață - mă trezesc
sângerând abundent - lac de sânge:
un sânge incolor - inodor - dar cu gust
atât de amar - încât toată ziua - mestec
doar petale căzute din florile copacilor
îmbolnăviți de moarte -
ai Cerului

Marin IFRIM

vreme de făcut cadouri

să ridici sau să nu ridici paharul tău
cu mâna ta pentru gura ta sau
pentru sănătatea cuiva mort
aici nu mai e nimeni cu nimeni
aici trebuie să te naști singur împotriva
tuturor celenteratelor sau să fii
cu o majoritate de o sută unu la sută
te scârbești încă o dată și renunți
să-ți duci corpul undeva în Europa
altora unde dracul e alb, acolo unde
se mișcă jucăria lui Freud și te lipsești
și intri în aceeași prosteală zilnică
o votcă o bere o țigară orice
numai să te sinucizi fără tam-tam

contemporan cu viitorul

peste iazurile subterane
ale serviciului de apă-canal
coboară o noapte ploioasă
revigorând mlaștina din mahala
unde - se spune - crește o corabie
pe care dimineața o va ridica apa
peste turnul primăriei
ca să urce la bord
eternul primar contemporan
cu viitorul.

Politică pe înțelesul tuturor

Domnul senator Bujorel Pompiliu Dulap este cam îngrijorat. În urmă cu ceva vreme, nu prea multă, se votase legea alegerilor uninominale, iar consilierii de imagine îl bătuseră la cap să mai iasă în teritoriu, însă el îi cam repezise atunci:

– Bă, io sunt soldat credincios partidului și unde mă trimite el, acolo îmi fac treaba! Numai că, ieri fusese la partid și acesta-i spusese încruntat:

– Băi, Dulapule, ție când ți-a mers bine, și hai că ți-a mers mai mereu pe mâna noastră, nu prea te-ai gândit la partid. Iar acu vrei să fii băgat în colegiu! Hai sictir, descurcă-te singur!

Se retrăsese din birou mergând de-a îndărâtelea, cu un surâs cleios întins pe față, bâiguind că: scuzați, poate am deranjat acu' și nu era momentu', scuzați...

Abia după ce închisese ușa biroului un gând i-a trecut prin cap: „Bă, să vezi c-am sfeclicit-o!” Apoi se

duse în biroul său și căzu cu capul pe masă. Nu i se părea drept! Adică, tocmai el care, atunci, când cu revoluția și-a ars carnetul de partid și deși era profesor de marxism a dat o lecție de demnitate tuturor, înscriindu-se curajos în noul partid de stânga, apoi în unul de centru-stânga, apoi la centru-dreapta și acum în unul de dreapta, că la el nu contează ideologiile, ci binele poporului, acum tocmai el să rămână fără colegiu!? Așa ceva este imposibil! Leul din el ieși la suprafață și începu să ragă... În consecință, consilierii se adunară în jurul său și concepură imediat un plan de măsuri! Se va dovedi astfel, că el este singurul capabil să obțină voturi în teritoriu, acolo unde este iubit, apreciat și înțeles! Adică unde, îl întrebă, destul de uimit, pe consilierul-șef.

– Aăămmm, aăă, păi, io cred că la școală, acolo unde aveți colegi... prieteni... dracu' știe... Da' propun, pentru început, o vizită la școală, apoi vom face un sondaj de opinie și vom calcula ce procente aveți pentru... Consilierul știa el ce știa, însă gândul că-l va mulge pe zgârcan de niște parale motiva suficient. Zis și făcut!

În săptămâna următoare niște pițifelderi locali din staff-ul de campanie al senatorului făcură, contra cost desigur, agitație în școala cu pricina că, iată, vine în vizită de lucru domnul senator, că el nu v-a uitat, că o fi el senator, dar a rămas cu sufletul la catedră, că și acum îi pare rău că nu mai predă, că vine cu planuri mari și mare atenție cum îl primiți, că de asta depinde dacă veți avea fonduri la iarnă pentru sporuri, încălzire, curent electric sau reparații.

(Continuare în pag. 126)

(Urmare din pag. 125)

Prin urmare, în ziua cu pricina, elevii au fost scoși în curte, cu stegulețe, cu balonașe, cu insigne și cu figuri sincer radioase pentru că, după ce-l primeau cum se cuvine pe domnul senator, o tureau de la ore și se duceau la film sau la joacă pe maldacul din spatele școlii, deoarece profesorii nu puteau ține ore fiind ocupați cu această activitate de protocol zero. Spun protocol, fiindcă senatorul făcuse rost, prin mijloace specifice, de la sponsori, de ceva apă minerală, niște fursecuri, și chiar de două platouri cu sandviciuri de la patronul unei firme de catering, pe care-l scăpase de la o încurcătură cu niște toxinfecții alimentare la o cumetrie. Mai pusese de un șpriț și profa de chimie care era directoare adjunctă și făcea parte din același partid cu senatorul. Bine, nu era chiar o chestiune dezinteresată, se și vedea inspectoare la județ și nu se făcea să nu se simtă. Una peste alta, festivitate în toată regula!

Mașina senatorială, cu girofarurile în funcțiune și cu sirenele de rigoare la maximum, intră în curte, însoțită de forțele locale ale poliției și ale reprezentanților din teritoriu ai partidului. Elevii începură să strige tot felul de tâmpenii, însă foarte înșuflețiți și veseli, proffii îmbrăcați cu costum și cravată aplaudară și... din mașină ieși, măreț și plin de importanță, însuși domnul senator. Dădu mâna cu fiecare din profesori, o pupă pe directoarele adjunctă și își șterse o lacrimă de emoție când alunecă pe treptele cam rupte ale scării de la intrare. Nimeni nu a observat asta, mai ales că elevii erau deja îmbulziți la ieșirea pe

poartă, urlând de fericire.

Cum protocolul prevedea întâi o conferință într-una din clase și abia peste o oră întâlnirea amicală, senatorul rupse inima tuturor propunând cu acea sinceritate specifică politicianilor:

– Măi, fraților, oameni buni, nu pentru conferințe am venit eu aici la voi! Am venit să-mi mai trag suflul, să mai fiu măcar pentru un ceas alături de cei mai dragi dintre colegii mei, să mai stăm puțin de vorbă, așa ca de la om la om, nu...

Tonul aplauzelor îl dădu tot doamna de chimie, deși după cum o privea directoarele, ai fi crezut că e un canibal înfometat care tocmai a întâlnit un misionar alb și durduliu. Ca să nu mai vorbim că, toți au răsuflat ușurați deoarece nu se răceau nici sarmalele aduse de o mamă a unei loaze, ca să-l treacă proful de sport.

În sala de clasă amenajată cu masă pe mijloc, scaune și câteva buchete de flori, profesorii se așezară cu speranța că vor mânca în liniște, apoi se vor duce acasă, bucuroși de economia făcută pe ziua respectivă. N-a fost să fie! Senatorul rămase în picioare și începu să vorbească despre realizările guvernării din care făcuse parte patru ani, privind crâncen atunci când vreun mesean încerca să întindă mâna către platouri.

Dar, ce minunat vorbea el, despre investițiile de portofoliu, despre alinierea la acquis-ul european, la valorile democrației consolidate sau despre privatizările strategice cu parteneri euro-atlantici. Eee, dar despre realizările economice și strălucitele

(Continuare în pag. 127)

(Urmare din pag. 126)

succese în combaterea sărăciei, a inflației, prin creșterea accelerată a productivității, despre procente de excepție acordate educației și învățământului, despre sustenabilitatea programelor de mărire a salariilor tuturor bugetarilor, dar mai ales a profesorilor, acești apostoli ai neamului, cei responsabili față de generațiile viitoare, de școlile noi care urmau să fie construite, și câte și mai câte... După o oră se prăbuși pe scaun și începu să se șteargă de transpirație cu un prosop dat de unul dintre bodigarzi. Zâmbea totuși triumfător, convins de succesul reputat și, prin urmare, chiar binevoitor. Așa că, rotindu-și vulturește ochii de jur împrejur întrebă, așaaa, mai mult în glumă:

– E, mai are cineva vreo nelămurire? Spre surprinderea sa un profesor de matematică, mai în vârstă, își dresе glasul și rosti:

– Domnule senator eu unul nu prea înțeleg!

– Hă, hă, hăăă, păi, zi dom-

nule, că de aia suntem noi aici, ca să te lămurim, execută senatorul o glumă de serviciu, care stârni râsete de circumstanță.

– Dacă, așa cum ne-ai spus, timp de patru ani economia a cunoscut cea mai mare creștere din istorie și dacă, în tot acest timp, salariul meu s-a mărit, că acesta este adevărul, cu peste cinci zeci la sută, cum se face că, dacă acum patru ani din salariu îmi puteam cumpăra o sută de pâini, acu', cu toată mărirea, nu mai pot cumpăra decât opt zeci de pâini de aceeași calitate și greutate?

Senatorul se ridică, măreț, în picioare și-i spuse:

– Auzi, băi, nea, din cauza unor tâmpiți ca tine nu se dezvoltă țara asta, că ești un bou și te bag în mă-ta, dă dobitoc iremediabil!

Scurtisime

– Ce este viața?

– Cea mai răspândită boală transmisă pe cale sexuală

***

– Cum se cheamă un om inteligent în America?

– Turist...

***

Proverb canibal:

În orice om există o parte bună.

***

O mamă își dojenește

fiul: „Așadar în Spania nu vrei să te duci, nici în Italia, fotbal nu joci, manele nu vrei să cânti... Bine, mă, atunci du-te la facultate să mă faci de râsul blocului!

***

– Dacă am da timpul înapoi și aș fi din nou domnișoară, știi cu cine m-aș mărita?

– Nu, cu cine?

– Tot cu tine, dragule!

– Asta s-o crezi tu...

***

– M-am săturat până

peste cap. Alaltăieri ai venit acasă ieri. Ieri ai venit azi. Dacă și azi ai să vii mâine, poimâine divorțez.

***

– Până la 35 de ani vei fi nefericit în căsnicie...

– Și după aceea?

– După aceea ai să te obișnuiești.

***

Dacă vă e frică să nu vă îngrașați, beți înainte de fiecare masă 200 ml. de coniac. Coniacul, după cum se știe, atenuează... frica.

Marian RĂDULESCU

Povestiri și... rețete culinare

De ce aceste istorioare? Aș putea răspunde simplu: așa a vrut Radu Anton Roman. El mi-a stârnit această pasiune, care acum mă chinuie și încerc să scriu aceste rânduri fără să-l dezamăgesc, acolo sus, de unde ne privește și unde o să ajungem cu toții fără a fi nevoie de bilet de călătorie.

Ciomăgele

Într-o toamnă, i-am făcut lui nea Bazile, baciul de la Terca, o vizită pe neașteptate.

— Parcă știam că ai să vii, uite că am tăiat un batal! - și mi-a arătat animalul agățat în cui, lângă cotlon. Pentru mata, am să fac ceva din care dumneavoastră, boierii, nu ați ajuns să gustați, adică „ciomăgele”. Asta înseamnă că stai aici până mâine. Uite, dormi în pătașca mea, că Liță e dus până acasă și dorm eu la el.

— Ciomăgele?

Auzisem de toate, nu și de ciomăgele.

— Frigărui, coane, numa' că țin carnea la o zeamă cu lapte. Ai să vezi ce grozave-s. Știam că este bine să ții carnea în lapte pentru știțele, dar nu și pentru frigărui. Văzându-mi nedumerirea - și caietul scos la repezeală - nea Bazile mi-a spus rețeta, de la cap la coadă.

— Mai întâi împart carnea în pătrate late de trei dește și groase de un deșt. Cam la trei kile de carne fac zeama, un baiț, dar eu îi spun zeamă. La asta pun un kil de lapte cald, abia muls, cinci linguri de bulion de roșii, patru linguri de boia dulce, boia iute una-două după gust, ceva piper boabe,

două căpățâni de usturoi zdrobit. Iau ca două cinzeci (adică 100 ml.) de oțet peste care pun 4-5 ouă, bat bine și le pun în lapte, unde mai arunc cimbru și busuioc. În zeama asta, pun carnea și o țin până mâine, cu grijă să o-ntorc o dată. Zeama asta merge la orice carne, fie de pește, de pasăre, de porc sau vită. Numai că la vită se ține ca la două zile, iar la pește sau pasăre merge și numai o jumate de zi. Când mergi să scoți carnea, ai să vezi că laptele se face ca apa. Uite aici! Și-mi arată altă oală. Ciomăgelele le pun pe bețișoare de alun, și-mi arată o ulcică unde erau cam vreo douăzeci de bețișoare.

Orânduiesc carnea între bucăți de seu, cu laturile la linie. Le pun apoi pe jar după ce-au stat ca la un ceas pe bețișoare, să se usuce. Le țin cam un minut pe fiecă latură și le pun apoi pe tava aia de colo. Le stropesc cu rachiu și le mai las tot cam atâta vreme acoperite cu un ștergar. Asta-i tot. Măine seară încingem focul și trecem la treabă.

A doua zi, când a început mulsul, am intrat în târlă și am dat oile la strungă, în locul lui nea Bazile, ca el să ne facă minunatele ciomăgele. Îndemnam oile să intre, grăbit să iau parte și la frigare, stând cu ochii pe

(Continuare în pag. 127)

(Urmare din pag. 126)

nea Bazile să nu-mi scape nimic.

Când a trecut și ultima oaie prin strungă, am sărit pârleazul și am dat fuga la el. Taman puneă ciomăgelele pe grătar, îndemnându-mă să le întorc cu grijă. Păreau acadele în alb și roșu, un roșu ce bătea în vânt. Cu ochii pe ceas, le-am întors, topăind și aruncându-le dintr-o mână în cealaltă, să le răcoresc de pârjolul jarului. Acum alb-arămiul se făcea maroniu-friptură. Mi se umpluseră plămâni de miroazna ciomăgelelor, când, după ultima întoarcere, am dat fuga și am adus tava pe care le-am scos, repezindu-mă cu ea la nea Bazile, care le-a stropit cu rachiu și le-a acoperit cu un șervet curat lacrimă.

Ne-am terminat fiecare treaba și ne-am așezat cuminți la masă așteptând ca nea Bazile să spună rugăciunea și să închine păhărelul de rachiu.

Venea dinspre tava acoperită un miros de friptură și rachiu de nu ne puteam dezlipi ochii de ea, până când, în sfârșit, a poposit și ea pe masă.

Nu mai știu când s-au terminat ciomăgelele cu seu cu tot, că am căzut moleșit pe patul din pădașcă și am adormit ca un pruncușor, ca să vi-sez alte ciomăgele.

Făcătură de legume

Moș Ilion, baciul de la Plaiul Nucului, mesteca în ceanul de pe foc cu linguroiul cel mare din lemn de plop, meșterit de el în clipele de răgaz din vară (neapărat când faci o mâncare, numai lemn să folosești, zice el), în timp ce prichindeii de nepoate, nepoți

și alți copii din vecini îl îndemnau să le spună povești sau să le cânte din fluier sau cimpoi.

După ce m-a invitat să iau loc în bucătăria imensă, unde avea și două paturi așezate cap la cap, încercate cu perne și macaturi, a pus pe masa dintre paturi o ulcică cu rachiu din prune și una cu rachiu de pere, punându-mă în încurcătură să aleg. Și-a dat pălăria pe spate și aliniind prichindeii pe unul din paturi, apoi s-a pus pe povestit:

— La masa asta au stat mulți domni de la târg, dar nici unul cu prietenii mătăluță, rupe moș Ilion tăcerea. Toți au venit fie după brânză sau cașcaval, fie după ceva animale pentru cârnați și pastramă. Eu ce să-ți zic... nu prea știu așa mâncăruri dichisite, că noi, la stână, mâncăm mămăligă cu brânză și ceapă, lapte, hierătură și friptură de carne sau ciuperci și bureți și arareori o mâncare mai gospodărească, pentru că nu-i timp să stai să dichisești la vatră. Acasă mai facem câte ceva mai dichisit, mai ales din carne de oaie, dar și din porc când îi vine ignatul. Uite, aici am pus de o făcătură cu legume. La asta punem carnea de pe coaste, că-i împănată cu seu și mușchii mici și de la ceafă; imediat după ce l-am tăiat și când începe să se rumenească punem, iaca, un pahar de rachiu de pere și lăsăm să dea în două-trei clocote, apoi aruncăm peste tot felul de legume, așa câte puțin; punem apoi ceapă tocată mărunt și când sticlește, punem cartofi, morcov, țelină, ardei, oleacă de varză și conopidă, dacă ai, dar și o mână de prune uscate și felii de gutui. După ce se călesc toate

(Continuare în pag. 128)

(Urmare din pag. 127)

un pchic, punem o cană mare de apă și un pahar de hin, neapărat alb, iar la sfârșit, când legumele s-au hiert ghine, punem sare și mirodenii; chiper, buia iute să-i taie greața, mărar și ceva foi de dafin și mâncarea-i gata. Mes-
teci cu linguroiul cât mai des ca să nu prindă... Pui *ceaonul* în mijlocul mesii și fiecare își ia cât vrea și pune în blid cât să-i fie caldă că de se răcește e slinoasă. Musai trebuie și o murătură. Alături punem o ulică de hin roșu, că ăsta dă putere, cu care stingem focul „boialei” și greața seului.

Moș Ilion m-a uimit cât de scurt a spus rețeta și la sfârșit parcă și vedeam în fața mea „blidul” cu tocăniță aburindă.

Când „făcătura” a fost gata, a dat alarma, și, ca din pământ, a apărut și restul familiei care trebăluise până atunci în ogradă, fiecare cu munca lui. În mijlocul mesei, moș Ilion a pus un dispozitiv din lemn cu trei piciorușe între care trona *ceaonul* cu *făcătura* încă sfârâind. Alături, într-un castron, erau murăturile tocate mărunț, peste care a pus ceapă tăiată solzișor și le-a stropit cu ceva ulei. Fără să mă las invitat să gust, am luat un linguroi de *făcătură* și mi-am pus în farfurie alături de o felie de măămăligă și, așa cum am văzut și la ceilalți, am pus și o lingură de brânză frământată. La fiecare îmbucătură luam din toate deodată.

Tochitura măcelărească à la Babeș măcelarul

În mahalaua noastră, cel mai cunoscut personaj era domnu' Babeș. Când a început să-mi mijească tuleile sub nas, nu-i mai ceream să-mi spună povești, ci îl puneam să-mi dea rețete de mâncăruri mai ales cu carne, că avea știință de multe. Eu ascultam cu atenție câte o rețetă și fuga acasă, o notam și mă duceam la mama, îi ceream ceva bani și cumpăram cele necesare și o făceam, că biata femeie se speriasse de meteahna mea.

Într-o zi, domnu' Babeș tocmai primise marfă și, luat cu treaba, mi-a răspuns mai în silă la salut, că am crezut că l-am supărat cu ceva. După ce s-a dumirit cine l-a salutat, a scos jumate din corp pe fereastră, peste masa plină cu marfă și mă strigă.

– Ia vino un pic. Te grăbești?

– Nu!

– Oare ți-am zis rețeta de tochitură măcelărească?

– Zis...

– Ce trebuie?

M-am concentrat un pic și am început să turui ca o morișcă:

– Trei sute de grame de vită, trei sute de grame creier de vițel sau porc, cam o sută cincizeci-două sute de grame măduvă, o sută mililitri de ulei, o jumate de pachet de unt, o jumate de kil de ceafă de porc, două-trei sute de grame de gușă de porc, o jumate de kil de ceafă de vițel, o jumate de kil de ficat de porc și vițel, o limbă de porc, trei rinichi de porc sau vițel, facultativ trei-patru fudulii, un sfert de șlung sau glandă tiroidă de vițel, o li-

(Continuare în pag. 129)

(Urmare din pag. 128)

tră și mai bine de vin alb sec sau demisec, o bere brună, una, două, după gust, linguri de boia iute, o linguriță de piper negru măcinat proaspăt, două linguri de pudră de busuioc, două linguri de cimbru, două-trei căpățâni de usturoi, trei-patru linguri de oțet de mere, două cepe întregi destul de mari.

– E bine?

– Este... Ai un pic de răbdare, și dispăru în spate, după cortină, unde era dulapul frigorific. Apăru cu o pungă de plastic pe care mi-o întinse.

– Ai aici cărnăraia necesară pentru două tochituri. Tu fă una și pe seară te aștept.

Am luat punga și nu am mai comentat și, de frică să nu se răzgândească, am dispărut după colțul străzii. Cum am ajuns acasă am trecut la treabă: Într-un ceaun, cu capac, în care mama făcea zacusca, la foc potrivit, am pus la prăjit în unt momițele, șlungul, creierul și măduva tăiate foarte mărunț și, când au început să se rumenească, am adăugat circa o jumătate de litru de apă. Am mărit flacăra și, când a scăzut apa, am pus uleiul, lăsând să se încingă bine, apoi am adăugat, pe rând, ceafa de vită și de porc, iar după cinci-șase minute am adăugat ficatul, fuduliile și rinichii, toate tăiate în bucățele cât să îmbuci odată. Am lăsat să clocotească la foc iute circa cinci-șase minute, având grijă să amestec permanent, după care am adăugat jumătate din vin îndoit cu berea brună, ba chiar și puțină apă, cât să treacă un pic peste cărnăraie. Am condimentat, după gust, cu sare, boia de ardei iute, piper, pudră de busuioc

și cimbru. Apoi am pus ceapa întreagă și am dat focul la mediu spre mic, am pus capacul la ceaun și am lăsat să fiarbă la foc foarte mic circa o jumătate de oră, timp în care tot la cinci minute amestecam cu linguroiul să nu se lipească.

Din usturoi am făcut mujdei frecat cu puțin ulei și stins cu sos din ceaun la care se pune, după gust, pentru acreală, oțet de mere, și cu cinci minute înainte, am adăugat restul de vin îndoit tot cu atâta apă.

Când pe fundul ceaunului s-a făcut un sos consistent, iar grăsimia a început să iasă deasupra, am stins focul. După ce mai întâi am lăsat acasă jumătate, am luat ceaunul, l-am acoperit cu o față de masă să nu vadă vecinii, și am fugit la nea Babeș.

De cum m-a văzut, a intrat iute în prăvălie, a lăsat jos geamul și m-a tras după perdeaua care ascundea frigiderul.

– Ia să vedem ce ai făcut, și numai ce rupe un coltuc din pâine și întinge în sos. Își șterge mustața după câteva îmbucături și dă verdictul:

– Măi, tu bucătar să te faci, auzi? Îmi zise printre mestecături!

Pește și iar pește

A fost o primăvară tare ploioasă, aceea. Nefiind nevoit să meargă la muncile câmpului, bunicul a-nhămat calul la docar și a plecat la târg, cu lapte pentru mușterii. La întoarcere, a hotărât s-o ia direct prin gârla mare, să nu mai ocolească prin vadul Călnăului. Când a ajuns la mal, apa era involburată rău de torențele de la munte, care spărseseră zăgazurile la

(Continuare în pag. 130)

(Urmare din pag. 128)

păstrăvăria de la Calvini și veneau acum pe gârlă păstrăvi amețiți de tulbureală. N-a mai stat pe gânduri și, numai cu coșul de nutreț, a umplut două balerci cu pește, de l-a și certat bunica pentru împuțirea balercilor pentru lapte. L-am auzit mormăind ceva în barbă și repede s-a apucat de curățat peștele, numai cu ajutorul tatii. Căpățânile, cozile și lapții le-a dus la rece, pentru ciorbițe, icrele le-a dat la sare... restul, pentru păstrat la gheață. Au urmat zile de mâncat numai pește, făcut în toate felurile, bunica respectând năravul tatei: niciodată aceeași mâncare de două ori la rând.

Păstrăvul la tavă cu vermut... era altă socoteală: pe el, singur, l-ar fi vrut și de trei ori în zi, așa cum îl făcea bunica. Pentru asta puneă pe masă: un păstrăv de căciulă plus basma, adică șapte, cu șira scoasă și un pic sărat, un blid cu mălai, un bliduț cu nuci pisate, un pahar pe jumătate plin cu stafide.

Pe urmă sosul: dintr-o lingură de ulei, o cană de vermut plină doar pe jumătate, vreo două linguri de măsline verzi mărunțite și-alte două de negre și trei-patru căței de usturoi sfărâmați: toate acestea încălzite într-o tigăiță.

Fileurile de păstrăvi le dădea prin mălai, le săra și pipăra după gust, apoi le prăjea în uleiul dintr-un tuci, până se rumeneau bine, pe ambele părți. La urmă turna sosul peste fileuri și deasupra puneă nucile și stafidele.

După ziua de păstrăv cu vermut a venit ziua **păstrăvului rasol cu sos de unt.**

Făcea bunicul un sos bun din

unt și lămâie, pentru păstrăvi, și rasol, dar și grătar, așa: untul îl înmuia pe foc mic, apoi trăgea cratița de pe foc, storcea o lămâie și amesteca bine zeama în unt. Punea muștarul și iar amestecă bine. Când sosul era ca o cremă, adaugă un praf de sare și... dat la cald. Separat, bătea cu puțin ulei usturoiul și-l turna peste sosul făcut, amestecând iute, apoi repede peste peștele fript sau rasol, fierbinte... și se servea imediat.

Mai târziu am aflat și o altă reșetă, pe care nu mă îndur să n-o spun - **păstrăvi cu sos franțuzesc**: La 6 păstrăvi se pune sare, 2 linguri oțet, 2 linguri unt, 2 linguri ulei, usturoi, verdeață, 100 g ciuperci, un pahar de vin alb, 3 sardine conservate, 2 gălbenușuri crude. Se pregătește sosul astfel: se curăță și se spală ciupercile, se taie felii subțiri și se pun să scadă într-o cratiță cu unt, un praf de sare și usturoi tocat mărunt. Când ciupercile s-au înmuiat, se adaugă un pahar de vin alb și verdeață tocată mărunt. Sosul se fierbe la foc mic 20 de minute. Separat se freacă gălbenușurile cu uleiul, iar maioneza obținută se toarnă încet peste sosul de ciuperci calduț. Se amestecă în continuare, ca să nu se taie maioneza, și se ține cratița pe marginea plitei până când sunt gata păstrăvii. Aceștia se pun să fiarbă 15 minute la foc mic în apă cu oțet, se scot și se pun pe un platou puțin adâncit la mijloc. Se acoperă cu sos și se servesc imediat.

Participanți la ediția a treia a Concursului Național de Literatură "Agatha Crigorescu Bacovia"

Caliopei DICU

Părăsind toate chemările

*Mamă ai uitat rugăciunea
și îngerii au păcătuțit
pe câmp,*

*pe drumul unde n-are nume sfârșitul,
unde lebăda n-a îmbătrânit niciodată
în zbor.*

*Apleacă puțin adevărul spre noi
să vezi mamă
ochiul lumii cum se-nvârte pretutindeni.
Diferite sunt tăcerile copilăriei!
Iată punctul pe care se sprijină curcubeul!
Iată pomul cunoașterii are
o rană apăsată de clipe
pentru viitoarele seminte
din care să-mi zidești un teritoriu
de unde să mă întind
până la cel mai inexistent continent
părăsind toate chemările și dorurile
unei lumi fericite cândva...*

Radu VĂDEANU

Peisaj acvatic

*Asfixiați, ne ținem
totuși de bancuri,
iar peștii, rămași
cu gura căscată,
în tembelismul lor de grup,
se uită la noi
și nu ne înțeleg poantele.*

*Cei mai capabili înnotători,
scufundători în falăile abisului omenesc,
lovesc granița de sticlă cu capul,
lăsând dărele de speranță să curgă
pe peretele acvariului.*

*Rostim cuvinte goale,
plescăite printre dinți,
bule de aer
ce tremură fragil și se ridică la cer,
una câte una,
picături reci ce cad pe tălpile îngerilor.*

Alexandra POPA

poate că zeii se ascund în nisip

*pe plajă sunt eu.
soarele se înalță nesigur
ca și cum ar fi zmeul meu.
pescarul cerului stă aninat în nori
cu undița veșnic în căutare.
pescuiește el destinele altora,
sau caută doar de mâncare?
sunt un pește care se zbate pe plajă,
solzii îmi sunt nisip făcuți din timp.
mă sufoc lângă mare,
sub o transparentă vrajă –
e un vis care mă visează,
o clepsidră veche, înstelată,
fibra ei argintie pulsează
buzele miilor de pești ascunși
de undițe, de vise, de tot ce doare...
visul meu mă va pescui din nisip,
mă va conduce în zbor către zare?
nu știu... zmeul s-a făcut nevăzut,
nu-i nimeni pe plajă,
nici măcar marea.*

George CHIRIAC

degetica reloaded

stau ghemuit în liniștea asta
ca într-o bilă de metal
care vă face zob

bună dimineța creierul meu
mișcă corpul
împuțit al lui dexter și acesta
parcă e viu și bun

pentru o invenție bună dimineța sunt
eu fetița urâtă care strivește roșiile
în pumni ca în filmele
matrix apoi mă arunc în marea
neagră de pe balustradă liniștea

asta fuge din mine și se
lipește cu ghearele de cabina
telefonică bună

dimineța sunt eu omulețul
care vă lovește cu ciocanul peste
degete apoi miriapodul

își face veacul printre ciuperci mușcă
mai tare liniștea asta sapă
tuneluri în pielea mea
care acoperă

casele și bună sunt
eu monstrul care vă
linge creierul e vremea să luăm copii în
dinți și să fugim în țările

calde sunt eu degetica reloaded
stau ghemuită în noaptea asta
și vă fac zob

Dragoș IOAN

Planul

ne găsim într-un miez mohorât de toamnă
de o parte întâmplările noastre
ce am făcut în ultimii cinci ani
de cealaltă cuvintele

timpul calcă îmi spui ca un soldat
învață apucă-te să-ți îngrijești rănilile
zilele bune au plecat
trase la edec de zei mâniași
istoria s-a scris
acum se retrage în pagini de tratate

se aprind focuri în margine
mi-ai arătat râul ascuns
în apele căruia de mai multe ori
ne vom scălda
s-a destupat parcă o sticlă
cu vin bun în preajmă
m-ai învățat taina
și semnele unui nou alfabet

astăzi nu te mai pot apăra
îți dăruiesc sfârșitul întâmplării
în fericitele noastre colibe de vorbe

Ion MARIA

duminicile

toate duminicile mă dor
e ziua când ai putea
să mă vezi
cum îngerul își vizitează
condamnatul
am o bibliotecă de tristeți
vino s-o citim împreună
pe sub casa mea trec stoluri de păsări
se duc înspre pol
și toate întreabă de tine
eu le spun că te-am văzut
acum un secol
într-o carte cu poze

Andreea Despina POPOVICI

Același eu

(de ce ai buzunarele cusute? uite așa e mami
îmi coase toate buzunarele să nu mai am
unde-mi pune țigările și ea să râdă de mine)

nu mai pot umbla așa cu sufletul în tălpi
de multe ori port tocuri îmi intră
sufletul în degete îmi cad unghiile
și mi se exfoliază sentimentele

parcă am două fețe suprapuse imperfect
primele pleoape scobesc din obrazul următor
și o gură flămândă moare în fiecare secundă
de mușcătura celelalte din resturi
mă nasc eu copil bătrân
cu mâini livide și sindrom down

colțurile gurii ți-pă de câte ori le ridic
de acolo urletul ăla surd de câte ori zâmbesc
dac-aș avea și eu gropițe în obraji
mi s-ar aduna în ele toate grijile
și le-aș arde periodic în scrumieră

bătăile inimii se reflectă în paginile
astea târzii și-n doi ochi bolnavi
de cearcăne din naștere
cu care mă privesc în fiecare dimineață

Vlad - Ionuț SIBECHI

în casa bunicii

e seară bunica își ține
nepoții lângă ea
ca o cloșcă

podul casei e plin cu povești –
niște fluturi de noapte ascunși
printre vechi ulcioare și războaie de țesut
în picioarele goale noi căutăm jeraticul
cu care hrănește caii
bunicul ne ceartă că-i împrăștiem grăunțele
apoi ne îmbrățișează spunându-ne poznași

casa bunicilor e un loc paradisiac
în care trecutul și prezentul
sunt două mirese la aceeași nuntă

bunicul are super-puteri
poate să cânte dintr-o frunză
să oprească ploaia mama a spus
că demult și bunicii au fost copii

cineva i-a furat pe bunicii-copii
și i-a scimbat cu acești bătrâni
cu pleoape tot mai grele pe care
doar zâmbetele noastre le pot deschide

Elvira RUS

câteodată cuvintele

câteodată cuvintele mor ca acum
nu toate doar ale tale ca un făt
ce nu se va naște niciodată s-au încovrigat
în măruntaie și nu mai vor să știe nimic
pântecul ți-e ghem de sfoară încălțită
uite, ai atâtea să arunci afară din tine
năzuințe iubiri neîmplinite
hobby-uri... la ce bun?!
afară, afară, n-aveți ce căuta în trupul meu

însă ele au murit înainte de a înmuguri
tu le-ai ucis închizându-le
ca pe niște sclave, condamnare fără apel

frică? cine știe... acum ai rămas
fără răsufare chircită între lumi
a ta a lui a celorlalți

nu mai pot inspira nu mai pot expira
nici un sunet dar'mite cuvinte
pentru că te-au plăsmuit zodiile
în lumea unde este interzisă speranța
este interzis visul până și cuvântul
s-a eliminat din limbaj ca fiind mult prea uzat
băstinașii aleargă, aleargă, aleargă
se prefac că trăiesc se prefac că iubesc
se prefac că nasc și cresc copii
se prefac...

Diana CRISTEA-ȘERBAN

sociobiologie sau suburbiile orașului de provincie

arunc mereu fluturii neșolosiți
în balta de la marginea orașului
ies încontinuu prin gipsul
abia întărit danseză
mă trântesc pe parchet și
rup fiecare bucățică din mine
văd cu patruzeci și șase de ochi vorbesc
cu de două ori mai puține guri
fluturii mă acuză că m-arunc
singură la gunoi
de fiecare dată când gândesc prea mult.

Denisa LĂDĂRI

Tablou

Un zâmbet ascuns
după o șuviță de păr,
doi ochi goi care strigă
să le citească cineva
nimicul din ei,
rar mai scîlbește acolo ceva,
văd griuri șterse,
deși sunt mai verzi
ca fericirea primului fir de iarbă.

Buzele ar râde, dar au uitat cum,
lăsând cuvintele să spună
ce uneori uită și ele.

O privire în jos
dă un gust de cafea amăruie...

în uitare, își duce traiul... un portret
pe un perete al galeriei gri...

Loredana Florentina DALIAN

Depresie

Bătrâna cu flori
mi-a întins lăcrămioare

de obicei cumpăr le ador azi doar
i-am zâmbit i-am întins o monedă
și-am trecut mai departe
a alergat după mine
Ia-ți florile nu primesc de pomană
s-a oprit nedumerită
când mi-a văzut lacrimile
de ce plângi maică? a întrebat simplu
cum întreabă femeile de la țară
chiar așa de ce plâng? ridic din umeri
mă uit la ea nu se lasă clintită
așteaptă răspuns
Am o depresie zic Adică ce?
Asta-i un fel de doagă lipsă? Îhm...
n-are nimic mă consolează nu ești singura...
da' să nu mai plângi că-ți strici ochii
uite eu stau în frig pentru doi bănuți
bat cale lungă rabd de foame
n-am lemne de foc și nu mai plâng
tu doar ai coborât din mașină
ești îmbrăcată încălțată (oho, și-ncă cum!)
dar numai eu am voie s-o spun
ce-ți lipsește? în afară de doaga-aia...

nu pleacă nici nu tace ce să-i răspund?
când nu știi ce să spui
cel mai la-ndemână e adevărul

dragostea! asta-mi lipsește
ai vrut să știi ai aflat
mai vrei? na să te sature
Dragosteeeeeaaaa!

se uită buimacă își face cruce
face un semn la cap către omul cu fluierul
care cântă și el pentr-un bănuț
fata asta săraca e dusă ai auzit
ce-i lipsește? omul își vede de fluierul lui
apoi începe să fredoneze
Dragoste buriană rea!
femeia își vede de
lăcrămioarele ei timpurii

eu îmi văd de drumul meu
presărat cu lacrimi

Silvia BITERE

Fără femei

Cui îi mai arde de viață
când toate femeile se cred Maria Tereza
Am o silă în mine și un plictis de tot
ce ești tu nu mă mai intersează
părul tău negru cu bucle
mi se pare că aduce a bordel sau
a mărunțiș aruncat în scârbă
Uneori mă forțez să vomit
tot ce nu am apucat să mănânc
Când eram cu tine aveam ochii
în fundul capului duși ca la mort
în loc de picioare două scânduri
luate dintr-un gard alegere la întâmplare
Azi îmi vine uite așa să-mi fac
pomană de patruzeci de zile
cât sunt încă viu
N-am iubit o femeie cu adevărat
niciodată doar cu porția de parcă
toată viața am căutat să nu mă îngraș
Nu m-ai părăsit tu să știi aiurito
de fapt nu ai existat vreodată
erai pentru mine doar acel veșnic popas
în care eu scoteam un pepene roșu și mare
și împărțeam sâmburi

Călin VALERIAN

Scurta vizită a Morții

Îmi căzuse Moartea pe genunghi, obosită
respirația ei mirosea
ca-n primăvara în care m-am născut
Păsările cădeau și ele
rând pe rând în vârful coasei de diamant
Sîngele lor era ca roua
ce o bea soarele în fiecare dimineață
În respirația ei, secunde
mureau înverzite
privindu-mă mi-a zis duios:

Leagă-mă prințe! Primește-mă
Ești casa mea nu-ți fie teamă
vom adormi cu lumina aprinsă

M-a sărutat pe gură...

Cînd am deschis ochii țineam în palme
un trandafir alb...

Dumitru ISTRATE RUȘEȘEANU

Rugă

Ajută-mă să mă nasc
din durerea în care te dizolvi
din cutia neagră a avionului
ce se prăbușește
din acel ochi al minții
prin care Doamne
ca să te pot vedea neîncetat
trebuie să-i răzui lumina cu unghia

Ioana MIRON

Practică într-un vagon fără numere

Peste 5 pagini cerem demonstrația
 $3 \times 7 = 7 \times 3$
nu e nimic fals
egalul întotdeauna la mijloc
și 4×5 se divide în rumeguș pentru trenuri
adorm copii și fără numere
mama și tata fac +
amantul și amanta
se descompun
într-o floare de colț
fără numere
cineva fuge cu foaia după pix
încearcă demonstrația $3 \times 7 = 7 \times 3$
egalul întotdeauna la mijloc
când se anunță decalarea numerelor
cu două stații
fracționăm textura foi
și găsim noi variante de a fi
nenumerați
cu egalul întotdeauna la mijloc

Stefan Alexandru CIOBANU

BLESTEMATA PISICĂ NEAGRĂ

Rândurile ce le voi citi le-am găsit pe niște foi răvășite lângă o oglindă akashikă a unui clarvăzător - un vrăjitor bătrân, mic de statură cu barba albă de un cot? nu știu că eu am găsit doar ușa deschisă și casa pustie - la care am ajuns după ce zile în șir nu am avut pace de când cu pisica aia neagră ce mi-a tăiat calea doborându-mă, trăgând o spaimă soră cu moartea, adresa obținând-o de la un prieten - *persoană importantă nu spun cine* - și știind faptul că poate vă veți întreba ce înseamnă oglindă akashikă, eu (poate) vă voi spune cum cuvântul akasha - *oglanda fiind obiectul în care nu se văd vampirii* - înseamnă „un spațiu subtil unde e înregistrată istoria omenirii de la origini până la sfârșit”, ca să citesc din biletul mic lipit pe spatele oglinzii, unde am căutat fără succes ceva gen instrucțiuni de folosire, dar cum nu am găsit nimic... **oglină oglinjoară...(nimic)** trec să citesc hârtiile ce află că lumea va fi avertizată de oamenii de știință că pe Terra - „*frumosul balon de săpun scos din greșeală din joben de un magician pentru că vroia să scoată un iepure dar va drege el încurcătura*”, cum era definit Pământul într-o feerie pe care am citit-o într-un vis - populația va crește alarmant astfel încât va trebui mărit ritmul economiei și agriculturii, va trebui lărgită piața locurilor de muncă și a suprafeței de locuit - *geografie demografică cât fugeam de tine în anii de școală* - iar pe celelalte pagini citesc cum înaintând în „tenebrele timpului” - *ca să imit o*

frază a unui elev ce făcea compuneri sefe respinse de reviste: „mai scrie-ne după ce termini liceul” - omenirea se va mări de cinci ori, blocurile vor sufoca orașele transformate în megalopolisuri, drumurile devenind un labirint în care fiecare se duce și se va întoarce ghidat de o hartă. Oamenii vor lăsa mașinile să facă totul din neputință - *eu aș spune din comoditate* - pe care nu le vor mai putea opri și deci într-o (bună) zi din cauza suprasolicităților se vor supraîncălzi și vor (supra)exploda, provocând consecințe ce nu mai are rost să le citesc - pălărie într-un picior ghici dezastru nuclear ce e? - și deci

...oglină oglinjoară te compătimesc (te urăsc) pentru ce ai văzut...

arunc foile, mă uit pe geam, afară e urât, piciorul mă înjunghie - *cum care? ăla drept de când cu pisica neagră, a naibi pisică neagră că m-ai doborât, pentru că m-ai făcut să îmi amintesc că nu eram bun la geografie dar și pentru că m-ai făcut să îmi revină în minte imaginea colegei de bancă* - și mă întreb de unde blocul ăla de vis-à-vis că era un parc acolo dar îmi zic că e din cauza geamului crăpat ce poate reflectă imaginea unui bloc din stânga sau din dreapta - *deși nu sunt sigur că nici la fizica optică nu eram atent...*

...oglină oglinjoară cum o chema pe colega mea de bancă?...

și ies din casă trecând pe lângă un șantier care nu știu cum a apărut așa din senin, ca și blestemata aia de pisică neagră.

Cornel DIACONU

Daruri de Crăciun

Nea Codin șade pe trepte. Așa l-am știut, stând pe treptele de piatră cioplită, cu gândurile rătăcind prin cine știe ce unghere ale trecutului. Când plouă se retrage abătut pe prispa înaltă. Vorbește singur sau cu câinele, pe care l-a botezat Sică. Bătrân și el, câinele doarme cât e ziua de mare, lipit de picioarele stăpânului. Nu-i e foame, nici sete. „Băiatul tatii! Mă băiete, mă!”... Sică își înalță capul și îl fixează recunoscător cu privirea, minute în șir.

Mereu singur, mereu pe treptele tocite, cu umbra-i, ca un melc obosit, purtând în spate casa hârbuită prin hățșurile de lumină ale soarelui.

– Bună ziua, nea Codine!

Tresare. Ochii ni se întălesc. Nu știu de ce mă copleșește un fel de tristețe. Las panerul în care mama încropise câte ceva de-ale gurii și dau să plec.

– Prăpăd mare... A fost prăpăd... da! A venit peste mine. N-am vrut... Da, ce era să fac? - Lacrimile îi curg pe obraji împuținați. Se opresc o clipă în barbă, apoi picură în pânza cămășii, care le înghite. - Mă frițule, mă... Nu muri mă, frițule!

Îl ascult nedumerit și teama mi se strecoară în suflet. Ceva mă ține însă pironit locului. Mă așez lângă el. Scâncetul stins al câinelui e un fluture mare și galben, trecând peste liniștea curții.

Nea Codin caută sub ștergarul alb. Rupe o bucățică de mămăligă.

Parcă o mângâie cu podul palmei.. Sică o miroase, fără să se atingă de ea.

– Mănâncă mă, prostule! Oi mânca și eu mai încolo... Tu al cui ești măi, băiete?

– A lu' Fane de la Izvor...

– Să tot ai zece ani, așa-i?

– Unșpe, nea Codine; am unșpe ani...

– Văd că nu ți-e teamă de mine. Și nici scârbă...

O vreme am tăcut amândoi. Când m-am ridicat să plec, m-a întrebat șovăielnic:

– Mai treci pe la mine?

Am dat din cap că „da” și am ieșit în fugă pe poartă.

***

– Mamă, de ce e singur nea Codin?

Întrebarea a surprins-o.

– Nici eu nu știu prea bine. Din război i se trage. Acolo cică s-ar fi țicnit, iar când s-a-ntors n-a mai avut nici un Dumnezeu.

– Mie nu mi se pare țicnit. A vorbit cu mine; cred că e om bun...

– A vorbit cu tine?! Nu l-am auzit vorbind vreodată cu careva. Lu-me-a așa îl știe, cu mintea rătăcită.

– Adică, e nebun?

– Cam așa ceva. Numai că e o nebulie pașnică. Trăiește în legea lui, cu suferința lui...

– Zici că a fost pe front. Așa... bolnav?

Mama m-a privit lung.

(Continuare în pag. 140)

(Urmare din pag. 139)

– Ce-i cu tine? Nu te-a interesat până acu' viața lu' nea Codin...

– Mi-e milă de el, mamă. N-are pe nimeni. La început m-am speriat. Parcă-ar fi vorbit cu cineva: „Mă frițule, mă... Nu muri mă, frițule!”. După care m-a întrebat al cui sunt și câți ani am. Când am plecat l-am văzut abătut: „Mai vii pe la mine?”, m-a întrebat. Nimeni nu vorbește cu el. I-o fi și lui greu și urât...

Mama a lăsat treburile și s-a așezat pe un scaun. Pe un alt scaun, în fața ei, m-am așezat eu.

– Nea Codin a fost un bărbat de toată isprava, așa zic cei de seama lui. Frumos, voinic, chibzuit... Avea o iubită, pe țața Anișoara. Trebuiau să se căsătorească, dar l-au chemat la cătănie, în '42. A făcut războiul și într-o parte și în cealaltă. Spre sfârșit, Hitler nu mai avea cine știe ce forță și-a băgat în luptă copii și adolescenți, instruiți la repezeală. Ajunsese frontul în Cehoslovacia. Într-o zi nemții au contraatacat încercând să recupereze o poziție. Ei, bine, nea Codin s-a trezit față în față cu un copil neamț. A vrut să-l protejeze și n-a tras, dar ăla a sărit spre el și s-a înfipt cu burta în baionetă. L-a luat în brațe și l-a implorat să nu moară. În sufletul lui, atunci, s-a năruit ceva. Suferința s-a amplificat când, întors acasă, a găsit-o pe țața Anișoara măritată cu nea Gheorghe. De-atunci n-a mai vorbit cu nimeni. S-a-nchis în el și așa a rămas.

– Cu mine de ce a vorbit?

– Știu eu? L-oi fi prins într-un moment de luciditate.

– Țața Anișoara...?

– În viață nu faci numai ce-ți

place. Ne-a Gheorghe se trăgea dintr-o familie avută; a stat acasă când ăilalți, de vârsta lui, luptau pe front. I-a picat cu tronc țața Anișoara, fată frumoasă da' săracă. Ea n-a avut încotro. Pe vremea aia părinții abia așteptau să scape de o gură în plus la masă. Viața nu l-a iertat nici pe nea Gheorghe. Acuș se fac zece ani de când stă în pat, paralizat.

***

Pe nea Codin l-am mai văzut într-o zi de toamnă timpurie, când făcuse mama plăcintă cu brânză. Am tăiat pe furiș o bucată și-am zbughit-o pe uliță „divale”.

– Bună ziua, nea Codine!

Fața i s-a luminat dintr-o dată. Lângă e Sică a început să se gudură. Bătrânul a luat plăcinta, a desfăcut-o cu gesturi cumpătate din foaia de ziar, apoi a rupt-o în două:

– Ia, măi moșule! Azi avem bunătați.

Ca și data trecută câinele i-a răspuns doar cu licărul obosit al privirii; nu s-a atins de mâncare.

– De ce nu mănânci băiatul tatii? Că dacă mori tu, n-oi mai duce-o nici eu cine știe cât...

Eram stingherit. L-aș fi întrebat, cu mintea mea de copil, de ce și-a ascuns tristețea într-o boală, pe care doar închipuirea lui a plăsmuit-o; de ce s-a izolat refuzând realitatea. Parcă mi-a citit nedumerirea. Vocea i s-a descleștat într-un murmur de cântec: „Of, măicuța mea / Un soldat rănit / Cere ajutor / De-ai fi tu colea / Chinul s-ar sfârși / Și-aș putea să mor”. Când a sfârșit avea ochii umezi. Și i-a șters, discret, cu dosul mâinii.

(Continuare în pag. 141)

(Urmare din pag. 140)

– N-am vrut... Dacă el m-ar fi înțeles... Un copil... L-am văzut venind. Am lăsat pușca din umăr. Degeaba... A murit în brațele mele... Doamne, de ce m-ai pedepsit?!

***

Ninsese abundent, câteva zile. Sub sclipirea lunii, zăpada lumina tărâmul de basm al Ajunului. Dintr-un capăt în altul al satului, trâmbițele coșoșilor se amestecau cu zvon de colinde. Încet, traista se umplea cu mere, covrigi, gutui și colaci aburind...

Țața Anișoara mi s-a părut tristă și obosită. Doar ochii mai păstrau străluciri ascunse. Am zăbovit o clipă când mi-a întins bucate de cozonac, învelită într-o folie de staniol argintiu. „Săru’ mâna!” „Să crești mare, puiule!” Doamne, cât mi-aș fi dorit s-o pot lua de mână și s-o însoțesc până la prispa înaltă de piatră a trecutului. Și timpul să se fi întors și eu să n-o mai cred în cuvintele mamei: „În viață nu faci numai ce-ți place!”

***

Aproape spre ziuă eram gata. Când m-am despărțit de ceată și am fost sigur că nu mă mai vede nimeni, m-am furișat spre casa lui nea Codin. Inima, ca o pasăre speriată, bătea din aripile-i nevăzute; abia mai răsuflam. Era deschisă poarta. Geamul de la odaie era luminat. „Bună dimineața la Moș Ajun...” Când am isprăvit colindul, ușa s-a deschis și nea Codin m-a poftit înăuntru. Sică părea că doarme lângă firida sobei, încărcată de vreascuri. Pe o masă rotundă, joasă, odihnea un găvan plin cu nuci, dovadă că în noaptea aceea, în afară de mine, nimeni nu-i călcase pragul. La capul

patului, o fotografie îngălbenită cu doi bătrâni, privind concentrați spre obiectivul aparatului de fotografiat; probabil părinții lui nea Codin.

M-am așezat pe un taburet, am scos traista și am deșertat o parte din conținut peste cuvertură. S-a uitat indignat la mine:

– Mă’ băiete, ce vrei să faci? Ar fi trebuit să-i răspund repede și convingător, altfel deveneam ridicol. M-am blocat. Am dat să plec. Mi-a ghicit tulburarea.

– Bine, iartă-mă! Ca să nu rămân dator, hai să-ți dau și eu ceva.

A scotocit într-un sertar din care a scos o cutiuță catifelată.

– Ia-o, a zis, cu glasul înăbușit de emoție. E cadoul meu, pentru că m-ai colindat de Crăciun. Te rog să n-o pierzi. Peste ani, când vei înțelege altfel lucrurile, să-ți aduci aminte...

A băgat cutiuța în traistă și m-a îmbrățișat cu stângăcie.

– O să mai vin și mâine, l-am asigurat, strecurându-i în palme bucată de cozonac de la Țața Anișoara.

– Ce-i aici?

– Mai nimic... o bucată de cozonac de la o femeie din sat.

***

Am dormit toată dimineața aceea. Când m-am trezit, mama ținea în mână cutiuța, în care se afla crucea minunată dăruită de nea Codin.

– Ai fost pe front azi-noapte? Și te-ai și remarcat, de moment ce ai primit „Virtutea Militară”... Nu e la îndemâna oricui... Hai să ghicesc: nea Codin... Am dat afirmativ din cap. În imaginația mea un soldat stătea pe marginea tranșeei, mușcând îngândurat dintr-o bucată de cozonac.

Rime cu haz... de necaz

Vasile Vajoga

Sonet bachic

Cu amicitie colegului I.B.

Prietene, când
cupa-ți este goală,
Îți torn din cupa mea
pe jumătate,

Ca rodul vieții fără de păcate
Să-ți spulbere și grijă și-ndoială!...

Vor gâlgâi din sticlele brumate
Licori cu vechi arome de migdală
Ce-n hrube reci, cu bezne ca de zmoală,
Dormitau somnul sub peceti uitată!

Iar după ce vom bea pe deșelate
Simțind în vene strania magie
A limpezirii binecuvântate,

Pășind pe traiectorii spiralete
Vom exclama făcând filozofie:
- Destinul are căi întortocheate!

Letopisetz

(„Uneori, la oștepe omorâia
fără giudețu” – Gr. Ureche)

Grăiescu hronici că-n veleatu-n care
La Nistru pre tătari i-au fost snopit,
În cramă la Cotnari au poposit
Cu cei boieri veliți Ștefan cel Mare...

Și-aici Măria.Sa a poruncit
Să i se scoată galbena licoare
Din beci, și-nfulcănd, golind ulcioare,
Măritul domn s-au bine cherchelit!

Grăit-au deci: „Spătare, au se cade
În față-mi să te-ncingi cu două spade
Și-n dinți să mesteci ambele lulele??

Ia-n fă-te-ncoa, paharnice, să numeri,

Că-l văz cu două capete pe umeri.
Gealat, scurtează-i unul dintre ele!!”

Sonetul ordonanțelor

Guvernu-ades emite „ordonanțe”
Un soi de „legi” - cumva mai „speciale”
Prin care țara pusă e la cale
În cele mai diverse circumstanțe;

Sunt acte normative uzuale,
Ce, înglobând orgolii și-aroganțe,
Au, teoretic, multe rezonanțe
În tot contextul vieții sociale!...

Iar teoria-n practică s-aplică :
Atunci când bere-am supt din abundență
Cu trei amici aflați la „una mică”;

Alternativ, cu maximă frecvență,
Ne rânduiau la, știți voi, că-n vezică
Simțeam o „ordonanță de urgență”!

George Petrone

Împlinirea

Zău, prea te-ai împlinit, măi fată!
Uitate-s veghile febrile
Când îți ghiceam de sub textile
Mlădiu-ți trup de acrobată.

E-n van tăgada ta, bazată
Pe argumente puerile,
Zău, prea te-ai împlinit, măi fată!
Uitate-s veghile febrile...

Amână-ți tihna pe-altădată,
Fă sport, sari coarda, ia pastile
Și scapă de vreo zece kil
Că nu te pot iubi pe toată,

Zău, prea te-ai împlinit, măi fată!

Rime cu haz... de necaz

George PETRONE

Ingratitudine

Când Galii năvăliră noaptea, droaie,
Să ingenunche mândrul Capitoliu
A găștelor spontană hărmălaie
Salvat-a Roma de măcel și doliu.

Scăpați astfel de tragică pierzare,
Latinii se-așternură pe festin:
Sosiră muzicanți și dansatoare,
Se destupară buțile cu vin;

Și se mai spune -oarecum în răs- că
Atunci când foamea prinse să-i răzbată
Și-o potoliră cu... fripturi de găscă!

MORALA? După faptă și răsplată...

Sorin OLARIU

Întâmplare dintr-un sat (Poezie în grai bănățean)

Păvălică-a lu Scovardă și ortaca lui, Florica,
Or plecat în lumea largă la Cicago-n America.
Ș-acolo, cum nu făcură, cum făcură, țușe-i tata,
S-or îmbogățit pă nupce și-ntorc banii cu lopata.

D-aia, Dumnezeu să-i țină, că nepotu Păvălică
An dă an să-ntoarșe-n țară dă Sântămăria Mică.
Strânje lumea la negeie, parcă-i popa la altari,
Ca să deie la tot natu cice-o sută dă dolari.

Ș-uite-așa, ne adunarăm, cum fășeam
dă câțva ani,
Băbășiumi, copii dă țîță, să ne deie iară bani.
-Draji săceni, înșepe-a spune, cum stăcea suit
pă bină,
Că oprisă lăutari, la bisărică-n grăgină.

Șciț voi, fata me, Doinița, o intrat la facultate
Să să facă doftoriță, ș-acolo-s cam scumpe toate.
D-aia, fi'ncă anu ăsta cheltuiești-s cam mari

Iaca-i musai să vă dau nuna șinșizăși dă dolari.

Țin-ce-atunși potop dă zarvă, suduiești,
fluierături,
Cum ieșau bătu-le-ar focu, din spurcacili dă guri:
-Hoțu, hoțu!... Pringeț hoțu!...zbiară baba
lu Topală,
C-ăsta vre' pă banii noșcii ca să-ș țină
proasta-n școală!

Lucian MĂNĂILESCU

Vântu în Codrii Vlăsiei

Prin codrii doamnei Vlăs, și știți cu toții
Codrii Vlăsiei se numeau cândva,
Pe la răscruci pândeau într-una hoții
Și numai Vântu, vesel, fluiera.

Oh, Vântu! – tip ascuns, pe cât se poate,
Fura și el, cu gașca de ciulinii,
Își inventase o „Realitate” –
Prin care risipea diverse știri.

Ades', ce-i drept, bătea cam într-o dungă,
Se-mprumuta la proștii de stejari...
Le lua și ghiinda ultimă din pungă
S-o dea unor mistreți sau porci mai mari.

Se legăna pe crengi, stârnea furtună,
Părea, mă rog, un vânt din Răsărit,
Pus pe gâlceavă, ură și minciună,
Care pe Dumnezeu l-a păcălit.

Morala, evident, un om o știe:
Doamna Vlăsiei dar... e-n pușcărie!

Cenacul „Agatha Grigorescu Bacovia” - Mizil

Andreea APRODU

Fotografiile în lacrimă

– Povestește-mi! Ce te-a adus aici? Ți amintești?

– Dar nu văd. Cine ești? Am orbit?...

– Nu! Ochii tăi încă nu s-au obișnuit cu lumina. Încearcă să-mi povestești și pe parcurs vei putea să deschizi ochii.

– Nu știu unde sunt sau cum am ajuns aici. Îmi amintesc doar că m-au pus să merg pe o frânghie, pe care erau fotografii prinse cu cârlige. M-au pus să merg pe frânghie și să calc în picioare imaginile, care îmi pătrundeau în carne... Am trecut peste unele, altele s-au rupt, le-am lăsat să cadă, le priveam micșorându-se, tot mai jos, tot mai jos. Erau mulți oameni pe multe frânghii și deasupra și sub frânghia mea. Toți aveau trupurile torturate de forme și contururi voalate. Cerul era numai frânghii suprapuse, paralele, perpendiculare, întortocheate. Nici nu știu dacă mai exista și alt cer în afara aceluia colaj imens și trist... M-am oprit în fața unei fotografii ce semăna cu o lacrimă... Nu am putut să o calc, nu am putut trece peste ea. Am șovăit, am făcut un pas înapoi. Am vrut să o privesc mai bine, să o trăiesc înainte de a merge mai departe și atunci... Da! Atunci am căzut!

Cădeam împreună cu celelalte fotografii, cu alți oameni și cu amintiri necunoscute. Cădeam la nesfârșit până m-a cuprins somnul... cineva mi-a închis ochii! Am ajuns în camera cu mult întuneric, îi auzeam pe ceilalți strigând, lovind pereții. I-am întrebat: „Și pe voi v-au pus să mergeți pe frânghie?” dar nu mă auzeau. Eu eram oarbă, ei surzi. Sau, poate, cu toții eram doar amintiri. Am petrecut mult timp acolo, zgâriind zidul camerei întunecate... Acum sunt aici. Aici m-a adus frânghia? Dar ceilalți? I-ai văzut pe ceilalți?

– Privește-mă! Acum mă poți vedea?

– Da! Te văd! Cred că tu ai întins frânghiile... Tu m-ai pus să-mi calc fotografiile în picioare? Tu erai de fiecare dată? Erai și în mine? De ce până acum doar tu ai pus întrebările? De ce atâta chin pentru o neajutorată privire în oglindă? De ce? Deee ceee?

Carmen Mădălina ZAFIU

A murit Chiva

Era cald, așa cum e la noi prin părțile astea ale Bărăganului, pe timp de vară, în mijlocul zilei. Pe o asemenea arșita nu puteai sta nici în casă și cel mai bine era să te odihnești liniștit la umbră, asta dacă îți permiteai, pentru că la țara se găsește mereu câte ceva de făcut, chiar atunci când ți-e lumea mai dragă. Și, cum aici femeile obișnuiesc să se adune pe la porți, să mai vorbească și, de ce nu, să bârfească, și de data aceasta începu

(Continuare în pag. 145)

(Urmare din pag. 144)

„marele sfat!”

– Auzi, cine-i aia care să vede vinind pă colo? A cui e?

– Ei, cin’ să fie, e Chiva, aia a lu’ Iancu. Are el patru fete, asta e măritată în sat cu unul care bea mereu și cică astă iarnă a batut-o ca să lipească coșarul ăla, oadaia unde stă cu ea și cica ei îi era frig și ăsta tot o bătea și n-a lăst-o pâna când n-a terminat tot, acu’, zi tu, nu era timp dă asta vara? Nu știu fată cum o fi mai stând cu el! S-aude că a venit bolnav din război și a îmbolnăvit-o și pe ea...

– Ce vrei ?Acuma e bărbăta-su, bun, rău pă ăsta i l-a dat ăl de sus, nu ne mai facem noi păcate acuma cu una și cu alta, hai taci acolo și toarce lâna aia, că mai ai nințică, lasă lumea să treacă pă drum nebagată în seamă. Am întrebat și io așa, că nu vezi, să țină dă gard și tremură, o fi având ea ceva, crez eu că se duce la mă-sa în partea ailaltă dă sat. E slabă rău, uite-te și tu, s-a îngălbenit și are ochii duși în fundul capului; poartă basmale negre și calcă pă drum dă parcă n-ar avea vlagă în ea. Gata, taci că trece...

– Vrei Chivo niște apă? te văz așa cam că ți-ar fi nințel rău dă la arșița asta, ia oprește-te maică și ia o gură din ulciorul ăsta și stai și tu nințel la umbră cu noi acia, că te-oi duce și oi face tu ce ai de făcut pă urmă...

– Ce vrei să faci? să-i dai apă dîn ulciorul nostru? Las-o fetică, n-auzi că are ceva, n-o vezi cât-i de slabă? Las-o! Fie la ea, acolo...

Chiva mergea ținându-se cu mâinile de gard, când trecea pe lângă cineva se ținea cu puterile ei și se stră-

duia să meargă ca toată lumea, nu îi plăcea să o întrebe care mai de care ce are, sau cum o duce. Rar se ducea la mamă-sa, în partea cealaltă de sat. Acu’ îi era dor de ea, se simțea slăbită, de câteva zile, vărsa tot ce mânca, tușea în continuu și era palidă, noptea trecută dormise sub o șatră, că bărbatul ei, Gheorghită, venise beat și a pus-o să-i mai aducă băutură din beci și ea avea friguri, stătea învelită cu două pături, da’ el nu a avut milă. A pus-o să-i încălzească apa, să-l spele pe picioare, să-i aducă mâncarea la pat și dacă nu i-a plăcut, a azvârlit-o în scârba. Acum se simțea rău și deși era o femeie căreia nu-i plăcea să se plângă de greutățile pe care le are, de data asta simțea că va găsi înțelegere la ai ei.

Se măriatse cu Gheorghe pentru că deja în sat era considerată fată bătrână și, oricum, dintre surori ea trebuia să se mărite prima, iar tai-că-su i l-a gasit pe băiatul ăsta, care venise din război și își căuta o nevas-tă. Familia ei era, ca și a lui, înstărită și de-aia s-au gândit că va fi bine.

Chiva nu se considera o femeie frumoasa și îi plăcea să stea mai tot timpul departe de ceilalți, nu era vorba despre izolare, dar avea ceva în ființa ei care o împiedica să rădă, să simtă viața așa cum o făceau alții. În copilărie fusese veselă, vorbăreață chiar mândră de tot ce făcea, cum se îmbrăca, sau de felul în care o priveau celelalte fete. Dar, cu timpul, un șarpe cenușiu i-a mușcat sufletul, devenind de nerecunoscut.

Simțea o deșertăciune mai presus de firea și puțința ei de a pricepe lucrurile, de a le înțelege, de a le

(Continuare în pag. 146)

(Urmare din pag. 145)

descâlci noimele ascunse.

Mergea încet, dar drumul ăla niciodată nu i s-a părut mai lung ca acu'... În jurul ei era viața, da era viața, ziua senină de vară, copii ce se jucau pe la porți, oamnei ce treceau de la câmp, femeii cu prunci în brațe și iarba verde întinzându-se de jur împrejurul drumului. Își îndreptă privirea spre cer, dar nu-l mai găsea pe Dumnezeu acolo ci doar pustiu; își spunea că trebuie să meargă înainte, că poate, la sfârșitul drumului, va fi altceva.

Mai avea puțin de mers, dintr-o curte se auzea gălăgie, lume multă, lăutari și muzică de horă. Era o nuntă, la niște vecini de-ai Chivei, fata respectivă fugise cu băiatul și au stat așa vreo câteva luni; acum ea era gravidă și părinții lăsaseră certurile chemând popa să-i creștineze, că doar nu era să nască fata așa, fără cununie. A trecut pe lângă mulțimea și a ajuns la poarta casei. Doar surorile cele mici erau acasă, ceilalți fiind la muncă, în câmp. N-a apucat să zică niciun cuvânt... S-a prăbușit pe prispă, strângând în mână baticul pe care și-l scosese de pe cap. O adiere de vânt, i-a mângâiat părul și fruntea, înmiresmându-le cu mirosul teilor. Pe băncuța din fața porții, câțiva copii mâncau cozonac de la nuntă...

Seara, când s-au întors ai ei, mezina familiei, Neta, le-a ieșit înainte:

— Mamă, mamă, hai că a venit Chiva, a adormit în drum și vecinile, cu băiatul de la biserică, i-au adus lumini și au dus-o în casa aia mare!

Doina URUC

Ne vedem data trecută

Da, bine, știi... Nu mă muștrați, nu vă uitați la mine urât și nu-mi arătați obrazul. Știu că am promis să citesc la cenaclu. Dar, dacă vă aduceți bine aminte, am spus că „încerc”. Și, credeți-mă, am încercat din răputeri. Mai întâi am luat o mulțime de coli albe (așa am auzit că fac majoritatea scriitorilor), apoi mi-am ascuțit creionul HB - am luat și unul mecanic, de rezervă, în caz că se tocește primul - și m-am așezat comod la o masă. Comod, neapărat comod, căci altfel nu te poți concentra.

În ceea ce privește masa am fost puțin cam bulversată. Nu știam de care trebuia să fie: de lemn (și dacă da, ce esență), de metal, de plastic? Credeți-mă, despre asta chiar nu auzisem nimic. Oricum, am ales una pliantă, asta pantru ca, în cazul în care nu îmi convine amplasamentul, să-l pot schimba.

Prima dată m-am așezat în curte, la umbră. Era bine... Dar nu se întâmpla nimic. Cum adică? Păi... nu puteam să scriu nimic. Nu, am greșit, „nu puteam” nu e bine zis... Nu aveam nici o problemă cu mâna sau cu capul, dar nu știam ce să scriu. Ce mai încolo și încoace, nu aveam inspirație. Optimistă cum sunt ce mi-am zis: „Hai s-o aștept!” Și-am stat, preț de vreun sfert de oră (Sfertul academic, cum se spune) dar ea tot n-a venit. Acum, știți și dumneavoastră, mult mai bine ca mine, că inspirația asta e tare pretențioasă și „cu fițe”. Nu vine la oricine și nici oricând.

(Continuare în pag. 147)

(Urmare din pag. 146)

M-aș fi lăsat păgubașă, dar ambițioasă fiind, mi-am zis: „Doar nu o fi o biată inspirație mai afurisită ca mine!”, și-am apelat la soluția extremă - m-am închis în sferă. A, da, scuzați-mă, e normal să vă mirați, gândindu-vă despre ce sferă e vorba. Probabil nu una oarecare. Aveți dreptate. Să vă explic: sfera mea e locul în care mă ascund atunci când nu vreau să mă găsească nimeni. Închid hubloul bucuriei, al deznădejdiei sau al speranței și sunt doar eu cu mine. Acolo croiesc cel mai bine iluzii și vise. Acolo nu mă poate atinge nimeni și nimic.

Din păcate, pe măsură ce trec anii, nu mai pot să stau înăuntru la fel de mult ca altădată; și nici timpul nu mai e același. Parcă râd mai puțin, visez mai puțin și, ceea ce e mai grav, sper din ce în ce mai puține lucruri.

Dar timpul... ehe, cu timpul e altceva. Clikele, cred, sunt mult mai prețioase acum. Și pe măsură ce mă apropiu de „marea trecere” le prețuiesc tot mai mult. Sunt mai grele, mai pline, mai încărcate? Sau mi se pare...

În sfârșit, să revin unde rămăsesem. Cert e că, de data asta, n-a funcționat nici stratagema cu sfera. N-am găsit nimic interesant, nimic important de povestit. Toate ideile mi se păreau banale, caraghioase chiar. Și deodată m-am dumirit: criza...

Criza e de vină. Păi n-am dreptate? E criză mondială în toate domeniile: financiar, economic, agricol... Evident că e și criză de idei, de inspirație. Sunt convinsă că cei de la F.B.I. știu de chestia asta dar n-au dezvăluit-o. Ca să nu intre oamenii în

panică. Ne lasă să credem că totul e ca înainte. Precis! Așa că, după ce am bătut „apa în piuă” o să citesc ceva data viitoare. Dacă trece criza.

Pătrașcu ANDREEA

De mâine până ieri

E frig! Un ger uscat peste tot prin pașii oamenilor... Înfundându-și mâinile în buzunare, pornește grăbit spre stația lui 282 sperând să prindă ultima mașină. Nu e nimeni în stație, bulevardul e pustiu, iar în blocuri abia dacă mai arde câte o lumină, ici - colo.

Privește în jur, pătruns de ger, tropăind ca să nu-i înghețe picioarele în bocancii pe care i-a cumpărat la începutul iernii. Când și când, trece câte un taxi, în goană, căruia îi face zadarnic cu mâna. Ciudat, parcă i s-a mai întâmplat asta. N-are ce face, pornește pe jos, prin fața hotelului cu arhitectură bizară și nume imposibil de reținut. Nici țipenie... Oamenii s-au retras mai devreme, alungați de frig.

Din întuneric, răsună un urlet prelung. Se înfioară și grăbește pasul; urletul acela l-a umplut de o groază nelămurită. Strada pustie miroase a fum. Chiar și patrulele de ordine par să se fi evaporat. Și polițiștii sunt oameni, nu-i așa? Și lor le e frig, au și ei familii, copii, alte treburi decât să supravegheze străzile pustii. Urletul se repetă. Un altul îi răspunde din direcția opusă. Grăbește pasul. Traver-

(Continuare în pag. 148)

sează intersecția pe lângă piață. Nu-i place pe partea aceea a trotuarului; în jurul pieții dau mereu târcoale haitele de maidanezi înfometați...

Înlemnește: s-a ivit un câine. E mare, alb și murdar. În lumina roșatică a becurilor de pe stradă, ochii îi scilipesc săgetător. „Nu arăta că ți-e frică, javrele astea adulmecă frica!” își spune în gând. Câinele își arată colții. Pentru orice eventualitate se apleacă și ia o piatră de pe bordură. Câinele nu s-a clintit. Îi despart acum mai puțin de zece metri. N-a început încă să mârâie, semn că nu știe dacă va ataca sau nu. Câțiva pași îl mai despart de patrupele care nu s-a clintit, continuând să-l fixeze stăruitor. Strânge în mână piatra, pe care e hotărât să n-o arunce decât atunci când va avea certitudinea că poate să lovească fără să rateze ținta. Brusc, câinele îi întoarce spatele și dispare pe o străduță laterală. Răsufală ușurat, continuându-și, hotărât, drumul.

Ajungând în dreptul străduței riscă o privire în semiobscuritatea acesteia. Simte cum pulsul își accelerează bătăile: sunt acolo vreo treizeci de câini, de toate rasele, de toate mărimile. Ocupă toată lățimea carosabilului. Stau și-l privesc cum trece, cu limbile atârându-le peste colții. Privește înainte și continuă să meargă mecanic, ca un robot stricat. Nu îndrăznește nici să răsufle. Nu știe ce anume împiedică câinii să atace, dar simte că o singură mișcare greșită ar fi de-ajuns pentru ca toți să se repeadă asupra lui. Trece de prima intersecție, cu inima bătând să-i spargă pieptul, fără să privească în urmă.

În apropiere zărește o scară

de bloc deschisă („Mai exista așa ceva?”). Crezuse că toate blocurile au interfoane în acea zonă) și trage după el ușa grea de metal. Ridică din umeri, se așează pe trepte și sună, la celular, după un taxi. Așteaptă, privind prin geamul crăpat, către stradă. Aude un fâșâit undeva, în spate și sare în picioare, luând o poziție defensivă. „E un câine, precis că-i un câine”, își spune, apoi, în lumina chioară a becului aflat pe la etajul trei, distinge ochii scăpărători ai unui șobolan. Bate din picior și acesta o ia la fugă, lipăind pe pardoseala de ciment. În sfârșit, la capătul celălalt al străzii se zăresc farurile unei mașini, coboară cele câteva scări și așteaptă. Mașina se oprește în dreptul lui... era taxiul care îl va duce până în fața porții. Răsufală ușurat...

***

Mâine ar putea să doarmă până târziu, nu și-a programat nici o întâlnire, iar materialul pe care i-l promisese șefului „la prima oră”, poate să mai aștepte. Știe însă că n-are să poată dormi, se va trezi din nou la șase și un sfert, se va îmbrăca și va pune apă la încălzit pentru un ness. Apoi va pleca la firmă, se va așeza la birou, își va aprinde o țigară, va deschide calculatorul și va intra în rețea, va citi ziarele de ieri și corespondența, va completa un teanc de tabele stupide...

Seara, târziu, va pleca din nou către casă, va urma hotelul cu nume imposibil de reținut și arhitectură bizară, apoi emoția întâlnirii cu maidanezii, piatra, taxiul, patul, fereastra, nessul...

Așa face în fiecare zi, de un an și patru luni.

EXCELSIOR

Adrian DINIȘ

POEME

Tristețe în spiritul sărbătorilor de iarnă

mă doare partea stângă a creierului
toți cred că sufăr pentru
vreo iubire imposibilă
de obicei poate dar e unde am fost operat
și acum doar mă doare capul
totuși e bine că nu ochii

în metrou am ridicat o fată
împreună cu mama ei după ce leșinase
era grea ca mortul din mine
care se ridica din sicriu
și se lovea mereu de moarte

încercând să-i spună fato ești ca mine
și asta n-o să-ți fie motiv de bucurie
am luat puțin din durerea ta
până la următoarea întâlnire cu cei ca noi
fata și-a mai revenit a coborât ajutată
la următoarea stație iar eu
nici n-am întrebat-o pe maică-sa
dacă știe ce are pentru sufletul meu

ce importanță au toate astea pentru tine?
și că ne-am despărțit pentru
ultima oară sună mai trist
și că am murit pentru ultima oară
și că dacă după o noapte petrecută prin club
mă duc dimineața la biserică neodihnit
și că dacă aș muri acolo ar avea
vreo importanță pentru sufletul meu

e ca atunci nici nu mai contează răspunsul
odată ce-am pus întrebarea
de-atunci știi pentru totdeauna că te iubesc
ieri am rămas singur acasă

pentru sufletul meu
nici de crăciun nu-mi lustruiesc ghetele
cum nici iarna asta nu vrea să mai ningă
pentru sufletul meu

Dragă moșule,

Georgiana vrea să se înalțe câțiva cm
ca să nu mai răd pentru că e mignonă
fă mai bine brăduțul meu artificial
să crească și lasă-mi picul meu așa.

vreau să-mi aduci un ferrari
un cal alb din povești cu feți-frumoși
sau o bicicletă pegas cu care să zbor
s-o conduc seara până acasă.

un trenuleț care să adăpostească
cerșetorii din gări să nu le mai fie frig
celor înghesuiți în case de carton
să ai grijă de fetițele care vând chibrituri
și mai ales de Georgiana mea.

multă pastă de dinți de pus pe clanță
multe bomboane de pus în pom
pe care să le mănânc și un tort
cu o stripteuză de care să nu afle ea.

cu mâinile înghețate,

adrian

P.S. să nu uiți să-i duci cadoul meu
câțiva meteoriți împachetați
în celofan împreună cu cerul
și dac-o prinzi trează amintește-i
cât de mult o iubesc.

P.P.S. și să mă fac bine
și Georgiana să mă iubească.

***Flori de cancer pentru tine.
Dedespărțire***

Plouă, nu mai trebuie să spăl mașina.
dede scoate și ea farfuriile nespălate
afară în ploaie. Vezi, nu e un motiv

(Continuare în pag. 150)

(Urmare din pag. 149)

de tristețe ploaia prin care mă plimb
cu mâinile în buzunarele hanoracului
unde te port ca într-un marsupiu.

Și mă gândesc că, da, aș putea fi
un monstru de tată care să aibă uter
doar pentru tine ca să te nască
pe tine și copii pe care n-o să-i ai.

Malformația mea congenitală
putea să înflorească și în altceva
decât cancerul.

Pe RMN- Flori de cancer pentru tine.
Nu te uita la mine ca la un monstru.

Lovește-mă.

Din mine cad bomboane ca dintr-un piñata.
Din mine cade ploaia. Dedică-ți ploaia.
Am făcut să plouă pentru tine

așa cum odată o femeie mi-a zâmbit
și eu am făcut să ningă.

Copacul îți întinde la fereastră
un buchet de flori de cireșe,
preferatele tale, chiar dacă ești alergică
la căpșuni- eu tot cred că pierzi ceva

ursoaica mea tristă,
înnebunită de cântecul ăsta
ca de un câine care aleargă-n juru-i

dede e genul care se va urca în copac
fără să-i pese că nu va mai putea
să se dea jos, fără să-i pese
de logica poemului meu
ursoaicele nu se pot urca în copaci

dede, mi-ai adus circul în poezie
și ursul care merge pe bicicletă
pe un fir de sârmă jonglând cu portocale

Despina, mi-ai spus
că o să mi te arunci în brațe când ai tu chef
te-ai hotărât în care prăpastie?

tu ești departe, departe
eu sunt singur, singur
singur ca un cuvânt neinventat

aici tot timpul îmi dau ceasul înainte
sau înapoi cu o lună
și nu se întâmplă niciodată nimic

hai să terminăm totul
moartea e cel mai puternic afrodisiac

în loc de taxi luăm un inorog sau un centaur
și ne ducem departe, departe
singuri, singuri.

Vindicativă

Georgiana, cum de m-am îndrăgostit
de o ratată ca tine
cum de nu știi să continui o discuție
cu mai mult de trei cuvinte.

mănânc cozonac și aștept să revină
conexiunea la internet îți plâng amintirea
care-mi colorează sângele

am licurici în palme
îi îndes în cutia de bomboane
în formă de inimă pe care vroiam să ți-o dau
până când din plexul meu
irump implozii de lumină.

mă trântesc în patul surorii
îi îmbrățișez păpușile rupte
și privesc resemnat cum le cresc
mâinile în jurul gâtului meu
cum le cresc unghiile tot mai adânc.

(Continuare în pag. 151)

(Urmare din pag. 150)

lângă ele sufletul meu se zvârcolește
prins într-un cearșaf.

mă întreb cum de ai ajuns o păpușă
cu ochii scoși pe care o îmbracă
și o dezbracă fiecare găde al meu în parte.

ți-am spus problemele noastre
trebuie să rămână doar între noi
n-ai înțeles niciodată
și acum scriu doar despre tine.

lumea te arată cu degetul pe stradă
toate indicatoarele cu atenție și interzis
îți sunt atârinate pe frunte
pe spate pe buze
fiecare metrou duce spre mine.

privesc din metrou tramvaiul 34
cum se gândește la tine
din periferie în periferie.

cerșetorii arată la fel
atât înăuntru cât și la suprafață.

piciule te vei face tot mai mic
și îți vei aminti că Georgiana
vrea să întâlnească bărbați cât mai mulți
și să-i învârtă pe degete
să le spună s-a terminat rămânem amici.

ea nu pierde timpul mută iubirea
dintr-un buzunar într-altul
are nouăsprezece ani. ascultă manele
și înnebunește bărbații. îi place
să fie mereu în centrul atenției.

Georgiana a fost șefa clasei în liceu
merge de sărbători la zilele aniversare
unde cunoaște bărbați cu care flirtează
și atât.

nu pierde timpul are nouăsprezece ani
e la ase și deja știe ce vrea de la viață

zâmbește mereu și plânge
ca să fie consolată.

adrian se teme să cunoască pe cineva
i-ar putea stinge
dragostea pentru Georgiana
el e un prost și un visător incurabil.

adrian se simte tot mai singur
și își plânge de milă în balcon.
el n-a făcut niciodată dragoste
n-a atins niciodată buzele unei femei
nu știe dacă iubește nu știe să iubească.

adrian e frumos. adrian nu știe
chiar dacă fetele i-o spun
singura în fața căreia și-a deschis sufletul
nu i-a dat nicio șansă. el își repetă
în fiecare zi ești urât orice ți s-ar spune.

adrian râde fals. el nu știe
ce înseamnă dragostea
dar scrie în fiecare zi despre ea.

Întoarcerea din Infern

Camera plină de oameni reali
cu inimi imaginare
cameră plină de flori ca un spital,
ca un cimitir

cu tapet alb peste ziare
cu atentatele din lume și cu fotbal
cu soneria scoasă și o ușă metalică
pe care n-o deschid decât dacă merg la pâine

cândva cineva va spune cuiva despre mine

PLIMBARE DE DIMINEAȚĂ PE STRADA CANIONULUI

Pasărea m-a eliberat din pântecul ei de metal și calc pământul roșu – sângeriul al Santa Fé-ului. Pasărea se în/depărtează, norii sunt răniți de clonțul ei ascuțit.

Totul e roșietic aici – inclusiv dalele din aeroport. Simt că am pășit într-o altă lume, total diferită de cea din Europa. Sunt în sud-vest. Vestitul sud-vest. Văd un bătrânel înalt cu ochelari care ține în mână o foaie cu numele meu. Mă prefac a nu recunoaște personajul până când ajung în dreptul lui. Urmează un zâmbet de recunoaștere și o scurtă strângere de mâini moment confuz și complex în care îl cunosc pe Jim. Drumul de la aeroport e interesant pentru că „old Jim” începe să-mi explice pe ce târâmuri am pășit. Din acea zi devine ghidul meu personal în Santa Fé – fapt pentru care îi sunt recunoscătoare. Astfel, reușesc în scurt timp să am un „insight” (vedere dinăuntru) în viața ce pulsează în jurul Santa Fé-ului, oglindindă prin ochii lui.

Jim își începe povestea, îmi descrie deșertul. Un deșert undulat. Ne depărtăm de vegetația și răcoarea de lângă Rio Grande și înfruntăm necunoscutul. De o parte și de alta o nesfârșită întindere aridă. Pare o față ciupită de vărsat de vânt. Erupțiile sunt arbuști, cactuși, plante yucca, pomi pitici care își strâng cu greu viața din argilă. În goana mașinii Jim îmi relatează despre diferitele pueblos – termen provenit din limba spaniolă, dar denumind de fapt aici așezările indiene. Bătrânul Jim îmi prezintă îndată, în vreme ce trecem pe lângă ele, numele diferitelor sate și câte ceva despre ocupația de bază a fiecărui trib.

În prezent rezervații guvernamentale satele obțin venit din turism și dintr-un fel de Las Vegas răsturnat, gândit pesemne de mintea afaceristă americană. Mă refer la cazinourile care împânzesc această zonă. Fiecare rezervație indiană are cel puțin unul pe teritoriul său. Nu mă pot împiedica să gândesc că soarta acestor oameni seamănă foarte mult cu cea a animalelor pe care le venerau, acei tatanka, în limba noastră bizoni, care au fost vânați fără milă de albi și apoi în ceasul al doisprezecelea al conștiinței puși în rezervații naturale, ne-naturale prin însăși natura forțată a lucrurilor. Mi se pare încă barbar ca niște oameni demni, de o spiritualitate extraordinară, de o simplitate asemenea, să fie puși în rezervații, recunoscându-li-se astfel statutul inferior, statutul de protejați, adică de „slăbiți”.

Văd indieni după câteva zile de ședere în Santa Fé în Plaza – piața

(Continuare în pag. 153)

(Urmare din pag. 152)

centrală a orașului. Cu preșuri întinse în fața lor, așezați frumos pe scăunele de campanie, vând argint și turcoaze turiștilor albi amatori de bijuterii.

Civilizația indiană, cea pe care hispanicii s-au străduit s-o încreștineze (în fața catedralei catolice Sf. Francisc din Assisi din centrul orașului se poate vedea statuia viu colorată a unei sfinte indiene), iar anglo-saxonii, fără discernământ să o considere inamică și să o distrugă, îmi apare ca fiind încă misterioasă și profundă. Zona Santa Fé este una în care se văd influențele a trei civilizații : indiană, spaniolă și anglo-saxonă. Alături de pueblo-urile indiene poți mânca delicatese mexicane și chiar vedea pălăriile gen texan ale americanilor de azi.

Meditând mai mult asupra civilizației indiene descopăr că înfrățirea cu natura, cu naturalul și naturalețea a acestor ființe considerate primitive de către albi a fost și este uriașă. Se poate învăța de la o asemenea civilizație supusă, inferioară. Ea poate deține cheia ieșirii „civilizației”, de azi din impas. În această civilizație există trasate, aş spune genetic, legile nescrise ale dreptei măsuri și ale bunului simț. Pentru o asemenea civilizație respectul pentru celelalte ființe și plante e un mod echilibrat de viață, e un mod care face ca omul să fie în armonie cu universul.

Pentru acești oameni respectul nu e un construct social, el e metafizic. Arta indiană – pe care o văd azi exilată în muzee – are forță. O forță pe care o extrage din natură. Admir vasele albe împodobite cu motive zoomorfe ale indienilor Cochiti, și vasele negre de bazalt ale Anitei Suazo din pueblo-ul Santa Clara. Țesăturile indiene mi se par și ele fără cusur. Modelele lor în roșu, alb și negru îmi aduc aminte de scoarțele olteneste.

Arhitectura orașului Santa Fé este și ea una specială. Casele construite din cărămizi specifice zonei numite adobe erau confecționate în trecut din noroi și paie și apoi lucrate de soarele deșertului. Una din cele mai vechi clădiri ale orașului, de importanță istorică este Palatul Guvernatorilor. Construită la începutul secolului XVII ea este o clădire care a adăpostit administrația spaniolă în zonă. Azi conține un superb muzeu cu picturi indiene, spaniole, americane. Ceea ce e demn de respectat este că toate construcțiile noi trebuie să păstreze stilul arhitectural de proveniență indiană. Toate casele au culoarea lutului, fiind nespoite. Bârnel care alcătuiesc structura de rezistență a acoperișurilor ies prin pereții casei lăsând să se întrevadă textura miracolului. Oamenii atârnă de ele legături împletite meșteșugit de chile roșu. Acesta este numele tradițional al unor ardei iuți folosiți pentru a condimenta mâncărurile și pentru înfrumusețarea caselor și a încăperilor. În orice peregrinare acești chile mă însoțesc, ca firul roșu al Ariadnei prin labirintul caselor adobe. Chiar și când

(Continuare în pag. 154)

(Urmare din pag. 153)

ajung la Biserica San Miguel (1610) – cea mai veche biserică din Statele Unite, zăresc pe terasele din jur acest roșu strident al legăturilor de chile. Apoi regăsesc aceeași chile în farfuria plină cu tamale – mâncare mexicană – un fel de mămăliga învelită în pănuși, și care mi se pare insuportabil de picantă pentru cerul gurii mele europene.

Nu mi-a trebuit deci mult timp pentru a mă obișnui cu casele insolite adobe, de culoarea cafelei cu lapte, cu altitudinea de 3000 de picioare și cu căldura și uscăciunea acestui oraș străjuit de o parte de roșieticii munți Sangre de Cristo și de cealaltă de impunătorii Jemez. Azi – o zi de luni nepromițătoare în alte colțuri ale lumii, mi-am permis să mă las furată, să mă las ademenită și necesarmente transformată de labirintul Canyon Road, una din cele mai vechi străzi din tradiționalul și ascunsul Santa Fé.

Zis și făcut. După o pedalare de aproximativ o oră prin traficul cuminte al placidului Santa Fé ajung și în zona Canyon Road, zonă a artiștilor și a artei. O atestă sculpturile antropomorfe, sau zoomorfe, dau abstracte „plantate” printre luxuriantele plante agățătoare din fiecare grădiniță, salutându-mă de printre tufele pastelate de levănțică. Printre căsuțe găsesc și o parcare în care bicicleta mea pare insolită. De cum pășesc pe Canyon Road cafeniul caselor se transformă în passpartout care pune în evidență mii de ochiuri de geamuri viu colorate care mă privesc prietenos de după tufele zbârlite de vegetație. E o zi însorită ce-i drept, o zi de explorare, o expediție de fotografiat pentru că intuiesc că nu o să mai am timp să fac asta în altă zi sau în altă viață. Click, click și ies primele poze : urși de bronz stând greoi la soare, indieni și indience cu căutătura semeață, încruntată sau înțeleaptă, Mark Twaini și Tom Sawyeri, copii jucându-se, iepuri uriași, oamenii cu fețe de lună ai sculptorului Sergio Bustamante. Fiecare casă te momește cu sculpturile care-i împânzesc grădina și te atrage în interior unde vorbește culoarea și șevaletul. Fiecare casă e o galerie privată de artă. În prima sau a doua casă galerie în care intru procur o hartă a întregii zone și mare mi-e mirarea să văd că pe aceasta stradă există nici mai mult nici mai puțin de 60 de galerii private de artă, iar întreg Santa Fé-ul numără 102 galerii.

Intru în galerii. În fiecare văd o subtilă activitate. Lumea întreabă : „Cât e acest Warhol?” sau „Unde am putea găsi artă cu specific indian sau artă spaniolă?” sau „Dacă sunteți în căutare de noi artiști, aici este cartea mea de vizită.” “Can I offer you a glass of water?” îmi spune amabil un angajat dintr-o galerie. Astă întrebare mă scutură puțin din vis și îmi dă substanță. Îmi dau seama că exist în acest tablou, că mă mișc și că deci mi-e sete.

De fapt, cititorule, cred că ar fi vremea să îți dezvălui, acum că suntem la întrepătrunderea visului cu realitatea, un alt scop al descinderii mele pe strada Canionului. Căutam în acest deșert populat cu imagini al sud-vestului american, nici mai mult nici mai puțin decât o Românie. Un alt fel de Românie.

(Continuare în pag. 155)

(Urmare din pag. 154)

O prietenă poetesă, Patricia din Pennsylvania, îmi spusese, în cunoștință de cauză, că pe această stradă supraréală există și o galerie ce expune artiști români.

Tensiunea e mare. Străbat zeci de galerii, văd sute de tablouri și de picturi, desprinse din tot atâtea vise și ajung în sfârșit în fața galeriei Turner Carrol. Inima îmi bate mai tare. Intru și întreb hotărâtă dacă au ceva opere de artă de artiști români. Sunt redirectionată către o tânără asistentă care îmi dă răspunsul căutat. Îmi deschide niște sertărașe subțiri din care se ivesc lucrări neînramate de grafică. Apoi îmi oferă cu cordialitate loc pe un scaun și îmi înținde două albume pe care le pot răsfoi.

Am în mâinile mele două vieți, două deveniri, doi artiști români : **George(s) Mazilu** – artist care locuiește și creează actualmente la Paris și **Traian Alexandru Filip**. Primul în viață, cel din urmă decedat. Mă plictisesc repede de Mazilu ale cărui tablouri înfățișează oameni hidoși-medievali, în genul celor lui Bosch, dar parcă mult mai venali, ipocriți, ticăloși. Caut altceva. Și găsesc în grafica lui Traian Filip. Încep să citesc cu înfrigurare descrierile ilustrațiilor. Omul trăise în București, ajunsese într-o vreme în Italia și apoi cu burse de creație în Suedia și în final în America la New Hope – Pennsylvania. Paralel cu acest discurs cartea propunea și un altul, mai sumbru, despre experiențele lui T.A.Filip în ceașism, despre nevoia de a scăpa din patria sa paranoică și revoltător de austeră și carcerală.

Însă povestea merge mai departe în timp ce depăn și mă hrănesc din imagini și textul „tovarăș de drum”. Apoi ajung la îngeri. Aceștia mă impresionează fiindcă ating o coardă a ființei care îmi spune că în cea mai mare disperare apar și ei, apar ei și apoi apare Dumnezeu. Nu știu sigur dacă îngerii lui Filip sunt expresia unei deznădejdi a autorului în fața singurătății acute, sau o încercare de transpunere plastică a dorului după ființa iubită, rămasă acasă, în România, sau chiar a dorului de țară. Cert e că răsfoiesc, citesc titlurile : **Înger cu flaut, Înger auriu, Înger cu sabie, Înger cu floare, Înger de pază** și brusc – **Ultimul înger**.

Mi se pare ciudat, apoi îmi spun că poate pictorul, după ce s-a desăvârșit pictând îngeri, a ales să treacă la alte teme. Dar textul, ca un necrolog, îmi îndreaptă această supoziție. Titlul fusese dat de un prieten de-al lui care îl găsisese mort în atelierul lui. Pictorul s-a sinucis. Da. În țara tuturor posibilităților, în țara care l-a primit cu brațele deschise fălăindu-i o nouă speranță. Mă simt ciudat. E dramatic, dar e un circuit posibil pentru astfel de firi cum a fost cea a lui Traian A. Filip – sensibil, idealist, singuratic.

Ies din galerie, pe strada galerie, în orașul galerie – Santa Fé (Sfânta Credință). Soarele ascuțit mă izbește în față. Viața, acest vuiet imens peste o absență, mă duce mai departe, mă accelerează și mă smulge din mijlocul acestui deșert plin de imagini care m-a învățat atât prin abundență cât și prin lipsă înțelepciunea simplității.

MozaiC

Primul timbru românesc

Primul timbru românesc - **Cap de bour și goarnă în cerc** - a fost tipărit la „Atelia Timbrului” din Iași, într-o emisiune de 4 valori.

S-au tipărit în total 24.064 exemplare, din care s-au vândut 11.765.

În 1858, tot în Moldova, a fost tipărită o nouă ediție: **Cap de bour și goarnă în dreptunghi cu colțuri rotunjite**.

Primul timbru tipărit în Țara Românească a fost emis la 7 / 25 iunie 1862, fiind cunoscut sub denumirea **Vultur și cap de bour**. În 1864 s-a tipărit o nouă ediție, în coli de 40 de bucăți, pe hârtie simplă de diferite nuanțe, de la alb curat la alb gălbui și alb cenușiu. În același an apare **Cuza în cerc**, litografie pe hârtie simplă, nemisă datorită opoziției Ministerului de Finanțe, care avea exclusivitate în emiterea hârtiilor de valoare.

În 1865 acest minister tipărește la imprimăria „Socec,” timbrul respectiv, în coli de câte 192 exemplare.

Cele 7 minuni ale lumii

De ce se vorbește, frecvent, doar despre „Cele șapte minuni ale lumii” (**Piramida lui Keops, Grădinile Suspendate, Statuia lui Zeus, Templul lui Artemis, Colosul din Rodos, Farul din Alexandria și**

Mausoleul din Halicarnassus) când au existat o mulțime de alte construcții care ar putea fi numite astfel?

Grecii antici, mari amatori de clasificări, au întocmit mai multe astfel de liste, prima cunoscută fiind cea a lui **Herodot**, în care figurau piramidele și grădinile suspendate, dar și alte construcții. Lista pe care o știm azi este atribuită poetului și istoricului **Antipater din Sidon** dar ea amintește **Zidurile Babilonului** în loc de **Farul din Alexandria**, înlocuire făcută în Evul Mediu și de arhitectul olandez Maerten van Heemskerck.

Amintiri... intranterine

Dirijorul Boris Brott a povestit, printre alte întâmplări din viața sa, și pe aceasta: „*Eram tânăr. Descifram o lucrare nouă și dintr-o dată mi-am dat seama că nu urmărisem pagina la partitura violoncelului. O știam! I-am povestit întâmplarea mamei, care și-a amintit că acea lucrare, și altele câteva pe care constatasem că le știu dinainte, erau cele pe care ea le exersase în timpul sarcinii*”

Curiozități

- * Un pahar cu apă fierbinte îngheață mai repede în frigider decât unul cu apă rece.
- * Măcăitul raței nu produce ecou.
- * Un gândac de bucătărie poate trăi câteva săptămâni decapitat, murind în cele din urmă... de foame.
- * Limba Balenei Albastre cântărește mai mult decât un elefant.
- * Pielea ursului polar e... neagră, albul datorându-se faptului că mijlocul firului de păr din blană este gol și prin el se reflectă lumina.

Raul Dorin GHEBA

Se mărită Lenin

Boris avea o preferință neobișnuită pentru rotule. Era semnătura lui să îi împuște pe toți datornicii sau adversarii săi în rotulă, iar apoi să îl lase pe asistentul său Vania să calce în picioare, în repetate rânduri punctul împușcat. Dacă prin minune glonțul rata vena, rotula spartă în sute de bucățele mici și ascuțite avea să o ciuruiască totuși sub piciorul greu al zdrahonului de Vania. Era foarte conștient de faptul că puține lucruri dor mai mult decât un glonț în genunchi și că efectele lui rămân pe tot parcursul vieții. Știa asta pentru că o pățise la 10 ani, fiind împușcat chiar de tatăl său, și de mai bine de 35 de ani schiopăta, târâindu-și puțin piciorul stâng.

Boris era cel mai puternic traficant și cămătar din sudul părții europene a URSS-ului, adică de pe teritoriul Ucrainei și al Moldovei de astăzi. Marinarii și căpitani de nave din Odessa îl cunoșteau ca omul căruia îi puteau vinde orice, mafioții îl cunoșteau ca omul care poate să le facă rost de orice, de la arme la țigări, iar oamenii de rând îl știau doar de frică. Avea reputația de a fi neîndurător cu toți rău-platnicii și câteva sute de rotule sfărmate și alte câteva zeci de dispariții misterioase o confirmau. Nu îi era frică de nimeni și de nimic. Nici de polițiile secrete pentru că era devotat partidului și pentru că le mituia constant, nici de americani pe care îi numea pe față „porci capitaliști”, nici de ceilalți mici contrabandiști de prin zonă, toate afacerile fiind la rădăcină aprobate de el. Deși Odessa era capitala lui de afaceri, Boris făcea naveta în fiecare zi, mergând cu limuzina proprie până într-un sat din apropiere, unde avea o casă superbă și unde îl aștepta de fiecare dată familia. Refuza să locuiască în orașul-

port pentru că era scârbit de el și nu avea de gând să-și crească copii acolo.

Intra în fiecare seară pe ușă oboșit și îmbătrânit de tot urâtul Odesei și încruntarea plină de riduri îi pieiera imediat ce își vedea cei doi copii jucându-se pe covor. Soția lui, Irina, se ridica de fiecare dată din fotoliul ei de croșetat și îl întâmpina cu o îmbrățișare caldă și un sărut pasional. Îl iubea enorm pentru că la rândul ei se simțea iubită și de cele mai multe ori îi era de ajuns, dar în fiecare îmbrățișare, îi trecea prin minte gândul că palmele ce le simte pe spate sunt pătate de sânge nevinovat și asta o făcea să-și piardă din entuziasm.

Era un soț minunat, exact opusul omului din afaceri. Acasă se juca cu cele două fete ca și cum ar fi fost de vârsta lor, schimba becuri, își iubea soția și își ascundea foarte bine toate pistoalele de ochii copiilor. Dimineața însă, era o altă zi și trebuia să își pună masca de traficant însetat de sânge și să se întoarcă cu Vania la încă o zi de mizerii în portul Odesei. De fapt, era atât de împăcat cu cele două vieți ale sale încât nu mai știa care e o mască și care nu. Îi era aproape indiferent dacă trebuie să se prefacă pentru copiii lui sau dacă trebuie să se prefacă pentru clienții lui. Era pierdut în două lumi total diferite și asta nu îl deranja deloc.

Afacerile lui Boris erau oarecum simple, lua la negru de pe navele care acos-

(Continuare în pag. 158)

(Urmare din pag. 157)

tau în port ,dădea celor care plăteau mai bine sau împrumuta bani celor care aveau nevoie și îi primea înapoi cu o dobândă imensă. Erau mulți bărbați care nu se mai puteau baza pe piciorul stâng și aveau în permanență în privire un țipăt de durere, dar asta era chiar o mândrie pentru Boris, era felul lui de a spune: „Aici eu sunt Stalin!”. Într-una din zile, un băiețel de 8 ani s-a accidentat cu bicicleta și s-a lovit la genunchi. Puștiul a traversat tot orașul schiopătând pe partea stângă făcându-i pe toți să creadă că Boris era de vină pentru asta. Aflând de la Vania părerea oamenilor, cămătarul nici nu s-a oboșit să dezmință zvonul, zicând că așa or să îl știe mai bine de frică.

Boris iubea comunismul, îl iubea cu toată ființa lui și ar fi ucis pe oricine ar fi vorbit de rău partidul . Arbora cu mândrie la birou și în fața casei steagul roșu, avea pe pereți tablouri cu tovărășii Lenin și Stalin, iar într-un exes de zel chiar a sponsorizat construirea unei statui a lui Lenin la marginea Odesei.

Iubea comunismul, desigur, pentru că nu îl cunoștea cu adevărat și pentru că avea doar de profitat de pe urma lui, dar trăia cu iluzia că e într-adevăr cel mai bun regim politic. Era ignorant la problemele oamenilor pentru că el își permitea „luxurile” occidentului, nu cunoștea sărăcia din rândul populației și nu realiza că singurul motiv pentru care afacerile lui de contrabandă funcționau era acela că bunurile vândute de el nu veneau din nici o altă parte. Se poate spune că era unicul importator și din asta nu avea decât de câștigat.

De aceea în 1991, căderea URSS -ului i-a adus pierderi materiale uriașe și l-a făcut să cedeze emoțional. Oamenii își puteau cumpăra totul legal și la prețuri mult mai bune, ceea ce nu a putut să însemne de-

cât prăbușirea totală a afacerilor lui Boris.

Pe el însă, îl preocupa mai puțin asta, dezamăgirea lui cea mai mare fiind una ideologică. La aflarea vestei, Boris și-a pus capul între palme și a început să plângă deznădăjduit. „Tovarășe Stalin, fac de rușine numele tău și al uniunii”, țipa el printre lacrimi.

Primele zile de democrație și le-a petrecut înfundat în canapea și uitându-se la reluări ale desenelor rusești „nu, pogodi!”, cele cu iepurele și lupul, fără să scoată o vorbă, mâncând și mișcându-se foarte puțin, spre îngrijorarea Irinei.

După 5 zile în care Boris a devenit nespălat și nebărbierit, soția lui avu plăcerea să-l găsească curat și îngrijit, vorbind cu copii:

– Cum vă spuneam. Toate obiectele din jur sunt făcute din multe alte obiecte foarte mici, dar identice cu cele pe care le compun.

– Chiar și scaunul, întrebă micuța Lina, chiar și scaunul e făcut din multe scăunele mici?

– Chiar și scaunul, răspunse el zâmbind.

– Chiar și... mâna?

– Sigur, chiar și mâna!

Toată scena i-ar fi readus complet liniștea Irinei dacă nu ar fi luat o direcție proastă

– La școală doamna profesoară ne-a zis că toate obiectele sunt făcute din atomi și molecule, spuse Aliona, fetița mai mare a lui Boris.

– Asta e o minciună, îi răspunse tatăl iritat de contrazicere.

– Nu știu, ne-a arătat poze și părea destul de convingătoare

Boris luă afirmația Alionei ca pe o jignire și a izbucnit țipând:

(Continuare în pag. 159)

(Urmare din pag. 158)

— Pe cine o să crezi, pe tac-tu care te îmbracă și te hrănește sau pe tâmpita aia de profesoară? Vă bagă în cap tot felul de minciuni capitaliste și voi sunteți obligați să înghițiți toate porcăriile alea! Obiectele sunt făcute din obiecte identice, dar mai mici și ăsta-i adevărul pur! Nu mă face să te conving cu cureaua! Fetița se puse pe plâns, iar Boris plecă din cameră negru de furie.

Irina începu să creadă că soțul ei nu mai era același om și timpul avea să îi confirme acest lucru. Rămas singur acasă în dimineața următoare, Boris revăzu portretul lui Stalin și ca din senin începu să se palmuiască, ca și cum s-ar pedepsi pentru toate greșelile de până acum, după care luă din vitrină un cuțit cu mâner de aur încrustat cu diamante, primit cadou de la un vechi prieten. Irina reveni acasă după câteva ore și își găsi soțul culcat pe podea și însângerat în fața unui perete scrijelit și plin de sânge pe care scria: „Borise ni bria curei”, adică „Borise, nu bărbierii găinile”.

După câteva zile de spitalizare Irina a decis că cel mai bine pentru întreaga familie era să îl interneze într-un sanatoriu bun. Alesese unul în Franța pentru că își permiteau acest lux din banii puși deoparte, însă convingerea lui Boris nu a fost foarte ușoară. Acesta a reacționat violent spunând că nu vrea să meargă „la nebuni” și cu atât mai mult, nu vrea să mergă la „hoții capitaliști”. A fost dus totuși acolo în baza unui certificat de internare forțată. În primele zile Boris a rănit 4 paznici și 12 pacienți, lovindu-i pentru neobediență în fața marelui Stalin, fapt ce a forțat doctorii să-i dea o serie de droguri puternice. Acum era calm, dar foarte palid și slăbit, lipsit de vlagă și deprimat. Irina nu greșise cu nimic. Îi era în continuare loială și îi era în fiecare

zi alături, încurajându-l. Acum îl iubea mai mult ca niciodată, căci Boris nu mai era un criminal cu sânge rece, ci doar un bolnav neajutorat, iar ea, pentru prima oară își dovedise că îl iubește pentru cine e și nu pentru că i-a oferit toate posibilitățile materiale. Terapia însă nu evolua, iar el se simțea mai rău pe zi ce trece, așa că, la recomandarea medicilor, Irina a trebuit să plece pentru ca soțul ei să înceapă un nou tip de terapie care implica și detașarea completă de cei dragi.

Boris începu un program de recuperare deosebit și anume „terapia prin artă”. Doctorii considerau că o canalizare a energiilor distructive ale pacientului în artă urma să îl readucă la normalitate, așa că i-au scăzut considerabil cantitatea de pastile și au început cu cromoterapia. Aceasta consta în expunerea îndelungată la o anumită culoare pentru a induce o stare afectivă. I se arătau mereu culori pastelate pentru a-l calma și a-i readuce vitalitatea. Terapia a continuat cu artele plastice, Boris pictând dealuri cu copaci și făcând farfuri din lut. Deși aparent tot ce făcea acest program era să îi ocupe timpul, într-o zi ceva semnificativ chiar s-a întâmplat. Boris a fost pus față în față cu „țipătul” lui Munch, un tablou ce portetizează psihoza perfect. Pacientul l-a privit îndelungat prima dată pierdut, apoi uimit, apoi speriat

— Ei ce zici, îl întreabă doctorul, cum ți se pare?

Boris a rămas mut la întrebarea pusă și a evitat răspunsul, purtându-se ca un copil ce nu vrea să-și recunoască vina. Era completamente dat peste cap. El, cel care niciodată nu a putut să-și exprime furia și nervii altfel decât prin pumni, picioare, împușcături, țipete a fost vexat de cât de simplu și cât de frumos a putut să

(Continuare în pag. 160)

(Urmare din pag. 159)

transmită tipul acesta „Munch”, tot ce simțea el înăuntru. A părăsit ședința înainte să îi curgă vreo lacrimă. Fostul cămătar a început să prindă gustul artelor și pe parcurs a realizat că are și o înclinație reală către acestea. O serie de teste psihologice au arătat o predispoziție spre tot ceea ce ține de material, de volum, iar doctorii s-au gândit la sculptură. Din nefericire, prima lecție nu a mers foarte bine, Boris spărgând rotula unui alt pacient deranjant cu ajutorul dălții și ciocănelului din dotare. Lunile ce treceau aveau să îl pună față în față cu toate curente și genurile sculpturale: de la Grecia Antică, la Michelangelo, la Bernini, la Rodin, la Brâncuși, la Miro. Apoi a făcut cunoștință cu operele anilor 60-70, cele de protest politic. Timp de 9 luni Boris și-a îmbunătățit tehnica semnificativ și chiar era considerat un adevărat talent de către profesorii săi.

Irina, chemată să îl revadă, a și venit cu primul avion la Paris. Ajunși din nou împreună, cei doi soți se îmbrățișează și se sărută încercând parcă să recâștige tot timpul pierdut în doar câteva secunde. După toate discuțiile mărunte de recuperare a noutăților, „ce mai fac fetele, ce mai e pe acasă, cum mai e viața”, Boris a simțit că trebuie să-i mărturisească Irinei schimbarea prin care a trecut și a ales să facă asta arătându-i o mică sculptură în marmură albă cu chipul ei, de o reprezentare aproape perfectă. În șocul momentului, Irina nu știa cum să reacționeze, să râdă de bucurie că soțul ei și-a revenit sau să plângă pentru că nu mai e același?

Doctorii au dispus eliberarea lui Boris, iar acesta s-a întors acasă, de această dată în Odesa, pentru că, din lipsa banilor Irina a trebuit să vândă vila de la țară. Vechii competitori în afaceri erau în ruină

acum în Odesa. Vedea Ucraina urâtă, săracă și fără nimic sacru. În tot acest timp, el continua cu sculptura, dar de fiecare dată operele sale ieșeau mai triste și mai crude. Vedea la televizor cum SUA se ridica mai mult cu fiecare zi, cum se implică în războaie care nu o privesc, pe când oamenii din țara sa câștigau într-o săptămână cam contravaloarea unui Happy Meal la McDonalds. Simțea că fostul URSS este înjosit și că americanii profită enorm de pe urma căderii lui.

Sătul de Odessa, Boris dorea să viziteze casa de la țară, în speranța că acolo va regăsi ceva din ceea ce a fost odată. Nu a ajuns în Moldova. La ieșirea din oraș a văzut ceva ce l-a făcut să aibă o revelație artistică. S-a dus acasă, a luat câteva frânghii puternice și s-a întors la ieșirea din oraș să dărâme statuia lui Lenin construită de el acum 10 ani. A agățat sforile de monument și de bara din spate a mașinii și a accelerat până ce statuia a căzut de pe soclul ei, după care a târât-o până la locuința sa, nepăsându-i de trafic sau de orice altceva. Acasă a ridicat statuia în picioare și a vopsit-o în alb, după care a sculptat într-un bloc din cel mai murdar beton pe care l-a găsit în ruinele vechilor fabrici o replică a statuii libertății. După câteva luni de muncă, Boris își terminase complet opera. Se numea: „Lenin se mărită” și îl arăta pe fostul dictator rus îmbrăcat în rochie de mireasă la braț cu statuia liberății, cu un ȋalașnikov în mână în loc de torță. Opera a strânit controverse, fiind apreciată pentru curajul cu care a ridiculizat politica, valorile familiale și războiul rece încheiat doar formal. Astfel, Boris a ajuns unul dintre cei mai puternici susținători ai liberei exprimări prin artă. Acesta era el: un comunist cu viață capitalistă, un criminal cu suflet de artist, un afacerist sobru cu minte de nebun. Boris.

Sylvia PLATH

Electra pe Poteca Azaleelor

În ziua în care ai murit am intrat în mizerie în hibernaculul fără de lumină
Unde albinele, vărgate cu negru și auriu, se adăpostesc de viscol
Precum pietrele hieratice, iar pământul este tare.
A fost binevenit timp de douăzeci de ani, acel iernat -

Nu mai aveam nimic de-a face cu vinovăția sau orice altceva
Când mi-am croit drum înapoi sub inima mamei mele.

Mică precum o păpușă în rochia inocenței stau întinsă
Visând epopeea ta, imagine după imagine nimeni nu s-a stins
Sau ofilit pe scena aceea. Totul și-a luat locul într-o albeață durabilă -
În ziua în care m-am trezit, m-am trezit pe Churchyard Hill,
Ți-am găsit numele, ți-am găsit oasele și totul raliat la o necropolă stămtă.
Piatra ta pătată, strâmbă lângă un gard de fier.

În acest pavilion al carității, acest azil, unde morții se îngheșuie
Picior lângă picior, cap lângă cap, nici o floare nu răzbește prin țărână.
Aceasta este Poteca Azaleelor. Un câmp de brusturi se întinde la sud
Doi metri de pietriș galben te acoperă.
Roșia salvie artificială nu se mișcă în coșul de plastic ei pun arbuști de tuia
La piatra funerară de lângă piatra ta, și nici nu putrezește
Deși ploile dizolvă o vopsea sângerie: petalele surogat picură, și picură cu roșu.

Un alt fel de roșeață mă deranjează: ziua în care pâanza ta
Vlăguită a înghițit suflarea surorii mele. Marea întinsă s-a înroșit
Precum acel postav diavolesc pe care mama l-a întins la ultima ta venire acasă.
Împrumut mijloacele unei vechi tragedii.
Adevărul este că, într-o lună de octombrie târzie, la țipătul nașterii mele
Un scorpion i-a înțepat capul, o întâmplare nenorocoasă;
Mama te-a visat în mare, zăcând cu fața în jos.

Actorii de piatră stau locului și iau o pauză să-și tragă răsuflarea
Mi-am adus iubirea pentru a o îndura, și apoi te-ai stins.
Gangrena a fost cea care te-a măcinat până la os spuse mama;
Te-ai stins ca orice om. Cum să îmbătrânesc cu acest gând?
Sunt fantoma unui suicid mârșav, propria mea lamă albastră
Ruginindu-mi în gâtlee. O, iart-o pe cea care caută iertarea la
A ta poartă, tată - cățeaua ta de vânătoare, fiică, prietenă.
Dragostea mea a fost cea care a adus moartea pentru amândoi.

Traducere în limba română de
Mădălina - Teodora Dogaru

Honoria DIACONESCU

DECLARAȚIA DE DEPENDENȚĂ

(Fragment)

O zi din timpul săptămânii. În niciun caz sâmbăta sau duminică. Vine doar când este în delegație. Iar delegația funcționează ca acoperire, un fel de alibi...

El zice că trăiește febril și că ține doi pepeni într-o mână. Eu ripostez: „nu sunt doi pepeni, ci un pepene și un dovleac...” Mă autodefinesc ca fiind pepene... Un pepene, adică un fruct succulent care a trecut cu bine de controlul calității.

Despre un altfel de control nu poate fi vorba. Gândesc și mă mișc după El Nino. Probabil că în construcția mea a existat vreo programare pe bază de averse, descărcări electrice și alte fenomene adiacente. Apropo! În loc de „construcție” era să zic „zidire” dar, nu știu de ce, simt fizic un impact cu rădăcina cuvântului, adică „zid”!

Îmi place să-i spun Rozmarin, Busuioc sau Buchețel, apelative legate de simțul olfactiv. Am citit undeva - după ce l-am întâlnit! - că mirosul sau mirosurile le ajută pe femei să-și repereze partenerul.

Parcă n-aș ști că e doar un criteriu. Sau poate că nu e... Am precizat „după ce l-am întâlnit” pentru că n-am intenția să-mi păcălesc creierul, îndopându-l cu idei deștepte despre sentimente și premoniții. Nu-mi trișez propriul ego.

Ne-am apropiat pentru că altminteri s-ar fi surpat ceva în uni-

PROZĂ SCURTĂ

vers. Sau s-ar fi ivit un fel de black hole. De fapt, oricum se ceartă moleculele lumii de câte ori ne vedem.

– E înfricoșător și nelumesc cât de mult semănăm! Și frați să fi fost...

– Doamne, parcă am săvârși un incest...

Apropo de „să fi fost”. Îmi amintesc că, la o onomastică și, cu ceva ani în urmă, am cunoscut un tânăr care a făcut impresie bună asupra asistenței. Eu, una, nu l-am putut ierta pentru un motiv aproape indecent.

Iubesc *cuvântul*, vorba grea de dulceață și de miez. De aceea, când l-am auzit pe acel tânăr spunând de mai multe ori „s-o fi fost”, l-am ucis - spiritual - în acel moment. Și i-am detestat pe toți nevorbitorii de limba română. (a se citi: „pe siluitorii de idiomuri”)

Din fericire, Rozmarin are „nas” pentru verb și-mi place cum îmblânzește cuvintele. Îl ajută timbrul vocal, amestec de mătăsurii și oțeluri speciale.

Și nici nu este sâmbătă. Este miercuri, nu știu dacă înainte sau după sâmbătă. Oricum, e miercuri cu iz de duminică. Trebuie să vină „alcoolul”, meu. Fiind vorba de o iubire-opium, mi-e greu să-mi păstrez toate „facultățile”...

Nu este o fire declarativă. În schimb, eu semnez săptămânal câte o declarație de dependență „față de el”. Mărturisesc că niciodată n-am înțeles mai bine sensul și n-am simțit mai profund „carnea” oximoronului decât

(Continuare în pag. 163)

(urmare din pag. 162)

în dialogurile noastre. Puteam citi oricât și oricând sintagma eminesciană „dureros de dulce”. Acum pricepeam cu gura, cu mâinile, cu mintea...

– Ești ticălosul meu adorabil, al meu!

– De ce ticălos?

– Pentru că nu este drept să fii torționarul sufletului meu!

– Dar nu sunt ticălosul tău!

– Da, al meu, pentru că am simțul proprietății chiar și asupra delincvenților sentimentali!

Și este miercuri. Cred că, pentru mine, ziua de miercuri va avea întotdeauna un ascendent asupra celorlalte zile. Este miercuri mustind de așteptare și de doruri sucite și răsucite precum cozile mele de adolescență cu adolescența netrăită.

Îmi țin ochii închiși, prea grei de imaginea lui. Iar apele din privirea mea se logodesc cu apele-surori din ochii lui.

Ne consumăm. Două combustii interne în care crengile-brațe din inima mea ard laolaltă cu brațele-crengi din sufletul lui.

Este ziua mea aniversară. Am obiceiul să mă autoflagelez spunând că „n-am nimic sfânt pe lume”, adică n-am un sfânt tutelar, un patron-naș-umbrelă al prenumelui meu. Care este Nora. Am vrut să spun: Ce contează! Dar n-am spus. Chiar contează că mă cheamă Nora. Și nici pe Ibsen nu l-am întrebat dacă-mi permite să port numele eroinei sale, să-i port numele prin viață.

Mama m-a uns cu acest nume. Care îmi vine bine; cam așa cum

„rimează” două lacrimi din aceeași pereche de ochi. Care au culoarea lemnului de nuc din care s-a născut biroul meu... Cel la care mă așez și mă trezesc scriind. Și scriu în tăcere pentru ca inspirația să nu plece de la mine. Ca mai apoi, cine știe, să se așeze și ea la birou văduvindu-mă de fosforul minții.

Nu prea mă dau în vânt după sărbători, fie ele aniversări sau zile onomastice. Mi se par inelastice, pline de șabloane precum tiparele de la croitorie. Dar, până la urmă, ziua de naștere este un premiu. Pe care nici nu e nevoie să-l merităm. Premiul-an. Anul care s-a dus.

Cei apropiați mă iscodesc în privința cadourilor pe care aș vrea să le primesc. Ca să simplificăm lucrurile, eu și sora mea am hotărât „să terminăm odată cu darurile și cu grijile legate de alegerea acestora”.

– Cadoul ideal e libertatea...

– Pe care o obții necăutându-l, o îngân eu pe sora mea.

Am muncit (intelectual vorbind!) amândouă la acest aforism care ne-a scăpat de griji. Ne felicităm, ne pupăm frățește, îngurgităm câte ceva și... rădem!

– Acesta e al doilea cadou.

– După libertate!

– Da, după libertatea de a râde.

Și ziua a devenit rotundă, adică perfectă. Iar Rozmarinului meu îi cântă râsul. Când ne veselim noi amândoi, hohotesc și geamurile încăperii.

– Sunteți grozavi!

– Sau groaznici, încerc eu un

(Continuare în pag. 164)

(urmare din pag. 163)

joc de cuvinte.

Dar și cu speranța vagă a unei negații. Parcă mă aranjează puțin orgoliu. Așa ca briantina de pe vremuri pe părul cavalerilor.

Și, după cum spuneam, e ziua mea. Se pare că am devenit masochistă dacă tot repet de aniversarea mea. Mă rog. „Cui te rogi?” ar zice Buchețel. „Mă rog la floarea de ci-reș”, aș răspunde, fără să fiu, de această dată, originală.

Și, uite-așa, iese la iveală un defect de-al meu. Am obiceiul să declar că modestia nu este o afecțiune de care sufăr. Așa o fi. În subconștientul meu aștept să fiu contrazisă în maniera următoare și hai s-o introduc în scenă pe sora mea:

– Exagerezi, tu ești chiar modestă!

– Zău? Poate pe dinăuntru.

– Vorbesc serios. Eu, în locul tău, mi-aș vinde mai scump inteligența și farmecul. (Era să zic, farmecele, dar, la câte conotații are cuvântul, ajunge - Doamne ferește! – la voodoo!)

– Ar suna cam așa: „Nora - marfă a-ntâia, date antropometrice super....”

– Iar începi cu autoironia.

Nu, „p-onoarea mea”...

- Dar cunoștințele susțin că ești „sexapilă”. (citată, n.a.)

– Da, și?

– Valorifică-te! Adică, fii mai exigentă cu ceilalți, nu doar cu tine!

– Nu pot. Deviza mea este: „De la egal la egal, amical” (Este a doua oară când originalitatea și-a luat

un „ecart” față de mine).

– Bine, hai să discutăm despre altceva!

Sora mea are abilitatea de a deturna discuția. Și bine face!

Mi-e imposibil să respect axa cronologică. Nu mă interesează faptul că, involuntar, devin modernă. Și ce dacă?! Sunt cu familia, inclusiv cu Rozmarin, la masă. Că doar au venit să mă sărbătorească, nu?! Simt că mă lasă de tot gratitudinea... Doar ei sunt acolo pentru mine.

Am așa un presentiment; aș putea spune chiar un presentiment dublu. Mai întâi mărturisesc că mi-e frică de subiectele ce vor fi abordate de „amoarea mea”. Și „buonaparte” dintre ele sunt centrate pe femei. Doar așa, ca să mă descentreze pe mine! De ce ți-e frică, ai parte...

– Hai să vă povestesc ce-am pățit în urmă cu câțiva ani... Aveam o aventură cu soția unui ofițer. M-a chemat la ea, bărbatul ei nu era acasă!

– Continuă, zic eu cu gândul pervers de a-l face să înceteze. Ți-ai găsit! În timp ce povestește, Busuioc pare a re trăi una dintre nenumăratele sale aventuri.

– Mă plăcea teribil. Dar am avut ghinion...

– De ce? întreabă sora mea.

– A sunat la ușă păgubașul.

Suspans. Sau poate că noi toți mimăm suspansul.

– Și ce-ai făcut? Întrebarea era formulată de către cumnatul meu, plictisitor de fidel în comparație cu...

– Am sărit de pe balcon, că era la etajul. În cădere, mi-au plesnit

(Continuare în pag. 165)

(urmare din pag. 164)

pantalonii în spate. Până acasă, am mers cu spatele la toate zidurile, prin locurile cele mai dosnice. Am invocat toți sfinții din calendarul creștin ca să mă scape.

— Păi da, subliniez eu gata să mă reped la jugulara lui, că altă treabă n-aveau. „Sfinții și adulterul”, ar fi un titlu de prelegere.

— Iar începi! Așa face întotdeauna, mă reclamă el rudelor. Îmi strică dispoziția.

Dar câte dispoziții mi-a dărmămat el... Cred c-o va rata doar pe cea testamantară. Nici nu ne mai interesează finalul.

Totuși, viața e rotundă, e compactă. Sau, mai bine zis, ne mai compensează cu câte ceva.

Sună telefonul. Răspund eu, preafericita (exagerat de fericita!) de mine. Este un fost coleg care, pe vremuri, mă iubise așa cum iubim întotdeauna când știm, sau simțim, că iubirea este neîmpărtășită. Și-a amintit că e ziua mea.

Ce răcoritor și înviorător e apelul lui! Îmi pansează toate pliurile și brazdele de pe suflet...

Desigur, asta n-are nicio legătură cu afectele. Nu l-am putut iubi din motive penibile. Parcă mi-e rușine să declar că este un nonsens. Era un bărbat fin, mărinimos, devotat familiei, cu simț moral, serios (antonimul lui „afemeiat”, bineînțeles!) Adică toate virtuțile care conduc spre nenoroc. Prin urmare, n-am făcut pasiune pentru el, se-nțelege!

Rozmarin îmi face o scenă de gelozie. Amorul meu propriu este gădilat. Și cam atât.

În câteva minute, *omul meu* (îi mai zic și așa!) își vede de repertoriul lui.

— Stați să vedeți ce-am pățit odată! (Odată, adică prin mezozoic, comentez eu în gând.) Aveam o relație cu o tipă versată (acestor specimene eu le aplic eticheta de „vărsate”). A vrut să mă păcălească și să-mi pună un copil în cărcă. Dar nu i-a mers...

Și tot așa. Conduc dezbaterele spre un alt capitol. „Badea-l meu” se apucă să spună anecdote, iar eu îl stimulez și îl secondez ca să scap de poveștile sale galante. Reușesc, cred că mai mult din instinct de apărare decât din vreun talent nebănuț.

Happy-end-ul este garantat.

Roșca Paul ERSILIAN

MAESTRE...

Vocea stinsă atinse urechea mea dreaptă și parcă un fior de groază îmi străbătu întreaga ființă. Am întors capul să văd de unde provine sunetul acela și ochii mei dădură de o arătare cel puțin ciudată. Un cap ras, pleșuv aș putea zice, susținea o bonetă veche și hidoasă, pe care pesemne timpul o cruțase dintr-un prea mare respect pe care îl purta sieși. Ochiul verde, singurul pe care am reușit să-l văd în penumbră, strălucea parcă de bucuria vederii mele, stârnind în mine un sentiment contradictoriu. Auzisem de

(Continuare în pag. 166)

(urmare din pag. 165)

mult de cel pe care lumea îl numea Maestrul, dar parcă toți se sfiiseră să îl descrie în cuvinte prea exacte, o omisiune pe care trebuia să o gust acum la un nivel estetic și senzorial.

„Nu te supăra, am întrebat eu pentru a pune capăt atmosferei ce devenise ridicole, tu ești cel căruia i se spune Maestrul?” Ochiul verde mă străbătea încercând să-mi ghicească parcă intenția ascunsă. Un hohot de râs străbătu lăstărișul unde se afla creatura aceea ciudată și auzii în sfârșit răspunsul așteptat: „Te așteptam de mult, nu trebuia să te ostenești să întreb. Pesemne lumea nu e prea darnică cu epitele la adresa mea. Urmează-mă și nu te îndepărta prea mult de mine!”

Poteca pe care mergeam de mai bine de două ceasuri se învecina cu o pădure de brad pe care parcă o purtam în borul pălăriei de paie, atât de intensă era rășina secolelor de uitare. Mă mira de altfel liniștea ce ne înconjura, de parcă toată făptura asculta pașii ușori ai Maestrului, pași ce se depărtau de mine cu o viteză fulgerătoare pentru statura sa. Îl vedeam mai bine acum, la lumină. Un trup ghebos și uscat, rezultat pesemne al rugăciunilor și meditațiilor, pe care în mod normal nu l-ai credita cu prea multă energie. Cu toate acestea de mai bine de o oră nu mai puteam ține pasul cu el, deși ne despărțea pe puțin o jumătate de secol. „Dacă nu grăbești pasul nu vom ajunge la timp pentru rugăciunea de seară!” Vocea smulse pădurii un stol de grauri care, speriați de cele două umbre, se împrăștiară care încotro. „Maestre, nu mai pot ține pasul.

Să facem o pauză!” Mă privi cu milă și zâmbi pentru prima dată. Așadar nu era de gheață, îl cucerisem prin sinceritatea mea și asta era un prim pas spre inițierea mult dorită. Se așeză pe o buturugă roasă și mă pofti să-i stau alături, evident jos. Sfertul de oră trecu într-o liniște încordată. Îmi era parcă frică să încep un dialog. De ce să fiu cel care face primul pas? Oare nu eu am fost cel întâmpinat pe poteca de la baza muntelui? „Dacă continui să te muncești cu gândul ai să dai pe afară de atâta curiozitate, spuse Maestrul sclipind în soare ultimii trei dinți pe care-i mai avea. Întreabă ceea ce ai de întrebat pentru ca eu să pot răspunde. Nu crezi că ar fi deja timpul?”.

Mustrea, abia voalată, am primit-o cu reținere. Încercam să-i citesc pe chip următoarea mișcare pe care avea să o facă și nu reușeam.

„Mă gândeam că nu pot întreba până nu primesc acceptul dumneavoastră”, încercai eu o stratagemă de eschivare. Fulgerul din ochiul verde mă făcu să tac. „Ai venit la mine, nu la călugării dimitale, asta să ții minte! Prima regulă a mea este să fii sincer și să nu te ascunzi. Gândul omului este mereu plin de scobituri unde minciuna și trufia se ascund. Golirea minții și îndreptarea ei spre cer este primul pas pe care eu îl cer unui tânăr novice. Nu uita asta și întreabă deschis ce ai de întrebat.” „Vă mulțumesc pentru acest sfat și vă promit că...”.

Gestul său cu mâna mă făcu să înțeleg că nu-l interesează scuzele mele. Auzise probabil mii și mii de altele, mai bine ticluite ca ale mele. Se

(Continuare în pag. 167)

(urmare din pag. 165)

ridică și continuă să urce pe potecă cu și mai multă râvnă. Îl urmai gâfâind mai bine de trei sferturi de oră până ce ne apropiarăm de o construcție, ce părea ireală prin alcătuire. O stâncă uriașă, de un ocru intens în lumina apusului, străjuia trei brazi pe care un mic gârduleț de nuiiele îi unea parcă ca un ombilic vegetal. Am dedus că intrarea era undeva la baza stâncii și gârdulețul veghea o grădină mică pentru legumele Maestrului.

Fumul intens ce se infiltra pe lângă mine mă aduse în simțiri. Mă lovisem la cap, probabil la intrare, și acum privirea mi se învârti speriată în toate părțile încercând să descifreze o taină a locului și timpului prezent. Tăciunii încercau eroic să aprindă cele câteva vreascuri ude pe care pesemne le aruncasem înainte să mă lovesc la. „Unde o fi oare Maestrul?”. Am căutat un reper pentru a înțelege ce se întâmpla cu mine. „Cu certitudine visez, e imposibil să nu-mi amintesc măcar unde sunt. Și gândul acela, diabolul...”. Fum și vreascuri umede...

Pleoapa săltă parcă curioasă să vadă ea prima ce se întâmplă în jur. Ochiul se mișcă de la stânga la dreapta și de sus în jos dar nu reuși să deslușească ceva. Hotărât lucru eram singur într-o peșteră, liniștea nu putea să fie decât una de piatră. M-am ridicat; corpul înțepenit trosnea din încheieturile revoltate de efort. Pașii mă purtau pe lângă calcarul umed și în față se deschise priveliștea unei păduri de brad. În față se vede un gârduleț de nuiiele pe care m-am sprijinit. Priveam în toate părțile și parcă recunoșteam imaginea din vis. Ciudat, foarte ciu-

dat.

„Maestre, știu că ești prin preajmă, poți să apari!”. Un stol de grauri zburară speriați de glasul meu. Am apucat poteca, și pădurea de brad era la dreapta mea. Pașii mă duceau la vale și atunci îmi apăru în față buturuga pe care stătuse Maestrul când vorbea cu mine în ajun. „E ciudat, cum oare de nu apare deja ca să râdă de mine?”. O iau la fugă cu gândul să ajung cât mai repede la vale. Acolo trebuie să fie vreun izvor de munte...

Chipul mi se oglindește în apă și nu pot să cred ceea ce văd. Am cel puțin șaptezeci de ani și corpul uscat e adus de spate. Dau cu mâna să tulbur apa și-mi frec cu putere ochii. Un foșnet îmi atrage atenția. Tânărul mă privește speriat. „Maestre...?”.

Madălin Roșioru

27

*Are 27 de drame fix. Dar fix! Bob numărat.
(„Să se dea numai câte unul, să
ajungă la toată lumea!
Acum și-n veacul veacului, Amin!”)
Se administrează o singură dată,
și bine, intrauterin.
Pot apărea și reacții adverse.
Dacă doare, e bine: înseamnă
că-și face efectul; dacă apar complicații
se recomandă repaus la orizontală.
În caz de intoxicație sau supradoză
consultați un cardiolog. Or something.
Opțional, se poate juca la zaruri, cărți,
alba-neagra.
Dar cel mai bine se păstrează ferit de
lumină și căldură la loc răcoros.
La loc de verdeață unde nu-i
întristare nici durere nici suspin.*

O emblemă a orașului Mizil

În 1910 a fost încartiruit la Mizil **Regimentul 72 Infanterie**, care va participa, la luptele de pe Valea Jiului și Mărășești, în 1916, înscriind pagini de glorie în cartea de aur a istoriei neamului.

În memoria mizilenilor care au făcut parte din acest regiment și au căzut pe câmpul de luptă, s-a hotărât ridicarea unui monument. Comitetul însărcinat cu strângerea fondurilor necesare a fost condus de g-ralul **Tăutu**, membri fiind: **Georgescu Spiridon**, **Spirea V. Anastasiu**, **C. Condeescu**, **Tase D. Constantinescu**, **Tică D. Constantinescu**, **Victor Ivanovici**, **Nae Tonciu** și **Victor Gozman** iar membri de onoare preot **Gheorghe Jugureanu** (confesorul regimentului în război), preotul **M. Preoteșcu** și Plutar Mareș.

Realizarea statuii i-a fost încredințată lui **Ioan Iordănescu** la inaugurarea acestuia, în 1921, comitetul amintit dedicând următoarea închinare: „*Vouă vitejilor ostași ai regimentului 72 Infanterie vă datorează toată recunoștința supraviețuitorii marelui război european. Sunteți eroii neamului, ca unii ce ați făcut jertfa supremă pe altarul Patriei pentru întregirea și făurirea României Mari. Pentru eternizarea memoriei și a faptelor voastre de arme, comitetul monumentului și-a închinat toată activitatea lor reușind să ridice, cu aju-*

torul cetățenilor Mizilului, monumentul care va vorbi posterității de sacrificiul și vitejia voastră.

Să vă fie țărâna ușoară!”

De-a lungul timpului monumentul a fost amplasat în mai multe locații așa cum o demonstrează „Inventarul averii imobiliare aparținând comunei Mizil și statului”, din anul 1939: „Monumentul Eroilor e pe șoseaua Mihai Bravul, lângă liceul teoretic. Terenul pe care este așezat monumentul pe o rază de 4 m. împrejur, a fost donat de d-na Sturza, iar bronzul și postamentul din contribuțiunea tuturor locuitorilor din Mizil. Iată și descrierea din volumul **File din trecutul istoric al jud. Prahova** (1971): „Monumentul Eroilor este realizat de sculptorul Ioan Iordănescu, în 1921 și dedicat ostașilor Reg. 72 Infanterie din Mizil... Pe un soclu masiv un grup statuar din bronz reprezintă o femeie personificând Patria, cu mâna dreaptă ridicată în semn de salut, în cealaltă ținând stindardul. În fața ei se află un ostaș și o femeie (întruchipând istoria) cu o carte deschisă pe genunchi. Pe una din laturi o placă de bronz înfățișează una din scenele de lupta, la care au contribuit cei 1180 de ofițeri și ostași căzuți la datorie. Pe plăcile de la fațadă este înscrisă inscripția: „*Eroilor din Regimentul 72 Infanterie. Onoare vouă! Patria vă este recunoscătoare*”.

Restaurarea recentă, care a repus la locul lor și plăcile interzise în timpul regimului comunist, redă monumentului statutul pe care îl merită, acela de emblemă a orașului.

De la „Ha” la „Z”

Eterna și fascinantă

De ce vine sfârșitul lumii în 2010

Pentru că, așa cum demonstrează calendarele civilizației Maya, în România anului 2010, datorită radiațiilor venite din centrul galaxiei, ziua de 2 ianuarie 2010 pică sâmbătă.

Apoi: 1 mai este sâmbătă, 15 august (Sf. Martia) este duminică, Crăciunul e sâmbătă, întâi ianuarie e sâmbătă. Practic, vom avea liber în cursul săptămânii numai zilele de 1 ianuarie, a doua zi de Paști, și 1 Decembrie. Doar 4 zile din 10... Mayașii au prevăzut asta: e sfârșitul lumii!!!

Tramvaiul

Fiul unui șeic studia în București. Întrebându-l părinții cum se simte, le-a răspuns că în general bine, dar se jenează un pic când el vine cu Mercedesul la școală, iar profesorii lui coboară din tramvai.

Peste cateva zile primește un cec de 1 milion de dolari si o telegrama: „Nu ne face numele de rușine! Cumpără-ți și tu un tramvai!...”

Echitate divină...

La facerea lumii Dumnezeu a lăsat atâtea bogății României, încât Sfântul Petru, intrigat, l-a întrebat:

– Atotputernice, la toți le-ai dat și bune și rele, dar aici ai făcut raiul pe pământ. Oare e drept să procedezi așa, numai cu românii?

La care Dumnezeu i-a răspuns, zâmbind:

– Ai răbdare, Petre, să vezi ce conducători le dau!

Marea lehamite

Sunt obosit! De câțiva ani de zile dau vina pe vârstă, pe supărări, poluare, obezitate, regim politic, și o mulțime de alte suferințe care te fac să te întrebi dacă viața merită să fie trăită... Dar acum am descoperit că **nu** acestea sunt motivele! Sunt obosit pentru că muncesc prea mult...

Populația țării este de 21 228 587 locuitori, dintre care 6 359 889 sunt pensionari; mai rămân să muncească 14 868 698.

În școli sunt 4 313 999 de elevi și profesori; mai rămân să muncească 10 054 699. 2 174 917 sunt șomeri, iar 4 501 013 lucrează în administrația de stat; mai rămân 2 674 917 care să muncească. 1 000 000 sunt oameni politici și 758 332 în armată, deci mai rămân să muncească 1 120 437. 374 592 sunt închiși în pușcării, 425 687 sunt în spitale sau primesc ajutor pentru dizabilități, iar în administrațiile locale lucrează 320 156.

Mai rămân **doi** oameni care să muncească: **Tu** și **Eu**. Iar tu stai și citești chestia asta... Nici nu mă mir că sunt atât de obosit!!!

La Oficiul Forțelor de Muncă

– Bună ziua, vreau și eu un loc de muncă!

– Avem ceva foarte bine plă-

(continuare în pag. 170)

(Urmare din pag. 169)

tit, dar e mult de muncă...

– Nu, mulțumesc; dacă am bani îi dau pe băutură.

– Atunci avem un loc în care e puțin de muncă, dar e prost plătit.

– Nu, pentru că dacă am timp, fac rost de bani și îi dau pe băutură. Nu aveți ceva unde să muncesc toată ziua și să fiu prost plătit?

– Ne pare rău, dar nu aveți studii superioare...

Succes matrimonial

O firmă siriană, specializată în resurse umane și trafic de persoane, își propune să rupă piața matrimonială din România cu o nouă campanie promoțională, asemănătoare cu Programul Rabla.

Astfel, pentru un preț modic, orice persoană majoră, care deține o soție uzată, aflată încă în stare de funcționare, poate obține o nevastă nou nouă din Republica Moldova sau din Rusia, fără obligații sau garanții.

Fetele sunt tinere, vaccinate, fără inhibiții și proaspăt ieșite de pe banda de producție, putând constitui o soluție excelentă pentru minimum 10 ani.

„Am observat că piața din România este sufocată de soții ursuze care îi deprimă pe soții lor”, declara Raed Mustafa Habibi, patronul firmei siriene. „De aceea m-am gândit la acest program în care soțiile vechi vor putea fi refolosite în centre specializate de vizionat telenovele, sau de făcut unghiile”.

După cum declară Habibi, bărbații care au optat pentru o nevastă

nouă sunt, în general, foarte mulțumiți, pentru că nu consumă mult, merg cu orice fel de combustibil și nu intră în panică atunci când rămân în pană.

Salvatorul

Un român se duce la preot :

– Părinte, am păcate mari.

– Spune fiule, Dumnezeu e mare și iartă.

– Părinte, în timpul războiului am ascuns un evreu în beci.

– Fiule, asta nu e păcat, i-ai salvat viața. Mergi cu Domnul liniștit acasă.

– Da, Părinte, dar i-am cerut 20 de dolari pe zi.

Fiule, asta nu este bine. Ai profitat de necazul lui. Dar totuși i-ai salvat viața. Mergi acasă, ține post 2 săptămâni și fă rugăciuni.

Omul pleaca, nu prea convins, dar după 5 minute se întoarce la preot și îl întreabă:

– Părinte, crezi c-ar fi bine să-i spun că s-a terminat războiul?

Bărbat model

John se trezește dimineața, mahmur, după o noapte „cu prietenii”. Pe noptieră se afla un trandafir roșu și un bilețel în care scria: „*Dragul meu, micul dejun e în bucătărie. Eu am ieșit la cumpărături. Te iubesc!*”.

Oarecum nedumerit se duce în bucătărie, unde - într-adevăr - îl aștepta un mic dejun copios. Surprins, își întreabă fiul:

– Ce s-a întâmpat azi-noapte?...

– Păi, ai ajuns acasă beat, pe

(Continuare în pag. 171)

(Urmare din pag. 170)

la trei, ai rupt masa din sufragerie și ai vomat pe covor. Mama a încercat să te ducă la culcare și tu ai țipat la ea: „La-să-mă în pace, târfa ce ești... Sunt înșurat!”

De la lume adunate

Performanțe

Un American, un Japonez și un român, discută despre performanțele tehnice din țările lor.

– La noi, zice Americanul, la șapte dimineața intră o cireadă de vite pe poarta abatorului și, la șapte seara, iese un tren cu containere de conserve.

– La noi - se laudă japonezul, dimineața intră pe poarta fabricii 30 de camioane cu nisip, iar seara ies pline cu microprocesoare pe bază de siliciu.

– Asta nu-i nimic, zice Bulă. În România, cam pe la ora 9, o echipă de muncitori s-au apucat să toarne fundația unei fabrici de bere și la 10 erau beți toți!...

Amabilitate

Un turist american, în timp ce se plimba prin Londra, are o anumită nevoie fiziologică. Caută, caută și nu găsește nici o toaletă. Neavând încotro intră într-o străduță, se apropie de un colț mai întunecat și începe să se descheie la fermoar. Exact în acel moment cineva îl bate pe umăr. Se întoarce și lângă el se afla un polițist.

– Scuză-mă domnule, spune polițistul, e interzis să urinați în locuri publice.

Americanul se scuză, îi spune că nu are încotro și că nu găsește un WC.

– Te voi ajuta, zice polițistul, vino după mine.

Îl conduce pe turist spre o portiță în zid și-i arată drumul în interior. Turistul intră și constată că se află într-o grădină superbă. Polițistul îi arată unul dintre copaci:

– Poți să urinezi aici...

După ce americanul își rezolvă problema, întreabă:

– Spune-mi, asta-i ceea ce se cheamă amabilitatea Engleză?

– Nu, răspunde polițistul, noi numim asta Ambasada Franceză...

Femeia eterna poveste

Soția lui Popescu îl înșela cu prietenul lui cel mai bun, când sună telefonul. Popeasca se dă jos din pat și, după o scurtă conversație se întoarce calmă.

– Cine era? întreabă amantul.

– Popescu, cine să fie, răspunde ea.

– Aoleo, atunci cred că ar fi mai bine să plec! A spus unde era?

– Stai liniștit, este în bar și joacă biliard cu tine.

– Iubito, pentru că mi se apropie sfârșitul, vreau să-ți mărturisesc că te-am înșelat...

– Știi, dragă... De ce crezi că te-am otrăvit.

URMUZIANA

Andrei BADEA

O familie fericită

A fost odată ca niciodată o femeie care zicea nu la orice. Când soțul ei îi zicea să iasă afară să se plimbe, ea zicea, nu, nu ieșim afară, hai să facem altceva. Și începeau să se certe. Cearta se termina târziu în noapte, după ce oboseau amândoi, și se culcau și dormeau adânc, și se sculau a doua zi dimineța și o lua de la început.

Zilele treceau repede și fără sens, pentru ei doi doi și pentru lume în general. Nu se gândiseră niciodată să facă copii, dar într-o zi ea a făcut un copil, exact în sufragerie, când el se uita la televizor la un film cu Mel Gibson. Dar, în cele din urmă, și-a ridicat încet ochelarii de pe ochi și i-a zis: „Hai să spălăm copilul ăsta”, și ea a zis: „Nu, hai să-l lăsăm așa”. Și au început iar să se certe.. El a luat un făcăleț de la bucătărie și a pocnit-o în nas, care s-a umflat și s-a făcut ca un gogoșar. Văzând cum soarele începe să-și arate fața de copil obraznic, s-au potolit dintr-o dată și au căzut de acord să plece cu copilul la primărie, să-l declare. Pe drum, au observat ca semăna cu un porcușor și l-au aruncat într-un tomberon de gunoi. Copilul a crescut și a devenit procuror. Într-o zi, cercetându-și obârșia, căci îi era necunoscută, a dat peste niște documente. A descoperit că fusese abandonat de părinții săi. I-a chemat la el în birou și a avut loc o discuție lungă, în care el zicea da, ea zicea nu, și invers. Avocatul se plictisea. Privea frunzele lungi ale palmierului din fața geamului biroului său și visa o excursie în insulele Caraibe.

– Dragii mei părinți, așa de dor mi-a fost de voi
– Dar erai ca un porcușor, nu te puteam ține.
– Mamă, du-te până la bucătăria mea personală și fă-mi și mie o prăjitură.

– De ce?
– Ca să nu vă bag la pușcărie
– De ce să ne bagi la pușcărie?
– Pentru că vă urăsc.
Ea s-a dus la bucătărie, și-a stors sânii de lapte și i-a făcut o prăjitură de lapte prăjit cu cafea și cu maioneză.

– Ce bună e. Cu ce e?
– Cu lapte.
– Bine. Vă bag la pușcărie 15 ani, tot atâția cât am lipsit eu de lângă voi. Vă convine?

– Vai, scumpule, ce cadou minunat ne-ai făcut de ziua noastră. Cerul

(Continuare în pag. 173)

(Urmare din pag. 170)

s-a acoperit de nori, au apărut trei păsări negre și ei au început să se certe iar. Și tot așa, până i-a prins douăsprezece noaptea. Uitându-se către fotoliul procurorului, l-au văzut adormit și s-au hotărât să-l omoare, pentru a scăpa de închisoare.

– Să-l sugrumăm.

– Ba nu, să-l aruncăm pe geam.

– Lasă urme dacă-l aruncăm.

– Bine, să-l sugrumăm. A fost pentru prima oară în viața lor când au căzut de acord asupra vreunui lucru. Înfășurându-și mâinile în jurul gâtului copilului ei, mama îi adulmecă mirosul și își aduse aminte de el când era bebeluș. A început să plângă și el s-a trezit, simțindu-i lacrimile curgându-i pe obraz.

– Mamă, a zis el

– Fiule, a exclamat ea.

– Gata, dobitocilor, potoliți-vă, se răsti tatăl.

Procurorul prinse să plângă cu sughituri, să vorbească peltic, și s-a băgat repede în marsupiul mamei, care și-a ridicat rochia și și-a descoperit o pungă de piele, strânsă ghem cu ace de siguranță, a desfășurat-o ca pe un cort și fiul și-a făcut vânt în ea, cu picioarele înaintea. Apoi a ieșit cu capul de acolo, stând cu mâinile agățate de marginea marsupiului ca de geamul unui vagon de tren, la plecare.

– Tată, plec. Nu mai putem trăi împreună noi trei...

– Știam asta de când te-ai născut.

– Bine, tată. Adio. Tatăl a luat Timesul de pe masă, s-a așezat în fotoliu picior peste picior și s-a afundat în lectură. Citea invers, cuvintele de la coadă la cap, dar era de ajuns. Mama și-a ridicat fusta ca și cum ar fi vrut să treacă apa unui râu puțin adânc fără să se ude și a plecat sărind cangurește, cu capul fiului bălângănindu-se înaintea și înapoi, vădit mulțumit de situație. Tatăl nu s-a uitat deloc după ei, a continuat să citească invers. În ultimul moment, s-a văzut trecând la geam un indian călărind un cal cu două capete.

– Nu vrem nimic, nu vrem nimic, decât să ne dați pământurile înapoi

– Nu ți-e rușine, i-a spus tatăl, neridicându-și ochii din ziar. Ați fost primii și vreți să câștigați întotdeauna. Indianul l-a privit mirat, de parcă atunci ci s-ar fi trezit dintr-un somn lung, de mii de ani, a lăsat hamurile calului și s-a aruncat de la etajul nouă. Trecătorii i-au privit trupul cu admirație, deoarece nu mai văzuseră de sute de ani un apaș atât de veritabil plin de sânge. Imediat au apărut speculanții, care au împăiat indianul și au pus prețuri exorbitante la intrare.

Peste mulți ani, mama și avocatul au ajuns actori de mâna a doua la un circ din Rusia, au trăit multe zile, și au murit bătrâni și fericiți, el nemaidezlipindu-se de marsupiu decât pentru a culege florile de pe câmpiile pe unde cutreierau cu circul și pe cele aruncate de spectatori în arenă, iar ea cu gândul la bărbatul său, care o aștepta în fotoliul celebru, citind invers.

Colidele poezilor

Colindătorii

de George Coșbuc

Cad fulgii mari încet zburând,
Și-n casă arde focul,
Iar noi pe lângă mama stând
De mult uitarăm jocul.

De mult și patul ne-aștepta,
Dar cine să ne culce?
Rugată, mama repeta
Cu glasul rar și dulce,

Cum sta pe paie-n frig Hristos
În ieslea cea săracă,
Și boul cum sufla milos
Căldură ca să-I facă,

Drăguț un miel cum l-au adus
Păstorii de la stână
Și îngeri albi cântau pe sus
Cu flori de măr în mână.

Și-auzi! Răsar cântări acum,
Frânturi dintr-o colindă,
Și vin mereu, s-opresc în drum,
S-aud acum în tindă –

Noi stăm cu ochii pironiți
Și fără de suflare;
Sunt îngerii din cer veniți
Cu Ler, oi Domnul mare!

Ei cântă înălțător și rar
Cântări de biruință,
Apoi se-ntorc și plâng amar
De-a Iudei necredință,

De spini, de-ostași, și c-a murit...
Dar s-a deschis mormântul
Și El acum e-n cer suit
Și judecă pământul.

Și până nu tăceau la prag,
Noi nu vorbeam nici unul –

Sărac ne-a fost, dar cald și drag
În casă-ne Crăciunul.

Și când târziu ne biruia
Pe vatra caldă somnul,
Prin vis vedeam tot flori de măr
Și-n fașe mic pe Domnul.

Colindul gutuii din geam de Adrian PAUNESCU

Galbenă gutuie,
Dulce amăruie,
Lampă la fereastră
Toată iarna noastră.

Dulce, galbenă lumină,
Cum și eu bălai eram,
Mi-a pus mama o gutuie
Ce se coace-ncet la geam.

Aș mușca-o dar mă doare,
Mă cuprinde-un fel de jind
Și acum, că trece anul,
Parcă-o simt îmbătrânind.

Mama mea n-avea nici globuri,
Nici beteală și nici stea,
Sărbătorile de iarnă
Cu gutui le-mpodobeau.

Mi-a pus mama o gutuie
În fereastră dinspre drum
Și o văd că luminează,
N-am puterea s-o consum.

Parcă are-n ea ceasornic
Și al mamei plânset sfânt,
Luminează și se stinge
O gutuie pe pământ.

Luxul mamei cel mai mare,
Când copii ne mai simțeam,
Era pâinea de pe masă
Și gutuia de la geam.

La mulți ani !

Calendarul

Noțiunile de oră, zi și an au fost concepute de babilonieni. Aceștia utilizau un calendar lunar, în care lunile începeau cu lună plină, fără să aibă o durată egală, motiv din care se intercalau luni suplimentare, pentru a sincroniza calendarul lor cu anotimpurile.

Egiptenii au inventat calendarul solar, care împărțea anul în 12 luni de 30 de zile, plus 5 sau 6 zile la sfârșitul anului.

Numele actual al lunilor provine de la calendarul roman care avea 10 luni și un an de 304 zile.

În sec. VIII – VII. î.Hr., sau adăugat două luni și s-a obținut anul de 355 de zile.

Răscoala lusitanilor din anul 154 î.Hr. a pricinuit amânarea schimbării consulilor cu 10 luni, solemnitatea efectuându-se abia la 1 ianuarie 153 î.Hr.

În anul 46 î.e.n. – Caius Iulius Caesar a făcut reforma calendarului alcătuind un calendar solar de 365 de zile împărțit în 12 luni. Pentru cele 6 ore cât considera el că ar fi necesare pentru a completa anul real, Caesar a hotărât să adauge la fiecare 4 ani o zi în plus, prin numărarea de două ori a zilei de 24 februarie. Tot atunci ziua de 1 ianuarie a fost stabilită ca zi de început a anului. Calendarul iulian a fost folosit timp de 16 secole.

În 1572, din pricina întârzierii acumulate de calendar (11 minute și 16 secunde pe an, papa Grigore al

XIII-lea, a resincronizat calendarul cu ciclul solar, dispunând să fie „sărite” 10 zile.

Anul gregorian a rămas de 365 de zile, dar anumiți ani bisecți au fost suprimați (3 ani în decurs de 400 de ani, întotdeauna la început de secol – de exemplu anul 1900)

Anul nou

În Grecia antică Anul nou se sărbătorea la prima lună nouă răsărită după 21 iunie, data solstițiului de vară.

La Egipteni Anul nou era anunțat de primele semne ale revărsării Nilului (solstițiul de vară). În acea zi egiptenii își ofereau unul altuia miere și curmale, spunând: „Dulce și binefăcător este numai dreptul adevăr”.

În Italia trecătorii trebuie să fie foarte atenți la miezul nopții de 31 decembrie, pentru că atunci se aruncă pe geam toate vechiturile din casă. (scaune rupte, haine vechi, oale, etc.)

Cei care navighează în ajunul Anului nou din insulele Samoa spre Australia nu pot sărbători acest eveniment. Pornind la drum în ziua de 31 decembrie, ei trec linia convențională a timpului – linia schimbării datelor – și ajung în Australia a doua zi, pe... 2 ianuarie.

În Japonia, la miezul nopții de 31 decembrie, clopotele bat de 108 ori. Se spune că în acele clipe omul pășește peste un prag nevăzut, dinco -

(Continuare în pag. 176)

(Urmare din pag. 175)

lo de care îl așteaptă o soartă nouă.

Legenda Crăciunului

Legenda spune că Maica Domnului, fiind cuprinsă de durerile nașterii, i-a cerut adăpost lui Moș Ajun. Motivând că e sărac, el a îndrumat-o la fratele lui mai bogat, Moș Crăciun. La casa lui Crăciun, Maica Domnului a găsit-o numai pe soția acestuia, Crăciunița care, fără să stea mult pe gânduri a trimis-o să nască în grajdul vitelor. N-a primit-o în casă deoarece Crăciun era un om rău și necredincios. Acest fapt se adevărește, Crăciun pedepsindându-și soția pentru „vina” de a fi permis ca Pruncul să se nască în gospodăria sa. Numai că, Maica Domnului, printr-o minune, împiedică pedeapsa. Văzâna aceasta și aflând că Cel Născut este Domnul Iisus, Crăciun se căiește și îi cere iertare lui Dumnezeu, devenind astfel „primul creștin”. Iar a doua zi și-a împărțit întreaga avere copiilor săraci și de atunci, în fiecare an, în Ajunul Nașterii Domnului, Moș Crăciun vine cu sania trasă de reni, intră pe horn și pune sub brad cadourile mult așteptate.

Colindele

Colindele sunt cântece tradiționale legate de sărbătorile de iarnă (Crăciunul), ele avându-și obârșia în perioada precreștină.

Inițial, aveau o funcțiune rituală, menită să invoce fertilitatea, rodirea și belșugul, fie la începutul anului agrar (primăvara), fie la culegerea

recoltelor.

Un alt scop, des reliefat de colinde, ținea de alungarea spiritelor rele și de invocarea strămoșilor. În acest sens, ele „moștenesc” spiritul magic al sărbătorilor păgâne: (Saturnaliile, Calendele sau Dies natalia Solis Invicti) Peste timp, din semnificația inițială a colindelor s-a păstrat doar atmosfera sărbătorească, de ceremonie, petreceri și urări.

Adevăratele colinde se desfășoară în seara și noaptea de Crăciun, colindătorii urând în fiecare casă, prin formulele consacrate ale colindului, bunăstare, fericire, sănătate și primind daruri.

Colacii de Crăciun

Potrivit tradiției, colacii pentru Crăciun se prepară în ziua de 23 decembrie, din aluat dospit, de către femei „curate”. Colacul este un simbol al roadelor împlinite și al nădejdi oamenilor într-o viitoare recoltă îmbelșugată. Dăruirea colindătorilor și, prin pomană, spiritelor morților, sunt alimente sacre, fără de care nu se poate concepe petrecerea Crăciunului.

Almanah realizat de Lucian Mănăilescu, cu sprijinul Asociației „Agatha Grigorescu Bacovia” - (Președinte Emil Proșcan)

La mulți ani!

